

**Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Науково-методичний центр вищої освіти
Одеська обласна держадміністрація
Одеське відділення Академії будівництва
Південне відділення Академії архітектури
Одеське відділення Інженерної академії**

**Одеська державна академія
будівництва та архітектури**

**МАТЕРІАЛИ
XVIII міжнародної
науково-методичної конференції**

«УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ»

Частина 1

18-19 КВІТНЯ

ОДЕСА – 2013

ББК 74.58(4Укр) я 431

М 341

УДК 338 (063)

У збірнику наведені матеріали, які докладалися на XVIII Міжнародній науково-методичній конференції «Управління якістю підготовки фахівців» (м. Одеса, 18-19 квітня 2013р.), висвітлюються: результати науково-методичної роботи ОДАБА й інших ВНЗ України, Австрії, АР Крим з питань удосконалення системи вищої освіти відносно до вимог Болонського процесу та контроль якості підготовки фахівців; проблеми розробки та впровадження стандартів вищої освіти; впровадження нових інформаційних систем та кредитно-модульної системи організації навчального процесу; організація самостійної роботи студентів, комп'ютеризація та впровадження дистанційної форми навчання; нові технології викладання дисциплін і їх методичне забезпечення, наукові дослідження у навчальному процесі та ін.

Редакційна колегія:

В.С. Дорофєєв, д.т.н., професор – голова

Є.В. Клименко, д.т.н. професор - заступник голови

А.В. Ковров, к.т.н., доцент

О.В. Новський, к. т. н., пр.-професор

В.Л. Цубенко, д.і.н., доцент

В.Ю. Денисенко, к.т.н., доцент

М.І. Холдаєва, к.т.н., доцент

О.Ю. Гілодо, к.т.н., доцент

Д.О. Голубова, к.т.н., доцент

Н.М. Хмизнікова, відповідальний секретар

Відповідальний за випуск - к. т. н., пр.-професор **О.В. Новський**

Рекомендовано до друку
Методичною Радою ОДАБА
(Протокол № 5 від 21 березня 2013р.)

Тези доповідей надруковано в авторській редакції.

©Одеська державна академія будівництва та архітектури, 2013

***РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ
І ЗАВДАНЬ
БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ
В УКРАЇНІ***

КРЕДИТНО-МОДУЛЬНАЯ СИСТЕМА В ИНСТИТУТЕ ЗАОЧНОГО И ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ ОНАПТ

Аксинорская О.И., Козонова Ю.А., Титлова О.А. (*Одесская государственная академия пищевых технологий, г. Одесса, Украина*)

Кредитно-модульная система обучения в институте заочного и дистанционного обучения при разумной ее методической, психолого–педагогической практической реализации более рациональна и, конечно, современна по сравнению с другими известными, хотя все они имеют свои преимущества и недостатки.

Модульная система включает набор курсов, логическая последовательность которых была продиктована необходимостью комплексного подхода к их изучению, а также конечными целями заочного обучения в техническом вузе. Модуль представляет собой законченный, вполне автономный курс, включающий в себя обучение как отдельным, так и комплексным объектам учебной деятельности в зависимости от целей и задач, которые необходимо реализовать в процессе прохождения материала. При полной самостоятельности отдельного модульного курса, он, тем не менее, зависит от других модулей и интегрирован в общую систему.

Примечательно, что благодаря модульному характеру системы преподавания изменения, которые имеют место в профессиональных образовательных программах, не влекут за собой необходимость радикальных изменений в структуре обучения: меняется лишь содержание модуля, текстовое и др. наполнение, а методика работы остается прежней ввиду универсального характера и гибкости модуля.

Главным условием функционирования каждого модуля является обеспеченность его учебно – методическим материалом, состоящим из: набора учебных пособий; компьютерными базами данных и ресурсов Интернет; учебно-методических мультимедийных разработок для самостоятельной работы студентов. Последнее будет приобретать большую значимость из-за нехватки аудиторных часов и необходимостью овладения студентами методикой самообразования.

К материалу модульного курса предъявляются унифицированные требования, единые формы отчетности студентов, стандартизируются цели и задачи, осуществляемые и решаемые в процессе прохождения модуля. Кредитно-модульная система обучения имеет ряд преимуществ. Она «состыковывает» все уровни обучения и сокращает разрыв между требованиями к уровню владения знаниями и умениями выпускника технического вуза и ограниченным количеством учебных часов, выделяемых на вышеуказанные дисциплины.

ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК СИСТЕМА ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ТА КУЛЬТУРНА ПОТРЕБА

Берестецька Т.А. *(Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна), Старовойтова І.І.* *(Одеський національний університет імені І.І.Мечникова, м. Одеса, Україна)*

У сучасних соціально-економічних умовах держава не має можливості широко та у повному обсязі здійснювати соціальні програми, що спрямовані на підтримку молоді як найактивнішої, але в той же час – однієї з найбільш уразливих соціальних груп. Молодість зазвичай характеризується соціальною невизначеністю, активним пошуком свого місця у суспільстві, але до того ж – найбільш радикальними настроями. Українське суспільство вже мало змогу спостерігати (і не один раз), як саме молодіжні рухи примушували керівні структури до виконання своїх вимог як матеріального, так і політичного характеру. Найбільш радикальні виступи якщо не призводили до досягнення своєї мети, то безумовно привертали увагу суспільства до існуючих у ньому проблем. На думку багатьох соціологів, нещодавно суспільства стикнулось з доволі сумною ситуацією, коли значна частина молоді, замикаючись у собі, протиставляла прийнятим стандартам офіційної культури свій альтернативний стиль життя, свої альтернативні цінності та орієнтації, свою моду, мову, мистецтво. Ця небезпечна тенденція могла часто привести до того, що енергія молодого покоління, якщо вона відділена від реальної соціальної діяльності, тобто не знаходить свого виходу, в результаті прямує на соціально небажані та девіантні вчинки.

Сучасна молодіжна культура в Україні визначається неймовірною ужитковістю; в молодіжному середовищі актуальна культура вживання наркотиків та алкоголю, культура інстинктів, культура сили. Десь на задвірках актуальної культури перебуває мистецтво, яке швидше відіграє роль антуражу для реального життя. Ніхто нічого не хоче від життя чогось великого та глобального, натомість кожен цупить собі те, що може. Однак, зараз ми можемо говорити якщо не про поліпшення ситуації, що склалася, то про спроби різноманітних інституцій започаткувати нову тенденцію, а саме - залучити молодь до соціального життя у демократичному суспільстві, дати їй зрозуміти, що її участь у розбудові цього суспільства необхідно і їй, і самому суспільству.

Важливо показати молоді ці можливості. Вже зараз певна її частина (мабуть, краща і найбільш освічена) переходить із стану аполітичності та відсутності інтересу до соціальних перетворень, існування у виключно своєму ціннісно-нормативному просторі до розуміння своєї ролі, яку надає демократичне суспільство. Особливо до таких результатів призводить збільшення частки студентської молоді, зростання кількості різноманітних ВУЗів в цілому по країні. Це викликано, в першу чергу, відродженням престижу вищої освіти. Це, врешті - решт, не може не відбитися на формуванні світогляду особистості, на обранні нею ціннісних пріоритетів у житті.

Перетворення культури і мистецтва на важливі чинники інтелектуального та духовного розвитку молоді можливе лише за умови законодавчого, економічного, інституційного забезпечення доступності культурних цінностей, найважливіших видів культурних послуг та культурної діяльності для дітей та юнацтва. Але прилучення молодих громадян до духовної скарбниці свого народу і всього людства в період формування ціннісних орієнтирів має особливе значення.

Аналіз ціннісного світу молоді свідчить, що сучасне молоде покоління віддає безперечну перевагу саме цінностям мікрорівня, що стосується спільної долі людства. Переважно орієнтація на локальне середовище пояснюється тим, що саме на цьому рівні найбільш яскраво й безпосередньо проявляються ті аспекти людського буття, які пов'язані з реалізацією потреб у гармонізації життєвого світу, полагодуванню стосунків іншими, створенні збалансованого й комфортного власного життя. У суспільному житті ж виявляється тенденція прагненню успіху, здобуття авторитету, позиції лідерства, значною мірою егоцентричні орієнтації. Прагматичні орієнтації у свідомості української молоді пов'язані з можливостями досягти успіху, зробити кар'єру, отримати гарну освіту. Окремо слід підкреслити, що створення щасливої сім'ї для молодих людей є найвищою цінністю і відіграє роль тієї ніші, що уможливорює збереження гармонійності життєвого світу.

Сучасна українська молодь віддає перевагу активній життєвій позиції. Переважна більшість (три чверті) молодих людей відзначили, що у своєму житті найбільшою мірою вони покладаються на особисті знання, здібності та сили, оскільки схильні вважати, що долю людини визначає головним чином вона сама, а не зовнішні обставини. Це засвідчує достатню зрілість сучасної вітчизняної молоді у сенсі самостійності, покладання на особисті здібності і сили, готовність до активного будування свого життя та щастя.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Беляк О.М. (*Вищий навчальний комунальний заклад «Одеське педагогічне училище», м. Одеса, Україна*).

Модернізація вищої освіти в Україні має на меті підвищення конкурентоспроможності випускників ВНЗ I-IV р.а. на національному та загальноєвропейському ринках праці. Цьому сприятиме якісна підготовка фахівців, які мають оволодіти необхідними ЗУН, а також компетенціями.

Відповідно до «Положення про організацію навчального процесу у ВНЗ» (наказ МОНУ від 2 червня 1993 р. № 161) «Навчальний процес організується з урахуванням можливостей сучасних інформаційних технологій навчання та орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін і розвитку в соціально-культурній сфері, в галузях техніки, технологій, системах управління та організації праці в умовах ринкової економіки». Також указано, що навчальний процес базується на принципах науковості, гуманізму, демократизму, наступності та безперервності [1]. Необхідно зауважити, що основними завданнями, що стоять перед навчальним процесом у ВНЗ, є забезпечення найсприятливіших умов для засвоєння студентами ЗУН, які потрібні для успішного опанування спеціальності, яку вони обрали. Ці завдання вирішуються шляхом здійснення навчального процесу в наступних формах, а саме: навчальні заняття (лекції, практичні, семінарські, лабораторні, індивідуальні заняття, консультації). Крім цього, ВНЗ з метою ефективного засвоєння студентами матеріалів, передбачених робочими навчальними програмами може встановлювати інші види навчальних занять, серед яких: самостійна робота у формах індивідуальних завдань, курсових і дипломних робіт; практична підготовка студентів (практика); контрольні заходи; державна атестація. Отже, слід акцентувати увагу на головному, що незалежно від форм і видів навчальних занять, важливим в організації навчального процесу у ВНЗ є переоцінка традиційних підходів до навчання, адаптація їх до нових соціально-економічних умов, розробка та впровадження інноваційних технологій навчання, інтерактивних методів навчання, спрямованих на розвиток творчих здібностей студентів.

Література:

1. Положення про організацію навчального процесу у ВНЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93>.

НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЯ КАЧЕСТВОМ ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ ПУТЕМ ФОРМИРОВАНИЯ ИНДИВИДУАЛЬНОЙ ТРАЕКТОРИИ ОБУЧЕНИЯ

Билялова Л.Р. *(Республиканское высшее учебное заведение «Крымский инженерно-педагогический университет», г. Симферополь, Украина)*

Основным критерием качества подготовки специалистов в вузах различных уровней является востребованность выпускников на рынке труда. Серьезной мотивацией в выборе профессии и конечной целью получения образования в большинстве случаев является гарантированное трудоустройство с достойной оплатой труда.

Работодатель в свою очередь ожидает квалифицированных сотрудников, с хорошей фундаментальной базовой и практической подготовкой, что позволяет сократить период адаптации вчерашнего студента на рабочем месте. Наличие квалифицированных кадров повышает конкурентоспособность предприятия на экономическом пространстве государства и увеличивает шансы успешного международного сотрудничества.

Тесное взаимодействие государственных и частных производственных структур с учреждениями системы образования обеспечит качественные изменения в системе подготовки специалистов, востребованных на рынке труда.

Накопленный большой опыт сотрудничества предприятий с профильными вузами включает организацию производственной практики студентов, выполнение дипломных работ по заказу предприятия, с последующим трудоустройством отдельных студентов.

Реалии современности открывают новые пути совместной модернизации системы образования через изменение содержания и принципов построения образовательной программы студентов. Обеспечение студенту академической мобильности, учет индивидуальных наклонностей личности с одной стороны, и возможность его дальнейшего трудоустройства на конкретном предприятии, с другой стороны, могут быть реализованы путем формирования индивидуальной траектории обучения.

Руководство высшего учебного заведения и представители предприятия определяют формы взаимодействия, возможность учета требований работодателей за счет вариативной составляющей действующих государственных образовательных стандартов конкретной специальности. Учет

интересов предприятий и бизнеса возможен в виде обозначения дополнительных и некоторых обязательных компетенций выпускников, в формировании которых предприятие может принять непосредственное участие, в частности, проведение практических и лабораторных занятий ведущими сотрудниками на инновационном оборудовании непосредственно на предприятии, организация практики, курсовое и дипломное проектирование по заданию предприятия. Создание филиала профильной кафедры на базе предприятия значительно облегчает решение административных и организационных вопросов.

Предприятие, выступающее заказчиком образовательной услуги, может участвовать на всех этапах обучения студента: от формулирования требований к компетенциям выпускника, определения содержательных модулей и перечня учебных дисциплин, разработки рабочего плана, формирования учебных групп, до контроля качества и уровня подготовки студента на всем протяжении обучения.

Для образовательного учреждения внедрение индивидуальной траектории обучения студентов дополнительно осложняет вопросы формирования академических групп, загрузки преподавателей, контроля уровня подготовки студентов и т.д. Кроме того, нельзя упускать из виду, что представление студента при формировании собственной образовательной программы может не учитывать действительных требований к специалисту и свидетельствовать о его неполной профессиональной информированности. Рекомендации консультантов вуза могут выражать интересы отдельных структур вуза, а мнение работодателя может оказаться наиболее авторитетным и объективным, выражая точку зрения конечного потребителя.

Подготовка студентов на основе индивидуальной образовательной траектории не может учесть все возможные варианты и перспективы развития отдельной личности, однако может уменьшить разрыв между академическим образованием и реальной потребностью общества в специалистах.

Формирование содержания образовательной программы, отвечающего потребностям рынка труда и запросам производства, участие потенциального работодателя в процессе ее реализации, должно способствовать повышению качества подготовки специалистов и сокращению времени адаптации их на производстве.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ І ЗАВДАНЬ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Вербицька В.І., Бредіхін В.М. *(Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна)*

Структурне реформування національної системи вищої освіти, зміна освітніх програм і проведення необхідних інституційних перетворень у вищих навчальних закладах України сьогодні здійснюється в рамках Болонського процесу. Однак вже потягом тривалого часу постає риторичне запитання щодо доцільності, результативності й ефективності входження національної системи вищої освіти до Болонської системи. На думку авторів, Україна, беззастережно увійшовши в систему Болонського процесу, за короткий час відчула її недоліки, але продовжує дискусії щодо напрямків подальшої перебудови своєї національної освіти. Російські дослідники також зазначають, що „Болонський процеснеминуче спрощує і нівелює вищу освіту, а не синтезує кращі якості національних традицій освіти” [1].

Контраргументів на користь „болонізації” в українській освіті і науці теж достатньо. Розповсюджена думка, що стратегія розвитку вищої освіти України в умовах Болонського процесу передбачає в першу чергу максимальну адаптацію системи вищої освіти України до принципів, норм, стандартів і основних положень Європейського простору вищої освіти, прийнятних і ефективних для нашої держави і суспільства. Водночас протягом багатьох років залишаються нерозв'язаними проблеми з недостатністю фінансування галузі, нерівномірністю розвитку вищої освіти в регіональному вимірі, нерівністю громадян у доступі до безоплатної вищої освіти тощо. На сьогодні існують складнощі з працевлаштуванням випускників вищих навчальних закладів, непокоїть також ситуація, коли значна частина молодих фахівців не працює за спеціальністю або перенавчається (здобувають другу вищу освіту) одразу після закінчення вузу [2-3].

З урахуванням вищевикладеного, слід зазначити, що серед складових модернізації вищої освіти України, які набувають особливої значущості в контексті національних пріоритетів XXI століття, бачиться за доцільне виокремити наступні:

- приведення національної законодавчо-правової бази в освітній галузі у відповідність до міжнародних стандартів;
- оптимізація мережі вищих навчальних закладів, укрупнення напрямів і спеціальностей вищої освіти;
- створення умов для забезпечення рівного доступу до вищої освіти, безперервність процесу освіти та професійного вдосконалення;
- забезпечення високої якості освітніх послуг, їх відповідність світовим стандартам;
- інформатизація освіти, модернізація її методів та освітніх технологій, перехід до відкритої моделі освіти;
- запровадження в навчальний процес інноваційних і креативних елементів, новітніх досягнень освіти і науки;
- орієнтація на особистісно-орієнтовану освіту, сприяння гармонійному розвитку особистості студента;
- гуманізація освітнього процесу;
- виховання у студентів аналітичного мислення, громадянської культури і патріотизму, всебічного світогляду і високої моральності;
- забезпечення і підтримка належної якості науково-педагогічних кадрів, від якої вирішальною мірою залежить якість вищої освіти.

Отже, з огляду на стратегічні пріоритети розвитку України в ХХІ столітті, інноваційні заходи в системі національної вищої освіти є стратегічно обумовленими і закономірними, а реформування її структури постає нагальною необхідністю.

Література

1. Миронов В. Россия в глобальном мире: отечественное образование и Болонский процесс // Здравый смысл. – 2007. – № 2 (43). – С. 14-21.4.
2. Андрущенко В.П. Роздуми про освіту: Статті, нариси, інтерв'ю. – К.: Знання України, 2004. – 804 с.
3. Мовчан В.С. Освіта в контексті глобалізаційних процесів: моральні аспекти // Філософсько-антропологічні студії'2008. – К.: Стилос; Д.: ДНУ, 2008. – С. 161-167. 3.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Влялько В.А, Слободянюк О.Р. *(Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна)*

Самостійна навчальна робота не лише формує у студентів навички і вміння самостійного здобування знань, що важливо для здійснення неперервної освіти протягом усієї подальшої трудової діяльності, а й має важливе виховне значення, оскільки формує самостійність як рису характеру, що відіграє істотну роль у структурі особистості сучасного спеціаліста вищої кваліфікації.

Вирішальне значення для організації самостійної роботи є ретельний добір викладачами і кафедрою змісту та обсягу навчального матеріалу, який надається для самостійного опрацювання студентами. У базових навчальних планах на самостійну роботу студентів відводиться близько 50 % усього обсягу навчальної роботи. Проте кафедри і викладачі часто не дотримуються норм у визначенні такого обсягу. Одні перевантажують студентів завданнями для самостійної роботи, інші недовантажують.

Важливо також диференціювати навчальні завдання для самостійної роботи, які пропонуються студентам, залежно від їхнього загального розвитку, зацікавленості предметом і рівня фахового розвитку в певній предметній галузі.

Вагомим підґрунтям для самостійної роботи має стати лекція, на якій викладач не просто закликає до самостійної роботи, а й порушує проблеми, пропонує конкретні завдання, рекомендує певну літературу чи комп'ютерні бази даних, визначає час для виконання роботи, повідомляє види й терміни контролю, наголошує на можливості отримати консультацію.

Визначаючи місце окремих предметів у самостійній роботі, кафедри мусять враховувати специфіку дисципліни, її складність та дидактичну розробленість. Як показують досвід та експериментальні дослідження, 75 % студентів віддають перевагу завданням творчого характеру. Завдання шкільного рівня складності, що не містять елементу творчості, не викликають у них інтересу.

Для самостійної роботи студентів в позааудиторний час слід відводити 3—4 години на день, враховуючи й неділю.

Спеціалісти вищої школи, які вивчали бюджет часу студентів класичних університетів і вищих педагогічних навчальних закладів на основні види діяльності, дають такі рекомендації: аудиторні заняття — 36 год. на тиждень, домашні навчальні роботи — 24, громадська робота — 6, культурні заходи — 18, відпочинок — 6, побутові справи — 12, сон — 42 год.

Певна річ, кількість годин змінюється залежно від курсу, на якому навчаються студенти, їхніх індивідуальних особливостей. Змінюється й інтенсивність самостійної роботи протягом семестру і навчального року. Проте з'ясовано, що час щоденної самостійної роботи студентів, які займаються нею регулярно, майже однаковий на всіх курсах, хоча на старших курсах, коли виконуються курсові і дипломні роботи, він дещо збільшується.

На жаль, трапляється, що окремі кафедри значно перевантажують студентів самостійною роботою, позбавляючи їх можливості раціонально розподіляти час для роботи над усіма предметами. Отже, нормування самостійної праці необхідне, і виконувати цю роботу мають, насамперед, кафедри, деканат та навчально-методична комісія факультету.

Важливу роль в організації самостійної роботи студентів відіграє контроль за її виконанням і консультації викладачів. Одним із способів контролю за вивченням теоретичного матеріалу є колоквиуми. Їх проводять не частіше як 1-2 рази на семестр. Колоквиум (від лат. colloquium— співбесіда) має на меті з'ясувати рівень розуміння студентами прослуханого на лекціях і опрацьованого самостійно теоретичного матеріалу, виявити проблеми, що виникли у них під час самостійної роботи. Він має проводитися в доброзичливій атмосфері.

Самостійну роботу не слід зводити до простого виконання студентами домашніх завдань. Пізнавальна і творча активність студентів починається в аудиторії при слуханні і сприйманні лекції і розвивається під час підготовки до практичних, семінарських і лабораторних занять, виконання курсових і дипломних робіт. Самостійна навчальна діяльність з переходом студентів на старші курси поступово має набувати характеру дослідницького пошуку. Цю роботу слід пов'язувати з науково-дослідною роботою студентів у гуртках і проблемних групах, а також із тематикою науково-дослідної роботи викладачів відповідних кафедр.

Велике значення має забезпечення систематичності і постійності у самостійній роботі студентів, чого досягають раціональним плануванням (графіком) навчального процесу, уникненням його порушень, пов'язаних із різними «відробітками» і непередбаченими заходами, вчасним контролем з боку деканату і кафедр. Відповідна кафедра мусить подбати про навчання студентів методики самостійної роботи, інформування щодо рекомендованої навчально-методичної літератури, забезпечення засобами наочності і методичними рекомендаціями стосовно організації такої роботи з кожного предмета і кожного виду навчальної діяльності.

ИНТЕНСИФИКАЦИЯ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА В ПРАВОВОМ ВУЗЕ НА ОСНОВЕ МОДУЛЬНОЙ СИСТЕМЫ ОБУЧЕНИЯ

Воронцов А.В., Голотова Е.А., Карауш Д.В., Шевчук А.Н. *(Одесский государственный университет внутренних дел, г. Одесса, Украина)*

Модульная система обучения в правовом ВУЗе, по естественно-научному циклу, общеобразовательным и правовым дисциплинам, ОБЖД включает интегрированный и взаимосвязанный набор курсов, логическая последовательность которых была продиктована необходимостью комплексного подхода к их изучению, а также конечными целями обучения в правовом вузе.

С приходом независимости на смену, хорошо себя показавшей в течении последних столетий, классической немецкой системе образования пришла модульная система (Болонский процесс). Обе эти системы имеют свои преимущества и недостатки, однако модульная система, при разумной ее психолого – педагогической практической реализации более рациональна и, конечно, современна.

Модуль представляет собой законченный, вполне автономный курс, включающий в себя обучение как отдельным, так и комплексным объектом учебной деятельности в зависимости от целей и задач, которые необходимо реализовать в процессе прохождения материала. При полной самостоятельности отдельного модульного курса, он, тем не менее, зависим от других модулей и интегрирован в общую систему изучения правовых дисциплин, математической и диалектической логики, дискретной математики, информационных и компьютерных технологий, иностранных языков.

Примечательно, что благодаря модульному характеру системы преподавания изменения, которые имеют место в профессиональных образовательных программах, не влекут за собой необходимость радикальных изменений в структуре обучения: меняется лишь содержание модуля, текстовое и др. наполнение, а методика работы остается прежней ввиду универсального характера и гибкости модуля.

Основным условием функционирования каждого модуля является обеспеченность его учебной и рабочей программой и дидактическим материалом, состоящим из следующих основных компонентов: набора соответствующих аутентичных текстов/учебного пособия; рабочей тетради курсанта; словаря-минимума; дидактических материалов для работы с ТСО, компьютерными базами данных и ресурсов Интернет; учебно-методических мультимедийных разработок для самостоятельной работы студентов. Последнее будет приобретать большую значимость из-за нехватки аудиторных часов и необходимостью овладения студентами методикой самообразования.

ПРОБЛЕМИ КРЕДИТНО-MOДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ (КМС) НЕ ВИРІШЕНІ

Гнилицька А.І. (*Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна*)

Розвиток науки і техніки збільшує обсяг знань, якими повинен оволодіти студент під час навчання. Вимоги до знань студентів можна визначити через необхідні результати засвоєного матеріалу. Наявність і відсутність цих вимог у досягненнях студентів дає контроль.

Кредитно-модульна система не передбачає усного, письмового та практичного контролю, а базується на тестових завданнях.

Усне опитування дозволяє за 5-6 хвилин фронтально виявити знання або їх відсутність у студентів під час практичних та лабораторних робіт.

Письмовий контроль. Він проводиться у формі контрольної та самостійної роботи і розрахован на 15-20 хвилин. Письмовий контроль можна і слід об'єднати з практичним виконанням лабораторної роботи.

Тестовий контроль застосовується поряд із традиційними формами оцінювання досягнень студента. Студент сам може виявити певні проблеми у своїй підготовці і під час індивідуальної консультації звернутися до викладача за допомогою.

Здається, що оцінюється реальний рівень досягнень кожного студента, встановлюється реальна картина рівня підготовки, при необхідності можуть бути вживані заходи щодо ліквідації виявлених недоліків.

Але, і це дуже важливо, КМС не вчить студента творчо вирішувати завдання, уміти висловлювати свої думки, не формується фахівець як активна творча особистість.

Однакові тестові завдання не дають можливості регулювати складність і число завдань, тобто відсутнє адаптивне тестування.

Студент прикутий до 30-35 питань, він шукає відповіді серед відповідей, часто методом тикання їх знаходить.

Щоб реалізувати принципи болонського процесу студенту слід задавати такі питання, які потребують пошуків у одержаних знаннях, які під керівництвом викладача можуть бути реалізовані, поетапно розвивати у студента здібності до колективного мислення, дії. Повинна бути активна робота спрямована викладачем, щоб розвивати творчі здібності, тоді не будуть виникати ускладнення у студентів під час контролю.

ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ МЕДИКІВ

Говаленкова О.Л. *(Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, м. Харків, Україна)*

Сьогодні першочерговим завданням національної вищої освіти є приєднання до Болонського процесу. Основна мета Болонського процесу – створення єдиного європейського освітнього простору і взаємне визнання освітньо-професійних кваліфікацій та документів про освіту. Участь України в Болонському процесі має дати певні можливості: більше самостійної підготовки майбутніх лікарів, адаптації базових навчальних планів і програм підготовки медиків до європейських, підвищення мобільності студентів і викладачів; введення двоступеневої медичної освіти за кредитно-модульною системою організації навчального процесу та європейської шкали ECTS щодо оцінювання рівня знань та умінь майбутніх лікарів; впровадження ліцензійних інтегрованих іспитів як обов'язкового етапу державної атестації студентів третього та шостого курсів. Все це дозволить наблизити стандарти підготовки медиків до європейського рівня.

Положення Болонської декларації підлягають неухильному впровадженню у навчальний процес, оскільки альтернативного шляху розвитку вищої медичної освіти не існує. На кафедрі педіатрії медичного факультету ХНУ імені В.Н. Каразіна активно впроваджуються засоби кредитно-модульної системи оцінки знань. Найбільш суттєвий вплив на організацію навчального процесу на кафедрі, безумовно, мала вимога систематично оцінювати поточну діяльність студентів та застосовувати більш об'єктивні методи підсумкового контролю. На практиці це означає необхідність широкого застосування тестування та збільшення відносної ваги часу, що відводиться на оцінювання, у структурі загального навантаження студента.

Задля незалежного та об'єктивного оцінювання рівня знань студентів впроваджено комплексний семестровий контроль, який включає складання практичних навичок та комплексного тестового іспиту. Досвід проведення комплексного тестового іспиту підтвердив його високу об'єктивність, дозволив зменшити навантаження на професорсько-викладацький склад кафедри, значно скоротив час на складання іспиту студентами, позбавив контроль рівня знань студентів від впливу суб'єктивного (людського) чинника.

Семестрові комплексні тестові іспити органічно увійшли у навчальний процес нашої кафедри і визнані викладачами та студентами. Результати цих іспитів постійно аналізуються, тестові завдання оновлюються, а загальний банк тестів та ситуаційних задач досяг понад 50 тисяч, що не дозволяє зазубрювати відповіді, а вимагає щоденного наполегливого засвоювання та глибокого розуміння суті теоретичного матеріалу, а також освоєння на високому рівні практичних навичок, які лежать в основі вирішення ситуаційних задач.

Робота з підготовки та сам процес іспиту чітко регламентовані затвердженими інструкціями, дотримання яких забезпечує повну прозорість процесу від початку формування завдань до отримання студентом об'єктивної оцінки.

Виставлення оцінки відбувається згідно з інструкцією МОЗ України за формулою: 60% загальної оцінки за кожну дисципліну складає оцінка за поточну успішність протягом семестру та 40% - за складання відповідного модуля. Про об'єктивність комплексного іспиту свідчить те, що у більшості випадків оцінки, які отримують студенти на іспитах, мають незначні відхилення від оцінок їх поточної успішності.

Отримані в результаті аналізу складання іспитів дані свідчать про те, що студенти, які навчаються за бюджетні кошти, іспити складають краще за студентів, які навчаються за контрактом. Це закономірно і підтверджує об'єктивність оцінювання знань, адже при вступі до університету студенти, які вступають на бюджетну форму навчання, іспити складають краще.

Література

1. Про затвердження та введення нового навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» кваліфікації «Лікар» у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації України за спеціальностями «Лікувальна справа», «Педіатрія», «Медико-профілактична справа»: наказ МОЗ від 31.01.2005 р. за № 52.

2. Медична освіта у світі та Україні. Додипломна освіта. Післядипломна освіта. Безперервний професійний розвиток / [Ю.В. Поляченко, В.Г. Передерій, О.П. Волосовець та ін.]. – К.: Книга Плюс, 2005. – 384 с.

3. Семестрові комплексні тестові іспити – надійний критерій оцінки знань студентів / І.Р. Мисула, В.П. Марценюк, К.О. Пашко, О.О. Стаханська // Медична освіта. – 2010. - №1. – С.16-37.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ВІЙСЬКОВО – ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Головань В.Г., Дроздов М.О., Маслій О.М.*(Військова академія, м. Одеса, Україна)*

З метою підвищення якості підготовки майбутніх офіцерів до військово-логістичної діяльності на певних концептуальних засадах були обґрунтовані організаційно-педагогічні умови: удосконалення системи управління професійною (фаховою) підготовкою майбутніх офіцерів на основі реалізації принципів логістики; організація систематичного підкріплення в майбутніх офіцерів мотивації ґрунтовного оволодіння високим рівнем знань і вмінь у сфері військово-економічної логістики; тестовий моніторинг якості підготовки і розвитку професійно важливих якостей для діяльності у сфері військово-економічної логістики; інтеграція фінансово-економічного, військово-технічного, військово-господарського, інформаційно-комп'ютерного, командно-управлінського і психолого-педагогічного напрямів підготовки; готовність викладачів до формування фахової компетентності майбутніх офіцерів у сфері військово-економічної логістики.

Організаційно-педагогічна умова – вдосконалення системи управління підготовкою майбутніх офіцерів на основі реалізації принципів логістики обумовлена необхідністю зміни в Україні парадигми управління. З цією метою проводили гнучке поєднання методів ринкового регулювання з державним регулюванням соціально-економічних процесів; формування і функціонування ринкових суб'єктів господарювання як відкритих і соціально орієнтованих систем.

Організація систематичного підкріплення в майбутніх офіцерів мотивації ґрунтовного оволодіння високим рівнем знань і вмінь у сфері військово-економічної логістики як організаційно-педагогічна умова обґрунтована впливом таких чинників: сучасні загальноцивілізаційні тенденції розвитку, реформування ЗС і системи вищої освіти України відповідно до євроінтеграційного курсу нашої країни. Тому, майбутні офіцери тилу під час навчання у ВВНЗ повинні отримати систему знань, умінь, навичок і професійно важливих для діяльності у сфері військово-економічної логістики.

Таким чином підготовка майбутніх офіцерів на основі реалізації принципів логістики обумовлена необхідністю сучасних вимог до реформування Збройних сил України, та забезпечить значне підвищення якості технічного та тилового забезпечення підрозділів та частин, що значно підвищить якість навчання та виховання майбутніх офіцерів логістичної діяльності.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ У ВИМІРІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Головань М. С. (ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України», м. Суми, Україна)

У контексті Болонського процесу якість освіти – це сукупність системно-соціальних якостей і характеристик, які визначають відповідність системи освіти прийнятим вимогам, соціальним нормам, державним освітнім стандартам. Отримання якісної освіти безпосередньо залежить від якості самих вимог (цілей, стандартів і норм), якості ресурсів (програми, кадровий потенціал, контингент абітурієнтів, матеріально-технічне забезпечення, фінанси тощо) та якості освітніх процесів (наукова та навчальна діяльність, управління, технології навчання), які безпосередньо забезпечують підготовку фахівців.

Якість професійної освіти як соціальне замовлення визначається через вимоги до випускника, які сьогодні з традиційно рівня засвоєних знань та умінь трансформуються в інший результат освіти – компетентність у сфері професійної діяльності, стійку мотивацію до навчання упродовж усього життя.

Одним з ключових питань забезпечення якості вищої освіти є якість державних стандартів вищої освіти. Перехід до компетентного підходу при розробці державних освітніх стандартів вищої освіти є своєчасним і необхідним, тому що інтегральна оцінка якості підготовки випускника може бути найбільш повною тільки при визначенні його компетентності в обраній сфері професійної діяльності.

Використання компетентного підходу при розробці державних освітніх стандартів вищої освіти вимагає зміни поглядів на структуру, форму і зміст оцінювальних і діагностичних засобів для підсумкової державної атестації випускників за напрямками підготовки, а також на організацію управління якістю підготовки фахівців.

Якість освіти характеризується, насамперед, якістю освітнього процесу, який визначається, з одного боку, особистісними властивостями викладачів і студентів, мотивами навчання, методами, засобами й організаційними формами навчання, а з іншого боку – змістом навчального матеріалу, контролем і способами управління процесом освіти, а також соціальним, економічним, технологічним і політичним становищем суспільства.

Основними властивостями і характеристиками якості освітнього процесу є: *якість змісту освіти* (якість навчальних планів, робочих програм, якість навчальної літератури й навчально-методичного забезпечення); *якість методів*

навчання і виховання (якість організації пізнавальної діяльності, якість мотивації пізнавальної діяльності, якість контролю над здійсненням навчальної діяльності, якість контролю результатів навчальної діяльності); *якість освіти особистості* (якість засвоєння знань, якість умінь і навичок, якість засвоєння моральних норм).

Отже, якість вищої освіти – це багатовимірне поняття, що має багаторівневу структуру і включає систему показників, що оцінює якість ресурсів, змісту освіти, якість результатів навчання і якість технології навчання.

З метою підвищення якості освітнього процесу в академії цілеспрямовано ведеться робота щодо підвищення якісного складу викладачів і якісного набору студентів, поліпшення матеріально-технічної бази ВНЗ, комплектування бібліотеки необхідною літературою і новими інформаційними технологіями доступу до інформації та засобами навчання. Ведеться цілеспрямована робота щодо удосконалення організаційного та методичного забезпечення навчального процесу.

Важливим чинником підвищення якості освіти є впровадження європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) організації навчання та бально-рейтингової системи оцінювання навчальних досягнень студентів. Її введення істотно змінює роботу викладачів, спонукаючи їх до постійного самовдосконалення й самонавчання, оновлення методичного забезпечення внаслідок переходу до концентрованих форм викладу навчального матеріалу, регулярного індивідуального консультування студентів, запровадження накопичувальної системи кредитів сприяє підвищенню мотивації студентів до успішного навчання, стимулює систематичну цілеспрямовану самостійну роботу студентів, спрямовану на підвищення свого освітнього й професійного рівня впродовж усього періоду навчання та їх професійної діяльності, тобто стимулюватиме їх до навчання упродовж життя.

ЄКТС як інноваційна технологія організації навчання не обмежується вдосконаленням окремих аспектів перебігу навчального процесу, а передбачає докорінну зміну завдань, змісту і характеру принципів навчання та забезпечує індивідуалізацію навчання, безперервну активність викладача і студентів, враховує індивідуальні особливості та запити кожного студента, стимулює розумовий, соціальний і національно-духовний потенціал майбутніх фахівців і у підсумку забезпечує якість професійної підготовки майбутніх фахівців.

ОПТИМІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Гончарук В.В., Волкова Т.В. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)*

Фізкультурно - оздоровча діяльність – необхідна умова гармонійного розвитку студентської молоді. Наукові дослідження свідчать, що напружена інтелектуальна діяльність призводить до зменшення часу, який використовується для занять фізичними вправами, викликає погіршення стану здоров'я, зменшує загальну опірність організму до впливу несприятливих чинників. Виходячи з цього, нами проведено анкетування, у якому визначалося дієве ставлення студентів до фізкультурно-оздоровчої діяльності. Питання запропонованої анкети включали оцінювання позиції студентів щодо занять фізкультурно-оздоровчою діяльністю. Лише 6% студентів мотивовані до занять фізичними вправами; менше 35% – не проти занять і знають їх користь; близько 55% – планують займатися фізичними вправами, оскільки це необхідно. На жаль, 76% студентів не ставлять перед собою мету – заняття фізичними вправами в найближчий час. Як бачимо, стає актуальною самостійна робота студентів, що передбачає належний рівень фізкультурної самоосвіти. Одним із головних завдань процесу стимулювання є активізація фізкультурного інтересу, оскільки без цього психологічного механізму не може здійснюватися розвиток мотиваційної й емоційної сфер людини у фізкультурній діяльності. Розв'язання вказаної проблеми поєднано з двома головними завданнями під час підготовки студентів до професійної діяльності: по-перше, сприяти повноцінному відображенню й розкриттю у свідомості студентів значення фізкультурної діяльності для майбутнього професійного та особистісного становлення; по-друге, на цій основі спонукати й підтримувати відповідне ставлення до всіх структурних компонентів фізкультурної діяльності, яке було б наповнене готовністю самостійно здобувати інформацію. Найважливішими умовами оптимізації процесу фізичного виховання, які сприяють залученню студентів до фізкультурно-спортивної діяльності, є актуалізація системи значущих потреб, мотивів, інтересів та фундаментальний підхід до дидактичного наповнення змісту занять. Це можливе в разі тісного особистого співробітництва між викладачем і студентом. Викладач має детально аналізувати методи впливу, які використовувалися раніше та які він використовує сьогодні під час залучення студентів до фізкультурно-спортивної діяльності, і стимулювати в ньому здатність активно реагувати на виховний вплив, тобто справді бути суб'єктом конкретної педагогічної ситуації. У процесі виконання вправ має формуватися стійкий позитивний досвід, а це дієвий засіб оптимізації та стимулювання самостійних занять. Подальшого вивчення вимагають методики й технології фізкультурно-оздоровчої діяльності, які сприятимуть формуванню в студентів ОНАХТ стійкої системи здоров'язабезпечення.

ПРОВЕДЕНИЕ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ В КОНТЕКСТЕ ТРЕБОВАНИЙ БОЛОНСКОГО ПРОЦЕССА

Даценко В.В.*(Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет, г. Харьков, Украина)*

С 2004 года в Харьковском национальном автомобильно-дорожном университете, как эксперимент в рамках Болонского процесса, осуществляется программа итогового контроля и оценки знаний согласно требованиям кредитно-модульной системы организации учебного процесса в высших учебных заведениях. В рамках этого проекта на кафедре химии разработана и применена на практике программа по курсу «Химия», согласно которой количество учебных часов делится на работу с преподавателем (аудиторная работа) и самостоятельную работу студентов (позаудиторная работа).

Одним из положительных факторов программы Болонского процесса является усиление самостоятельной работы студентов и индивидуализации обучения. С этой целью 2-3 раза в неделю в течение семестра преподавателями кафедры проводятся консультативные и индивидуальные занятия студентов. Во время таких занятий преподаватели не только проверяют и оценивают знания студентов, но и помогают организовать процесс самостоятельного изучения непонятного студенту учебного материала. В организации самостоятельной работы студентов помогают методические материалы кафедры (конспект лекций, сборник задач, примеры тестовых заданий по дисциплине «Химия»), разработанные с учетом дифференцированного подхода в обучении. Конспект лекций содержит основные теоретические знания и дополнительные для успешно обучающихся студентов. Аналогично построен сборник задач по химии, имеющий следующие уровни: начальный, средний, высший и творческий. Образцы решения задач по всем уровням дают студенту возможность подготовиться к контрольным работам и четко ориентироваться, какого уровня он достиг. Сборник тестовых заданий содержит всю их совокупность по различным блокам. Для разнообразия возможностей ознакомления студентов с указанными учебно-методическими разработками они содержатся в электронном образовательном портале ВУЗа.

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ СВОБОДЫ ВЫБОРА В СОВРЕМЕННОМ ОТЕЧЕСТВЕННОМ ОБРАЗОВАНИИ

Доброжанская В.В. *(Одесский национальный экономический университет,
г. Одесса, Украина)*

Современное конкурентоспособное высшее образование должно опираться на базовые принципы гуманистической психологии и педагогики, что подразумевает пристальное внимание к проблеме психологического здоровья студентов. Именно с этой позиции нами была проанализирована недостаточно изученная проблема свободы выбора в отечественном образовательном пространстве. Представим некоторые результаты исследования применительно к учебной лекции, являющейся неотъемлемой составляющей качественного высшего образования.

Нами было выявлено, что одна из существенных причин неоднозначного отношения к учебной лекции кроется в высоком уровне психологического реактивного сопротивления, в состоянии которого постоянно находятся студенты. Экспериментально подтвержденная концепция психологического реактивного сопротивления, описанная американским исследователем Джеком Бремом, в наиболее кратком виде формулируется следующим образом: если кто-то пытается ограничить нашу свободу выбора, наша потребность в данной свободе резко возрастает.

Основная причина постоянного психологического реактивного сопротивления студентов определяется тем, что они чувствуют себя лишенными свободы выбора. Так, в существующих условиях отечественного образования выбор студентами даже ненормативных учебных дисциплин сводится к минимуму или полностью отсутствует. При этом студенты не могут выбирать преподавателя-лектора, содержание и форму лекций, время лекций, аудиторию как место проведения лекции и как окружение. Они также лишены возможности свободного посещения лекций. Несмотря на осознание студентами того факта, что далеко не все сумеют эффективно воспользоваться указанными свободами выбора, что подтверждено многочисленными экспериментами и опросами, психологическое реактивное сопротивление студентов от курса к курсу только возрастает. В то же время психолого-педагогическими исследованиями доказано, что между эффективностью учебной деятельности, психологическим здоровьем субъектов деятельности и возможностью принимать самостоятельные решения существует прямо пропорциональная зависимость.

ЗАКОНОДАВЧІ ПИТАННЯ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО ПРИНЦІПІВ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Долголаптів В.М., Козачишена О.С. *(Донбаський державний технічний університет, м. Алчевськ, Україна)*

Діюче законодавство в галузі освіти вже давно не відповідає тим принципам, які закладені в Болонській декларації. Більш того, діючи нормативні документи часто суперечать один одному, що створює проблеми при практичній діяльності вищих навчальних закладів.

В цьому контексті, першочергове значення набуває якнайскоріше прийняття нового закону України «Про вищу освіту». В той же час, ще більш важливим є зміст цього документу. Аналіз відповідних законопроектів свідчить про ризики, які в майбутньому можуть призвести до негативних наслідків в системі підготовки фахівців.

Наприклад, в деяких законопроектах виключено поняття «напрямок підготовки». На нашу думку, його відсутність звужує права як студентів, так і ВНЗ. Зараз згідно з ПКМУ №1719 від 13.12.2006р. підготовка бакалаврів здійснюється за напрямками. Кожному напрямку відповідає декілька спеціальностей ОКР «спеціаліст» та «магістр». Отримавши диплом бакалавра певного напрямку (тобто, базову вищу освіту) випускник має право на базі цього диплома бакалавра отримати повну вищу освіту (спеціаліст, магістр) будь-якої спеціальності даного напрямку. Такі законопроекти цього не дозволяють. Таким чином, буде обмежена вільна траєкторія навчання студента та його академічна мобільність. До того ж, виключення поняття «напрямок підготовки» внесе плутанину в ліцензії та існуючі сертифікати акредитації ВНЗ, оскільки змусить ВНЗ до масового переоформлення цих документів. Ліцензовані обсяги напрямів підготовки ВНЗ будуть змушені поспіхом перерозподілити між окремими спеціальностями напрямів і це буде зроблено не завжди вдало. Також в Україні з'являться бакалаври з дипломом «по напрямку» і бакалаври з дипломом «по спеціальності», що внесе плутанину при працевлаштуванні бакалаврів.

Викликає занепокоєння, що для магістрів передбачається виконання завдань та обов'язків лише інноваційного характеру певного рівня професійної діяльності. Тобто, зникає найважливіша ланка спеціалістів - виробників (колишніх інженерів). На виробництві і зараз не дуже вітають магістрів, вважаючи їх теоретиками-науковцями. Слід законодавчо чітко визначити, що магістри виконують не лише інноваційні, а й інженерні обов'язки. Відповідно на перехідний період ліцензовані обсяги ВНЗ для спеціалістів використовувати

як ліцензовані обсяги для магістрів-інженерів, а ліцензовані обсяги нинішніх магістрів – як ліцензовані обсяги для магістрів-науковців. Це ніяк не суперечить принципу ступневості освіти, зазначеному в Болонській декларації. В той же час, такий підхід дозволить уникнути всеукраїнської метушні з масовим переоформленням ліцензій і сертифікатів.

Важливим питанням, яке необхідно закріпити законодавчо є престижність наукової і педагогічної праці. Відомо, що працівникам вищих навчальних закладів установлюються доплати за науковий ступінь кандидата наук або доктора наук та вчені звання доцента або професора. Проте, контролюючими органами (насамперед, фінансовою інспекцією – колишні контрольно-ревізійні управління) застосовується дивна практика перевірки відповідності наукової спеціальності чи вченого звання – кафедри, на якій працює викладач. Наприклад, доцент кафедри вищої математики, кандидат фіз.-мат. наук (висококваліфікований програміст) працює на кафедрі інформатики і з нього вимагають повернути отримані доплати під загрозою притягнення до відповідальності, навіть кримінальної. Цій ганебній практиці, коли з вченого намагаються зробити злочинця, необхідно покласти край. В законі слід чітко зазначити, що доплати за науковий ступінь та вчені звання встановлює вищий навчальний заклад самостійно і ніхто не має права втручатися в цей процес. Аналогічним чином, необхідно законодавчо закріпити право вишів самостійно розпоряджатися доходами, отриманими від надання платних послуг (спеціальний фонд) та благодійних внесків. Таке розпорядження повинно включати в себе право придбання майна та його використання на підставі договорів тощо. До придбання (закупівлі) товарів, послуг за рахунок коштів вищого навчального закладу не повинні застосовуватись процедури тендерної закупівлі, передбачені законодавством України. Також університетам необхідно надати право відкривати в комерційних банках рахунки, зокрема депозитні, у національній та іноземній валюті для розміщення коштів спеціального фонду. Це буде кроком до реальної, а не декларативної автономії ВНЗ. Зазначаємо, що саме автономія університетів є одним із пріоритетів Болонського процесу та і всього сучасного освітнього простору.

Кардинальної переробки вимагає «Тимчасове положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців», затверджене наказом МОН України № 48 від 23.01.2004р. Його треба відмінити і розробити «Примірне положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців», на підставі якого ВНЗ розробляють і затверджують на вченій раді ВНЗ власні положення.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ І ЗАВДАНЬ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

Живило І.В. *(Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна)*

Однією з найважливіших сфер розвитку євроінтеграції є сфера вищої освіти, де вона набула форм Болонського процесу. На сьогодні 46 європейських країн, включно з Україною, є його учасниками. Крім того, значна кількість міжнародних організацій підтримують ідеї процесу та сприяють його реалізації.

Згідно з цілями БП до 2010 року освітні системи країн-учасниць Болонського процесу повинні бути змінені, щоб сприяти:

- полегшеному переїзду громадян з метою подальшого навчання чи працевлаштування у Зоні європейської вищої освіти;
- зростанню привабливості європейської вищої освіти;
- розширенню Європи та забезпеченню її подальшого розвитку як стабільного, мирного, толерантного суспільства. [2,22]

Та треба зазначити, що, хоча цілі варті досягнення, виникає певна кількість проблем пов'язаних із впровадженням Болонського процесу в Україні. Основними постають наступні:

- недостатнє визнання у суспільстві рівня “бакалавр” як кваліфікаційного рівня, його незатребуваність вітчизняною економікою.
- загрозлива у масовому вимірі тенденція до погіршення якості вищої освіти, що наростає з часом. [6,14]
- збільшення розриву зв'язків між сферою освіти і ринком праці.
- українська система наукових ступенів складніша, порівняно із загальноєвропейською, це перешкоджає мобільності викладачів і науковців в Європі.
- університети України не беруть на себе роль методологічних центрів, новаторів, піонерів суспільних перетворень, за якими має йти країна. [5,44]

Ці та інші перешкоди погіршують розпізнавання нашої системи вищої освіти зовнішнім світом, підсилюють ізоляціоністські тенденції, погіршують мобільність наших студентів, викладачів і науковців в межах європейського освітнього простору і ринку праці. Водночас участь системи вищої освіти України в болонських перетвореннях має бути спрямована лише на її розвиток і набуття нових якісних ознак, а не на втрату кращих традицій, зниження національних стандартів її якості. Орієнтація на Болонський процес не має призводити до надмірної перебудови вітчизняної системи освіти. Навпаки, її

стан треба глибоко осмислити, порівнявши з європейськими критеріями і стандартами, та визначити можливості її вдосконалення на новому етапі. При цьому еволюцію системи освіти не слід відокремлювати від інших сфер суспільства. Вона має розвиватися в гармонійному взаємозв'язку з суспільством в цілому, беручи на себе роль його провідника. Модернізація системи вищої освіти в Україні (Закон «Про вищу освіту» та ряд нормативних актів Міністерства освіти і науки) має деякі спільні ознаки з Болонським процесом (уведення ступеневої системи освіти), але за більшістю напрямів вона йому не відповідає. Це пов'язано з тим, що вихідні концепції такої модернізації не були зорієнтовані на інтегрування національної системи освіти в Європейський простір. Вони більшою мірою мали «внутрішній» характер і переважно зводилися до «прилаштування» системи вищої освіти до нових внутрішніх реалій. На сучасному етапі концепцію реформування вищої освіти слід докорінно переглянути і створити програму послідовного її зближення з європейським освітнім і науковим простором.

Література

1. Вища освіта України і Болонський процес: Навч. посібник/ За ред. В.Г.Кременя. Авторський колектив: М.Ф.Степко, Я.Я.Болюбаш, В.Д.Шинкарук, В.В.Грубінко, І.І.Бабина. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384с.
2. Гофрон А. Різні погляди на Європу і проектування освітніх концепцій // Вища освіта України.- 2005.- №1.- С.37-43.
3. Добрянський І. Вища освіта України: європейський вимір // Рідна школа.- 2005.- №9-10.- С.12-16.
4. Есенькин Б.С. Болонский процесс - стандартизация или свободный полет/ Б.С. Есенькин, Ю.Ф. Майсурадзе// Высшее образование сегодня.-2005.-№5.- С.22-24.
5. Коміренко В. Приєднання до болонського процесу, як євроінтеграційна стратегія України: аспекти, проблеми, прогнози// Вісник економічної науки 6. України.- 2005.- №2.- С. 52-55.
6. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003-2004рр.)/ За ред. В.Г. Кременя. – Київ – Тернопіль: ТДПУ, 2004. – 2004. – 147с
7. Применко В.І. Болонський процес - перший досвід роботи у внз/ В.І.Применко, Г.М.Білокінь, А.В.Лук'янчиков // Безпека життєдіяльності.- 2006.- №5.- С. 40.
8. Шубин О. Адаптація університету до Болонського процесу // Вища школа.- 2005.- №6.- С. 13-23.

ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Івлєва Л.М. (Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, м. Київ, Україна)

Приєднання України до Болонського процесу обумовлені розумінням його інтеграційного характеру і тим, що вища освіта є стабілізуючим та інтегруючим фактором розвитку держави, демократизації усіх процесів становлення сучасного суспільства, що найбільш відповідає стратегічним інтересам України. Необхідність подальшої модернізації системи вищої освіти, її удосконалення й підвищення рівня якості є найважливішою соціокультурною проблемою для України. Це значною мірою обумовлюється процесами глобалізації та потребами формування позитивних умов для індивідуального розвитку людини, її соціалізації та саморегуляції у Європейському просторі. Зазначені процеси диктують необхідність визначення та гармонізації нормативно-правового забезпечення галузі освіти з урахуванням вимог міжнародної та європейської систем стандартів та сертифікації.

Одним із головних системоутворюючих факторів системи вищої освіти України (далі – СВО) є забезпечення професійної кваліфікації випускників вищих навчальних закладів (далі – ВНЗ). Безумовне врахування СВО вимог сфери праці є запорукою вирішення основних завдань Болонського процесу в освітній галузі – підвищення можливостей працевлаштування випускників ВНЗ, поширення мобільності громадян на ринку праці, посилення конкурентної спроможності національної СВО. Тільки вирішення таких завдань на основі єдиної трирівневої системи стандартів вищої освіти (державних, галузевих та ВНЗ), із чітким розподіленням за цілями і задачами, дозволяє забезпечити якість освіти, у тому розумінні, як це вже сприймається на сьогодні в соціальному та професійному середовищі.

Так, в процесі обміну наслідками діяльності неабияку роль відіграє якість створених у процесі діяльності продукції або послуг. Діяльність окремої людини або будь якої системи діяльності має спрямовуватися на створення продукту діяльності, що може задовольнити потреби окремої особи або суспільства. Якщо вважати, що *якість* - це властивість товару або послуги задовольняти певну потребу, то *стандарт якості* - це сукупність показників (опис споживчих властивостей), яка відповідає узагальненим уявленням споживачів щодо можливості товару або послуги максимально задовольнити цю потребу. Тоді *стандартизація* - це формалізований опис уявлення споживачів щодо стандарту якості; визначення чинників, від яких залежать певні показники якості; організаційне забезпечення можливості виконати умови, які впливають на якість. А *сертифікація (атестація)* - процедура визначення за певними критеріями

відповідності споживчих властивостей продукту стандарту якості.

В національній, так і в багатьох інших системах освіти заключну процедуру виконують акредитаційні органи чи організації: державні, громадські, державно-громадські тощо.

Як зрозуміло з викладеного вище, показники якості - це не тільки опис фізичних властивостей продукту діяльності фахівця або системи діяльності. Вони можуть бути описом і соціальних, і психологічних властивостей (залежно від виду продукту). Виходячи з цього, під *якістю вищої освіти* розуміємо основний продукт діяльності СВО - сукупність певних світоглядних, поведінкових і професійно значущих властивостей та характеристик випускника ВНЗ, що зумовлюють його здатність задовольняти як особисті духовні й матеріальні потреби, так і потреби суспільства.

Модернізація системи вищої освіти має відбуватися в контексті досягнення основних цілей Болонського процесу, а саме: побудови Європейської зони вищої освіти як передумови розвитку мобільності громадян із можливостями їхнього працевлаштування; формування та зміцнення інтелектуального, культурного, соціального та науково-технічного потенціалу Європи; посилення міжнародної конкурентоспроможності Європейської системи вищої освіти, підвищення її престижності у світі; змагання з іншими системами за студентів і слухачів та вплив; підвищення визначальної ролі університетів у розвитку Європейських культурних цінностей; досягнення більшої сумісності та порівнянності систем вищої освіти при збереженні всього позитивного досвіду та надбань національної системи освіти.

Список використаних джерел:

1. Енциклопедія освіти: Акад. пед. наук України [головн. ред. В. Г. Кремень]. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
2. Луговий В.І. Якість як визначальний чинник модернізації вищої освіти України в умовах глобалізації: теоретико-методологічне обґрунтування та законодавче забезпечення [Текст]/В.І. Луговий, О.М. Слюсаренко, Ж.В. Таланова // Вища освіта України: теоретичний та науково-методичний часопис/[за ред. В.І. Лугового, М.Ф. Степка].–К.; Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2011.– № 1.– Додаток 1.–Тематичний випуск: «Наука і вища освіта: проблеми взаємодії та інтеграції». – 408с. – С. 201–210.
3. Луговий В.І., Таланова Ж.В. Якість вищої освіти: виклик для України / В.І. Луговий, Таланова Ж.В.//Вища освіта України №3 (додаток2).–2012р. – Тематичний випуск «Європейська інтеграція вищої освіти України у контексті Болонського процесу»–133с.–С.5–9.
4. Національний освітній глосарій: вища освіта [Текст] / авт.-уклад.: І.І. Бабин, Я.Я. Болюбаш, А.А. Гармаш й ін.; за ред. Д.В. Табачника і В.Г. Кременя. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – 100 с.
5. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К.: Ленвіт, 2006. – 36 с.

БОЛОНСКИЙ ПРОЦЕСС – ПРОБЛЕМЫ ВНЕДРЕНИЯ

Калинин А.А., Калинина Т.А., Никитенко О.А., Исмаилова Н.П. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Темпы научно-технического прогресса создают предпосылки для развития материально-технической базы в стране, а это в свою очередь позволяет с оптимизмом прогнозировать улучшение благосостояния страны.

Образование и научно-технический прогресс неразрывно связаны. В вопросе «что здесь первично, а что вторично?» по нашему мнению, не вызывает сомнения. На каком-то этапе накопленные в обществе знания являются толчком для ускорения темпов научно-технического прогресса. В свою очередь последнее на каком-то этапе является толчком к ускорению повышения образовательного уровня.

В настоящее время на пути реформирования системы высшего образования вносятся различные предложения. Доминирующим среди них в Украине является следование рекомендациям Болонского процесса. Если в системе министерства образования этому процессу отдается приоритет, то и аудитория этому оппонентов все увеличивается, например, в высказываниях ряда авторов в Интернет изданиях таких как [1, 2, 3]. В основном, в них делается упор на то, что Болонский процесс только декларирует предложения, и они не носят обязательный характер. Так, в Германии практически игнорируют Болонский процесс. В ведущих университетах США и России проигнорировали Болонскую декларацию. Отмечается, что следование этому процессу негативно сказывается на общеобразовательном уровне студентов, нивелируется личность преподавателя и, в конечном итоге, выпускники наших ВУЗов могут оказаться неконкурентоспособными в Европе и в других странах.

Авторами настоящей статьи по Болонскому процессу ранее опубликовано ряд работ, например [4], в которых на основании исследований показаны отдельные плюсы и минусы, как результат этого внедрения. Было показано, что самостоятельно на начальном этапе могут заниматься студенты из числа имеющих средний балл аттестата за среднюю школу не менее 9 баллов по 12 бальной системе. Отметим, что таких студентов в нашей академии не более 30%, а по некоторым специальностям, например, ГМ (гидромелиорация) их вообще единицы. Такие показатели в нашей академии стабильны на протяжении последних лет.

Внедряя модульный контроль знаний студентов как-то позабыли о последствиях, влияющих на здоровье студентов. В свое время, на основании серьезных исследований Минздрава было показано, что среди выпускников ВУЗов около 30% из них имеют серьезные нарушения здоровья, связанные, в первую очередь, со стрессовыми нагрузками, пик которых приходится на периоды экзаменационных сессий. Модульный контроль для студентов не менее стрессовый, следовательно, стрессовые нагрузки на них соответственно увеличиваются, негативные последствия которых еще следует изучить.

Наши исследования об отношении студентов к модульной системе показывают, что у студентов есть много претензий к организациям этого процесса. Не отрегулирован график проведения модульных контрольных, студентам, которые занимаются общественной работой и спортом, проблематично выполнять его в установленные сроки. Возникают проблемы с повышением модульных оценок – в общем, сплошная нервотрепка. Это не должно оставаться без внимания, мнение студентов так же необходимо учитывать при внесении тех или иных предложений об изменениях, вносимых в учебный процесс.

Фундаментальными исследованиями в области реформирования образования было показано, что любое предложение по его совершенствованию должно опираться, прежде всего, на уже накопленный опыт. Резкие перемены зачастую приводят к непредсказуемым последствиям. Ведь нельзя отрицать, что система образования в СССР была одной из лучших и выпускники ВУЗов были конкурентно способными и востребованными. Опыт прошлых лет и должен быть тем фундаментом, на базе которого следует последовательно и взвешенно реформировать систему образования с учетом изменений, происходящих в современном обществе.

Литература

1. <http://www.unian.net/news/555791-ekspertyi-iz-za-bolonskoy-sistemyi-padaet-kachestvo-obrazovaniya.html>
2. <http://glagol.in.ua/2013/02/15/bolonskaya-degradatsiya/>
3. <http://kp.ua/daily/051212/369614/>
4. Калинин А.А., Калинина Т.А, Никитенко О.А., Твардовский И.А., Джугурян Л.А., Белошицкая Т.В. «Модульный контроль знаний студентов – проблемы внедрения на первом курсе». Матеріали XIV міжнародної науково-методичної конференції «Управління якістю підготовки фахівців», Частина 1, Одеса, ОДАБА, 2009. – С. 94 – 97.

РАЗВИТИЕ КРЕАТИВНОСТИ В КОНТЕКСТЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Каранфилова Е.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Развитие креативности в современном обществе в корне меняет подход к самой модели образования и изучения той или иной дисциплины. Сегодня имеются большие возможности получения информации, ее переработки и передачи. В связи с этим задача преподавателя значительно модифицируется. Он становится не столько носителем информации, сколько организующим субъектом, основная задача которого – развить творческие, исследовательские способности обучаемых. В связи с этим меняется сам подход к преподаванию, его стратегиям и методикам.

Таким образом, цель обучения и образования в целом, как объективная реальность, состоит в формировании специалиста, способного мыслить творчески, обладающего необходимой волей и настойчивостью в исполнении решений, способностью нестандартными методами решать конкретные практические задачи, а этого можно достичь только путем развития универсальных способностей к творчеству.

Сегодня организация учебно-воспитательного процесса опосредует собой креативную систему образования. Креативность, по нашему убеждению, есть высший уровень интеллектуальной активности, мышления, дефиницией которых может быть совокупность мыслительных и личностных способностей (качеств), влияющих на становление и проявление творчества. Исходным положением для нас является утверждение психологов: каждый психически нормальный человек обладает определенным творческим потенциалом, творческими способностями, которые надо развивать, и как можно раньше.

Вероятно, комплексное развитие творческих способностей в образовательном процессе может быть обеспечено посредством актуализации и приведения их во взаимодействие на основе единого связующего деятельностного стержня - специально организованной творческой деятельности, направленной на интеграцию полученных умений и навыков.

Предлагая свой вариант стимулирования креативности в образовании, С. Е. Шумакова делает акцент на актуализации и приведении творческих

способностей личности во взаимодействие. С ее точки зрения, этот процесс может быть эффективно реализован «при условии применения ассоциативно-синектической технологии развития творчества в качестве единого связующего деятельностного стержня, т.е. средства комплексного развития творческих способностей студентов.... Это может быть организовано путем ее включения в дисциплины отраслевой подготовки и специализации начиная с первого курса».

Особенно заметна роль фактора креативности в процессе сопоставления двух образовательных парадигм: академической и современной, ориентированной на инновационные технологии.

Классическое академическое образование в значительной степени основывается на предметном подходе, когда обучающийся приобретает знания из области отдельных дисциплин, входящих в программное содержание выбранной специальности. К сожалению, объем этих знаний не всегда гарантирует успешность его будущей профессиональной деятельности. Зачастую такая система образования представляет собой серьезную опасность – она нивелирует творческие способности личности и подавляет желание проявлять инициативу, что полностью убивает новаторский потенциал общества. Вместо того чтобы подготавливать людей к жизни в условиях глобальной конкуренции и новой экономики, школа и вузы готовят их только к занятию функциональных должностей с репродуктивным или алгоритмическим характером труда, где можно добиться успеха, не проявляя ни творческого подхода, ни малейшей инициативы и не действуя самостоятельно. Приобретение таких знаний, которые затем не могут быть приложены к делу, не дает никаких конкурентных преимуществ в свете глобальных постиндустриальных трансформаций, а система, построенная на заучивании учащимися наизусть книг и конспектов без развития творческих способностей, инициативы и практических навыков, делает такое образование почти не нужным в условиях современных реалий. Современная профессиональная среда требует умений синтеза, соединения разных областей знаний, становясь по своей сущности средой глобальной. Поэтому развитие креативного потенциала как основная цель академического образования может способствовать формированию успешного специалиста в широком спектре практических, комплексных задач профессиональной среды.

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ЯК ОСНОВНА ЗАДАЧА БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Кирчата І.М. *(Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
Харків, Україна)*

Динамічний перехід до інформаційного суспільства зумовлює зростання пов'язаної з цим геополітичної конкуренції країн світу, яка, в свою чергу, зумовлює інтенсивний розвиток усіх сфер суспільного життя. У зв'язку з цим рівень інтелектуального потенціалу будь-якої держави, який визначається, якістю освіти, стає однією з найважливіших передумов гарантування її конкурентоспроможності і лідируючих позицій в світовому рейтингу.

В свою чергу, досягнення високого рівня якості освіти є основною задачею Болонського процесу, згідно якого перед сучасними вищими навчальними закладами III-IV рівнів акредитації постає нагальне питання концентрації власних інтелектуальних можливостей та матеріальних ресурсів, спрямованих на досягнення вищезначеної мети. За таких умов проблема вдосконалення системи вищої школи і підвищення рівня якості професійної підготовки набуває рівня загальної соціокультурної проблеми, а поняття «якість вищої освіти» залишається визначальним у системі характеристик результатів діяльності системи вищої освіти України.

Під якістю вищої освіти, згідно із Законом України «Про вищу освіту», розуміють основний продукт діяльності системи вищої освіти — сукупність певних світоглядних, поведінкових і професійно значущих властивостей та характеристик випускника вищого навчального закладу, що обумовлюють його здатність задовольняти як особисті духовні й матеріальні потреби, так і потреби суспільства [1]. Як засвідчує практика, Україна завжди забезпечувала своїм громадянам освіту, відповідну стандартам і нормам найбільш ефективних і якісних освітніх систем Європи і Світу. Проте проблема полягає в тому, що актуальним залишається питання щодо збереження колишніх надбань з одночасним орієнтуванням на нові європейські горизонти. Питання якості освіти, уніфікації та універсальності освітніх програм, можливості практичної реалізації належать до проблем, пов'язаних зі стандартизацією освіти.

Сьогодні якість освіти характеризується такими складниками як: якість учбово-методичної бази, яка передбачає ресурсне забезпечення закладів освіти на належному рівні, забезпечення навчального процесу не тільки підручниками, але й новими сучасними засобами і методами пізнання, що пов'язані із

сучасними технічними можливостями; якість педагогічних кадрів та професорсько-викладацького складу передбачає переоцінку соціальної ролі викладача.

Крім того навчально-методична робота вищих навчальних закладів повинна бути спрямована на удосконалення навчальних дисциплін, покращення організації самостійної роботи і контролю знань студентів, освоєння сучасних форм і технологій навчання, зокрема дистанційного навчання, концепція якого була розроблена та затверджена МОН України ще у 2000р.

При цьому основними завданнями системи дистанційної освіти визначені такі [2]: формування нормативно-правового, організаційного, навчально-методичного, інформаційно-телекомунікаційного, матеріально-технічного, кадрового, економічного та фінансового забезпечення; організація та розвиток дистанційної освіти за будь-якими напрямками підготовки фахівців; застосування дистанційних технологій не тільки в дистанційній освіті, а й в усіх формах навчання: очній, заочній, екстернаті; впровадження технологій дистанційного навчання на всіх рівнях як повної освіти (середньої, професійно-технічної, довузівської, вищої та післядипломної), так і навчання за окремими курсами або блоками курсів та ін.

Все це вимагає постійного обстеження, налагодження системи моніторингу освіти, головною метою якої стає збирання, оцінювання та аналіз її якісних показників на всіх рівнях функціонування. Систему моніторингу якості освіти в Україні можна розглядати на різних рівнях її функціонування, а саме [3]: індивідуальному рівні самооцінки студентами якості власної професійної підготовки; локальному рівні оцінювання якості освіти своїх вихованців навчальним закладом, досягнення ним поставленої мети в опануванні вимог державного стандарту відповідного рівня освіти; регіональному рівні оцінювання ефективності функціонування місцевої системи освіти, зокрема підпорядкованих органів управління, забезпечення ними державної освітньої політики в регіоні.

Література

1. Закон України “Про вищу освіту” від 17 січня 2002 року № 2984-III. / Голос України, 05.03.2002 р., № 43.
2. Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки /Відомості Верховної Ради України. – К. : ВВР, 2007. – N 12. – С.102.
3. Вікторов В.Г. Управління якістю освіти. – Дніпропетровськ: Пороги, 2005. – 286с.

ОСОБЕННОСТИ ОБУЧЕНИЯ В МЕДИЦИНСКОМ ВУЗЕ В ПЛАНЕ РЕАЛИЗАЦИИ ПРИНЦИПОВ БОЛОНСКОГО ПРОЦЕССА

Клочко В.В., Якименко Д.О., Чернышова Е.С. *(Одесский национальный медицинский университет, г. Одесса, Украина)*

Подготовка специалиста нового типа, способного эффективно и продуктивно работать в постоянно изменяющихся ситуациях, к которым он должен не просто приспосабливаться, но и быть способным изменять их, изменяясь и развиваясь при этом сам, одна из особенностей Болонского процесса.

Молодой специалист–врач должен быть креативным, что в настоящее время может рассматриваться как универсальный механизм адаптации личности к переменам, происходящим во всех сферах социальной жизни.

В условиях Болонского процесса в медицинском ВУЗе важным является своевременный анализ возможностей развития креативности личности, представляемой кредитно-модульной системой обучения.

Указанная система преимущественно апеллирует к определенным свойствам личности как преподавателя, так и студента-медика, а именно – нормативности, ответственности, дисциплинированности, самоконтроля, объективности и т.п., но такие черты личности как спонтанность, эмоциональность, субъективность, автономность, особенность мышления не востребованы в полной мере.

Для выявления динамики преобладания черт личности нами был применен специальный опросник для студентов. При определении средних показателей, описывающих отдельные характеристики личности, обучаемых преимущество было отдано двум направлениям:

I - совокупная характеристика личности;

II - частные характеристики личности.

Обобщение полученных результатов позволяет заключить, что введенная система обучения направлена на информированность личности, а рациональная сторона познания преобладает в ней над чувственно-эмоциональной, для достижения гармонии целесообразно дополнительно применять некоторые педагогические технологии: дистанционное обучение, создание структурно-логических схем занятий, внедрить процесс выполнения стендовых докладов по научным и учебным темам.

ОРГАНИЗАЦИЯ КОНТРОЛЯ КАЧЕСТВА ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ

Козонова Ю.А., Титлова О.А., Терновский В.Б. *(Одесская государственная академия пищевых технологий, г. Одесса, Украина)*

Контроль качества подготовки выпускника ВУЗа в Украине на современном этапе является достаточно сложной проблемой. Эта проблема вызвана несколькими причинами.

Во – первых, абитуриент, поступающий в ВУЗ, не имеет достаточно полной информации о будущей своей специальности (место работы, зарплате, жилищные условия и т. д.). Опыт показывает, что проводимые в ВУЗах, т.н. «дни открытых дверей», большого эффекта не дают.

Во – вторых, распределение выпускников на современном этапе проводится формально, что приводит к потере учебным заведением своих выпускников, т.е. отсутствует связь между работодателем и учебным заведением.

В – третьих, если абитуриент поступает на бюджетную основу (60% поступающих), то ВУЗ создает ему такие условия, что студент переходит на контрактное обучение, которое выгодно для ВУЗа.

Несмотря на это, контроль качества подготовки своих специалистов необходим. Это позволяет скорректировать квалификационные характеристики, программы учебных дисциплин.

На наш взгляд, хотя кредитно-модульная система предполагает достаточное качество контрольных мероприятий, необходимо провести контроль остаточных знаний по данной дисциплине. Это позволит выяснить качество преподавания дисциплины. Этот контроль осуществляется по тестовым заданиям, создаваемых на кафедре по всему курсу дисциплины, независимо от количества выделяемых часов по дисциплине. Конечно, этот вид контроля имеет несколько субъективный характер, но для этого контроля можно приглашать экспертов из руководства учебного заведения.

Наиболее важным видом контроля знаний выпускников учебного заведения является независимый экспертный контроль. Он может осуществляться тоже по тестовым заданиям, которые составляются по требованиям квалификационных характеристик. Для его проведения, желательно, привлекать экспертов из соседних учебных заведений, государственных служб, организаций заказчика специалиста. Это позволит учебному заведению получить наиболее объективную оценку уровня подготовки своих специалистов и критически отнестись к качеству их подготовки, позволят учебному заведению повысить конкурентную способность своих выпускников на рынке труда.

МОТИВАЦІЯ ПРАЦІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ ЯК УПРАВЛІНСЬКА ПРОБЛЕМА

Корнило І.М., Курган П.Г.*(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Модернізація української системи освіти позначила викладача як основний ресурс освітньої установи. Світові тенденції глобалізації освіти висувають нові вимоги до особистості викладача, який повинен бути творчою індивідуальністю, що володіє оригінальним проблемно-педагогічним та критичним мисленням, творцем програм і нових технологій навчання, що спираються на передові наукові досягнення.

На жаль, однією з тенденцій розвитку української освіти в останні роки стає скорочення чисельності професорсько-викладацького складу вузів, що перешкоджає установленню вимогам розвитку вищої школи. Напевно, не буде зайвим підтвердити, що саме працею професорсько-викладацького складу – звичайно, у спільній діяльності з учнями: студентами, аспірантами і за допомогою допоміжного персоналу – можуть бути створені і створюються ті вагомі результати, які забезпечують потім нашим випускникам успіх в їх майбутній роботі і славу самій академії як центру у якісній підготовки кадрів і центру виробництва нових знань.

Професійна діяльність співробітників вузів протікає на тлі очевидних проблем, серед яких найбільш гострими є низький суспільний престиж професії викладача і вченого та відтік висококваліфікованих кадрів з системи вищої школи. Професорсько-викладацький склад – це основний виробничий персонал в системі вузівської діяльності, більш того – це основний людський капітал, і він вимагає відповідної системи підготовки і розвитку, відповідних вкладень і відповідної системи як винагороди, так і відповідальності за якість його праці.

Протиріччя між вимогами до формування нової особистості викладача та існуючими проблемами в організаційній та мотиваційній сфері викладацької діяльності свідчить про актуальність проблеми мотивації праці викладача в умовах сучасної вищої школи. У зв'язку з мінливими підходами до управління вищими навчальними закладами в Україні, рішення даної проблеми повинні розглядатися як одна з функцій управління вузом – функція мотивації персоналу.

Мотивація – це діяльність, яка активізує колектив підприємства і кожного працюючого і спонукає їх ефективно досягати поставлених цілей.

Рівень мотивації співробітників вузів впливає на загальний емоційний настрій на заняттях, створює умови для взаємної поваги студентів і викладачів, а також дозволяє застосовувати в процесі навчання індивідуалізований підхід.

Задоволення професійних потреб та інтересів викладачів можливе за умов матеріального і морального стимулювання як процедур управління якістю їх діяльності і сприяє формуванню професійних мотивів [2].

Професійна діяльність викладачів характеризується високим рівнем мотивації праці, яка має творчий характер і залежить від задоволення їхніх професійних потреб та інтересів [3].

До основних професійних потреб викладачів віднесено: особисті потреби, які проявляються в активній роботі викладачів у редакційних колегіях різних фахових видань, громадських комісіях та різних громадських органах управління, творчих професійних спілках, науково-методичних семінарах і конференціях, консультаціях; економічні потреби, які проявляються в участі викладачів при плануванні педагогічного навантаження, професійного розвитку; духовні потреби, які проявляються у викладачів при розробці інноваційних навчальних і виховних проектів, нових форм занять та їх організації.

Будь-яке стимулювання (матеріальне чи моральне) є одним з ефективних способів опосередкованого управлінського впливу на працівника, особливість якого полягає в тому, що трудова поведінка людини регулюється не безпосереднім впливом на особу, а на зовнішні по відношенню до неї обставини, на умови її життєдіяльності, що забезпечують появу певних інтересів і потреб [1].

Необхідно створювати відповідні умови для забезпечення якості освіти та управління нею, зокрема: вивчати і задовольняти професійні потреби й інтереси науково-педагогічних працівників та формувати їхні трудові мотиви, які спрямовані на досягнення цілей закладу освіти; бачити перспективи їх професійного зростання; розвивати професійний потенціал; активно залучати до інноваційної освітньої діяльності.

У сучасних умовах управління якістю професійної діяльності викладачів необхідно оволодіти знаннями мотивації праці, забезпечити в закладі освіти відповідні умови (соціально-психологічні, економічні, організаційні), спрямовані на задоволення їхніх професійних потреб та інтересів за основними компонентами (навчальна, наукова, виховна, організаційно-управлінська, громадсько-педагогічна, навчально-методична) і формування мотивів, які забезпечують розвиток не лише особистості викладача, а й закладу освіти й освітнього процесу в цілому.

Література:

1. Притула О.В. Мотиваційні механізми та їх використання у сфері підприємництва / О.В. Притула. – Львів: ІРДНАН України, 2003. – 216 с.
2. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: Навч. посіб. / В.А. Семиченко. – К.: Вища шк., 2004. – С. 305–306.
3. Коржова Л.С. Проблеми удосконалення підготовки вчителя / Л.С. Коржова // Зб. наук. пр. «Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки»– Київ-Запоріжжя, 2005. – С. 68.

ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩОЇ ОСВІТИ ЄВРОПИ ТА США

Краснянська Н.Д. *(Одеський державний екологічний університет, м .Одеса, Україна)*

Вища освіта України пов'язана з курсом на інтеграцію в Європейську систему освіти, що передбачає як структурні зміни так і перегляд існуючих принципів навчання. Це актуально ще у зв'язку з очевидною кризою традиційної спрямованості освіти, яка в нових суспільних реаліях потребує певного переосмислення. Тривалий час основою всієї системи освіти було формування фахівця у певній сфері, що звичайно, необхідно, однак сучасні умови піддають сумніву ефективність такого підходу, виявляючи його недоліки: по-перше, у сучасному світі настільки стрімко розвиваються технології, що стає неефективним формування готового фахівця вузького профілю, і тому освіта репродуктивного типу вже неадекватна; по-друге, поняття «фахівець» вужче, ніж поняття «особистість». Фахівець – це суб'єкт тільки раціоналізованої техногенної культури, тоді як особистість – суб'єкт культуротворного процесу у всіх його розмаїтті. Майбутнє людства залежить саме від проблеми формування багатогранної особистості, а не лише «урізаної» її версії - фахівця. В сучасних умовах переходу до Болонського процесу зростає значення викладання гуманітарних та соціально-політичних наук, засвоєння системи сучасних соціальних, моральних, естетичних цінностей.

Аналіз стану вищої освіти України, тенденції її розвитку, свідчить ще про недооцінку гуманітарної підготовки спеціалістів, невідповідальність її сучасним потребам держави та світовому рівні.

Так, якщо взяти технічні університети США то в програмах навчання студентів по цим дисциплінам надається від 30 до 45% всього бюджету навчального часу підготовки фахівців. У вузах нашої країни цей показник на 3 порядки менше.

Тому особливого значення набуває впровадження в навчальний процес нових європейських концептуальних підходів до гуманітарної та соціально-політичної підготовки спеціалістів, вироблення принципово нових підходів, подолання професійної однобічності, формування у майбутніх фахівців політичної, соціологічної, моральної культури.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФАКУЛЬТЕТУ ЕКУБ

Крутії Ю.С., Кулікова Л.В., Жусь О.М. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

До головних показників навчального процесу, згідно вимог Болонської декларації, слід віднести: спектр напрямів підготовки та спеціальностей, за якими надаються освітні послуги; показники контингенту студентів; якість науково-педагогічних працівників; міжнародна активність. Як відомо, саме ці чинники є одними з головних при акредитації будь-якої спеціальності.

На факультеті провадиться підготовка студентів за чотирма напрямами та п'ятьма спеціальностями. А саме за освітньо-кваліфікаційними рівнями:

- бакалавр з економіки підприємства, маркетингу, менеджменту, геодезії, картографії та землеустрою;
- спеціаліст з економіки підприємства, маркетингу, менеджменту організацій, землеустрою та кадастру;
- магістр з економіки підприємства, маркетингу, менеджменту організацій, управління проектами.

Всі перелічені напрями та спеціальності, окрім спеціальності менеджмент організацій (ОКР спеціаліст), успішно пройшли акредитацію. Акредитація з менеджменту вперше повинна відбутися в поточному навчальному році. Подальші перспективи пов'язуємо з ліцензуванням підготовки магістрів з землеустрою та кадастру та спеціалістів і магістрів з геодезії.

В рамках всіх напрямів підготовки та спеціальностей розроблені такі спеціалізації: економіка будівництва, економіка і управління нерухомістю, маркетинг будівельного комплексу, менеджмент організацій будівельного комплексу.

Загалом на факультеті на теперішній час навчається 898 студентів (598 студентів стаціонару і 300 заочників). Питома вага бюджетників в загальній чисельності складає 33%. Питома вага іноземців дорівнює 19%.

Для порівняння число студентів стаціонару на кінець календарного 2010 року становило 602 особи, на кінець 2011 року – 634, а на сьогодні складає 598 осіб. Це при тому, що в 2010, 2011 роках сумарні втрати за рахунок випуску склали 230 студентів. Отже можна констатувати, що на протязі останніх, не сприятливих для набору (з відомих причин) років, в цілому вдалося не допустити різкого падіння контингенту студентів факультету. Але є проблеми з окремими спеціальностями. Перше завдання, що постає перед факультетом,

полягає в нарощуванні чисельності студентів з менеджменту та маркетингу, яка сьогодні нас не задовольняє.

Перспективи щодо подальшого збільшення контингенту студентів пов'язуємо з напрямом підготовки геодезія, картографія та землеустрій. За результатами останнього прийому на 1 курс вдалося повністю виконати ліцензію. Вперше виникла ситуація, коли попит на цей напрям підготовки перевищив існуючий ліцензійний обсяг, тому в поточному навчальному 2013 році маємо намір до його зростання.

Ставимо також задачу збільшити набір студентів на спеціальність управління проектами, чому має сприяти впровадження в навчальний план з наступного навчального року трьох нових спеціалізацій:

- управління будівельними проектами;
- управління проектами безпеки;
- управління бізнес проектами.

В середньому по факультету частка науково-педагогічних працівників з науковими степенями та вченими званнями складає 58%. Не зважаючи на те, що такий показник один з кращих в академії, він не може нас задовольняти.

Розроблено перспективний план захисту дисертацій на найближчі п'ять років. Загалом на кафедрах факультету на даний час навчається 8 аспірантів і 13 здобувачів.

Згідно показників загального рейтингу академії, факультет друге місце за критерієм K1 «міжнародна активність». Це стало можливим в основному за рахунок високих показників тільки по трьом з одинадцяти позицій, пов'язаних з кількістю публікацій в міжнародних наукових виданнях та кількістю цитувань у SKOPUS. В цілому, для подальшої перспективи, кафедрою менеджменту і управління проектами проведено міжнародну конференцію. Доповіді, крім багатьох міст України, надійшли з Росії, Італії, Азербайджану, Нігерії.

Міжнародний аспект стратегії розвитку факультету тісно пов'язаний із вимогами формування європейського освітнього та наукового простору в контексті Болонського процесу.

За ініціативи факультету, в середині вересня цього року на рівні ректорів було підписано угоду про співпрацю між нашою академією та Вищою школою управління нерухомістю, м. Варшави. Угода відкриває перспективи стажування викладачів та обмін студентами.

БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС: НЕДОЛІКИ ВПРОВАДЖЕННЯ

Лаврова Ю.В. (*Харківський автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна*)

Останні роки, як відомо, в системі вищої освіти України відбувається переорієнтація методичних основ викладання дисциплін на принципи «Болонського підходу». При цьому, слід відмітити, що національні особливості, менталітет слухачів вищої школи зовсім не враховується. Ми намагаємося скопіювати західні зразки навчання, руйнуючи ті, що більш менш успішно працювали не одне покоління. Звичайно, не можливо одразу, без перешкод і прогалин повністю перейти на нові принципи викладання. Але цей процес «переходу» занадто затягується. І головною причиною, на нашу думку, тут є менталітет українського студента і викладача.

Виділимо основні недоліки впровадження Болонської системи навчання, викликані національними особливостями.

1. Години, що виділяються на самостійну роботу (зазвичай третина усього часу, передбаченого для опанування дисципліни), у більшості випадків, як показує практика (окрім виконання курсових і індивідуальних робіт), ігноруються студентом. Питання або окремі теми, що викладач виносить на самостійне опрацювання, освоює менш 20% слухачів. Вважаємо за необхідне виключити такий підхід до самостійної роботи. Натомість слід дійсно впровадити західний зразок: студент отримує питання усього курсу, самостійно опрацьовує їх (користуючись підручниками, мережею internet), а на лекціях викладач не задиктовує тексти, а веде дискусію по не зрозумілим положенням, акцентує увагу на основних постулатах, наводить приклади з реальної середи і таке інше.

2. Негативно позначається на рівні знань фактичне скасування іспитів: письмові іспити або отримання оцінки за результатами модульних контролів (теж зазвичай письмових) призвело до того, що студент намагається не вивчити дисципліну, а списати її. Якщо у західних країнах списування викликає неповагу у студентському середовищі, призводить до «соціальних санкцій», то для українського студента – це звичайна практика. На нашу думку, контроль знань студентів, хоча б частково, повинен відбуватися під час дискусії з викладачем. Тільки під час діалогу можна виявити ступінь освоєння слухачем програмою курсу.

3. Збільшення іноземних студентів – окрема проблема як у методичних підходах викладання, так і взагалі у системі «студент-викладач». Даний

контингент слухачів щороку зростає у більшості ВУЗів, і для нього самостійне вивчення навіть незначної частини дисципліни, письмовий контроль знань зовсім не сприяють засвоєнню матеріалу. «Диктовка» лекційного матеріалу, переписування практичних занять взагалі не має сенсу. Студенти-іноземці часто не розуміють смислового навантаження не тільки специфічних термінів, а й звичайних мовних оборотів, тому і лекційні і практичні заняття мають проводитися виключно у супроводі докладних пояснень, діалогу. Так само і контроль знань.

4. Оцінка з дисципліни повинна дійсно відображати ступінь оволодіння студентами знаннями, вміннями і навиками. На практиці вказане положення тільки декларується. Форми контролю, що існують здатні виявити тільки рівень теоретичних знань. Так, практичні завдання для економістів можуть містити кейси, проводитися у формі ділової гри, що сприяє формуванню навиків застосування теоретичних положень, але у кінцевому рахунку, результати цих занять не впливають на остаточну оцінку з дисципліни. Звичайно економісти проходять виробничу практику, та її зміст не може охопити всі аспекти і тонкощі конкретних дисциплін, що викладаються. Логічніше було б розбивати модулі на теоретичний і практичний блоки, оцінку за модулем формувати за підсумками їх освоєння, при цьому питома вага практичного блоку повинна бути дещо вищою за теоретичний.

5. Вільне слухання курсу – можливість навчання за індивідуальним планом, необов'язковість відвідування занять, контроль знань у зручний для студента час, що притаманно Болонській системі, звісно має дуже позитивні відгуки з боку слухачів, але на практиці викликає багато негативних моментів. По-перше, певна кількість студентів, маючи «право» не відвідувати заняття, зловживає цим, витрачаючи вільний час зовсім не на самостійне опанування дисциплін і роботу за спеціальністю, а на організацію особистого дозвілля. По-друге, викладач не має можливості забезпечити отримання «вільним слухачем» високого рівня знань, а тим більше – умінь та навиків. Теж саме стосується якісного контролю знань. Втрачається комплексність бачення дисципліни, зв'язок між її окремими темами. Студент, виконуючи окремі індивідуальні завдання, здобуває фрагментарні знання. Метою навчання стає отримання диплому, а не отримання уявлень, вмінь та навиків.

Таким чином, зважаючи на вказане, вважаємо за потрібне, поряд з впровадженням Болонського процесу, більше уваги приділяти безпосередньому спілкуванню, діалогу у системі «студент-викладач» як під час викладання так і під час контролю знань.

СОСТОЯНИЕ СИСТЕМЫ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ ДЛЯ ЛЮДЕЙ С ОГРАНИЧЕННЫМИ ВОЗМОЖНОСТЯМИ В УКРАИНЕ

Малашенкова В.А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

На сегодняшний день образование людей с ограниченными возможностями в нашей стране только начинает свое развитие. Создаются программы дистанционного обучения. Украинская система образования проходит этап постепенного включения людей с ограниченными возможностями в процесс обучения. Требуется внедрение новых форм и методов работы со студентами с ограниченными возможностями в условиях обучения в вузе. Все большее внимание в работе со студентами с особыми потребностями уделяется созданию условий, способствующих развитию потребностей, реализации возможностей данной категории студентов.

Большинство вузов Украины не обеспечены даже минимальными условиями, необходимыми для обучения в них инвалидов. Эти условия касаются архитектуры зданий и аудиторий, дверных проемов и лестниц, мебели и оборудования, обустроенности столовых, библиотек и туалетов, отсутствия комнат отдыха и стульев в коридорах, медицинских кабинетов, необходимых для повседневных нужд некоторых студентов-инвалидов. Учреждения высшего образования не имеют возможностей реконструировать свои помещения по принципам универсального дизайна из собственных бюджетных средств. Внебюджетные средства расходуются на базовые нужды вузов, при этом особые потребности инвалидов при ремонте и реконструкции помещений не учитываются.

Особенностью деятельности вузов в области образовательной поддержки инвалидов является формирование особой среды, предполагающей полноценное включение учащихся с ограниченными возможностями здоровья в жизнь студенческого коллектива. Еще один плюс — инклюзивное образование.

Украине необходимо учитывать все вышеизложенные потребности студентов с ограниченными возможностями и вносить поправки в существующую систему Высшего образования. Необходимо сделать процесс обучения комфортным, доступным и адаптированным для студентов с ограниченными возможностями.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ БОЛОНСЬКОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ

Нарійчук Ф.Д. (*Одеський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом, м. Одеса, Україна*), **Нарійчук М.Ф.** (*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, м. Одеса, Україна*)

Основна ідея впровадження моделі навчання започаткованої у системі Берлінського університету, який заснував знаменитий німецький філолог, історик та філософ Вільгельмом фон Гумбольдт, базувалася на двох принципах: Свободи викладання (*Lehrfreiheit*) та Свободи навчання (*Lernfreiheit*). Свобода викладача за таких умов визначається можливістю самостійно планувати підбір матеріалу, який він використовує, напрям та рівень викладання певної дисципліни і застосування оригінальної методології. У кінцевому надзавданні викладача є підготовка освічених, заповзятливих людей, здатних самостійно приймати рішення в незвичних ситуаціях, нести відповідальність за свої рішення, готових до постійного поновлення своїх знань, а також підвищення їх рівня.

Свобода навчання студента передбачає передусім свободу вибору дисциплін, семінарських занять і можливість самостійно формувати свій навчальний план. Гумбольдтівська модель передбачає для студента свободу відвідування семінарів різного напрямку і **поєднання до певного часу у своєму навчальному плані** абсолютно різних дисциплін гуманітарного та природознавчого спрямування. Така методологія підготовки студента у повній мірі відповідала також над завданням викладача і **раціонально поєднувала процеси викладання та навчання.**

Запропонована Гумбольдтом модель рівноправного поєднання зусиль викладача і студента була визнана найбільш доцільною для підготовки сучасних фахівців, а також для зміцнення зв'язків і створення єдиного наукового та освітнього простору у Європі. Вона започаткувала основу загальноєвропейської системи освіти закріплену у Болонській угоді. Болонський процес враховує певні особливості систем освіти у різних країнах, але основними залишаються загальні критерії, які базуються на двох основних свободах – викладання і навчання.

Україна, маючи великий досвід функціонування радянської системи підготовки фахівців, приєдналася до болонського процесу. Крок зроблений у цьому напрямі переслідував мету уніфікувати українські (радянські) стандарти освіти наблизивши їх до загальноєвропейських.

Задекларовані у Болонській угоді принципи вимагали проведення суттєвої перебудови системи підготовки фахівців вищої освіти, впровадження нової ідеології навчального процесу.

Причин незадовільного впровадження болонської системи в Україні є велика кількість. Варто назвати лише один з аспектів цієї проблеми, який стосується якості навчання. Він, як це не парадоксально, лежить здебільшого у площині неготовності викладача відійти від певних стереотипів радянської системи і дотримуватися нової ідеології у царині освіти. Питання далеко не просте, адже радянська система освіти базувалася на деяких принципових відмінностях від болонської і повною мірою відповідала суспільній ідеології з елементами авторитарного стилю викладання предметів. Такий стан речей орієнтував викладачів впровадження методів жорсткого дотримання студентами як методології викладання, так і організації навчального процесу. Примат у комплексному вирішенні питань навчального процесу цілком і повністю належав викладачеві. Студентові відводилася роль пасивного учасника навчального процесу, який цілком слідував у фарватері задумів викладача. Проблематичним було б назвати цих учасників освітнього дійства рівноправними спаринг - партнерами. Однак, варто зазначити, що стара система несла певні раціональні елементи ґрунтового засвоєння необхідної «маси» знань студентами, але назвати її сучасною і прогресивною навряд чи можна.

Необхідно зважити на ту обставину, що значна кількість сучасних викладачів вузів пройшли підготовку у колективах та наукових школах старої системи і цей «багаж» дається взнаки в процесі реалізації принципів болонської системи, мимоволі з'являється спокуса застосувати «симбіотичну» форму, яка ґрунтується на болонській системі і доповнена деякими принциповими елементами старої системи. **Такий комплекс болонської і радянської систем вищої освіти загрожує профанувати прогресивну систему і дезорієнтувати, перш за все, студентів.** За таких умов досягти позитивних результатів буває надзвичайно проблематично.

Вища школа, як і взагалі вся система освіти – інституція, до певної міри, консервативна і зміна принципових підходів у її функціонуванні вимагає певного часу. Є сподівання, що період кристалізації болонської системи в Україні буде успішним і завершиться у найближчій перспективі, що сприятиме не тільки уніфікації освітніх стандартів нашої країни на європейському просторі, але й загальнолюдським взаємовідносинам.

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ МЕТОДИКИ ПОДГОТОВКИ ПРОБЛЕМНОЙ ЛЕКЦИИ ПО СПЕЦИАЛЬНЫМ ДИСЦИПЛИНАМ

Небеснова Т.В., Константинов А.И. *(Одесская государственная академия
строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Проблема удовлетворения потребностей общества в высококвалифицированных специалистах особо актуальна как для нашей страны, так и для зарубежных стран.

Стремительно меняющиеся требования к выпускнику ВУЗа, большой объем информации, необходимой для усвоения к концу обучения, вынуждают использовать в вузовском образовании различные методы активного обучения [1,2].

Активные методы – методы, стимулирующие познавательную деятельность обучающихся, строятся на диалоге, предполагающем свободный обмен мнениями о путях разрешения той или иной проблемы, характеризующиеся высоким уровнем активности учащихся. Именно такое обучение сейчас общепринято считать «наилучшей практикой обучения» [3,4,5].

Среди существующих форм обучения в ВУЗе, важнейшая роль отводится лекции.

Одним из перспективных способов активного обучения является проблемная лекция [6,7].

Проблемное обучение создает наиболее благоприятные условия для взаимодействия преподавателя и студента, так как на основе выявления противоречивости изучаемого материала позволяет преподавателю организовать поиск необходимых знаний самими студентами, т.е. осуществить организацию самостоятельного научного и творческого мышления обучаемых.

Примерами специальных дисциплин, где можно с успехом реализовать проблемный метод являются дисциплины «Интенсификация сооружений водоотведения» и «Усовершенствование систем канализации»

Для поэтапной выработки у студентов комплекса умений и навыков следует: - чтение лекции начать с постановки общей проблемы, а затем и частных проблем, показать их значение в общем курсе дисциплины. Излагая материал, строго придерживаться порядка поставленных проблем, внутренней их логики, добиваться эффективности использования избранных форм и методов для данной лекции;

- активизировать мышление студентов, вызвать интерес к данной проблеме и творческое усвоение путем применения наиболее эффективных методов: системного подхода, структурно-логического анализа, создания и разрешения проблемных ситуаций, использование технических средств обучения;
- закрепить материал лекции путем акцентирования внимания, повторения наиболее важных формулировок, положений, выводов;

- обратиться к студентам с предложением подумать над неясными вопросами темы;
- проверить степень усвоения материала студентами путем контрольных опросов, письменных контрольных работ (5-7 минут) с целью выяснения подготовленности аудитории для восприятия новых знаний;
- дать задания студентам на самостоятельную подготовку по глубокому изучению данной темы и ознакомлению с последующей.

На основании изложенного можно утверждать, что задача преподавателя на лекции состоит не в том, чтобы сообщить как можно больше сведений студентам, а в том, чтобы захватить их внимание и удержать его, пробудить интерес к изучаемой дисциплине, организовать для усвоения знаний. Роль преподавателя проявляется в организации деятельности студентов и управлении ею. Функции управления этой деятельностью:

- 1) Управление вниманием. Для этого нужно на подготовительном этапе организовать студентов на проверку самостоятельно изученного учебного материала.
- 2) Управление мотивационной направленностью (формирование положительных установок, развитие интереса к изучаемой дисциплине, применение различных форм обратной связи, активных методов).
- 3) Управление самостоятельной аудиторной и внеаудиторной работой (средства обратной связи, активные методы обучения, рекомендации по самостоятельной работе).
- 4) Управление формированием творческого мышления (с помощью активных методов обучения, самостоятельной работы, обратной связи).
- 5) Управление познанием.
- 6) Управление развитием личности: повышение общего культурного уровня, расширение кругозора.

Такова на наш взгляд методика подготовки и чтения проблемной лекции по специальным дисциплинам.

Литература

1. Анцибор М.М. Активные формы и методы обучения. - Тула, 2002. – 51с.
2. Брушменский А.В. Психология мышления и проблемное обучение–М.,2003–48с.
3. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе. – М.: высшая школа, 1991. – 80 с.
4. Смолкин А.М. Методы активного обучения.– М.: высшая школа, 1991.- 42с.
5. Грудзинская Е.Ю., Марико В.В. Активные методы обучения в высшей школе. Учебно-методические материалы по программе повышения квалификации «Современные педагогические и информационные технологии».- Нижний Новгород, 2007. – 182 с.
6. Беспалько В.П. Педагогика и прогрессивные технологии обучения–М.,2001-101с.
7. Андреев А.А. Педагогика высшей школы: Учебное пособие.– М., 2000.- 67с.

ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИБОРОМ СТУДЕНТА: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Непокупна Т.А., Шевченко Б.О. *(Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, м. Полтава, Україна)*

Реформування вищої освіти у контексті Болонського процесу актуалізувало питання вибору студентами навчальних дисциплін. Відомо, що відповідно до наказу МОН № 642 від 09.07.2009 р. з подальшими змінами, перелік нормативних дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки студентів обмежується українською мовою, історією України, історією української культури, іноземною мовою, філософією і політологією. До переліку вибіркового навчальних дисциплін, окрім інших, включено економіку, соціологію, психологію, логіку, етику і естетику, релігієзнавство.

Наше бачення проблеми вибору дисциплін зумовлено, з-поміж іншого, розумінням місії вищої школи, незалежно від її спеціалізації, як такої, що формує „світорозуміння і світогляд людини, яка потім будує на них свою філософію ... щоденних дій, виборів, рішень і відповідальності” [1]. Визначення вищої освіти як процесу формування філософії життєдіяльності індивіда охоплює широкий спектр причинно-наслідкових зв'язків у контексті розуміння й усвідомлення ним низки цінностей соціального, морального, духовного, економічного плану. З огляду на це, вважаємо, що переведення вищезазначених дисциплін, знання яких забезпечує розуміння механізмів об'єктивних суспільних процесів, із розряду обов'язкових до вибіркового (тобто таких, що можуть бути проігноровані) прирікає молодь на духовне зубожіння, інтелектуальне обмеження здатності критично оцінювати різноманітні інформаційні сигнали та події, на їхнє сприйняття подій і явищ навколишньої дійсності суто на побутовому рівні, що дає можливість маніпулювати свідомістю і поведінкою громадян.

Вважаємо, що доцільно студентам вишів на вибір пропонувати дисципліни, які б доповнювали, поглиблювали, розширювали, конкретизували їхні знання саме із профільних напрямів підготовки, спеціалізації, а соціогуманітарно-економічні, світоглядні включити до переліку обов'язкових.

Література:

1. Задорожный Г.В. О “абсолютных нелепостях”, “несуразностях” и “глупостях” в экономической науке // Социальная экономика. – 2005. – № 3–4. – С. 155–159.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ У КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Поварова Н.М., Савінок О.М. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)*

Освітня діяльність відповідно до вимог Болонської декларації – це не тільки модулі, експерименти, кредити, рейтинги. Це, перш за все, нова філософія освітньої діяльності, новий тип відносин між викладачем і студентом. Тому ці принципи, механізми, шляхи й підходи, нове технологічне наповнення кредитно-модульної організації навчального процесу мають бути основними в підвищенні якості підготовки фахівців, насамперед, магістрів. У загальному вигляді пріоритетними напрямками в формуванні навчального процесу підготовки магістрів у контексті Болонської конвенції можуть бути наступні позиції.

Для досягнення конкурентоспроможності наших випускників на ринку праці, необхідно провести комплексні заходи, щодо впорядкування навчальних планів, включаючи як змістову їх складову, так і структуру навчальної роботи. За останні роки проведена певна робота стосовно укрупнення навчальних дисциплін, але фактична їх кількість, яку вивчає студент за семестр, ще залишається достатньо великою. Треба й надалі інтегрувати споріднені дисципліни і бажано довести їх загальну кількість у семестрі до 5-7.

При подальшому використанні й просуванні кредитно-модульної системи організації навчального процесу важливе місце посідає надання кваліфікованих консультацій щодо формування індивідуального навчального плану студента, його реалізації протягом усього періоду навчання й особливо на випускному курсі. Цю роботу має виконувати викладач-куратор, ґрунтовно ознайомлений із вимогами галузевих стандартів вищої освіти та потреб промисловості. Творчий підхід повинен бути при визначенні переліку вибіркових дисциплін. Ряд предметів, які пропонуються студенту на вибір є дуже специфічними і не враховують сучасні тенденції розвитку промисловості. В той час, коли спеціалісти вивчають фахові дисципліни, предмети магістрів направлені лише на подальшу їх роботу в освітній діяльності. Але не всі магістри лишаються працювати у ВНЗ. Більша частина з них йде працювати на виробництво. І саме тоді вони відчувають нестачу професійних знань. Крім того, фахові знання отримані в період навчання в магістратурі, будуть використані ними

безпосередньо, як основа для підвищення професійного рівня фахових знань, коли магістри в подальшому займатимуться викладацькою діяльністю.

В останні роки у вищих навчальних закладах зменшено частку аудиторних занять. Водночас зросли обсяги індивідуальної та самостійної роботи студентів. Для того, щоб підвищити значущість цієї форми навчання, необхідно наповнити її реальним змістом, вона повинна мати конкретний результат і підлягати перевірці, захисту та оцінюванню. Неефективно закладати в робочі програми в якості індивідуальної, чи самостійної роботи, лише написання рефератів. Це повинні бути, або розрахунки за однією з тем курсу, або презентації за темами предмету. Тому доцільною була б розробка регламентуючих положень, які б дозволили викладачам в однаковому контексті формулювати та оцінювати завдання.

Одним із фундаментальних принципів *Magna Charta Universitatum* є зближення процесів навчання і наукових досліджень, а саме встановлення більш тісних зв'язків між простором вищої освіти та простором досліджень. Ці вимоги Болонського процесу треба враховувати при складанні навчальних планів нової генерації, в яких треба передбачити підсилення ролі та збільшення обсягу науково-дослідної роботи студентів за рахунок підвищення рівня викладання обов'язкової дисципліни «Основи наукових досліджень», більш ефективного використання можливостей дисципліни «Методологія наукової творчості та досліджень студентів», підготовки частки з них на рівні винаходів, залучення студентів особливо на завершальному етапі навчання до виконання держбюджетних та госпдоговірних науково-дослідних робіт.

Розвиток Європейських аспектів у освітній діяльності України можливий лише в умовах розширення співпраці між вітчизняними ВНЗ і закордонними освітніми закладами та науковими установами. Перспективними напрямками такої діяльності можуть бути розроблені схеми мобільності, створення інтегрованих програм навчання, практичної підготовки й розвитку наукових досліджень із закордонними університетами. Тому при виборі тематики наукової роботи магістрів, необхідно ознайомитися з пріоритетними дослідженнями провідних вчених галузі, з тим, щоб у перспективі була можливість співпрацювати з іноземними партнерами і вирішувати нагальні проблеми сучасної промисловості.

Кожна країна, кожен вищий навчальний заклад має своє розуміння контексту Болонської конвенції. Але для того, щоб рівень підготовки фахівців України не поступався Європейським, нам необхідно виробити єдину стратегію змін в вищій освіті.

КРЕАТИВНЕ ПРОСТОРОВО-ПРЕДМЕТНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Рибка Н.М., Гусак Д.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Євроінтегративна політика України вимагає суттєвого перегляду освітньої політики – формування економіки знань. Розвиток ринкових відносин у всіх сферах суспільного життя впливає на необхідність формування конкурентоспроможності вищих навчальних закладів.

Але проблема в тому, що більшість учбових закладів України збудовані ще за радянських часів по типовим утилітарним проектам. Крім того, учбові заклади постійно піддаються негативним впливам політичної кон'юнктури (напр., відсутність достатнього фінансування на поточні, капітальні ремонти та переустаткування помешкань, постійне урізування територій ділянок, злочинне відсуджування споруджень та будівель, що належать учбовим закладам та т. інш). Така ситуація не сприяє підвищенню конкурентоспроможності ВНЗ не тільки у плані створення візуального естетичного образу навчального закладу, але й у плані створення креативного просторово-предметного середовища.

Загальновідомим є той факт, що просторово-предметне середовище має важливе значення для формування особистості, її всебічного розвитку. Саме тому, дослідження зв'язку між конкурентоспроможністю ВНЗ та можливості просторово-предметного середовища підвищувати її – задача досить важлива в умовах наростаючої конкуренції між ВНЗ.

Конкурентоспроможність ВНЗ визначають як готовність надати освітні послуги в інноваційному режимі з використанням сучасних інформаційних технологій та ноу-хау.

Фахівці підкреслюють взаємозв'язок понять «конкурентоспроможність» і «креативність» у системі відносин «Особистість - освітня установа - ринок праці». «Креативність» як здатність людини до творчої професійної діяльності, конструктивного нестандартного мислення та поведінки, до усвідомлення й розвитку свого досвіду є основною складовою поняття «конкурентоспроможність». Таким чином, у сучасних економічних умовах «креативність» і «конкурентоспроможність» перебувають у тісному взаємозв'язку й найбільше повно відображають рівень готовності випускника ВНЗ до майбутньої професійної діяльності.

Зазначимо, що креативність, в основному, визначається тим, у якому середовищі розвивалася людина, наскільки це середовище стимулювало творчість, підтримувало й розвивало індивідуальність людини. У сучасному світі необхідні середовища, що спонукають до творчості, іграм уяви, взаємодії, експериментам та інтерактивним презентаціям. Інтер'єри, що впливають на органи почуттів, - продумані з візуальної, акустичної, тактильної точки зору –та дозволяють як зосередитися, так і розслабитися. Створення таких креативних середовищ особливо актуальне саме для учбових закладів.

Підкреслимо, що предметно-просторове середовище містить у собі все, що оточує студентів і викладачів: будівлі інституту і його факультетів у цілому, навчальні кабінети, науково-дослідні лабораторії, навчальні майстерні, бібліотеку із читальним залом, спортивні споруди й майданчики, актові зали, їдальню, сходи, вестибюлі, гардероб, територію навколо корпусів, гуртожитку і т.д. Облаштованість предметно-просторового середовища в аспектах ергономіки, естетики, гігієни, доцільності, зручності, необхідності має позитивний або негативний психологічний вплив на взаємодію суб'єктів освіти, підсилює або послабляє канали комунікації, сприяє або пригнічує пізнавальний і професійний інтерес й особисте самовираження майбутніх фахівців.

Ця сфера створює умови для певного вибору як навчально-пізнавальної діяльності, так і моральної поведінки, а значить, сприяє або не сприяє включенню студентів (викладачів) в особистісно-діяльнісний процес, творчу діяльність.

Таким чином, можна стверджувати, що створення креативного освітнього середовища у ВНЗ впливає на мотивацію навчання студентів, залучає їх до різноманітних видів самостійної роботи, внаслідок чого підвищується рівень знань, умінь, навичок майбутніх спеціалістів, набувається досвід творчої діяльності, формується ціннісне ставлення до професійної діяльності, а отже підвищується якість підготовки майбутніх фахівців.

Таким чином, створення креативного просторово-предметного середовища у ВНЗах сприяє підвищенню їх конкурентоспроможності не тільки завдяки створенню позитивного іміджу, а перш за все, за рахунок підвищення мотивації до навчання, творчого потенціалу як студентів так і викладачів, активізації соціальної та наукової діяльності.

ПОДГОТОВКА КАДРОВ ВЫСШЕЙ КВАЛИФИКАЦИИ В ИНСТИТУТЕ ИНЖЕНЕРНО-ЭКОЛОГИЧЕСКИХ СИСТЕМ

Семенов С.В., Витюков В.В., Олексова Е.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

В институте ИЭС проведен анализ динамики развития и подготовки высококвалифицированных кадров на разных этапах становления института, выявлены недостатки, сдерживающие развитие научно-педагогических кадров, как в процессе формирования института, так и на современном этапе, что позволило выделить те из них, которые можно устранить на уровне института.

На основе проведенного анализа сформулирована концепция развития потенциала научно-педагогических кадров, основой которой является активизация работы по организации мероприятий по подготовке собственных кадров и повышению их квалификации.

Для реализации концепции был разработан ряд мероприятий, которые необходимо было провести на всех этапах подготовки научно-педагогических кадров, начиная от бакалавров, специалистов, магистров, аспирантов и, заканчивая молодыми преподавателями, кандидатами технических наук.

На первом этапе системный подход предусматривал наращивание числа специалистов высшей квалификации на всех кафедрах ИИЭС. С целью его осуществления был проведен ряд организационных мероприятий: систематизирована структура организации управления учебным процессом в ИИЭС; разработана система обязанностей и полномочий руководителей циклов дисциплин; проанализированы индивидуальные планы каждого преподавателя для оптимизации учебной нагрузки и занятости во второй половине дня.

С целью активизации работы преподавателей: каждые два месяца заслушивались отчеты преподавателей, которые закончили аспирантуру, но не защитили диссертации; определен рейтинг всех преподавателей института; ограничены сроки контрактов тех преподавателей, которые не защитили диссертации; на некоторых преподавателей наложены взыскания.

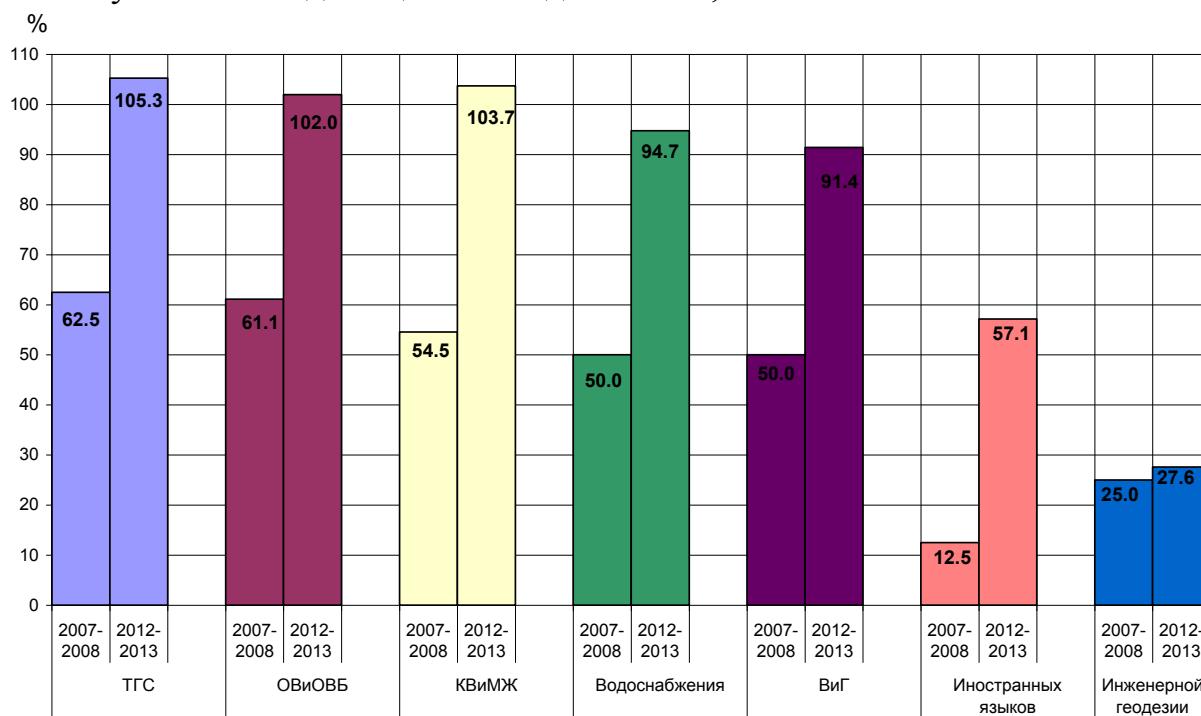
С целью оказания помощи преподавателям института в повышении научно-педагогического уровня были проведены следующие организационные мероприятия: организована стажировка 36 преподавателей за рубежом; несколько лет подряд организуются поездки на тематические выставки более 40 преподавателей; создан и действует на общественных началах научно-исследовательский институт, в результате работы которого значительно возросли объемы хоздоговорных и госбюджетных научных тем; проведены 2 Международные выставки по инновационным технологиям, в которых участвовали 37 отечественных и зарубежных фирмы; организованы поездки преподавателей для стажировки и ознакомления с современными технологиями

в Польшу, Словакию, Чехию, Австрию, Германию, Бельгию, Францию, Египет, Китай, Астану, США при этом часть поездок не только за счет фирм, но и за счет преподавателей.

С целью создания дополнительного стимулирования добросовестного труда, постоянного повышения квалификации преподавателей в ИИЭС разработано положение о Почетном работнике ИИЭС с вручением специального знака, которым награждаются наиболее отличившиеся работники и партнеры академии и института.

Обеспеченность кафедр специальности «Теплогазоснабжение и вентиляция» высококвалифицированными специалистами составляет более 100%, а кафедр специальностей «Водоснабжение и водоотведение», «Рациональное использование водных ресурсов» составляет 93%.

Изменение соотношения количества сотрудников со степенями и званиями к количеству штатных единиц за последние 5 лет, в %

В настоящее время в ИИЭС продолжается работа с аспирантами, общее количество которых составляет 17 аспирантов и соискателей.

В настоящий момент выполнен первый этап количественной комплектации преподавательского состава кадрами высшей квалификации института ИЭС по выпускающим кафедрам. Поэтому особую актуальность приобретают задачи 2-го этапа, а именно повышения уровня преподавания и качества подготовки, особенно молодых кандидатов технических наук, создания условий для творческого научного труда, привлечение их к работе над госбюджетной и хоздоговорной научно-исследовательской тематикой, закрепление их за наиболее опытными преподавателями из числа профессоров и доцентов.

РЕАЛИИ ВВЕДЕНИЯ ДВУХУРОВНЕВОЙ СИСТЕМЫ "БАКАЛАВРАТ – МАГИСТРАТУРА"

Сизова З.А. *(Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет, г. Харьков, Украина)*

Последнее десятилетие на сферу образования обрушился вал проектов реформирования от 12-летнего обучения в школе до внешнего независимого тестирования, профильной школы, системы бакалаврат – магистратура. Такую активность официально объясняют необходимостью реформировать систему образования в связи с вступлением Украины с 2005 г. в "Болонский процесс".

Общая социально-экономическая и политическая структуры Европейского союза предполагают наличие унифицированной системы образования, хотя бы для того, чтобы нормально функционировал единый рынок труда. Основой унификации стала двухуровневая система "бакалаврат – магистратура".

Повсеместное внедрение уровня "бакалавр" как отдельной образовательной ступени – один из главных экспериментов Болонского процесса. Он направлен на подготовку людей, имеющих фундамент, на который можно быстро "наращивать" новые специальные знания, в зависимости от велений прогресса и интересов работодателей. Однако последние не берут на работу бакалавра как лицо с высшим образованием. Таким образом, бакалаврат всё больше превращается в первую ступень высшего образования, не имеющую самостоятельного значения в приобретении профессии.

Далее следует уровень магистра, для обучения на котором студент должен обладать квалификацией бакалавра. Определяют, кто останется в магистратуре, по результатам конкурса, однако в количестве, не превышающем 10-20% от выпускников бакалаврата. Взаимодействие с кафедрой и научное руководство оставлено преимущественно в магистратуре. Естественно, что диплом, который "вырос" из пяти курсовых работ, гораздо выше по качеству, чем диплом, изготовленный за 1 - 2 года. Ранее развитие шло по другому пути: через студенческие группы, лекционно-семинарскую систему, кафедры и индивидуальный контакт преподавателя и студента — научное руководство.

Таким образом, научно-фундаментальный подход к образованию заменяется профильным и вместо системного представления о мире молодой специалист с высшим образованием получает мозаичный набор узкопрофильных знаний, которые дадут ему возможность ориентироваться в существующем пространстве своей профессии, но не изменить это пространство.

ГУМАНІТАРНИЙ АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Сіренко О.М. *(Одеський національний морський університет, м. Одеса, Україна)*

Сьогодні в Україні головним завданням інституту вищої освіти – є підготовка фахівців, котрі зможуть реалізувати перехід нашої країни на якісно новий рівень інформаційно-технологічного суспільства. Саме тому при підготовці студентів все більше уваги приділяється особистісній орієнтованості та інформатизації навчального процесу, адаптованості до ринку праці, причому, не тільки національного, але і світового. А це неминуче передбачає інтеграцію у європейський і світовий освітній та інформаційний простір.

Таким чином, навчальний процес у технічних ВНЗ має бути орієнтований на державні стандарти та кваліфікаційні вимоги до фахівців, котрі забезпечать студентам можливість продовжити освіту або отримати відповідну кваліфікацію на основі закінченого циклу освіти за кордоном.

Тому він має сприяти формуванню не тільки професійно освіченої, здатної до постійного оновлення спеціальних знань та професійної мобільності але і гармонійно розвиненої особистості, котра може ефективно адаптуватися до змін у соціально-культурній сфері. Фахова глибина і досконалість навчального процесу має поєднуватися із гуманістичністю і творчою активністю.

Зміст фундаментальної підготовки фахівця передбачає вивчення як теоретичних основ спеціальності, спеціальних навчальних курсів, так і практичну підготовку шляхом неперервних навчальних та виробничих практик, форми і тривалість яких визначаються відповідними галузевими стандартами для кожного освітньо-кваліфікаційного рівня. Крім цього, вища освіта передбачає оволодіння певним обсягом гуманітарних знань з культурології, філософії, політології, соціології тощо.

Соціально-гуманітарна підготовка фахівця з технічних спеціальностей формує здатність розділяти головне та другорядне і тому самостійно навчатися, ефективно оволодіваючи новою інформацією. Розширюючи культурний простір готує людину до сприйняття і творення змін, сприяє розвитку самодостатньої особистості, котра здатна до самостійного свідомого аналізу соціальних реалій та має власні переконання і активну громадянську позицію.

ВПЛИВ НА СВІТОГЛЯДНІ ОРІЄНТАЦІЇ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ РЕЛІГІЙНОЇ СВІДОМІСТІ

Старовойтова І.І. *(Одеський національний університет імені І.І.Мечникова, м. Одеса, Україна)*

Дуже важливою складовою соціальної реальності є релігія, і без вивчення даного феномену неможливо адекватно оцінити значну кількість суспільних процесів сучасності, зокрема тих, що відбуваються в Україні. Перш ніж розглядати релігію як проблему, що стосується соціуму, необхідно визначитись з тією роллю, яку вона взагалі відіграє в суспільстві, яким чином вона пов'язана із соціальною реальністю як такою. Цілком впевнено можна сказати, що релігія – це певний спосіб світосприйняття, світогляду, або форма суспільної свідомості, що існує в соціумі наряду з іншими формами (наприклад – мораллю, наукою, мистецтвом). Тому розкриття ролі релігії у контексті суспільства перехідного типу треба почати саме з даного аспекту: з поняття релігійної свідомості як способу сприйняття світу.

А релігійна свідомість – це спосіб відношення віруючого до світу через систему поглядів і почуттів, смисл і значення яких становить віра в надприродне, це певний специфічний спосіб світогляду. Але в чому ж полягає його специфіка? Звичайно, в найбільш загальному розумінні вона пов'язана із поняттями “віра”, “святе”, “священне”, “профанне” та ін. Та виявляється, що по-перше, релігія та релігійна свідомість – це не просто соціальний, а соціально-психологічний феномен, що має безпосереднє відношення до того соціального контексту, у якому існує. Але, по-друге, треба зазначити, що тут існує і “зворотній бік медалі” – релігійна свідомість, що сама виступає у ролі значного фактору розвитку суспільства у багатьох сферах. Найбільш поширені та авторитетні релігійні традиції сучасності, такі, як християнство, іслам, буддизм, індуїзм, юдаїзм, за період свого існування перетворились з чисто духовної на міцну соціальну силу, що накладає відбиток свого сакрального авторитету на політичні, культурні, економічні та інші соціальні процеси. Як приклад, тут можна згадати роботу А. де Токвіля “Демократія в Америці”, у якій автор неодноразово торкається цього питання. Так, Токвіль, говорячи про проблеми американського суспільства 30 – 40-х рр. XIX ст., виділяє два шляхи впливу релігії на суспільну свідомість – прямий та опосередкований. Відносно першого, А. де Токвіль говорить про католицьку релігію як таку, що дуже серйозно впливає на формування та впровадження у життя принципів

демократії й суспільство умовно поділяється на два прошарки: священство та народ й католицькі священники доволі часто виступали у якості суспільної сили. Тобто, релігійна свідомість, як спосіб світосприйняття, впливає на суспільство і підготовлює його до сприйняття певних суспільно-політичних та моральних принципів, що з рештою сприяють становленню стабільного суспільства та держави. Це стосується безпосереднього впливу релігії на суспільство.

Також існує ще один момент – релігійна мораль, що здійснює опосередкований, але набагато більш могутній вплив на всю сукупність соціальних процесів. Певні принципи моралі, символи та ідеї, що існують у суспільній свідомості і так чи інакше впливають на світогляд та поведінкові стандарти, мають своїм початком саме релігію, у даному випадку - християнство. І саме релігійна мораль та релігійні норми, можливо, здатні виконати роль тієї альтернативної системи цінностей, що так необхідна для стабільного суспільного розвитку.

Незважаючи на те, що сучасне суспільство, зокрема українське, - це суспільство секулярне, християнська парадигма світосприйняття продовжує доволі відчутно впливати на наш світогляд. Як пише український дослідник М.Маринів, з одного боку, “українська душа сформувалася у силовому полі християнської есхатології”. Але, з іншого боку, у світобаченні сучасного європейця не останнє місце посідає певний світоглядний скепсис. Для України періоду 90-х рр. (а в значній мірі і сучасності), це ствердження має особливий сенс, беручи до уваги активізацію процесів соціальної аномії. Адже, як пише відомий західний соціолог Р.Мертон, “аномічна людина” – це завжди “людина-скептик”. Для неї характерна чітка орієнтація на поточний момент, на теперішнє, а не на майбутнє чи минуле.

Також необхідно зазначити, що релігійну ситуацію у багатьох моментах визначають традиційні релігії та релігійність, що пов’язана із церквою, й ріст індивідуальної релігійності, формування нової соціальної міфології, а також активні пошуки стабільної ціннісно-нормативної шкали, самовизначення та формування власного погляду на сенс життя та загальну картину світу. Отже можна бачити, що релігійна свідомість має дійсно значний вплив на світоглядні орієнтації сучасної людини. Система релігійних моральних принципів та ідей міцно закріпилася у суспільній свідомості, хоча і проявляє себе здебільше через призму процесів секуляризації та загальний соціальний контекст епохи. Важливою те, що в ситуації певної ціннісно-нормативної невизначеності та дезорієнтації успішними можуть виявитись саме пошуки в сфері релігійної моралі, активізацію яких можна побачити, зокрема, в Україні за останні роки.

ПУТИ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ КРЕДИТНО-MOДУЛЬНОЙ СИСТЕМЫ НА КАФЕДРЕ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЙ ХИМИИ ОНМедУ

Стручаева Г.И., Ложичевская Т.В., Осейчук О.В. *(Одесский национальный медицинский университет, г. Одесса, Украина)*

Любые изменения в организации учебного процесса должны быть направлены на повышение качества подготовки специалистов.

Целью предлагаемой схемы организации учебного процесса ОНМедУ является активизация работы студентов в семестре и создание условий для непрерывного мониторинга учебного процесса.

В качестве варианта достижения этих целей можно рассматривать задачи по созданию условий для самостоятельной работы студентов и организации систематического текущего контроля знаний. Обе эти задачи взаимосвязаны: без решения первой, вторая - в значительной степени теряет смысл. Первая задача решается созданием информационной среды, которая предполагает размещение в локальной информационной сети факультета в электронном виде всех необходимых учебно-методических материалов, а также суббота должна быть не только днем консультации, но и днем отработки пропущенных занятий. Вторая задача предполагает введение в систему обучения тематических рубежных контролей. Контроль успеваемости по каждой дисциплине в рамках балльно-рейтинговой системы (БРС) включает: текущую, рубежные и итоговую аттестации. Семестр делится на определенное количество этапов (рубежей), например, 4-6. По окончании каждого этапа проводится рубежная аттестация. Наряду с успеваемостью по каждому предмету определяют текущий рейтинг студента. Конкретные схемы реализации БРС по каждой дисциплине разрабатывает кафедра, за которой закреплена данная дисциплина.

Достоинства БРС включают очевидную активизацию работы студентов и преподавателей в течение всего семестра и возможность диагностики формирования «неблагоприятных тенденций» в учебной деятельности конкретного студента, позволяющая предпринимать необходимые «корректирующие меры» на базе объективных факторов (итогов рубежных аттестаций). Очевидно, что новые информационные технологии открывают принципиально иные, чем ранее возможности в организации учебного процесса.

ВОПРОСЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА В ПРАВОВОМ ВУЗЕ

Терновский В.Б., Шевчук А.Н., Чернецкая Е.Н. (*Одесский национальная морская академия, г. Одесса, Украина*)

В начале XX ст. построение индустриальной системы требовало всеобщего среднего образования, то учитывая нужды информационного общества экономика знаний предусматривает переход к новому уровню образования – общего высшего образования, по крайней мере, первого ее уровня, бакалаврату. Об этом говорит опыт многих стран мира. Часть взрослых людей с высшим образованием в развитых странах выросшая с 22% в 1975 г. до 40% в 2000 г. В Японии, в Китае и Индии количество студентов удвоилась, в России за последние 15 лет – утроилась. Та же самая тенденция наблюдается и в Украине – численность студентов во ВНЗ III-IV уровней аккредитации увеличилась в 2,45 раза.

Специалист нового качества формируется в активном учебном процессе: в ролевых и деловых играх, тренингах, дискуссиях, во время анализа конкретных ситуаций (кейсов), а также выполнение индивидуальных самостоятельных задач.

Наибольшей мерой этим требованиям отвечает кредитно-модульная система, которая предусматривает преобладающую ориентацию на количественные, а не качественные показатели обучения. Наиболее адекватной формой контроля знаний студентов становится тестирование, которое предусматривает, соответственно, стандартизированные вопросы. Желательна ориентация ВУЗов на массовое, доступное и эффективное обучения студентов сугубо целевого назначения и предоставлять более или менее надежные гарантии качества образовательных услуг. Таким образом, решается проблема повышения общего уровня культуры и правовой квалификации населения, способных к профессиональной деятельности в условиях ускорения научно-технического прогресса.

Нужно обратить внимание на отрицательные эффекты подобной модернизации, связанные с неминуемым усреднением уровня образования. Ориентация на инновационное развитие, опережающие темпы роста в наукоемких, информационных, телекоммуникационных областях требует специалистов высокого класса, а для их подготовки нужны особые, индивидуальные методики творческого усвоения предмету. Потребностью в массовости и индивидуализации образования может стать внедрения бакалаврской подготовки – академической, а также расширение автономии ВУЗов с усилением их ответственности за качество образования.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІНФРАСТРУКТУРА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА» ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Тітомир Л.А. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)*

Ефективність реалізації Болонського процесу залежить, як правило, від багатьох факторів: від раціонального планування учбового процесу до форм і методів організації навчання на аудиторних заняттях із урахуванням тестово-модульної системи оцінювання засвоєних знань. Мета курсу лекцій з навчальної дисципліни «Інфраструктура готельного і ресторанного господарства» полягає у тому, щоб формувати у студентів комплекс теоретичних та практичних знань про особливості організації роботи основних і допоміжних підрозділів і служб підприємств готельного і ресторанного господарства, освоєння процесів, що забезпечують функціонування їх основних підрозділів. Задачі курсу лекцій полягають в засвоєнні студентами практичних навичок організації роботи основних підрозділів і служб підприємств готельного і ресторанного господарства. Студенти, що навчаються за курсом підготовки бакалаврів за напрямом «Готельно-ресторанна справа», засвоюють знання, які розподілені на два змістовні модуля, і, у відповідності до ECTS, на 4 модуля. Для поліпшення вивчення дисципліни виділено 36 годин на лабораторні заняття, на яких студенти опановують методики і методи розробки структурних схем, виробничої інфраструктури та організації роботи всіх підрозділів та служб. При цьому у студентів формується комплекс теоретичних та практичних знань про особливості організації роботи основних і допоміжних підрозділів і служб підприємств готельного і ресторанного господарств, освоєння процесів, що забезпечують функціонування їх основних підрозділів. Всі отримані знання закріплюються завдяки виробничій практиці.

Таким чином, оскільки готельний бізнес перетворився на один з найбільш прибуткових сегментів туристського ринку, фахівці в цій галузі є затребуваними, а отримані в ОНАХТ знання дозволяють гідно представляти цей сегмент українського ринку послуг, тим більше, що готельні послуги все частіше з'являються у вигляді комплексного готельного продукту, що надає туристові максимальну кількість зручностей, помножену на гостинність і привітність персоналу. Саме такі знання отримують випускники факультету «Інноваційні технології харчування і ресторанного сервісу».

КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМА ТА ПРОЦЕС ВИВЧЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЗА ФАХОМ

Троян А.О.*(Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна)*

На сучасному етапі розвитку суспільства пріоритетним завданням є орієнтація вищої школи на всебічний розвиток особистості. Важливою складовою цього процесу має бути формування у майбутніх фахівців професійного мовлення, зорієнтованого на «свідоме ставлення до української мови як інтелектуальної, духовної, моральної і культурної цінностей, прагнення знати сучасну українську літературну мову й досконало володіти нею в усіх сферах суспільного життя» [1, с.4].

Оскільки мовна освіта «не обмежується тільки мовним навчанням, вона передбачає також виховання і формування усвідомленої позитивної мовної поведінки», то метою цього курсу є формування практичних навичок володіння культурою мови, а також уміння доцільно користуватися засобами фахової мови відповідно до обраної професійної галузі, додержання орфоепічних, орфографічних, лексичних, морфологічних, стилістичних та пунктуаційних норм в усних та письмових висловлюваннях [2, с.25].

Один із розділів навчального курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» називається «Українська термінологія в професійному спілкуванні». Він є дуже важливим для студентів технічного спрямування, оскільки для успішної діяльності в будь-якій галузі науки, техніки та виробництва фахівцеві необхідно правильно розуміти й грамотно застосовувати відповідну спеціальну термінологію.

На сьогодні близько 90 відсотків нової лексики становить термінологія таких галузей науки, як комп'ютерна техніка, біохімія, кібернетика, мікробіологія, хімія тощо. Поняття, які з'являються в науці, вимагають появи нових термінів, які при підготовці матеріалу необхідно вживати доцільно та вірно. Наукова термінологія передбачає серйозного, професійного ставлення до свого використання.

Сучасні екологічні терміни – об'єкт, що привертає увагу й інтерес кожного, починаючи від пересічної особистості, яка щоденно отримує значну кількість інформації екологічного змісту, часто з використанням запозичених понять, і закінчуючи фахівцями, професійно пов'язаними з цією термінолексикою. Незважаючи на ряд праць про екологічну термінологію, все ще існує чимало проблем, які потребують детального і всебічного висвітлення.

Своєрідність ситуації з українською екологічною термінологією полягає у поєднанні щонайменше двох актуальних аспектів її розвитку. По-перше, це нагальна потреба в упорядкуванні, стандартизації та кодифікації екологічної термінології, оскільки поступ екології як окремої біологічної науки спостерігається у багатьох сферах суспільної діяльності. По-друге, із розвитком екології її зв'язок з різними галузями науки й техніки трансформувався у міждисциплінарні напрямки і структура екологічної науки стала відбивати окремі галузеві підрозділи: екологічну економіку, екологічну етику, екологічне право, екологічну культуру тощо. Виникає необхідність у вживанні специфічних термінів на позначення відповідних екологічних понять. В умовах розвитку різних галузей екології відбувається накопичення необхідного лексичного матеріалу, що упорядковується мовою з урахуванням тенденцій її розвитку та процесів, які регулюють творення відповідних терміносистем.

Кредитно-модульна система допомагає студентам оволодіти знаннями, навичками та вміннями з термінології. На практичних заняттях вони знайомляться з термінами за фахом, складають ділові папери з використанням цих термінів, виконують завдання для самоперевірки. Засвоїти матеріал допомагають інноваційні методи вивчення (рольові ігри, тренінги, «мозковий штурм», «мікрофон» та інші).

Кредитно-модульна система дозволяє проводити регулярний контроль засвоєння матеріалу з теми «Термінологія обраного фаху».

Таким чином, при закінченні вивчення цієї теми студенти-екологи ОДЕКУ широко використовують в професійному спілкуванні такі терміни, як: біосфера, біосинтез, біоценоз, екосистема, екополітика та інші.

Література:

1. Мацько Л. Перспективи навчання: програмні засади/ Л.Мацько, О.Семеног// Дивослово. – 2008. -№7. – С.4-9.
2. Омельчук С. Формування правописних умінь студентів-нефілологів // Дивослово. – 2008. -№4. – С.25-27.
3. Максимець О.М. Формування професійного мовлення студентів технічних спеціальностей// Розвиток наукових досліджень 2011: Матеріали сьомої міжнародної науково-практичної конференції. – Полтава, 2011.–С.64-65.
4. Овсейчик С. До проблеми становлення української екологічної термінології // Українська термінологія і сучасність: Збірник наукових праць / Відп. ред. Л.О. Симоненко. – Вип. V. – К.: КНЕУ, 2003. – С. 57 – 60.

ОБ ИЗМЕНЕНИЯХ В СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

Файзулина О.А., Барышева Л.К. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, Одесса, Украина)*

Начало XXI века характеризуется периодом революционных преобразований многих сфер деятельности человека. Эти изменения не обошли стороной систему высшего образования. Результатом НТП стало появление и внедрение в процессы обучения достижений в области информационных и коммуникационных технологий, технологий дистанционного обучения. Интеграция украинской системы образования в мировое научно-образовательное пространство через присоединение к Болонской декларации продиктовала необходимость структурных и организационных изменений в национальной образовательной системе. Моделью организации учебного процесса стала кредитно-модульная система, объединяющая модульные технологии обучения и зачетные кредиты. Чтобы учебный процесс отвечал заложенным в болонской концепции требованиям, в его основе должен лежать принцип активности и самостоятельности обучающихся. Самостоятельная работа, как средство организации познавательной деятельности, непосредственно связанное с методикой преподавания. Последняя формирует у обучаемых осознаваемые приемы и методы самоуправления и контроля. Роль преподавательского мастерства возрастает. В основе модульной структуры должно лежать такое понятие как компетенция преподавателя, а это личностный ресурс, обеспечивающий не только профессиональную подготовку, но и социальные качества, желание и способность менять и повышать уровень своей профессиональной подготовки и общего образования. Сегодня преподаватель должен владеть основными фундаментальными принципами обучения « Уметь жить, уметь работать, уметь жить вместе, уметь учиться» (известный деятель образования Ж. Делор).

Одним из типов организации учебного процесса является асинхронная организация, обеспечивающая учащемуся возможность освоения учебного материала в любое удобное для него время. Такая организация учебного процесса характерна для заочной формы обучения. Учащийся работает с образовательной средой, предварительно созданной преподавателем. Эту среду целесообразно было бы пополнить, помимо электронных курсов лекций и электронных учебников, электронными учебными курсами, обеспечивающими обратную связь обучаемого с педагогом (учебные тренинги), заданиями в тестовой форме для самоконтроля и контроля.

МЕЖДУНАРОДНЫЕ СТАНДАРТЫ КАЧЕСТВА И ИХ ПРИМЕНЕНИЕ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ

Файзулина О.А., Беспалова А.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, Одесса, Украина)*

Решение проблемы управления качеством строительства связано с переходом на международные стандарты в области качества, разработанные Международной организацией по стандартизации (ISO). Международные стандарты качества являются общими и не относятся к какой-либо отрасли производства. Они нуждаются в адаптации к продукции строительно-монтажных организаций и предприятий, производящих конструкции, детали, материалы, и т.д.

В этой связи перед проектными, научно-исследовательскими институтами, высшими учебными заведениями, строительно-монтажными организациями и предприятиями по производству строительных конструкций и деталей предстоит долгосрочная совместная работа по созданию комплексной системы управления качеством строительства. Внедрение прогрессивных проектных решений, новых материалов и конструкций, рост квалификации кадров строителей станет этапами в создании единой системы качества в строительстве, отвечающей международным стандартам. При создании комплексной системы управления качеством строительной продукции необходимо руководствоваться системой обоснованных принципов, одним из которых является системный подход. Принцип системного подхода предполагает управление качеством на всех уровнях руководства и управления производством и рассмотрение всех мероприятий по обеспечению качества во взаимной связи и обусловленности.

Благодаря гибкой организации учебного процесса, решающей комплексные задачи, высшее учебное заведение сможет дать кадры, имеющие достаточную базу для профессионального развития, готовые к самообучению и должному восприятию принципов построения единой системы качества в строительстве. Например, нам представляется целесообразным, чтобы дипломный руководитель организовал мониторинг нескольких строящихся объектов, что позволит проанализировать возможности разных генподрядчиков по обеспечению качества, по внедрению прогрессивных проектных решений, новых материалов, конструкций и т.п., и дать развитие этому вопросу в дипломном проекте.

ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ПРОЦЕСС ПО ДИСЦИПЛИНЕ «ХИМИЯ» В ВУЗЕ И СРЕДНЕЙ ШКОЛЕ

Хоботова Е.Б. (*Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет, г. Харьков, Украина*)

Дисциплина «Химия» важна для учащихся, выбравших физико-математический, технический, биолого-географический или другой профиль, после которого выпускники выбирают технические ВУЗы. В течение первых лет обучения в ВУЗе химия преподается в достаточном объеме, закладывается фундамент научно-технического образования инженера и технолога. Однако в старших классах школы химия изучается в объеме лишь 1-2 ч в неделю. Подавляющее большинство студентов-первокурсников не сдавали химию в ходе внешнего независимого оценивания. Первокурсники изучают курс общей и неорганической химии (100-120 ч) в течение 1-2 семестров, по результатам которых они сдают экзамен. Содержание курсов предусматривает значительное углубление и дополнение школьных знаний. Каждый ВУЗ имеет свои особенности при обучении. Они касаются химии металлов побочных подгрупп, химии растворов, различных материалов и сплавов, а также особых разделов химии, носящих прикладной характер (например, спецкурсы «Химия в микроэлектронике», «Органическая химия в инженерных ВУЗах» и т.д.). Во многих технических ВУЗах курс органической химии не предусмотрен. Например, для студентов, обучающихся по направлению «Строительство». Особенностью изучения химии в технических ВУЗах является то, что этот процесс имеет свернутый характер. Большой теоретический материал необходимо изучить за достаточно короткое время при минимальном количестве лабораторных занятий. Для успешного усвоения химии студенты должны уметь решать различные задачи и самостоятельно работать с литературой. Большинство студентов инженерных специальностей испытывают сложности при изучении различных тем. Это лишний раз подчеркивает то, что первокурсники в целом с трудом ориентируются в дисциплине «Химия». У многих студентов подобные проблемы возникают именно из-за отсутствия базовых знаний и умений по химии в средней школе. Необходимо более тщательно проработать курс химии в средней школе, сохранив минимальный объем: 2 ч в неделю в 10 и 11 классах. Для учащихся физико-математических школ целесообразно увеличить учебную нагрузку по химии до 3 ч в неделю.

ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ЯК ЗАПОРУКА ПОКРАЩАННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ У ВНЗ

Хропот С.Г.*(Одеська державна академія будівництва та архітектури)*

Підготовка фахівців у вищих навчальних закладах (ВНЗ) України здійснюється за 3-х ступеневою системою (бакалавр, спеціаліст, магістр). Для кожного освітньо-кваліфікаційного рівня розробляють окремі навчальні плани, що включають перелік навчальних дисциплін (відповідно до галузі знань), котрі поділяють на блоки нормативної і варіативної частин. Опанування матеріалом конкретної дисципліни студентами денної (очної) форми навчання включає аудиторну роботу студента (лекції, лабораторні, семінарські заняття), поза аудиторну (індивідуальну) роботу (курсове проектування, розрахунково-графічні, контрольні роботи тощо), підсумковий контроль знань (іспит, залік). Крім того, для закріплення теоретичних знань і отримання практичних навичок, навчальним планом передбачено практичну підготовку (професійні, виробничу та переддипломну практики). Вінцем багаторічної роботи студента у ВНЗ є державна атестація (написання (розроблення) і захист випускної роботи чи дипломного проекту) за результатами якої претенденту присвоюється відповідна кваліфікація.

З позиції формальної логіки все ніби правильно, проте реальний стан затребуваності випускників ВНЗ на ринку праці, та й власне загальний стан економічного розвитку держави, далекий від задовільного, що обумовлено, зокрема, і якісними показниками підготовки фахівців у ВНЗ.

Проблема покращання якості надання освітніх послуг комплексна і багатогранна, причому окремі аспекти її розташовані на різних ієрархічних рівнях, а отже і ефективність вирішення її залежить від позитивного вирішення низки заходів на кожному рівні, узагальнений перелік яких наведено нижче.

Державний (політичний) рівень – необхідно чітко і однозначно визначити рівень вмінь і знань, практичного досвіду, переліку гарантованих первинних займаних посад (бажано з вказівкою на первинний посадовий оклад) фахівців кожного освітньо-кваліфікаційного рівня освіти (бакалавр, спеціаліст, магістр).

Рівень центральних органів виконавчої влади – переглянути (в переважній більшості, переробити) галузеві стандарти вищої освіти (ГСВО), передбачити можливість (бажано – необхідність!) за потреби внесення поточних змін до ГСВО (враховуючи темпи сучасного розвитку науки, техніки і технологій – не рідше що 3...4 роки, по окремих галузях знань – значно частіше). Знання і вміння (навіть найкращої якості) фахівця, не адаптовані до потреб сьогодення, нікому не потрібні. Регіональний рівень (територіальні органи центральних органів виконавчої влади та органи місцевого самоврядування) – сприяти (в добровільно-примусовому порядку) об'єднанню зусиль ВНЗ і виробництва (різних форм власності і господарювання) до більш тісної співпраці: організація науково-навчально-виробничих комплексів; організація філіалів кафедр на

виробництві, залучення працівників ВНЗ до складу колегій, консультативних дорадчих та інших органів, науково-технічних рад; залучення представників виробництва до участі в роботі наукових конференцій ВНЗ, виконання ними функцій голів (заступників голів, членів) ДЕК, за бажанням і при можливості до безпосереднього забезпечення (викладання) окремих дисциплін.

Рівень ВНЗ (кафедри) – переглянути підходи до формування варіативної частини ГСВО, передбачити можливість, в межах дисциплін варіативної частини спеціальності, навчання студентів за окремими спеціалізаціями (в першу чергу на рівні спеціаліста і магістра, хоч не виключено і на старших курсах бакалавра). Постійно узгоджувати вивчення конкретних дисциплін з нововведеннями на виробництві. Поза аудиторна робота студентів (курсове проектування, розрахунково-графічні роботи тощо) мають виконуватися виключно на реальних поточних завданнях виробництва. Кожний студент за період навчання в ВНЗ має принаймні ознайомитися з новітнім технічним і технологічним забезпеченням виконання конкретних виробничих операцій за фахом. Діючі пакети програмних продуктів мають бути доступні (безкоштовно) ВНЗ для використання їх у навчальних цілях (варіантів захисту їх від використання у комерційних цілях є достатньо, зрештою, можна передбачити такі жорсткі економічні санкції, які автоматично включатимуть механізм самообмеження).

Декілька слів про університетську науку, рівень розвитку якої також має неабиякий вплив на якість освіти. Існуюча практика оснащення навчально-наукових лабораторій за залишковим принципом не створює належних умов для розвитку університетської науки. Випускники ВНЗ завжди будуть відставати від потреби виробництва настільки, наскільки лабораторна база ВНЗ буде відставати від сучасного інструментарію виробництва. На умовних прикладах можна так же умовно навчитися, тільки реальні завдання сприяють пошуку реальних відповідей на них.

Виробництво може і повинно сприяти розвитку університетської науки (в своїх же, можливо не до кінця усвідомлених, інтересах). Як варіант, можна спробувати запровадити добровільні (якщо експеримент виявиться вдалим – обов'язкові) внески на розвиток наукових досліджень, пошуку шляхів розв'язання конкретних виробничих проблем. Кошти доцільно акумулювати на окремому рахунку, поряд запровадити реєстр проблемних питань виробництва. Адміністрування коштів можна довірити, наприклад, регіональній науково-технічній раді ректорів ВНЗ. Виконавець наукової роботи має визначатися на конкурентних засадах, захист наукової розробки і звіт за витрачені кошти – публічний.

Враховуючи обмежений обсяг публікації, тут зазначені лише деякі, на думку автора найбільш важливі підходи до покращання якості підготовки фахівців у ВНЗ, шляхом більш тісного взаємозв'язку освіти, науки і виробництва. Відомий вислів «Знання – це сила» вже давно морально застарів і потребує видозміни, наприклад, знання, як застосувати знання – це сила!

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Шальнова–Козаченко О. В. *(Одеський національний медичний університет,
м. Одеса, Україна)*

За соціальною сутністю і педагогічною належністю на конкретно-науковому рівні методологічного аналізу зміст освіти традиційно розглядається як педагогічна багаторівнева модель соціального заказу спрямованого до ВНЗ. Перші три її рівня складає зміст, який проектується, але в дійсності не існує в якості заданої норми для втілення. На рівні навчального предмету розгортаються розділи змісту — 1) окремі, які несуть специфічні функції у вузівській освіті, але співвідносяться з загальним теоретичним уявленням складу і функцій; а також — 2) загальнотеоретичні — система знань про соціальний досвід, який передається студентам. На рівні навчального матеріалу — 3) відбиваються конкретні елементи змісту (знання, вміння, навички, діяльнісні настанови, оціночні судження) необхідні для засвоєння студентами, фіксовані в підручниках, посібниках, дидактичних матеріалах, які складають основу навчання за визначеним навчальним предметом. Останні два рівні формуються при реальному включенні змісту освіти в процес навчання, і цей зміст стає — 4) предметом спільної діяльності викладача і студента; а потім — 5) надбанням окремого студента, частиною структури його особистості, чим реалізуються цілі загальної освіти. За поширеною думкою науковців, в ієрархічній структурі моделі-заказу в узагальненні віддзеркалюються чотири головні компоненти змісту освіти, які визначають підходи до навчання, його методичні системи, типи навчальних технологій: 1) знання — інформаційно-повідомлююче навчання; принципи науковості і системності навчання; 2) вміння, здійснювані за зразком — інформаційно-повідомлююче, репродуктивне навчання; 3) досвід творчої діяльності — розвиваюче, евристичне, проблемне навчання, задачний підхід; 4) досвід емоційно-ціннісних відношень — рефлексія як компонент змісту освіти; принцип культуросообразного навчання.

На основі всього вище сказаного, а також реалізації принципів кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) за Болонською Декларацією, використання науковості, системності, інновацій передбачаються наступні рівні визначення змісту вищої медичної освіти в Україні:

– міжнародний: відповідність міжнародним стандартам — ISO та ін. — щодо забезпечення якості продукції або послуг, вимоги яких є обов'язковими при

впровадженні організаціями міжнародної системи управління якістю, у т.ч. ВМ(Ф)НЗ, для здобуття гідного місця у міжнародному рейтингу вишів світу;

– національний: встановлення державними стандартами освіти вимог до змісту, обсягу, рівня освітньої та фахової підготовки — основи для оцінки освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівня громадян; розгляд і затвердження освітньо-кваліфікаційних характеристик (ОКХ) та освітньо-професійних програм (ОПП) підготовки фахівців, типових програм, підручників, посібників та ін. методичної літератури навчальних дисциплін з відповідними грифами тощо; стандарти якості ISO 9000 визнані Держстандартом України (2001) і використовуються рядом ВМ(Ф)НЗ для підвищення своєї конкурентоспроможності на єдиному медичному та єдиному педагогічному просторі України; створення Національної рамки кваліфікацій загальної структури кваліфікацій Європейського простору вищої освіти; визначення відповідності освітніх послуг держстандартам шляхом ліцензування, інспектування, атестації та акредитації ВНЗ; складання випускники ВМ(Ф)НЗ державного Ліцензійного іспиту у вигляді тестування («КРОК–2» — на до дипломному, а «КРОК–3» — на післядипломному етапах з визначенням рейтингу успішності між ВМ(Ф)НЗ, дисциплінами і студентами) і випускного практично-орієнтованого екзамену;

– регіональний: на підставі міжнародних і державних стандартів у ВМ(Ф)НЗ — навчальний відділ, професорсько-викладацький склад кафедр — розробка навчальних програм, дидактичних матеріалів, форм контролю за змістом освіти відповідно КМСОНП з дисциплін (поточний, рубіжний, залік, диференційований залік, підсумковий модульний); рангова оцінка успішності студентів за кожною дисципліною в системі «ECTS», якості всіх напрямків діяльності вишу, перш за все, навчальної, за спеціально розробленими багатоступеневими системами з залученням стандартів, наприклад ISO (НМУ ім. О.О. Богомольця; ОНМедУ) з переліком індикаторів якості з кожної дисципліни, які спроможні урахувати використання в навчальному процесі інноваційних інформаційно-комунікативних, у т. ч. віртуальних, технологій;

– індивідуальний: оцінка діяльності викладачів за індивідуальними планами роботи та їх навчально-методичними і науковими, у т. ч. за даними наукометричної бази «Scopus», кейсами; а студентів — за індивідуальними навчальними планами і досягненнями у навчально-і науково-дослідницькій роботі.

ПОТОЧНИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Шевченко Т.В.*(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

В останні роки система організації навчального процесу у ВНЗ України зазнала якісних змін. Сутність якісних змін полягає у інтеграції елементів традиційної національної системи оцінювання до кредитно-модульної. Перевагами останньої є: самостійна і регулярна робота студентів протягом року, свобода вибору завдань; міцність знань і висока якість підготовки; підвищення ефективності навчального процесу за рахунок вчасного його коригування за результатами контрольних заходів.

Основою якісної підготовки фахівців є об'єктивне оцінювання їх знань, як основа мотивації пізнання. Модель оцінювання знань студентів у відповідності до кредитно-модульної системи покликана об'єктивно оцінювати знання, забезпечувати регулярність та ритмічність процесу навчання.

Згідно з навчальним планом і в залежності від загальної кількості навчальних годин дисципліни, на поточне навчання відводиться 60% загальної кількості балів, на підсумковий контроль – 40% загальної кількості балів. Найчастіше на практиці застосовується 100-бальна система оцінювання, отже результативні бали отримані за поточне навчання більшою мірою впливають на загальну оцінку якості знань студентів. Але існує проблема, що демотивує процес навчання студентської аудиторії, - відсутність єдиних принципів та критеріїв оцінювання якості знань на протязі поточного навчання. Це обумовлене двома факторами: суб'єктивними – індивідуальними формами, критеріями та принципами оцінювання, запропонованими окремими викладачами; об'єктивними – кількістю початкових годин, відведених на аудиторне поточне навчання.

Формами здійснення поточного контролю є: усні опитування на лекціях та практичних заняттях за контрольними програмними питаннями поточної та попередніх тем; мікроконтрольні роботи, які проводяться на початку практичного заняття; експрес-тестування за ключовими аспектами тем курсу, яке може здійснюватися на початку, в процесі або ж наприкінці практичного заняття; оцінювання рівня виконання письмових домашніх завдань; перевірка практичних навичок розв'язання ситуацій, набутих студентами в процесі вивчення дисципліни; оцінювання ступеню активності студентів та якості їх виступів та коментарів при проведенні дискусій на семінарських заняттях [1].

Найбільш розповсюдженою формою поточного контролю знань за умовами традиційної системи оцінювання була оцінка ступеню активності та якості виступів студентів на семінарських заняттях. При цьому оцінку на поточному занятті мали змогу отримати не всі присутні, адже фізично не можливо надати «слово» кожному; тобто деякі студенти отримували свої оцінки, а інші готувались до наступного практичного заняття та очікували, що викладач викличе саме їх на дискусію та оцінить їх знання. Така форма оцінювання не відповідає принципам кредитно-модульної системи, відповідно до яких кожен студент у рівних умовах має змогу отримати оцінку знань на кожному семінарському занятті. Та створює зайву емоційну й психологічну напругу студентів від невизначеності майбутньої оцінки. Регулярний контроль з активним використанням стандартизованих тестів повинен стати інструментом моніторингу навчальних досягнень. Тестова форма контролю є ефективною, оскільки дозволяє проводити частий тотальний контроль на відміну від класичного усного опитування [2].

Іншою проблемою поточного навчання є відсутність єдиного принципу розподілення балів за відвідування та активність на лекційних і практичних заняттях. Деякі викладачі зовсім не виділяють балів за присутність та роботу на лекціях, а компенсують їх за рахунок семінарських годин. Об'єктивною проблемою, як зазначалось раніше, є також різниця у кількості навчальних годин між різними дисциплінами. Студент постійно повинен усвідомлювати, що, наприклад, максимальна кількість балів, яка може бути набрана на одному практичному занятті зі статистики складає 2,78 б., а з макроекономіки – 5,56 б., тому що зі статистики кількість практичних занять складає - 18 пар, а відповідно з іншою дисципліни – 9 пар.

Вирішення зазначених проблем полягає: у формуванні єдиних принципів та критеріїв організації системи поточного модульного контролю якості знань студентів; у впровадженні систематичних міжкафедральних семінарів по обговоренню даної проблематики; у залученні студентів до обговорення актуальних питань, що пов'язані з їх навчанням.

Література:

1. Горбовий А. Ю., Степанюк О. М. Інноваційна модель оцінювання знань студентів у кредитно-модульній системі. /<http://ea2011.com.ua/>
2. Разнатовська О.М. Кредитно-модульна система оцінки навчальної діяльності студентів на кафедрі фтизіатрії і пульмонології / Запорозький медичний журнал, том 13, №1, 2011 г.

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ АДАПТАЦІЇ ОСТАННЬОЇ ДО ВИМОГ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Шершенюк О.М.*(Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна)*

Трансформаційні процеси в Україні, що зумовлені формуванням нової соціально-економічної системи, одночасно зазнають впливу процесів глобалізації та перетворення індустріального суспільства в інформаційне. Важливою умовою такої широкомасштабної перебудови країни є модернізація вітчизняної системи вищої освіти, необхідність якої зумовлена зростаючим значенням її для економіки України. Адже серед сучасних чинників розвитку суспільства на перший план виходить людський капітал, якісною характеристикою якого є рівень знань, що стає ключовим елементом у забезпеченні постіндустріального розвитку будь-якої країни.

Стабілізація та подальше соціально-економічне зростання України багато в чому залежать від якісної підготовки спеціалістів, рівень знань яких забезпечить виробництво продукції, конкурентоспроможної на світовому ринку, сталий розвиток країни тощо.

Соціально-економічні й політичні зміни в суспільстві, зміцнення державності України, входження її у світове співтовариство неможливі без структурної реформи національної системи вищої освіти. Пріоритетним завданням для України є перебудова вищої освіти відповідно до положень Болонської декларації.

Але не слід ідеалізувати Болонський процес. Він має нерівномірний, суперечливий, складний характер. Як приєднання до цього процесу, так і неприєднання мають свої переваги та ризики. Втім, з урахуванням усіх «за» і «проти» для країн, які прагнуть до економічного і суспільного розвитку і, зрештою, вступ до Європейського Союзу, альтернативи Болонському процесові немає.

Враховуючи незворотність Болонського процесу, ми маємо усвідомлювати, що для нашої системи вищої освіти він є дуже непростим. Нам важче, ніж будь-якій іншій країні, яка не має таких глибинних традицій у галузі фундаментальної природничої й інженерної освіти, приєднатися до багатьох загальноєвропейських рішень, нівелюючи власні багатовікові наробки у цій галузі.

За останні роки у сфері вищої освіти України накопичилися складні проблеми, вирішення яких залишається на порядку денному, навіть незважаючи на наявність чи відсутність таких факторів, як Болонський процес, основними серед яких є:

- надлишкова кількість навчальних напрямів і спеціальностей;
- недостатнє визнання у суспільстві рівня «бакалавр» як кваліфікаційного рівня, його незатребуваність вітчизняною економікою;
- загрозлива у масовому вимірі тенденція до погіршення якості вищої освіти, що наростає з часом;
- збільшення розриву зв'язків між сферою освіти і ринком праці;
- не виправдана плутанина у розумінні рівнів спеціаліста і магістра. З одного боку, має місце близькість програм підготовки спеціаліста і магістра, їхня еквівалентність за освітньо-кваліфікаційним статусом, а з іншого – вони акредитуються за різними рівнями, відповідно за III і IV;
- нехтування передовими науковими дослідженнями у закладах освіти, які є основою університетської підготовки. Система наукових ступенів складна у порівнянні з загальноєвропейською, що ускладнює мобільність викладачів і науковців в Європі;
- неадекватно до потреб суспільства і ринку праці вирішується доля такої розповсюдженої ланки освіти, як технікуми і коледжі, це при тому, що їхня чисельність в державі у чотири рази більша, ніж ВНЗ III та IV рівнів акредитації разом узятих;
- університети України не беруть на себе роль методологічних центрів, новаторів, піонерів суспільних перетворень, за якими має йти країна. Рівень автономії ВНЗ у цих питаннях значно нижчий від середньоєвропейського.

Ці та інші перешкоди погіршують розпізнавання вітчизняної системи вищої освіти зовнішнім світом, погіршують мобільність студентів, викладачів і науковців в межах європейського освітнього простору і ринку праці.

Отже, для належної адаптації вимог Болонського процесу, зокрема запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу в Україні слід здійснювати постійний моніторинг за розглянутими проблемами, переносити на наше підґрунтя досвід інших держав, а також пропонувати європейському співтовариству свої доробки, досягнення, пропозиції, своє бачення проблем. Тобто потрібно досягти гармонійного поєднання європейських нововведень і кращих вітчизняних традицій.

О ЦЕЛЕСООБРАЗНОСТИ РЕОРГАНИЗАЦИИ ПРЕПОДАВАНИЯ ЦИКЛА ДИСЦИПЛИН ПО СЕЙСМОСТОЙКОСТИ ЗДАНИЙ И СООРУЖЕНИЙ

Ярошенко В.Н., Капочкин Б.Б. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры*), **Учитель И.Л.** (*ПАО "Одессагаз", Украина*)

На протяжении последних 15 лет ПАО "Одессагаз" совместно с ОГАСА выполняет научные исследования, направленные на изучение разрушительных свойств асейсмических геодеформаций. Первая монография на эту тему "Основы неогеодинимики. Сети газопроводов, как элемент деформационного мониторинга" была издана в 2001 году. По состоянию на 2001 год было установлено, что наряду с сейсмическими процессами существуют опасные высокоамплитудные асейсмические геодеформации реверсивного характера. Землетрясения в плейстосейстовой области могут проявляться опасными для инженерных сооружений разрывами на земной поверхности, но наиболее они опасны тем, что генерируют распространяющиеся на большие расстояния и разрушительные за счет резонансных эффектов сейсмические волны. Известно, что трубопроводы практически не разрушаются сейсмическими волнами, для них опасны нарушения сплошности геологической среды. Исследованиями ПАО "Одессагаз" оценены амплитудно-частотные характеристики разрушительных асейсмических геодеформаций, разработаны и запатентованы технологии диагностирования и прогнозирования этих опасных процессов. Результаты исследования этого периода были учтены в учебных и рабочих программах при формировании на кафедре ТГП ОГАСА специальной дисциплины "Сейсмическое влияние на объекты теплогазоснабжения". Разработанный курс лекций и практических занятий основан на эмпирических данных о разрушении газопроводов и водопроводов асейсмическими геодеформациями. Излагаемые в курсе лекций материалы прошли успешную апробацию на конференциях самого высокого уровня, в том числе EGU-2004 (Ницца, Франция) и EGU-2006 (Вена, Австрия).

Указанная дисциплина преподается в ОГАСА уже на протяжении пяти лет. За прошедший период были разработаны и запатентованы новые технологии диагностирования и прогнозирования опасных асейсмических геодеформаций, в которых используются высокотехнологичные спутниковые технологии. В рамках Международной Академии технологических наук академиком АТН Учитель И.Л. внедрение этих технологий было предложено ведущим организациям Евросоюза в связи с осуществлением проекта COSMOS.

В 2007 и в 2008 годах ПАО "Одессагаз" совместно с ОГАСА опубликовал очередные две монографии "Геодинамика. Основы кинематической геодезии" и "Геодинамика. Основы динамической геодезии". В этих обобщающих трудах было показано, что высокоамплитудные реверсивные асейсмические геодеформации представляют угрозу не только для трубопроводов, но и для определенных типов высокотехнологичных зданий, железнодорожных путей, плотин, инженерных сооружений, построенным на подработанных территориях, а также подземным объектам, метрополитенам, шахтам и др. Новизна и объем полученных данных и соответствующих обобщений привели в 2010 г. к необходимости написания И.Л.Учитель монографии "Разрушительные свойства геодеформаций" а в 2012 году изданию учебного пособия с грифом МОН Украины "Геодеформации, их разрушительные свойства".

В сентябре 2011 года авторы данного сообщения выступили на Международном Форуме по геокатастрофам в Стамбуле (Турция), где Украина была представлена Институтом геофизики НАНУ (сейсмические процессы) и ОГАСА (асейсмические геодинамические процессы).

В феврале 2012 года авторы данного сообщения были приглашены на секцию "Науки о Земле" Президиума НАНУ, где был сделан доклад о наличии у Украины научного приоритета на открытие неизвестного ранее типа тектонических процессов – разрушительных асейсмических реверсивных геодеформаций. В ходе доклада нами были продемонстрированы видеоматериалы, подтверждающие разрушительный характер указанных процессов на трубопроводы и отсутствие резонансных эффектов для обычного типа зданий.

Таким образом, в настоящее время, имеющийся уровень знаний и умений по диагностированию прогнозированию разрушительных асейсмических геодеформаций, вышел за пределы квалификационной подготовки кафедры ТГП и может быть распространен на начальные курсы большинства факультетов ОГАСА и выборочно быть представлен при подготовке бакалавров, специалистов и магистров по специальностям, связанным с оценкой геодинамического и сейсмического риска при строительном освоении территорий.

В создавшейся ситуации целесообразно подготовить курс обучения на немецком и английском языках, как эталонной дисциплины, для участия в обучении в ОГАСА иностранных студентов (в порядке обмена) в рамках осуществления Болонского процесса.

**ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ
ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ**

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН ЕКОНОМІЧНОГО НАПРЯМКУ

Ажаман І.А. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Сучасний рівень розвитку інформаційних технологій створює передумови для впровадження в процес викладання дисциплін економічного напрямку різноманітних прийомів та підходів для підвищення сприйняття і засвоєння нових знань студентами. Одним з таких прийомів є використання комп'ютерних технологій, а саме: впровадження в учбовий процес одного з різновидів комп'ютерних навчальних програм - електронних посібників чи мультимедійних комп'ютерних посібників.

Електронні посібники (ЕП) якісно відрізняються від звичайних паперових текстових носіїв перш за все можливостями представлення інформації – вони окрім тексту можуть містити комп'ютерні графіки, схеми, діаграми, імітаційні програми, анімацію, відеофрагменти або відеофільми, аудіофрагменти з поясненнями і коментаріями, презентації тощо. Такі носії інформації можуть наглядно представити певний процес або вид роботи, особливості її виконання, що зробить останні більш зрозумілими для студентів. Також ЕП можуть включати до свого змісту задачі для індивідуальної і самостійної роботи, ситуації, ділові ігри та завдання, направлені на отримання і поглиблення практичних навичок слухачів, а також запитання для поточного або заключного контролю знань студентів.

Позитивними характеристиками ЕП є: необмеженість «екземплярів» - можливість доступу будь-якої кількості читачів; зручність навігації по підручнику, можливість повторного перегляду, необмежений доступ в часі та просторі (за наявності комп'ютеру). Крім того, при використанні електронних посібників задіяна одночасно слухова, зорова, асоціативна види пам'яті, що значно підвищить рівень засвоєння і сприйняття інформації студентами.

Такі електронні посібники можуть використовуватися для підготовки студентів різних освітньо-кваліфікаційних рівнів денної і заочної форми навчання в якості частини методичного супроводження дисципліни.

Узагальнюючи все вище викладене відмітимо, що впровадження комп'ютерних технологій, зокрема електронних посібників у процес викладання дисциплін економічного напрямку допоможе студентам більш глибоко оволодіти матеріалом, отримати теоретичні та практичні навички з курсу.

ИНФОРМАЦИОННАЯ СРЕДА В ИЗУЧЕНИИ ПРИРОДНЫХ ДИСЦИПЛИН

Ананьева Е.И. *(Одесский национальный медицинский университет, г. Одесса, Украина)*

Студенты третьего курса фармацевтического факультета в V и VI семестрах, в соответствии с учебным планом, изучают предмет «Фармакогнозия». Знания, полученные при изучении дисциплины необходимо не только сохранить, но и приумножить в течении следующего года, поскольку их оценивание проводится вначале пятого курса, при проведении лицензионного государственного экзамена «КРОК-2». Для успешной сдачи экзамена и закрепления полученных навыков, с целью использования их в дальнейшей деятельности специалистов-провизоров, студенты должны совершенствовать не только знания по определению подлинности и доброкачественности лекарственных растений (ЛР) и лекарственного растительного сырья (ЛРС), но и помнить многие биологически-активные вещества, содержащиеся в ЛР, знать их фармакологическое действие, что вызывает иногда некоторые трудности, особенно у студентов-иностранцев. Сохранению навыков на должном уровне может существенно помочь база данных химических структур, лежащих в основе многих природных соединений. С этой целью, студентам четвертого курса, при изучении дисциплины «Компьютерные технологии в фармации», предлагается создать собственную базу данных химических соединений с помощью различных прикладных программ, например, таких как ISIS BASE или Chemoffice. В базу данных полезно включать информацию не только о ЛР, изучаемых на практических занятиях, но и о растениях, являющихся примесями, и которые могут быть ошибочно собраны при заготовке ЛРС. Опыт работы показывает, что при создании базы, следует вводить данные не только о строении биологически-активных веществ, входящих в ЛР и ЛРС, но и сохранять связь найденных структур с методами их количественного определения, качественными реакциями, с помощью которых их можно идентифицировать, а также лекарственными препаратами, в состав которых они входят, а также с их применением. Имея такую базу данных, студенты – выпускники получают дополнительную возможность повторить и закрепить материал о биохимии ЛРС и ЛР не только перед экзаменом «КРОК-2», но и перед госэкзаменами, проводимыми в конце пятого курса.

ИНТЕРАКТИВНЫЕ МЕТОДЫ КУРСОВОГО ПРОЕКТИРОВАНИЯ

Арсирий В.А., Вишневская О.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, Одесса, Украина)*

При выполнении курсового проекта, студент демонстрирует умение применять полученные знания при решении реальных задач, что в дальнейшем может служить подготовительной ступенью для разработки итоговых дипломных проектов или магистерских работ.

Традиционные методы выполнения курсовых проектов предполагают использование методических указаний для выполнения проекта. Наличие методических указаний снижает инициативу студентов при подготовке проектов. Обычно в методическом указании приводится пример расчета, даже с приложениями, в которых есть все необходимые справочные материалы для выполнения вычислений. Такое положение лишает инициативы студентов при выполнении самостоятельных проектов, что снижает качество подготовки будущих специалистов.

Выполнение научных исследований часто требует поисковых многовариантных исследований требующих творческого подхода, как в формировании алгоритма вычислений, так и формы наглядного представления. Особенно важна форма наглядного представления, которая позволяет искать пути качественного анализа полученных результатов и понятной и логичной формы представления результатов исследований.

На кафедре кондиционирования воздуха и механики жидкости ведется работа по привлечению талантливых студентов для выполнения исследовательских работ. Начиная с 3-го курса, студенты выбирают темы научных исследований, которые могут быть перспективными при выполнении курсовых проектов по учебным дисциплинам.

Интерактивная форма участия студентов в выполнении разного рода заданий либо проектов позволяет формировать творческий подход в освоении учебных курсов. На ранней стадии обеспечения выявлять талантливых творческих студентов для выполнения сложных исследовательских задач. Такой подход позволяет выбирать студентов для выполнения магистерских работ и формировать научные группы для обучения в аспирантуре.

ДЕЯКІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНІЧНА МЕХАНІКА РІДИНИ ТА ГАЗУ» НА КАФЕДРІ ПАТБМ

Бачинський В.В., Антонюк Н.Р. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна*)

Методику підвищення використання активних методів навчання розглянуто на основі дисципліни «Технічна механіка рідини та газу», на трьох основних дидактичних елементах проведення занять:

- прямий і зворотний зв'язок (викладач - студент);
- методика викладання матеріалу заняття;
- основні прийоми проведення заключної частини заняття.

1. При вивченні матеріалу великий інтерес у студентів викликає опитування у вигляді кросвордів та з допомогою мультимедійних систем. Також проводяться експрес-опитування і під час заняття. Як свідчення стійкого прямого і зворотного зв'язку між викладачем і студентом під час заняття є підготовлення ними рефератів та повідомлень для участі у студентських конкурсах та конференціях. Особлива увага приділяється роботі наукових гуртків. На них студенти після аудиторних занять під керівництвом викладача розробляють прилади для лабораторних робіт по цій дисципліні. Наприклад, за допомогою студентів у цьому році на кафедрі ПАТБМ було створено два прилади для визначення ламінарного або турбулентного руху рідини.

2. При викладанні основного матеріалу занять велике значення для активації діяльності студентів має пізнавальна спрямованість матеріалу. Постійно застосовуються такі методи та прийоми:

- евристичний метод навчання. Одним із способів реалізації цього методу є диспут, який сприяє розвитку логічного мислення студентів, під час якого з'являються питання щодо викладання студентам інформації;
- аналіз схем, технологій, графіків, моделей, а також самостійних робіт студентів;
- активне застосування на кожній лекції мультимедійних матеріалів з метою закріплення теоретичних знань.

3. Заняття закінчується виданням завдань для самостійного вивчення. Завдання, яке запропоновується у вигляді структурно-логічної схеми або алгоритму з метою активації та інтересу до вивчення матеріалу (наприклад: складіть схематичну класифікацію, складіть таблицю, складіть план відповіді, порівняйте особливості процесів, властивості матеріалів та їх застосування у будівництві).

Постійне вдосконалення викладання учбових дисциплін на прикладі викладання «Технічної механіки рідини та газу» може привести до більш якісної підготовки майбутніх спеціалістів будівельної галузі.

НОВЫЕ ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ

Бойко Т.В., Сушицкая Т.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В современном мире необходимо обрабатывать большой поток информации в короткие сроки. Поэтому сама информация должна быть представлена определенным образом, в частности, необходимо увеличение темпа подачи информации, изменение её вида, использование унифицированных символических записей. Компьютерные технологии призваны стать не дополнительным «довеском» в обучении, а неотъемлемой частью целостного образовательного процесса, значительно повышающей его эффективность. Теоретические и практические аспекты проблемы компьютеризации образования, исследовались и продолжают исследоваться многими видными учеными и методистами: И.Н. Аптиповым, В.П. Беспалько, М.М. Буняевым, Я.А. Ваграменко, Я.И. Груденовым, О.А. Козловым, Э.И. Кузнецовым, В.Ф. Любичевой и др.

Международные образовательные учреждения разрабатывают новые направления деятельности для создания условий перехода на современные информационные технологии. По их мнению, наиболее быстрый способ включения нашей страны в мировую образовательную систему - создание учебным заведениям Украины условий для использования глобальной сети Интернет, считающейся моделью коммуникации в условиях глобального информационного общества.

Исходя из выше сказанного, мы видим следующие пути вхождения отечественной системы образования в мировую информационно-образовательную среду:

- совершенствование базовой подготовки студентов высших и средних учебных заведений по информатике и современным информационным технологиям;
- переподготовка преподавателей в области современных информационных технологий;
- информатизация процесса обучения;
- оснащение системы образования техническими средствами информатизации;
- создание современной национальной информационной среды и интеграция в нее учреждений образования;

- создание на базе современных информационных технологий единой системы дистанционного образования в Украине;
- участие Украины в международных программах, связанных с внедрением современных информационных технологий в образование.

Создание в сети Интернет региональной информационной культурно-образовательной среды осуществит информационное взаимодействие в сети и позволит начать целевое создание информационной среды во всем украинском сегменте сети Интернет.

Опыт создания и совершенствования сайтов вузов показал, что они могут занять ключевое положение в информационном пространстве учебного заведения, особенно в контексте применения украинских образовательных ресурсов. Сайт ВУЗа должен выполнять, на наш взгляд, двоякую миссию:

а) служить информационным отражением объектов образовательной деятельности в глобальной сети; б) выступать субъектом образовательной деятельности, инструментом для объединения и активного применения внутренних информационных ресурсов: создавать копилки методического материала преподавателей, галереи работ с олимпиад и конкурсов, обобщать опыт преподавателей и методических объединений на отдельных внутренних страницах сайта.

Для оптимизации сайта ВУЗа необходимо, чтобы он:

1. Наполнялся информационно-образовательными материалами, максимально удовлетворяющим информационные запросы различных аудиторий (студентов, преподавателей, родителей, местных жителей и т.д.) и поддерживал современные коммуникативные технологии (гостевые книги, форумы, комментарии к статьям и новостям) с администрированием доступным широкому кругу пользователей.
2. Организационно поддерживался профкомом студентов, которые исполняли роль «связующего звена» между студентами, преподавателями и администраторами сайта.
3. Обновлялся еженедельно (лучше ежедневно).

Мультимедийные технологии могут использоваться на всех этапах процесса обучения: при объяснении нового материала, закреплении, повторении, контроле знаний. Благодаря оптимальному сочетанию компьютерных и традиционных подходов достигается индивидуальность и максимальная эффективность коррекционного обучения, что предполагает новый качественный подход в обучении.

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В НЕМОВНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Бочевар А.Г. (*Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса, Україна*)

Розширення співробітництва України з іншими державами на політичному та економічному рівнях вимагає від навчальних закладів підготовки висококваліфікованих спеціалістів не лише в окремих галузях, а й здатних орієнтуватися в діловому світі. З кожним роком підвищуються вимоги до фахівців, маючи на увазі не лише глибокі фахові знання, а й володіння іноземною мовою. Адже цілком зрозуміло, щоб зростати в професійній сфері, постійно необхідно отримувати нову фахову інформацію і не лише через вітчизняні джерела. Оволодіння іноземною мовою — завдання для кожного, хто має за мету самовдосконалюватись, зростати та впевнено крокувати до своєї мети.

Тому, завданням викладача є не лише презентувати лексико-граматичний матеріал на розмовному рівні, а й поступово вводити типові ситуації й вирази за тематикою спеціальності конкретного факультету, даючи студентам змогу надалі використовувати набуті знання безпосередньо в сфері своєї професійної діяльності.

Особливу увагу треба приділити викладанню іноземної мови у немовних вищих навчальних закладах. Незважаючи на те, що курс іноземної мови там є скороченим, вимоги до знань залишаються незмінними — сформована комунікативна компетенція, яка передбачає здатність слухати, розуміти і розмовляти. Тому, при мінімальній кількості годин, відведених на вивчення іноземної мови, слід максимально залучати студентів до плідної роботи, використовуючи методи мотивації і стимулювання навчання.

Сьогодні існує безліч методів і прийомів мотивації та стимулювання навчання іноземної мови, але найбільшої популярності та ефективності набувають саме інформаційні технології. Вони дають безліч переваг як студенту, так і викладачеві. За такими програмами відпрацьовуються всі аспекти мови: фонетичний, граматичний, лексичний та комунікативний, що дозволяє більш якісно та швидко оволодівати мовним матеріалом. Викладач може проводити заняття як у групах, так і індивідуально, ввести нову тему або провести контроль рівня знань. Але найголовніша перевага — подача матеріалу

в різноманітних формах (звуковій, текстовій, графічній або анімаційній), що робить заняття неодноманітним, водночас насиченим та емоційно ненапруженим.

Сучасні інформаційні технології навчання (ІТН) визначаються як сукупність впроваджуваних (вбудованих) у системи організаційного управління освіти і в системи навчання принципово нових систем і методів обробки даних, що є цілісними навчальними системами, і відображенням інформаційного продукту (даних, ідей, знань) з найменшими витратами і відповідно до закономірностей того середовища, в якому вони розвиваються. Це синтез сучасних досягнень педагогічної науки і засобів інформаційно-обчислювальної техніки. Інформаційні технології навчання мають на увазі наукові підходи до організації навчально-виховного процесу з метою його оптимізації і підвищення ефективності, а також постійною оновлення матеріально-технічної бази освітніх установ.

Ми можемо спостерігати розвиток та вдосконалення наступних напрямків ІТН: універсальні інформаційні технології (текстові редактори, графічні пакети, системи управління базами даних, процесори електронних таблиць, системи моделювання, експертні системи і тому подібне); комп'ютерні засоби телекомунікацій; комп'ютерні навчальні і контролюючі програми, комп'ютерні підручники; мультимедійні програмні продукти.

У теперішній час доцільно використовувати такі засоби навчання, що функціонують на базі нових інформаційних технологій:

- Засоби навчання, призначені для підтримки процесу викладання навчального предмета (курсу), що включають програмні засоби.
- Об'єктно-орієнтовані програмні системи, призначені для формування інформаційної культури.
- Системи штучного інтелекту, призначені для організації процесу самонавчання.
- Предметно-орієнтовані програмні засоби навчального і розвиваючого призначення, у тому числі одна з можливих реалізацій - інформаційно-предметне середовище з вбудованими елементами технології навчання.

Вищезазначене дозволяє зробити висновок, що більш активне застосування на заняттях різноманітних інформаційних засобів буде сприяти засвоєнню студентами програмного матеріалу з іноземної мови та підвищенню інтересу до самого процесу оволодіння іноземною мовою.

ПРО ПРИНЦИПИ МОДУЛЬНОГО ПІДХОДУ У СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Бредньов А.М., Бредньова В.П. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м Одеса, Україна)*

На сучасному етапі реформування освітньої системи велике практичне значення надається формуванню особистості фахівця, яке було б адекватним до теперішніх вимог часу. За міждисциплінарним підходом навчальні дисципліни і, навіть, окремі розділи та теми в них можуть розглядатися як частини ієрархічних ступенів професійної підготовки. Так, для формування загальноінженерних знань та вмінь однією з важливіших вимог є відпрацювання алгоритмічного рівня навчання разом з розвитком рівня творчого та інтелектуального.

Поняття «модуль» - «modular instruction» можна позиціонувати як блок інформації, що складається з логічно завершеної одиниці навчального матеріалу та має певне методичне супроводження. В більш широкому контексті можна припустити, що модуль – це замкнений навчальний комплекс, до складу якого відносяться викладач, студенти, навчальний матеріал та засоби, що допомагають реалізувати індивідуалізований підхід, в тому числі забезпечити саморозвиток та власну траєкторію навчання студента.

Сучасні вчені вважають досить реальним вже в теперішній час перехід від традиційної форми навчання через модульне до дистанційної освіти, коли викладач та студент розділені у просторі. Умовами для розвитку дистанційної освіти, по-перше, є сучасні досягнення у галузі технологій навчання, засоби масової інформації та зв'язку, по-друге, широке застосування різноманітних технічних засобів. Так, інтернет-навчання або сітьова технологія навчання має певні переваги: навчання в індивідуальному темпі в залежності від обставин, свобода та гнучкість у виборі тематики та окремих дисциплін, комфортні умови для творчої само виразності студента тощо. Але відсутність очного спілкування між студентом та викладачем виключає будь-який індивідуалізований підхід, унеможливорює здобування відповіді на незрозуміле питання відразу. Крім цього, студенти, як правило, при дистанційному навчанні відчують недостачу практичних знань та навиків. У даному випадку основа навчання – це тільки письмова форма, тому відсутність можливості усно відповісти та висловити свої думки також є недоліком. Нарешті, для дистанційної освіти потрібна жорстка самодисципліна, для досягнення позитивних результатів студенту потрібна самостійність та відповідальність, самоконтроль, а також, безумовно, можливість постійного доступу до інформаційних джерел певного рівня.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАУКОВО-ОСВІТНІЙ СФЕРІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Бубнов І.В. *(Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна)*

Проблеми розробки ефективних комп'ютерних технологій (КТ) перебувають у центрі уваги науковців та практиків усіх розвинених країн світу. Стало очевидно, що КТ дають можливість на порядок підвищити ефективність розв'язання різноманітних задач – у сфері державного управління, дослідження Світового океану й космосу, вивчення проблем екології, біології, медицини, економіки, військової справи, проектування складних об'єктів, захисту інформації в системах тощо. Їх повсюдне впровадження – необхідна умова розвитку сучасного інформаційного суспільства.

Основними елементами сучасних КТ є їх «м'яка» і «тверда» складові. Під «твердою» частиною КТ розуміють технічну й технологічну їх основу (комп'ю-тери, комп'ютерні комплекси, системи передачі даних та інші технічні засоби), на якій практично реалізується процес розв'язання всіляких задач із допомогою «м'якої» частини, тобто програмного забезпечення комп'ютерів і їх систем. Обидві ці частини важливі і доповнюють одна одну. Якщо в розробці «м'якої» складової частини українські науковці завжди були на передових позиціях у світі, то забезпечення «твердої» частини сьогодні є досить проблематичним, бо потребує надто великих коштів.

Як свідчить міжнародний досвід, розвиток галузі КТ провідні країни світу відносять до завдань національного пріоритету із відповідним цільовим фінансуванням. Так, наприклад, у Росії є програма розвитку високопродуктивних обчислень і кілька федеральних програм зі щорічним бюджетним фінансуванням понад 5 млрд. рублів. За таблицею рейтингів наявних у світі суперкомп'ютерів TOP-500, півсотні найпотужніших комп'ютерів мають Китай, США, Японія, Франція, Німеччина, Росія, Південна Корея, Бразилія, Саудівська Аравія, Швейцарія, Канада, Індія. У аналогічному рейтингу країн СНД (TOP-50) з 2007 р. Україну в першій п'ятірці представляють два суперкомп'ютери, проте, за оцінкою експертів, найближчим часом Україна перестане потрапляти до цього рейтингу. Це означатиме, що наукові інститути і вищі нашої країни майже втратять шанси вигравати тендери за міжнародними науково-технічними програмами та матимуть обмежені можливості розв'язання складних задач.

Разом з тим, незважаючи на відставання в розробці надпотужних суперкомп'ютерів, Україна все ще залишається однією з провідних країн світу в розробці сучасного математичного забезпечення обчислювальних машин і систем. Основу цих розробок становлять сучасні математичні методи оптимізації і системного аналізу, методи математичного моделювання та дослідження складних процесів і об'єктів, теорія програмування та методи захисту інформації при формуванні баз знань і баз даних. Саме в цих галузях активно працюють відомі у світі наукові школи, які проходили становлення і міцніли роками. Але за умов відсутності паралельного ефективного розвитку «твердої» частини КТ, досягнення українських математиків та системних програмістів істотно нівелюватимуться. Більш того, за означених обставин вітчизняні фахівці КТ і ІТ все частіше шукають ширших можливостей для себе в інших країнах. Це, на жаль, стосується і випускників провідних вітчизняних вишів кібернетичного профілю, у яких запас знань та практичних навичок є доволі високим, а знайти цікаву та перспективну роботу (з відповідною оплатою) їм нелегко. Ця проблема вимагає термінового вирішення, адже зрозуміло, що за кордон від'їжджають найбільш успішні, здібні і впевнені в собі фахівці, яких уже бракує і ще більше бракуватиме в недалекому майбутньому в наших інститутах. Ця ситуація тим більш загострюється через поступове розмивання високофахового викладацького складу для ІТ-галузі у вітчизняних вишах. Вже сьогодні болючою стала проблема нестачі кваліфікованих викладачів. Наявність доброї математичної школи, знання фундаментальної математики є важливими, але недостатніми для розробки новітніх комп'ютерних технологій. Готувати та тренувати програмістів мають особливого роду викладачі, котрі набули практичного досвіду у розробці сучасних проектів.

Необхідність дедалі ширшого створення, постійного вдосконалення та впровадження комп'ютерних технологій сьогодні очевидна. Але за нинішніх вітчизняних умов ця робота повинна враховувати певні особливості. Існуючий в Україні розподіл ресурсів має обумовлювати і певний розподіл праці. Тобто, принципові розробки нових математичних, технічних, технологічних основ комп'ютерних технологій повинні здійснювати інститути і університети, це має бути справою науковців. Але розвиток та широке впровадження комп'ютерних технологій у життя потребує ділового партнерства між наукою і бізнесом, спільних зусиль наукових установ та комерційних структур. В ідеалі – це забезпечувало б найповнішу реалізацію інтелектуальних і матеріальних можливостей та могло б принести велику користь суспільству.

ЧАСТКОВА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПІДХОДИ ДО ЇХ ВИРІШЕННЯ

Бутник М.А., Дяченко В.І. *(Військова академія, м. Одеса, Україна)*

Організація навчального процесу за кредитно-модульною системою з використання сучасних інформаційних технологій (ІТ) передбачає принципові зміни в дидактиці підготовки військових фахівців. Останні вимоги до визначення змісту навчання фахівців з вищою освітою на основі компетентнісного підходу та Національної рамки компетенцій гостро ставлять питання щодо розробки сучасних часткових методик викладання навчальних дисциплін. На сторінках науково-педагогічних видань ведеться дискусія стосовно шляхів розв'язання даної проблеми. Проте мова йде про загальну методику навчання з використанням ІТ, електронних освітніх ресурсів тощо. Стосовно часткових методик зазвичай мова не ведеться і певна частина науково – педагогічних працівників не знайома з ними. У зв'язку з цим доречно нагадати, що методика в освіті – це опис конкретних прийомів, способів, технік педагогічної діяльності в окремих освітніх процесах, а методика навчання як часткова методика – сукупність упорядкованих знань про принципи, зміст, методи, засоби і форми організації навчально-виховного процесу з окремої навчальної дисципліни, яка забезпечує вирішення поставлених завдань.

Предметом часткової методики є процес навчання з певної дисципліни, а її призначення полягає в тому, щоб висвітлити закономірності цього навчання та шляхи оптимізації діяльності викладача і тих, хто навчається.

Часткова методика – це науковий виклад і обґрунтування завдань, методологічних основ, закономірностей та принципів навчання конкретній дисципліні, а також форм, методів і засобів навчання та контролю у відповідності з вимогами до підготовки військового фахівця. Вона є узагальненим досвідом викладання конкретної дисципліни, науково-методичною працею педагогічного колективу кафедри і відображає рівень її навчально-методичної та науково-дослідницької роботи.

Часткова методика не може розроблятися у загальному плані шляхом опису понять і принципів педагогіки, форм і методів навчання, що викладені в педагогічній літературі. Вона повинна носити конкретний характер з докладним викладом вимог навчального процесу даної кафедри.

Слід відзначити – часткова методика викладання навчальної дисципліни не може бути раз і назавжди застиглим документом, вона має періодично оновлюватися відповідно досвіду роботи і розвитку наукової і методичної бази даної навчальної дисципліни. Дуже сприяє корисному розвитку часткової методики підтримання творчих зв'язків і обмін досвідом роботи з спорідненими кафедрами інших ВНЗ.

ДИСТАНЦИОННЫЕ МЕТОДЫ ОБРАЗОВАНИЯ СТУДЕНТОВ ЗАОЧНОЙ ФОРМЫ ОБУЧЕНИЯ

Гара А.А., Кровяков С.А., Гара Ан.А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

В последнее время постоянно возрастает популярность дистанционной формы образования, особенно среди студентов заочной формы обучения. Актуальность этой формы обусловлена тем, что студенты-заочники, как правило, люди взрослые, обремененные семейными и деловыми заботами. Для них не всегда удобны очные формы образования. Дистанционное обучение оказывается к тому же экономически выгодным, если учесть транспортные расходы и организационные расходы на всю систему очного обучения. По прогнозам ЮНЕСКО в XXI в. учащиеся средней школы и ВУЗов будут проводить на занятиях лишь 30..40% времени, 40% будет отведено на дистанционное обучение, а остальное время на самообразование. Отсюда понятен интерес к дистанционному обучению - и высшему, и школьному, и в системе повышения квалификации, т.е. всем звеньям образования.

Дистанционное обучение - относительно новая организация образовательного процесса, базирующаяся на принципе самостоятельного обучения студента. Она характеризуется тем, что учащиеся в основном, а часто и совсем, отдалены от преподавателя в пространстве и (или) во времени. В то же время они имеют возможность в любой момент поддерживать диалог с помощью средств телекоммуникации. Дистанционное обучение – совокупность информационных технологий, обеспечивающих доставку обучаемым основного объема изучаемого материала, интерактивное взаимодействие обучаемых и преподавателей в процессе обучения, предоставление студентам возможности самостоятельной работы по освоению изучаемого учебного материала, а также в процессе обучения. Дистанционное обучение – интерактивное взаимодействие как между преподавателем и студентом, так и между ними и интерактивным источником информационного ресурса (например, Web-сайта).

В последние годы все большее распространение получили три вида дистанционного обучения, основанных на:

- интерактивном телевидении (two-way TV);
- компьютерных телекоммуникационных сетях, с различными дидактическими возможностями в зависимости от используемых конфигураций (с использованием текстовых файлов, мультимедиа, конференций);

- сочетании технологий компакт-дисков и сети Интернет.

Анализ отечественной и зарубежной теории и практики дистанционного образования позволил отметить характерные особенности, присущие дистанционному образованию. Среди них: **«Гибкость»**. Обучающиеся, занимаются в удобное для себя время, в удобном месте и в удобном темпе. Каждый может учиться столько, сколько ему лично необходимо для освоения курса дисциплины и получения необходимых знаний по выбранным дисциплинам. **«Модульность»**. В основу программ дистанционного обучения закладывается модульный принцип. Каждая отдельная дисциплина (учебный курс) который освоен обучаемся, адекватен по содержанию определенной предметной области. Это позволяет из набора независимых учебных курсов формировать учебный план, отвечающий индивидуальным или групповым потребностям. **«Параллельность»**. Обучение может проводиться при совмещении основной профессиональной деятельности с учебой, т.е. "без отрыва от производства". **«Дальнодействие»**. Расстояние от места нахождения обучающегося до образовательного учреждения (при условии качественной работы связи) не является препятствием для эффективного образовательного процесса. **«Асинхронность»**. Подразумевает тот факт, что в процессе обучения обучающий и обучаемый работают по удобному для каждого расписанию. **«Охват»**. Эту особенность иногда называют также «массовостью». Количество обучающихся не является критичным параметром. **«Рентабельность»**. Под этой особенностью подразумевается экономическая эффективность дистанционного образования. **«Обучающийся»**. Требования существенно отличаются от традиционных. **«Социальность»**. Дистанционное обучение в определенной степени снимает социальную напряженность, обеспечивая равную возможность получения образования независимо от места проживания и материальных условий. **«Интернациональность»**. Дистанционное обучение обеспечивает удобную возможность экспорта и импорта образования.

Перечисленные особенности определяют и преимущества дистанционного образования перед другими формами получения образования, но, одновременно предъявляя определенные специфические требования как к преподавателю, так и к слушателю, ни в коем случае не облегчая, а подчас увеличивая трудозатраты и того и другого.

Для того, чтобы эффективно обучаться в системе дистанционного образования, необходимы некоторые стартовые знания и аппаратно-техническое обеспечение. Необходимо иметь не только компьютер с выходом в сеть, но и обладать минимальными навыками работы. Поэтому, чтобы

эффективно обучаться необходима предварительная подготовка. В силу интерактивного стиля общения и оперативной связи в дистанционном обучении открывается возможность индивидуализировать процесс обучения. Преподаватель в зависимости от успехов ученика может применять гибкую, методику обучения, предлагать ему дополнительные, ориентированные на ученика блоки учебных материалов, ссылки на информационные ресурсы. Поскольку фактор времени становится не критичным, студент может также выбрать свой темп изучения материала, т.е. может работать по индивидуальной программе, согласованной с общей программой курса.

Накопленный различными учебными заведениями опыт показал, что оптимальное соотношение различных средств дистанционного образования, выглядит следующим образом: печатные материалы - 40:50%, учебные материалы на WWW-серверах - 30:35%, компьютерная видеоконференцсвязь - 10:15%, другие средства- 5:20%.

Первичным проектом по дистанционному обучению может служить проект, когда на сайтах кафедр академии размещаются задания для каждого потока, показывают способы решения, дают разъяснения. По электронной почте осуществляется обратная связь. По средствам связи типа Skype преподаватель и студент имеют возможность общаться в режиме реального времени. Другой подход к дистанционному обучению, когда занятия проводятся с помощью e-mail, chat, web-ресурсов и имеют целью углубленное изучение какого-либо предмета или темы, подготовку к экзаменам и т.п. Формы занятий — дистанционные консультации. И, наконец, подход, когда дистанционное обучение выступает средством индивидуализации образования. Задача телекоммуникационных технологий — усилить личностную ориентацию обучения, учесть индивидуальные особенности студента, предоставить им выбор в формах, темпах и уровне их образовательной подготовки. Для организации дистанционного обучения такого типа требуется мощное оборудование, специально разработанные образовательные серверы, дорогое программное обеспечение, позволяющее осуществлять и администрировать образовательные процессы. Образование в данном случае происходит в значительной степени дистанционное, индивидуализированное и творческое.

Мировая практика констатирует педагогическую и экономическую целесообразность интеграции дистанционных и очных форм обучения для высшей школы. При такой модели обучения студенты могут ряд учебных предметов или разделов программы, или отдельные виды деятельности изучать, выполнять дистанционно в удобное для них время.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Глушкова Н.М. *(Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна)*

Протягом останніх десятиліть в Україні спостерігається процес формування специфічного соціокультурного інформаційного середовища. Політико-правові основи розвитку інформаційного суспільства були закладені в Законі «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства на 2007-2015 роки». Тобто, інформаційне суспільство – це вимога часу, це об'єктивно зумовлений ступінь у розвитку людства, який не зводиться лише до технологічних аспектів.

Підготовка майбутніх фахівців будь-якої галузі передбачає використання сучасних інформаційних технологій, потребує від студентів вміння використовувати медійну інформацію не тільки в навчальному процесі, а й в майбутній професійній діяльності. Водночас використання сучасних інформаційних технологій сприятиме подальшому входженню України до європейського освітнього простору. Тому окрім технічного забезпечення, необхідно працювати над тим, щоб наша молодь відчувала себе органічною складовою інформаційного суспільства.

Треба звернути увагу і на проблеми, які виникають в цьому зв'язку у сфері освіти, здобуття знань, одержання професійної підготовки. Вміння досконало використовувати комп'ютерну техніку та інформаційні технології у професійній діяльності – одна з найнеобхідніших сучасних вимог до фахівців різних галузей господарства, отже інформаційне забезпечення освітнього процесу є важливим компонентом сучасної системи освіти. Технічну складову цього процесу ми вже майже досягли. Але викликає занепокоєння той факт, що в більшості студентів формується не творче, а «споживацьке» ставлення до інформаційних джерел. Здебільшого інформаційні бази використовуються ними не для аналізування, узагальнення й створення власного інформаційного продукту, а просто завантажуються готовий продукт – реферат, стаття, курсовий проект та ін. Тільки третина студентів намагається творчо переробити мультимедійну інформацію. Інформаційна культура студента – майбутнього фахівця – передбачає не лише його комп'ютерну грамотність, а й готовність до їхнього аналітичного, творчого використання у своїй загальнокультурній та професійній діяльності в інформаційному суспільстві.

ВНЕДРЕНИЕ ЗАРУБЕЖНОГО ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В УЧЕБНЫЙ ПРОЦЕСС НА КАФЕДРЕ ТГС

Горобец Д.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Сегодня как в прочем и в последние несколько десятилетий компьютерные технологии не стоят на месте, а развиваются довольно интенсивно. Это касается любой отрасли, создаются различные программы, которые помогают многократно улучшить производительность труда.

Для получения высокого уровня знаний, наши студенты овладевают навыками работы с основными программами для проектирования. Но как уже было сказано выше программы не стоят на месте и тем чем пользовались вчера это уже история.

Стремление государства Украины к Евроинтеграции способствовало к переходу на Болонскую систему образования. В связи с этим необходимо внедрение передовых Европейских программ в области проектирования и энергосбережения.

Для улучшения качества образования в нашем структурном подразделении был создан межкафедральный компьютерный класс. Для программного обеспечения данного класса был заключен договор с представителем Голландской фирмы Stabicad Карлом Фресеном. По итогам которого компанией была предоставлена программа для проектирования, и лицензионные ключи. Представителем фирмы был проведен краткий обучающий курс персонала кафедры. На данный момент также готовится курс обучения для студентов. Данный курс не будет являться обязательным, а будет проводиться лишь для желающих улучшить свои знания.

Какие же могут быть трудности при изучении данной программы? Прежде всего, это языковой барьер, так как данный программный продукт широко используется за рубежом уже не один год, а у нас о нем узнали достаточно недавно. Вследствие чего данная программа не имеет перевода на русский или украинский язык, что затрудняет ее освоение. Не смотря на данные трудности, программа обладает рядом серьезных преимуществ, в числе которых имеется наличие встроенных в нее модулей ведущих европейских изготовителей оборудования в области отопления, вентиляции, газоснабжения, водоснабжения и водоотведения и других внутренних сетей жизнеобеспечения. Есть все основания полагать, что использование данной программы в образовательном процессе обладает перспективой серьезного повышения производительности труда и улучшении качества.

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕХНОЛОГИЙ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЖИДКОКРИСТАЛЛИЧЕСКИХ ТЕЛЕВИЗОРОВ И МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ ПРОЕКТОРОВ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ

Грачёв И.А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

В последнее десятилетие в учебный процесс активно внедряются передовые разработки в области информационно-коммуникационных технологий. Мультимедийные средства применяются практически в каждом учебном заведении. Наиболее широкое применение в учебных занятиях, получили мультимедийные проекторы. Кроме проекционного оборудования, для этих же целей используются жидкокристаллические телевизоры.

Итак, чем же отличаются данные технологии друг от друга? Преимущества и недостатки проекторов, относительно телевизоров с большой диагональю известны. Главное достоинство проектора в том, что его оптика, позволяет создавать действительно большое изображение на отражающем экране. В отличие от телевизора с фиксированной диагональю изображения, проектор более гибкий в этом плане – размер проецируемого изображения можно регулировать при помощи настройки оптики и изменения расстояния между проектором и проекционной поверхностью. Также к преимуществам проекторов можно отнести их достаточную мобильность. В последнее время появились новые ультрапортативные проекторы, размером с мобильный телефон, что позволяет легко транспортировать и использовать их практически в любом помещении и добиться изображения диагональю до 1,5 м. Однако такие проекторы требуют хорошего затемнения помещения, поскольку используют маломощную лампу.

К недостаткам проекторов стоит отнести не самую лучшую контрастность изображения, а также пикселизацию изображения, то есть появление видимых границ между пикселями, образующих сетку на проецируемом изображении у LCD проекторов, и радужность или появление цветовых переливов на проецируемом изображении у DLP проекторов. Эти недостатки связаны с технологией используемой в проекторах для получения изображения. Обслуживание проекторов более сложное, чем телевизоров – в проекторах необходимо регулярно чистить фильтры в системе вентиляции и следить за проекционной лампой, у которой ограничен ресурс, телевизор же практически

не нуждается в обслуживании, и более долговечен – практически в несколько раз, чем проектор.

Основное преимущество телевизоров в том, что они обеспечивают более «сочную» передачу цветов и всегда на порядок выигрывают в обеспечении яркости и контрастности изображения. Кроме того при использовании проекторов очень часто приходится затемнять аудиторию, поскольку чем ярче освещение в помещении, тем хуже будет качество проецируемого изображения. Использование жидкокристаллических телевизоров в затемнении аудитории практически не нуждается благодаря высокой яркости и контрастности передаваемого изображения.

Недостатком телевизоров с большой диагональю является их высокая стоимость относительно проекторов. Причем, чем больше диагональ телевизора – тем больше его цена. Телевизоры существенно проигрывают проекторам в соотношении цены за дюйм демонстрируемого изображения. Даже дорогостоящие жидкокристаллические телевизоры не смогут обеспечить те размеры изображения, которые может дать проектор с проекционным экраном.

Для использования в учебных целях, желательно использовать LCD телевизоры, поскольку экраны телевизоров использующих плазменную технологию, не предназначены для трансляции неподвижных изображений. Длительный просмотр статической картинки на таких телевизорах может вызвать эффект остаточного изображения на экране или «выгорание экрана».

Кафедрой водоснабжения ОГАСА, в учебный процесс были внедрены обе технологии. Исходя из опыта использования телевизора и проектора, можно рекомендовать использование жидкокристаллических телевизоров в специально оборудованных небольших аудиториях на 15 – 20 человек, для проведения практических и лекционных занятий. Телевизор с большой диагональю прикрепленный на стену, практически не занимает место, к нему через HDMI вход подсоединяется компьютер либо ноутбук. Проекторы можно использовать для аудиторий любого размера, главным условием при использовании проектора, является достаточное затемнение помещения и наличие места для размещения самого проектора и проекционного экрана. Проектором также можно оснастить специально оборудованную мультимедийную аудиторию, в этом случае его можно установить стационарно, подвесив к потолку, либо на специальную полку, а на стене смонтировать подвесной, либо натяжной экран.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЭЛЕМЕНТОВ ТЕЛЕМЕДИЦИНЫ В ПОВЫШЕНИИ КАЧЕСТВА ПРЕПОДАВАНИЯ ХИРУРГИИ СТУДЕНТАМ 6 КУРСА

Грубник В.В., Кошель Ю.Н., Ткаченко А.И. *(Одесский национальный медицинский университет, г. Одеса, Украина)*

Повышение эффективности обучения студентов 6 курса зависит от степени их участия в диагностическом и лечебном процессах. В то же время активное участие студентов в выполнении операций в определенной степени ограничено, что обусловлено целым рядом организационных и технических причин. Не всегда во время операции студенту можно поручить выполнение функции ассистента хирурга или разъяснить тот или иной технический прием. Определенное значение имеет необходимость соблюдения строгих правил инфекционного контроля; в связи с этим различные технические нововведения, позволяющие студентам понять и отчетливо увидеть различные этапы оперативных вмешательств, являются в настоящее время достаточно актуальными.

Целью настоящего исследования было изучение возможности использования телепередачи при выполнении различных оперативных вмешательств с демонстрацией в учебном классе для повышения качества усвоения студентами учебного материала.

На кафедре хирургии № 1 Одесского медицинского университета в течение последних 7 лет используются элементы телемедицины в преподавании хирургии студентам 6 курса. Две операционных оборудованы специальной телеаппаратурой, позволяющей передавать изображение операционного поля в режиме реального времени на телемониторы, установленные в учебном классе и аудитории. В одной операционной выполняются лапароскопические и торакокопические оперативные вмешательства, такие как диагностическая лапароскопия, лапароскопические холецистэктомии, лапароскопические фундопликации, лапароскопические герниопластики, лапароскопические операции на желчных протоках, поджелудочной железе, толстой кишке, надпочечниках, щитовидной железе

и целый ряд других видеоассистированных видеоскопических операций. Вторая операционная, оборудована телеаппаратурой, позволяющей получить достаточно четкое изображение при выполнении открытых лапаротомных оперативных вмешательств. Операции выполняются профессором либо доцентом, которые объясняют учащимся особенности операционного доступа, демонстрируют анатомические структуры, взаимосвязь органа, на котором проводится операция, с другими органами, комментирует и демонстрирует технику проводимого оперативного вмешательства. Телекоммуникационная установка оборудована двухсторонней связью, что дает возможность учащимся по ходу оперативного вмешательства задавать вопросы и получать на них ответы оперирующего хирурга. Перед оперативным вмешательством демонстрируются рентгенограммы, эхограммы, данные лабораторного исследования, обсуждаются показания к тому или другому виду оперативного вмешательства.

В исследовании участвовали две группы учащихся. Учащиеся контрольной группы изучали учебный материал традиционным способом в учебных комнатах, с использованием муляжей и фантомов. Вторая группа наряду с этим проводила обучение с использованием телекоммуникационных технологий. В конце цикла в обеих группах было проведено зачетное занятие; при этом установлено, что группа студентов, обучавшихся с использованием телекоммуникационных технологий, проявила более активный интерес к хирургии, показала в процессе зачета более прочные знания по тематике проводившихся занятий.

Таким образом, первый опыт внедрения телекоммуникационных технологий в учебный процесс на кафедре хирургии № 1 Одесского медицинского университета позволяет сделать вывод, что при использовании телекоммуникационных технологий в процессе обучения студентов 6 курса отмечается более быстрое освоение учебного материала, техники проведения оперативных вмешательств и практических навыков.

ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЧНА ХІМІЯ»

Данилова О.І., Решта С.П. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)*

В наш час значною мірою зростає обсяг наукових і технічних знань у всьому світі, тому для гідного навчання сучасних студентів з'явилася нагальна потреба у пошуку нових методів не тільки при читанні лекцій і проведенні лабораторних занять, залученні новітніх технологічних прийомів, у тому числі, комп'ютерної техніки, наочних дидактичних матеріалів, узагальненні знань у вигляді схем та окремих легко засвоюваних блоків, але й посилення на практичну значущість отримуваних знань і навичок. У зв'язку із цим посилюється потреба доповнення лекцій не тільки практичними заняттями, що стимулюють самостійність і активність студентів, але й надання відомостей про практичне застосування отриманих знань, зокрема, створення інновацій та об'єктів права інтелектуальної власності (ОПІВ), таких, як заявки на патенти на винаходи, корисні моделі, промислові зразки тощо. В той же час, загальновідомим є те, що об'єм інформації, яку необхідно засвоїти студентам, зростає у зв'язку з постійним збільшенням об'ємів наукової інформації. Дуже часто всі ці відомості неможливо стисло узагальнити у робочих програмах, тому виникає потреба надати студентам не тільки базові знання, але й навички самостійно знаходити інформацію, узагальнювати її, ясно і переконливо викладати свою власну точку зору на різні питання, що виникають в процесі осмислення отриманих знань і перетворення їх на інноваційну розробку. Такі навички є дуже корисними для майбутнього фахівця, оскільки дозволять не тільки скоротити терміни, що проходять від моменту отримання знань до їх практичного застосування, але й залучати студентів до творчої цілеспрямованої діяльності. Розвиток дослідницьких і інформаційних навичок студентів дозволить сформувати аналітичне мислення, розвинути вміння знаходити нетрадиційні шляхи для досягнення поставленої мети. При викладанні дисципліни «Органічна хімія», що є однією із базових дисциплін у технологічному ВНЗ, можливо достатньо легко надати студентам відомості про нові речовини, способи їх отримання, при цьому звернути увагу на важливість ОПІВ, які дуже поширені саме в цій галузі знань. Важливим є й те, що завдяки розвитку органічної хімії та суміжних дисциплін досягається технічний прогрес в усіх галузях харчової промисловості.

ЩОДО ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ КУРСУ «ЕКОНОМЕТРІЯ»

Денисенко В.Ю., Окара Д.В., Чумаченко Є.О. *(Одеська державна академія будівництва і архітектури, м. Одеса, Україна)*

Значущість інформаційно-комунікативних технологій у сфері наукового знання, виявляється у процесах популяризації та доступності фактуального матеріалу. В сучасний навчальний процес, в якому використовуються інформаційно-комунікативні технології, мають бути покладені такі загально визначені основні дидактичні принципи навчання: науковість, систематичність й послідовність, доступність, наочність, активне залучення студентів до навчального процесу, індивідуалізація та індивідуальний підхід.

Під час добору методики подання та перевірки засвоєння предметних знань і вмінь студентів треба враховувати мотиваційні аспекти, індивідуально-особистісні, психологічні особливості кожного студента, а також початковий рівень та глибину засвоєння базових знань, формування відповідних умінь та навичок. Перехід до інформаційного суспільства потребує не просто підвищення рівня освіченості та самостійності фахівців, але й формування у них рефлексивних здібностей, що потребує утворення особливого освітнього середовища. Наприклад, комп'ютерні програми повинні, враховувати індивідуальні особливості студентів, істотні для досягнення навчальної мети.

Впровадження у навчальний процес інформаційно-комунікативних технологій супроводжується педагогічними ризиками. Один з них полягає у тому, що інформаційно-орієнтований стиль навчання передбачає перенесення акценту пізнавальної діяльності студентів із самостійного розв'язання навчального завдання на процес пошуку готової відповіді в інформаційних мережах. Таким чином, студент поступово втрачає самостійне мислення, критичність, що дає змогу маніпулювати його свідомістю.

Аналіз результатів упровадження інформаційно-комунікативних технологій у навчальний процес дає змогу різко збільшити компонент самостійної навчальної діяльності, тобто діяльності, в якій викладач присутній лише опосередковано, на певних етапах.

В доповіді на прикладі викладання дисципліни «Економетрія» розглядаються дидактичні принципи навчання з використанням інформаційно-комунікативних технологій та педагогічні ризики, що їх супроводжують.

ВНЕДРЕНИЕ НОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИЕ СОВРЕМЕННОГО РЕСУРНО-ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА

Дибров А.С. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Ресурсно-экологический потенциал Украины весьма проблемный и требует достаточно экономного использования. Этому вопросу сейчас в нашей стране уделяется определённое внимание, но оно ещё недостаточно полное и комплексное, особенно в сфере новых информационных технологий.

Учебный процесс в сфере современного ресурсно-экологического образования должен быть достаточно аргументированным и весьма комплексным, так как он включает различные аспекты экономической, социальной, правовой, инженерной, психологической, культурной и соответствующей организационно-хозяйственной деятельности.

Современное ресурсно-экологическое обучение наших студентов необходимо всесторонне развивать с целью бережного отношения их к природным ресурсам и должной сохранности окружающей природной среды.

Современный процесс развития информационных технологий в сфере ресурсно-экологического образования на базе строительной академии должен быть доработан в соответствии с большой актуальностью данной сферы знаний по всем читаемым предметам, но особенно по эколого-экономическим.

К внедрению современных информационных технологий в образовательный процесс нашей академии можно отнести следующее:

- обеспечение всех студентов и преподавателей достаточным количеством компьютеров с оперативным выходом их в Интернет;
- активное использование на практических занятиях студентами Интернета для поиска дополнительной информации ресурсно-экологической направленности;
- активизация самостоятельной деятельности студентов по поиску в Интернете современной ресурсно-экологической информации, и ее дальнейший творческий анализ, например, на базе сайта Общества «Знание и умение»;
- разработка и оформление студентами отдельных ресурсно-экологических сайтов, налаживание связей со студентами и преподавателями из других вузов;
- разработка актуальных заданий по работе с ресурсно-экологическими сайтами и написание по полученным материалам научных докладов.

Весьма перспективным является участие студентов академии в разных научно-практических конференциях по новым информационным технологиям.

ОБ ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ НА КАФЕДРЕ «ТЕХНОЛОГИЯ СТРОИТЕЛЬНОГО ПРОИЗВОДСТВА»

Дмитриева Н.В., Лукашенко Л.Э. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Переход вузов Украины к системе зачетных единиц (кредитов) на базе Европейской системы накопления и перевода зачетных единиц (ECTS - European Credit Transfer System) требует совершенствования образовательных технологий. Главным изменением в технологии обучения с использованием кредитов является перенос центра тяжести на самостоятельную работу и соответствующее уменьшение количества аудиторных занятий.

В связи с этим в современном образовательном процессе возникла важная и сложная проблема организации самостоятельной работы студентов.

Важность этой проблемы связана с новой ролью самостоятельной работы: она постепенно превращается в ведущую форму организации учебного процесса. В результате самообразовательной деятельности студентов происходит процесс приобретения, структурирования и закрепления знаний. Сейчас роль самостоятельной работы настолько возросла, что её приходится специально планировать, создавать для неё специальные формы и методы, выделять время, помещения и технические ресурсы.

Сложность проблемы заключается в необходимости оптимизации сочетания времени на лекционные занятия и на выполнение самостоятельной работы по различным дисциплинам. Сейчас это редко превышает соотношение 1:1, в то время как в Европейских странах Болонского процесса отмечается устойчивая тенденция снижения общего времени на чтение лекций в примерном соотношении 1:3. Именно такое, трёхкратное превышение времени на самостоятельную работу студентов по сравнению лекционной формой занятий считается, в среднем, наиболее эффективным для улучшения качества подготовки специалистов [1].

В сложившейся ситуации необходимо решить - что может и должен сделать преподаватель для квалифицированного и качественного обучения студентов. Для этого преподаватели кафедры Технологии строительного производства проделали большую работу по созданию подходящих форм и методов организации индивидуальной работы студентов.

Во-первых, проведено планирование самостоятельной работы, на основе анализа информации о реальных затратах времени студентов на выполнение домашних работ по учебным дисциплинам кафедры.

Во-вторых, разработаны рекомендации по организации проведения курсового проектирования с учетом соблюдения графиков, рекомендуемых деканатами академии.

В-третьих, разработано инновационное методическое обеспечения с целью сокращения использования аудиторного фонда и компьютерной техники. С этой целью, с 2011 года функционирует интернет-сайт кафедры, на котором размещена вся информация необходимая студентам для самостоятельной работы. Это электронная библиотека кафедры, которая содержит учебные пособия, методические указания и опорные конспекты лекций. Так же представлены примеры выполнения индивидуальных работ (КП, КР и РГР) по дисциплинам кафедры.

В-четвертых, проводится целенаправленная работа по созданию на кафедре достаточного числа специальных заданий нового поколения. Таких заданий, которые были бы интересны по содержанию и, одновременно, позволяли бы студентам работать самостоятельно. Например, подготовка и разработка презентации по темам изучаемых дисциплин.

В-пятых, преподавателями кафедры проводятся консультации по курсовому и дипломному проектированию в сети Интернет в режиме on-line, что позволяет оперативно отвечать на возникающие вопросы.

Так же следует подчеркнуть, что повышение роли самостоятельной работы не снижает ценность лекционных форм работы со студентами. Интересно прочитанная лекция выполняет ориентирующую, организующую, мотивирующую интерес, систематизирующую, познавательную и другие важные функции. В этом смысле ни одна другая форма не может успешно соперничать с личным контактом с преподавателем на лекции.

Поэтому одним из условий успешной организации самостоятельной работы студентов с применением электронных конспектов лекций является формирование компетентности преподавателей, одной из составляющих которой является умение разрабатывать разнообразные электронные материалы учебного назначения, обучающие и тестирующие программы.

Не следует забывать и о компьютерной поддержке организации самостоятельной работы студентов, которая необходима, как для оперативной выдачи учебных материалов, так и для автоматизированного учета учебных достижений студентов.

Литература:

1. Зими́на И.В., Мазурская З.Я. О самостоятельной работе студентов. Ж. «Специалист»: № 11- 2005.

ТЕХНОЛОГИЯ КРЕАТИВНОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ПРИ ПОДГОТОВКЕ СОВРЕМЕННЫХ МЕНЕДЖЕРОВ

Доброжанская В.В., Киршо С.М. (*Одесский национальный экономический университет, г. Одесса, Украина*)

Важнейшей задачей современной высшей школы становится обеспечение качественного учебного процесса в соответствии с международными стандартами, в процессе которого идет подготовка высококвалифицированных специалистов, способных изменять сферы и способы деятельности. Поиски решений поставленной задачи стимулирует преподавателей высшей школы к разработке и использованию обучающих технологий, направленных на развитие креативности.

Запрос рынка на креативную личность со стратегическим мышлением предполагает наличие педагогического профессионального мастерства в разработке качественно новых систем заданий, содействующих развитию обозначенного качества будущего специалиста уже в период обучения. Активные методы обучения, в отличие от догматичных, интенсифицируют познавательную деятельность учащихся, формируют стойкий интерес к учебным дисциплинам, необходимые умения и навыки использования знаний в будущей профессиональной деятельности. Сущность интерактивной технологии обучения состоит в постоянном интерактивном взаимодействии всех участников этого процесса. Организация интерактивного взаимодействия предполагает моделирование реальных жизненных и профессиональных ситуаций, использование ролевых игр, совместное решение проблем на основе анализа соответствующей учебной ситуации. Интерактивные методы позволяют реализовывать педагогические установки сотрудничества и взаимодействия педагога и учащегося, личности и коллектива, стимулируя мотивацию на успех и достижения.

Одной из главных особенностей нашей эпохи является процесс быстрого устаревания ранее полученных знаний. В сложившейся ситуации неотъемлемой частью профессиональной компетенции современного квалифицированного специалиста становится умение не только постоянно приобретать новые знания, но и творчески их использовать. Роль преподавателя высшей школы усложняется тем, он должен не только владеть методами управления креативными процессами, но и научить студентов эффективному использованию этих методов.

Квалификация современного выпускника университета уже не может рассматриваться как застывший набор компетенций. У молодых менеджеров должна быть сформирована готовность создавать особые отношения между теми сотрудниками, кто уже овладел новыми подходами, и теми, кто ищет помощи в профессиональном совершенствовании.

Потребность в креативном взаимодействии вызвана тем, что деятельность современной организации рассматривается не только с точки зрения количественных показателей эффективности, но и с позиции показателей качественного роста. В эффективной бизнес-среде должна быть создана атмосфера, благоприятствующая овладению новыми знаниями и умениями без отрыва от основной деятельности, что невозможно без специально организованного креативного взаимодействия.

Креативное взаимодействие требует соблюдения определенных условий, которые известны всем участникам данного взаимодействия заранее. Прежде всего результат работы должен содержать элементы новизны, которые осознанно обозначаются. При этом обучающиеся заранее ознакомлены с различными подходами к уровням новизны. Наиболее высокий уровень работы творческой группы предполагает, что новизна выходит за рамки заданного. Результат креативного взаимодействия обязательно содержит элементы значимого, полезного, что должно быть выявлено и обосновано в процессе презентации творческой работы.

Результат работы творческой группы должен быть убедительным как по содержанию, так и по форме. Наши более ранние исследования подтвердили, что наиболее результативной формой является интерактивная презентация.

В процессе креативного взаимодействия развиваются такие параметры креативности, как оригинальность, гибкость, быстрота мышления и целый ряд других. Чтобы обеспечить успешность развития указанных параметров, преподаватель регулярно проводит в малых творческих группах «креативную разминку», а затем задания, развивающие креативность, создаются и апробируются студентами применительно к теме своей интерактивной презентации. Апробированные задания «креативной разминки» предполагают: аргументированное ниспровержение устаревших стереотипов; выдвижение гипотез с последующим подтверждением или опровержением; выявление принципиально новых способов применения чего-либо; нестандартное решение проблемы; использование парадоксальных высказываний, которым, несмотря на противоречие логическим законам, присущи черты остроумия и оригинальности и др.

ОПТИМАЛЬНЕ СПІВВІДНОШЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТА ТРАДИЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІКИ

Добролюбська Г. І., Скрябинська Т. Ф., Ветрогон О. В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Актуальність проблеми полягає в тому, що в сучасному вимогливому та швидкозмінному соціально-економічному середовищі рівень освіти значною мірою залежатиме від результативності запровадження технологій навчання, що ґрунтуються на нових методологічних засадах, сучасних дидактичних принципах та психолого-педагогічних теоріях, які розвивають діяльнісний підхід до навчання. Входження національної системи освіти до спільного європейського простору висуває вимогу вищим навчальним закладам: вдосконалення змісту та структури, форм і методів підготовки майбутніх фахівців; впровадження інноваційних технологій навчання — з метою підвищення ефективності та якості навчання студентів, забезпечення об'єктивного та прозорого контролю знань і компетентності випускників.

Сучасний етап розвитку людства характеризується переходом до інформаційного суспільства, у якому постійно зростають обсяги інформації для засвоєння. Це стосується також і навчального процесу у ВНЗ, де відбувається значне збільшення обсягів навчального матеріалу, який необхідно засвоїти у процесі навчання. Ці обставини призводять до погіршення функціональних станів студентів та формування в них нераціональних стилів учіння. Розв'язати цю проблему, хоча б частково, можна за допомогою використання, поряд з традиційними, інноваційних технологій навчання.

Перш ніж розглянути сутнісні ознаки інноваційних та традиційних технологій навчання, необхідно уточнити ключові поняття: «інноваційне навчання», «традиційне навчання». Дослідники проблем педагогічних інновацій (В. І. Загвязинський, М. В. Кларін, І. М. Дичківська, М. В. Артюшина) намагаються співвіднести поняття нового в педагогіці з такими характеристиками, як корисне, прогресивне, позитивне, сучасне, передове. Так, В. І. Загвязинський вважає, що нове в педагогіці — це не лише ідеї, підходи, методи, технології, які в таких поєднаннях ще не висувались або ще не використовувались, а й той комплекс елементів чи окремі елементи педагогічного процесу, які несуть у собі прогресивний початок, що дає змогу в ході зміни умов і ситуацій ефективно розв'язувати завдання виховання та

освіти. У науково-педагогічних дослідженнях існують різні погляди щодо інновацій у педагогіці. Одні вчені вважають інновації комплексним процесом створення, розповсюдження та використання нового практичного засобу в галузі техніки, технології, педагогіки, наукових досліджень. Інші стверджують, що інновації не можуть зводитись до створення нових засобів навчання. Наприклад, І. П. Підласий вважає, що до інновацій у педагогіці належать не тільки ідеї і процеси, але й засоби та результати, взяті в якості інтегрального показника вдосконалення педагогічної системи.

Розбіжності в тлумаченні поняття «інновація» спричинені неоднаковим баченням їх авторами сутнісного ядра, а також радикальності нововведень.

Одні з них переконані, що інноваціями можна вважати лише те нове, яке має своїм результатом кардинальні зміни в певній системі, інші зараховують до цієї категорії будь-які, навіть незначні, нововведення.

У дослідженнях М. В. Артюшиної підкреслюється, що інноваційна діяльність в освіті може бути різною за своїм характером; особливістю сучасної системи освіти України є співіснування двох стратегій: традиційної та інноваційної.

Традиційне навчання — орієнтоване на збереження і відтворення культури, забезпечує стабільність у соціумі за рахунок переважно репродуктивної діяльності учнів, формування виконавських здібностей, розвиток уваги і пам'яті. Інноваційне навчання — стимулює новаторські зміни в культурі, соціальному середовищі; орієнтоване на формування готовності особистості до динамічних змін у соціумі за рахунок розвитку здібностей до творчості, різноманітних форм мислення, а також здатності до співробітництва з іншими людьми.

Специфічними особливостями інноваційного навчання є його відкритість майбутньому, здатність до передбачення на основі переоцінки цінностей, налаштованість на конструктивні дії в нових ситуаціях. Однак виділення двох підходів до освіти і навчання (традиційного та інноваційного) не означає неможливості інноваційних пошуків в обох напрямках. Аналізуючи роботи західних дослідників, М. В. Кларін виділяє два типи інновацій: інновації-модернізації, що модернізують навчальний процес, спрямовані на досягнення гарантованих результатів у межах його традиційної репродуктивної орієнтації; інновації-трансформації, що перетворюють традиційний навчальний процес, спрямовані на забезпечення його дослідницького характеру, організацію пошукової навчально-пізнавальної діяльності.

Принциповою розбіжністю цих двох підходів є роль тих, хто навчається, у реалізації інноваційної діяльності. За традиційного підходу студент чи учень

залишається пасивним сприймачем навчальної інформації, а нові технології спрямовані на вдосконалення процесу засвоєння набутих знань. Модернізація системи освіти пов'язується, насамперед, із введенням в освітнє середовище інноваційних технологій навчання, в основу яких покладені цілісні моделі навчально-виховного процесу, засновані на діалектичній єдності методології та засобів їх здійснення.

Результати дослідження свідчать про те, що в суб'єктів навчання сформоване позитивне ставлення до впровадження інноваційних технологій у навчальний процес, але готовність до їх застосування залишається ще невисокою. Тому успішна реалізація інноваційних технологій навчання можлива за умов оптимального поєднання їх з традиційними технологіями.

У навчальному процесі під час викладання та вивчення циклу економічних дисциплін в ОДАБА використовуються як традиційні методи та форми навчання (лекції, практичні та семінарські заняття), так і методи активного навчання, або інноваційні (дискусії, тренінги, кейс-методи, «мозковий штурм», сюжетно-рольові ігри). При цьому важливо, щоб процес навчання мав пошуковий, творчий, продуктивний, а не репродуктивний, відтворювальний характер.

Лекції викладача повинні носити оглядово-проблемний характер з визначенням дискусійних питань. Безперечно, для лекції характерні певні недоліки, серед яких — монологічність викладу матеріалу, доволі слабкі можливості оперативного контролю з боку викладача за процесом засвоєння навчального матеріалу, обмеженість у реалізації індивідуального підходу.

Разом з тим, дидактичний потенціал лекції розкривається в її функціях: інформаційній (подається необхідний навчальний матеріал), стимулюючій (активізує, збуджує інтерес до певної проблеми), виховній та розвиваючій (надає оцінку явищам, розвиває мислення).

Продуктивному та творчому рівню засвоєння знань студентів має слугувати семінарсько-практичне заняття, на якому відпрацьовуються практичні навички, а також (друга половина заняття) обговорюються дискусійні питання. Тобто традиційні методи та форми навчання поступово трансформуються в інноваційні. Формування вмінь, що репрезентують всі ці рівні засвоєння (репродуктивний, реконструктивний, творчий), забезпечується на лекціях, практичних та індивідуально-консультативних заняттях і в ході самостійної роботи студентів шляхом опанування двох самостійних блоків: теоретичного і практичного.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЛАБОРАТОРИИ «ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНЫХ СИСТЕМ ОБЕСПЕЧЕНИЯ МИКРОКЛИМАТА ЗДАНИЙ» КОМПАНИИ ГЕРЦ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ ИИЭС

Доктор Герхард Глинцерер (Генеральный директор фирмы HERZ, м. Відень, Австрія), Витюков В.В., Семенов С.В., Олексова Е.А. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)

Институтом инженерно-экологических систем (ИИЭС) и компанией ГЕРЦ была разработана программа по внедрению новейших информационных технологий в учебный процесс.

Для реализации этой программы ОГАСА выделено помещение, в котором совместными усилиями ГЕРЦ и академией был произведен дизайнерский ремонт и перепланировка для установки стенда и оборудования компании ГЕРЦ. В мае 2012 года состоялось торжественное открытие вновь созданного специализированного центра обучения компании ГЕРЦ в

ИИЭС Одесской государственной академии строительства и архитектуры на базе кафедры отопления, вентиляции и охраны воздушного бассейна с лабораторией «Энергоэффективных систем обеспечения микроклимата зданий».

На открытие центра прибыла делегация от компании ГЕРЦ во главе с Генеральным директором фирмы ГЕРЦ, доктором, почетным доктором ОГАСА Г. Глинцерером, который совместно с ректором ОГАСА профессором В.С. Дорофеевым, в присутствии коллектива института ИЭС провели церемонию открытия лаборатории и состоялись первые защиты дипломных проектов с использованием методик расчетов ГЕРЦ систем отопления, холодоснабжения, теплоснабжения. Только в 2011-2012 у.г. в конкурсе дипломных проектов с использованием методик расчетов и оборудования компании ГЕРЦ участвовало

9 студентов-выпускников института ИЭС, продолжив, таким образом, традицию проведения ежегодных конкурсов компании ГЕРЦ в институте.

В настоящее время лаборатория «Энергоэффективных систем обеспечения микроклимата зданий» полностью введена в эксплуатацию, в ней регулярно проводятся 10 лабораторных занятий.

Лабораторные занятия введены в сетку расписаний и факультативно по дисциплине «Отопление» и других смежных дисциплин для студентов образовательно-квалификационного уровня «Бакалавр» - 3 курс, 4 курс в количестве 112 человек, «Специалист» - 5 курс около 25 студентов использует методики ГЕРЦ при выполнении дипломных проектов, не менее 5 студентов - магистров используют стенд лаборатории для подготовки научной части своей магистерской работы. Особую ценность представляет стенд лаборатории для решения ряда задач по изучению гидравлических режимов инженерных систем при работе аспирантов ИИЭС во время написания диссертационных работ на соискание ученой степени кандидата технических наук.

Для интенсификации работы лаборатории в октябре 2012 года состоялась 2-х недельная стажировка к.т.н., доц. кафедры кондиционирования воздуха, зам. директора института ИЭС Олексовой Е.А. с целью освоения новых методик регулирования систем отопления и холодоснабжения с использованием стенда, созданного специалистами компании ГЕРЦ (г. Вена, Австрия). Это позволило провести 3 семинара с преподавательским составом института ИЭС кафедры отопления, вентиляции; кафедры кондиционирования воздуха и кафедры теплогазоснабжения. В рамках семинара рассматривались задачи автоматического регулирования однотрубной системы отопления с помощью регулятора расхода 4006 SMART, статического регулирования однотрубной системы отопления с помощью балансировочного вентиля 4017 M; динамическое регулирование двухтрубной системы отопления с помощью балансировочного вентиля 4217GM и регулятора перепада давления 4002; автоматическое регулирование двухтрубной системы с помощью регулятора расхода 4006 SMART; статическое регулирование напольного отопления балансировочным вентилем 4017 M; динамическое регулирование напольного отопления балансировочным вентилем 4217GM и регулятором перепада давления 4002.

Таким образом, создание учебного центра компании ГЕРЦ с новой лабораторией «Энергоэффективных систем обеспечения микроклимата зданий» позволило внедрить в учебный процесс института инженерно-экологических систем самые современные методики расчета энергоэффективного оборудования компании Герц. Выпуск значительного количества специалистов, владеющих методиками расчетов и технологиями ГЕРЦ, позволит увеличить использование современного оборудования компании ГЕРЦ в Украине.

СТВОРЕННЯ ЕМОЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЗАСОБІВ МУЛЬТИМЕДІА, АКТИВНИХ ТА ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В ІНЖЕНЕРНО-БУДІВЕЛЬНОМУ ВНЗ

Дубініна Н.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м. Одеса, Україна)*

Сьогодні, як відомо, застосування мультимедійних технологій, активних та інтерактивних методів та технологій навчання є не лише запорукою ефективного навчання, а й необхідністю з метою виведення сучасної системи освіти на європейській рівень. Роль застосування засобів мультимедіа на заняттях спеціального та соціально-гуманітарного циклів є досить вагомою.

Було проведено опитування серед студентів Одеської державної академії будівництва та архітектури щодо бажання застосовувати мультимедійні засоби в ході навчальної та майбутньої професійної діяльності, а також було проведено ряд тестувань з метою виявлення інтересу, позитивних емоцій, вмінь та навичок їхнього застосування. В експерименті взяли участь студенти 1х та 2х курсів наступних спеціальностей: промислового та цивільного будівництва, архітектури, міського будівництва та господарства, виробництва будівельних конструкцій, теплогазопостачання та вентиляції, землевпорядкування та кадастру, гідротехнічного будівництва.

Результати тестування показали наступне: студенти виявляють велике бажання навчатися за допомогою мультимедійних засобів на всіх дисциплінах, проявляють інтерес, показують непоганий рівень вмінь та навичок їхнього застосування. Саме це є запорукою успішного навчання на сучасному етапі розвитку системи вищої освіти.

Для забезпечення найбільшої ефективності занять з дисциплін спеціального та соціально-гуманітарного циклів, слід застосовувати такі засоби мультимедіа у навчальній та майбутній професійній діяльності: мультимедійні презентації, анімації, відеоматеріали, аудіозаписи, мультимедійні енциклопедії, комп'ютерні мультимедійні програми інженерного призначення, проводити відеоконференції та ін. Застосування мультимедіа слід поєднувати із використанням таких активних та інтерактивних методів та технологій навчання: мозкового штурму, відеоконференції, рольових та ділових ігор

професійної спрямованості, дерева рішень, технології співпраці, роботи в малих групах, дебатів, дискусії, методу кейсу та інших.

Крім цього доцільно використовувати різноманітні завдання, що забезпечують емоційну привабливість та формують інтерес, позитивні емоції, активність при навчанні за допомогою мультимедійних засобів, такі як: «Турнір архітекторів», сутність якого полягає в створенні проектів будь-яких будівельних споруд за допомогою комп'ютерних мультимедійних програм інженерного призначення, після чого проводиться конкурс на кращу споруду та кращого архітектора, створення електронних кросвордів інженерно-будівельної тематики, професійних веб-сайтів, наприклад, веб-сайтів з рекламою професійних послуг інженерів-будівельників та архітекторів, тематичних карток.

В ході лекційних та практичних занять на дисциплінах спеціального та соціально-гуманітарного циклів, наприклад, геодезії, архітектурного проектування, інженерній графіці, іноземній мові із застосуванням мультимедіа у поєднанні з активними та інтерактивними методами та технологіями навчання студенти зазвичай проявляють зацікавленість, творчі здібності, амбіції, оригінальність мислення, уяву, ініціативу.

На нашу думку всі ці професійні якості необхідні майбутнім фахівцям інженерно-будівельної сфери для формування вмінь та навичок професійної компетенції. Крім того, слід відмітити, що проведення лекційних та практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи із застосування засобів мультимедіа, активних та інтерактивних методів та технологій навчання значно підвищує в майбутніх інженерів-будівельників рівень знань, вмінь та навичок з дисциплін, мотивацію навчання, робить навчальний процес у ВНЗ більш сучасним та ефективним.

У якості висновку треба сказати, що у студентів в процесі виконання робіт з використанням мультимедійних технологій вже сформувалась ідея про те, яким чином і коли вони використовуються, які професійні вміння та навички формують, яку роль відіграють в навчальному процесі сучасного ВНЗ.

У багатьох студентів значно підвищується інтерес до навчання, позитивне ставлення до їхнього застосування в ході навчальної та майбутньої професійної діяльності.

ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ПУТЕМ ВНЕДРЕНИЯ НОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Егорова Л.М. *(Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет, г. Харьков, Украина)*

Самостоятельная работа студентов – один из наиболее сложных аспектов организации учебного процесса. По сравнению с аудиторными формами работы студентов (лекциями, практическими занятиями, семинарами) самостоятельная работа оказывается наименее поддающейся управлению преподавателем. Вместе с тем, самостоятельная работа является едва ли не наиболее эффективной формой учебной работы студентов. В связи с этим очень эффективно применение дистанционной формы обучения. Для создания курса среда дистанционного обучения Moodle является наиболее современной, прогрессивной, постоянно развивающейся средой. Одно из достоинств системы Moodle, вынесенное в ее название – модульность, дает возможность разработать надстройку любой сложности (модуль), которая позволит управлять большими контингентами студентов, обучающимися по нескольким специальностям.

На кафедре химии автомобильно-дорожного университета разработан дистанционный курс «Общая химия» для студентов 1Тз. Создание курса осуществлялось в системе дистанционного обучения Moodle, которая предназначена для организации обучения Online в сетевой среде с использованием технологий Интернет. В разработанном курсе представлены электронные версии лекционного материала, которые сопровождаются презентациями. Кроме того, с целью повышения интереса к химии в курсе имеется научно-популярный материал по изучаемым темам. По каждой теме разработаны тесты. Основными средствами, позволяющими студентам общаться со своими тьюторами, а также между собой, являются следующие: форум (общий для всех учащихся на главной странице программы, а также различные частные форумы); электронная почта; обмен вложенными файлами с преподавателем (внутри каждого курса); чат; обмен личными сообщениями.

Управление качеством учебного процесса - многогранная проблема. Процесс обучения с использованием модульной объектно-ориентированной динамической учебной среды имеет ряд преимуществ, позволяющих реализовать основные методические принципы.

ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ РАСЧЕТА И ПРОЕКТИРОВАНИЯ ПРИ ПОДГОТОВКЕ ИНЖЕНЕРОВ-ГИДРОТЕХНИКОВ

Егупов К.В. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Прогресс мировой строительной индустрии во многом обязан эффективным компьютерным технологиям, которые позволяют решать сложные вопросы расчета и проектирования. Внедрение этих технологий в учебный процесс позволит подготовить специалистов, отвечающих требованиям сегодняшнего дня.

Программный комплекс **PRIS2000** предназначен для автоматизации сложных статических и динамических расчетов (статика, сейсмика, ветер, расчетные сочетания усилий, сечения ж/б конструкций и т.д.) зданий и сооружений различного назначения (гражданские, промышленные, транспортные, гидротехнические и другие.)

Комплекс **PRIS2000** реализует как ставший уже классическим метод конечных элементов, так и оригинальные численно-аналитические методы, позволившие обоснованно упростить трехмерные модели зданий и сооружений и значительно понизить порядок разрешающих систем уравнений, что имеет особое значение при выполнении динамических (сейсмических) расчетов.

ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ:

- инженерами проектных и проектно-строительных организаций для выполнения прочностных расчетов и автоматизированного проектирования конструкций широкого применения;
- специалистами, занимающимися детальными численными исследованиями и проектированием сложных конструкций и сооружений в сложных сейсмических, климатических, геологических и др. условиях;
- преподавателями дисциплин "Строительная механика", САПР, "Инженерные конструкции" высших и средних специальных учебных заведений;
- разработчиками других крупных интегрированных систем, которые могут использовать элементы комплекса **PRIS2000** как подсистемы.

КОМПЛЕКС ПОЗВОЛЯЕТ:

- использовать современные средства реализации на ЭВМ, удобно и наглядно подготавливать исходные данные, представлять результаты в табличной и графической форме
- оперативно выполнять многовариантные расчеты на стадии выбора наиболее надежной конструктивной схемы здания, сооружения

- быстро адаптировать среду разработки к конкретным требованиям заказчика (пользователя).
- быстро корректировать проекты сейсмостойких зданий применительно к нормам разных стран (СНГ, США, Европы и т.д.) с использованием трехмерных моделей.

Созданные на основе многолетних теоретических и экспериментальных исследований декомпозиционные алгоритмы и модели воздействий, объединенные в одной оболочке с классическим методом расчета (МКЭ), дают возможность:

- на три порядка уменьшить время расчетов на сейсмостойкость
- проводить реальный нелинейный и многофакторный анализ инженерных объектов на персональных компьютерах среднего класса
- учитывать перераспределение сейсмических нагрузок между вертикальными элементами здания за счет поворота и деформирования в своей плоскости горизонтальных перекрытий
- избежать парадоксов заложенных в современных нормах проектирования за счет согласования моделей зданий и сейсмических воздействий (учет неравномерности поля колебаний грунта при землетрясении и фильтрация сейсмических волн по их длинам)
- использовать комплекс при разработке качественно новых норм путем учета конфигурации зданий в расчетах на сейсмостойкость
- выполнять экспресс-анализ последствий землетрясений (нормирование коэффициентов надежности для зданий различных конструктивных систем)

Представленный программный комплекс (ПК) **PRIS2000**, отражает основные тенденции и актуальные направления развития современных систем проектирования.

В мировой практике эти тенденции заключаются в следующем: минимум временных затрат при максимальном количестве принятых инженерных решений и максимальной всесторонности и глубине анализа.

Известно, что при решении практических задач временные затраты в процентном отношении составляют: около 40% - постановка и подготовка исходных данных, 20% - решение и 40% - просмотр, обработка и анализ результатов расчета.

Определяющим параметром современных систем является интенсивность пользовательской работы с графической оболочкой программы, т.е. эффективность рабочего окружения. Решение перечисленных проблем становится отличительной чертой ПК **PRIS2000**.

ІННОВАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Євдокімова О.М. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна*)

Інформаційно-технологічна політика вищого навчального закладу обумовлює якість освітнього середовища для підготовки висококваліфікованих фахівців і повинна враховувати ціннісно-смыслову орієнтацію молоді.

Електронні освітні ресурси як елементи модернізації сучасного освітнього простору, орієнтовані на використання ресурсів мережі Internet, активізацію мотиваційних аспектів молоді та підвищення рівня професійної культури майбутнього фахівця.

Сучасний освітній процес у вищому навчальному закладі повинен будуватися на основі поєднання досягнень педагогічних та інформаційних технологій. Для підвищення якості освітнього процесу викладач у своїй роботі може використовувати електронні освітні ресурси, такі як презентації, відеолекції, відеоконференції, електронні підручники, мультимедіа курс, комп'ютерні моделі, освітні портали, освітні ресурси віддаленого доступу та інші. Кожен тип електронних освітніх ресурсів в освітньому процесі вирішує обмежене коло специфічних завдань, тому їх використання можливе в якості допоміжного матеріалу в освітньому процесі з традиційними педагогічними технологіями і в поєднанні один з одним.

Освітня середа сучасних вищих навчальних закладів зазнає серйозну модернізацію: вона стає більш відкритою, гнучкою, диференційованою, ускладнюються організаційно-технологічні та міжкультурні зв'язки, удосконалюючись під впливом фактора глобальної конкурентоспроможності. Затребуваність кваліфікованих і добре підготовлених фахівців на ринку робочої сили визначає місце вищих навчальних закладів на ринку освітніх послуг, його освітній потенціал і якість освітнього середовища. У збереженні стійкої і довгострокової стратегії високої конкурентоспроможності вищих навчальних закладів провідну роль повинні відігравати навчально-методичні комплекси дисциплін, що формують компетенції сучасного фахівця.

Навчально-методичний комплекс з кожної дисципліни, що спирається на використання окремих елементів інформаційних технологій, забезпечує підвищення ефективності взаємодії викладача та студента в освітньому процесі та нову якість освітнього середовища. Особливістю навчально-методичних комплексів з економічних дисциплін, що використовують електронні освітні

ресурси, є те, що вони оптимально поєднують систематизацію теоретичних знань і практичних навичок студентів, підвищують якість поточного контролю успішності, розвивають навички самоконтролю студентів, дозволяють актуалізувати і зберегти інтерес студента до обраної професії.

Кожен тип електронних освітніх ресурсів, включений у навчально-методичний комплекс з економічних дисциплін, має свої переваги і вносить різний внесок у підвищення ефективності освітнього процесу. Проведений аналіз використання електронних освітніх ресурсів і їх ролі в освітньому процесі студентів економічних спеціальностей показав, що презентації найбільш часто використовуються викладачами у своїй роботі, а студентами - електронні підручники. Найбільш рідко в освітньому процесі використовуються відеолекції. Викладачі використовують презентації для пояснення складного теоретичного матеріалу за рахунок візуалізації наочних і яскравих демонстраційних матеріалів у вигляді логічних схем, діаграм, таблиць і графіків, доповнених анімацією, текстовими поясненнями, звуковими додатками. Переваги презентації в поданні лекційного матеріалу полягають в динамічності, доступності, наочності, збереженні принципу науковості, що підвищує мотивацію студента до навчання. Презентація являє собою сукупність слайдів, які є ефективним інструментом підтримки виступу лектора, дозволяють контролювати темп подачі лекційного матеріалу, утримувати увагу і підтримувати інтерес аудиторії до викладається матеріалу, швидко оновлювати і моделювати лекційні курси з економічних дисциплін.

Використання відеолекцій в процесі навчання студентів дозволяють підвищити інтенсивність і обсяг лекційного матеріалу, що викладається. Відеолекції найбільш ефективні в режимі реального часу, коли студенти безпосередньо можуть задати питання лектору і отримати відповідь.

Ефективність електронних освітніх ресурсів і технологій, що використовуються в освітньому процесі, залежить від найбільш значущих чинників: комп'ютерної грамотності студента і викладача, рівня інформаційних і комунікаційних технологій, що формують освітню середу вищого навчального закладу, ступеня інтеграції локальної освітнього середовища в єдиний освітній простір. Активне використання інформаційних технологій в освітньому процесі є основою підтримки і розвитку творчих здібностей молоді, формування соціально-значущих якостей особистості, накопичення інноваційного потенціалу висококваліфікованих спеціалістів, здатних ефективно реалізувати стратегічні завдання та національні проекти суспільства.

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНИХ КУРСІВ В НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ – ВИКЛАДАЧІВ

Касатанова І.А. (*Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна*)

З метою навчання сучасним інформаційним технологіям майбутніх фахівців автодорожнього комплексу України в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті за участю центру підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів створені курси «Дистанційного навчання студентів», які мають на увазі складання спецкурсів електронного формату з ряду дисциплін усіх спеціальностей.

У курсі, що вивчається, розглядаються особливості програмного пакету MODEL, який має на увазі розбиття курсу дисципліни на 8-16 тижнів навчання студента.

Наведемо, як приклад, структуру та зміст дистанційного курсу «Основи економіки транспорту» авторів Нестеренко Валентини Юріївни, Касатанової Інни Анатоліївни, доцентів кафедри економіки підприємства ХНАДУ.

Дистанційний курс “Основи економіки транспорту” розглядає основи функціонування транспортного підприємства в умовах ринкової економіки. Курс розроблений українською мовою. Тривалість курсу 8 навчальних тижнів.

У нульовому тижні представлені: форум новин, відомості про викладачів, чат «Знайомство», порядок визначення індивідуального варіанту вихідних даних для практичних завдань, глосарій, перелік рекомендованих літературних джерел, презентація до курсу.

Курс наповнений інформаційними матеріалами за всіма вісьмома темами. Цілі до кожного заняття представлені за таксономією Блума. Лекційний матеріал представлений у вигляді веб-сторінок. Навчальний матеріал систематизований, структурований. Кожний інформаційний розділ має короткий опис і закінчується висновком.

На кожний навчальний тиждень створені практичні завдання. Відповіді студенти повинні розміщувати у окремому файлі і надсилати викладачу або відповідати на сайті курсу.

У курсі створено 3 тести знань на 1, 5, 8 навчальних тижнів. Тест 1 містить 39 питань (тривалість часу проходження – 30 хв.), тест 2 – 96 питань (тривалість часу проходження – 45 хв.), тест 3 – 60 питань (тривалість часу проходження – 45 хв.). Варіанти карток: вибір однієї або декількох правильних відповідей, коротка відповідь, відповідь «вірно-невірно». Кількість спроб – 3.

Спілкування у курсі організовано у вигляді форумів. У щотижневих форумах студенти обговорюють і аналізують тематичні питання, пишуть есе на різні теми.

Дистанційне навчання передбачає спілкування викладача зі студентом завдяки мережі Інтернет за допомогою форуму, чату та написання есе.

Есе (з фр. *essai* «спроба, проба, нарис», від латів. *exagium* «зважування») – літературний жанр прозаїчного вигадування невеликого обсягу і вільної композиції [1].

Есе виражає індивідуальні враження і міркування автора по конкретному приводу або за темою і не претендує на вичерпне трактування теми (погляд на щось).

Учасники форумів утворюють своєрідні об'єднання, у яких діють встановлені правила, та участь у форумі передбачає прийняття його правил. Загальне правило для форумів, телеконференцій, гостевих книг, чатів і других форм мережевого спілкування – заборона на рекламні і не віднесені до теми звернення (*off-topic*), а також заборона на *флейм*.

Флейм – це не очікуване настання бурхливої реакції («мовна війна»), у процесі якої учасники найчастіше забувають о початковій темі, переходять на особисте та не можуть зупинитись. Вони виникають спонтанно, розвиваються дуже швидко та зупиняються тільки тоді, коли учасники вже втомлюються або при втручанні третіх осіб. Не якого конструктивного результату флейм не несе [2, с. 71–72].

Якщо викладач використовує у якості інтерактивного спілкування телеконференцію, важливо щоб теми частіше поновлювалися та були цікавими з погляду студентів.

В попередніх способах спілкування в мережі діалог проходив не в реальному часі (асинхронно). У *чати* спілкування проходить в режимі онлайн, що робить його схожим на просте спілкуванням з людиною, тому і не несе специфічних правил. Не завжди інтереси учасників чату однакові, тому спілкування може спонтанно перерватися, що вказує на те, що людині нецікаво та він більше не хоче спілкуватися.

Так поступово студенти починають усвідомлювати, що основою методології сучасної системи навчання є спілкування не тільки віч-на-віч, а ще й дистанційно через мережу Інтернет, що не обмежує можливості навчання і у вищому навчальному закладі. Слід зробити доступними для студентів такі споріднені поняття як «інформаційна грамотність» та «інформаційна культура» тощо.

Література:

1. Эссе [Электронный ресурс] // Википедия. – Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Эссе>.
2. Юрасов А.В. Электронная коммерция: Учебное пособие.–М.: Дело, 2003.–480с.

НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ РАБОТА СО СТУДЕНТАМИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ СОВРЕМЕННЫХ МЕТОДОВ И ТЕРМИНОВ

Колесников А.В., Семёнова С.В., Кириленко Г.А. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)

В курсе лекций и лабораторных занятий «Физико-химические методы исследования строительных материалов» наряду с традиционно используемыми методами с этого года рассматривается новая область строительного материаловедения, связанная с применением нанотехнологии – одной из новых наукоёмких областей технологии, получивших толчок в развитии в настоящее время. Сам этот термин, а также соответствующий ему круг понятий и определений стали широко использоваться в научных публикациях.

Следует четко разграничить три сферы использования «нанотехнологической» терминологии:

1. Технологические и манипуляционные приёмы, при которых основные процессы происходят в микро- и наномасштабах. Это манипуляции на уровне отдельных атомов и молекул (например, молекулярная электроника), а также микрочастиц величиной менее 100 нм. К такой категории следует отнести, к примеру, исследование с помощью туннельного и атомно-силового микроскопа, некоторые электронно-микроскопические исследования, использование микроманипуляторов и микроэлектродов. Здесь применение термина «нанотехнология» наиболее оправдано.

2. Использование коллективных процессов, затрагивающих рассмотренные выше пространственные масштабы. Здесь микроскопические масштабы непосредственно возникают чаще всего на стадии исследования структуры, работа с материалами осуществляется в обычных масштабах. Сюда следует отнести приготовление целого ряда композитных материалов на основе полимерных и минеральных систем. Для корректного применения рассматриваемой терминологии в таких системах должны быть специальные причины: высокая селективность протекающих процессов по составу и, особенно, структуре материала, процессы структурной самоорганизации, результат которых проявляются на микроуровне (кластерообразование).

3. Процессы, в которых действия осуществляются в обычных пространственных масштабах и никаких микроскопических селективных эффектов не наблюдается – компоненты реагируют «в массе», следуя

статистическим закономерностям. В этом самом распространённом в технологии материалов случае применение термина «нанотехнология» явно не корректно.

Граница между рассматриваемыми категориями является нечеткой. Для её выявления следует обратить внимание на системный аспект: происходит ли в результате образования структуры согласованное изменение свойств её микроскопических элементов (категория 2) или таковыми можно пренебречь (категория 3). Причин избыточного применения «нанотехнологической» терминологии много, одна из них – социально-психологическая. Реальные нанотехнологии, как и обычные, находятся сегодня в руках меньшинства и определяются экономическими факторами. В связи с этим понятным становится желание многих исследователей «подключиться» к этой новой бурно развивающейся отрасли.

Необходимо отметить, что приборы и носители информации, полученные нанотехнологическими приемами напрямую, являются ненадежными объектами – потоки частиц и быстро разрушают их структуру. Отсюда необходимость резервирования, построения надежных систем из ненадежных элементов и использования живых и искусственных самовоспроизводящихся структур. Здесь использование нанотехнологий является важнейшим стартовым шагом.

Курс «Физико-химические методы исследования строительных материалов» позволяет в полной мере раскрыть основные особенности нанотехнологий и наглядно с помощью результатов, полученных на современном оборудовании (например, электронного микроскопа) проанализировать и изучить основные процессы с участием наночастиц. Твердение вяжущих материалов осуществляется одновременно на многих пространственных масштабах и представляет собой физико-химический процесс фрактальной природы, важнейшими здесь являются управляемые процессы на микро- и наномасштабах, т.е., фактически, нанотехнология. Особенно уместно упоминание о наночастицах при формировании структуры цементного вяжущего и материалов на его основе. Так, при твердении цемента образуется состоящая из наночастиц гелевидная составляющая.

Таким образом, использование современного оборудования, квалифицированный информационный подход к нанотехнологиям, позволяет в рамках уже сложившегося курса лекций и лабораторных работ применять актуальные методы исследования и анализа строительных материалов и изделий.

ВНЕДРЕНИЕ НОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ОБУЧЕНИЯ

Кузнецова Н.А. (*Одесский национальный медицинский университет, г.Одесса*)

Главное условие и идея Болонской системы европейских стран – это повышение качества образования. В то же время, споры относительно того, подражать ли нам просветительскому опыту Европы, пользоваться ли собственным, продолжают и сегодня, однако сомнений не возникают в том, что внедрять новейшие информационные технологии в образовательный процесс необходимо.

Современное человечество включилось в общеисторический процесс, называемый информатизацией. Этот процесс включает доступность любого гражданина к источникам информации, проникновение информационных технологий в научные, производственные, общественные сферы, высокий уровень информационного обслуживания. Одним из приоритетных направлений процесса информатизации современного общества является информатизация образования, представляющая собой систему методов, процессов и программно-технических средств, интегрированных с целью сбора, обработки, хранения, распространения и использования информации в интересах ее потребителей. Цель информатизации состоит в глобальной интенсификации интеллектуальной деятельности за счет использования новых информационных технологий: компьютерных и телекоммуникационных.

Актуальность использования информационных технологий в образовательном процессе в вузе обусловлена социальной потребностью в повышении качества образования и практической потребностью в использовании в высших образовательных учреждениях современных компьютерных программ. Модернизация учебного процесса требует перехода от пассивных, главным образом, лекционных, способов освоения учебного материала, к активным групповым и индивидуальным формам работы, организации самостоятельной поисковой деятельности студентов, что позволит готовить специалиста с выраженной индивидуальностью и организовать деятельность занимающихся в различных условиях. Этому может способствовать внедрение в учебный процесс информационных компьютерных технологий и цифровых образовательных ресурсов.

Включение мультимедийных образовательных материалов, новых информационных и телекоммуникационных технологий в учебный процесс позволяет:

1) представить обучающие материалы не только в печатном, но и в графическом, звуковом, анимированном виде, что дает многим студентам реальную возможность усвоить материал на более высоком уровне;

- 2) автоматизировать систему контроля, оценки и коррекции знаний студентов;
- 3) автоматизировать процесс усвоения, закрепления и применения учебного материала с учетом интерактивности многих электронных учебных пособий;
- 4) получить доступ и оперировать большим объемом информации;
- 5) организовать внеучебную работу;
- 6) предоставить возможность дистанционного обучения тем, кому это необходимо.

Следует более подробно остановиться на дистанционном обучении. СДО – это гибкая адаптивная модульная технология обучения. Прогнозы на перспективу указывают на то, что уже в обозримом будущем примерно 40-50% учебного времени будет приходиться на долю дистанционного обучения.

Дистанционное обучение - технология обучения на расстоянии, при которой преподаватель и обучаемые физически находятся в различных местах. Ранее, дистанционное обучение означало заочное обучение. Однако это не совсем так. Когда речь идет о процессе дистанционного обучения, то предполагается наличие в этом процессе преподавателя и студентов, их постоянное общение. Сейчас в качестве средств обучения при дистанционном образовании используются: кейс-технологии, ТВ-технологии и сетевые технологии обучения. Кейс-технологии – технологии, основанные на комплектовании наборов (кейсов) текстовых учебно-методических материалов и рассылке их обучающимся для самостоятельного изучения. ТВ-технологии – технологии, базирующиеся на использовании эфирных, кабельных и космических систем телевидения. Сетевые технологии – технологии, базирующиеся на использовании сети Интернет как для обеспечения студентов учебно-методическим материалом, так и для интерактивного взаимодействия между преподавателями и обучаемыми. Сетевые технологии – самая популярная и перспективная форма взаимодействия на настоящий момент.

Типологию ДО можно провести по разным признакам: по целям обучения, по специфике предметной области, по учебным дисциплинам, по возрастной ориентации обучаемых, по уровню подготовки обучаемых, по уровню подготовки обучаемых, по используемой технической базе и т.д.

Для того, чтобы эффективно обучаться в СДО, необходимы некоторый начальный уровень подготовки потенциальных потребителей образовательных услуг при ДО и аппаратно-техническое обучение. Поэтому, чтобы эффективно обучаться, необходима предварительная компьютерная подготовка.

Таким образом, развитие информационных технологий дает широкую возможность для изобретения новых методов и методик в образовании и тем самым повышения его качества. Распространение информационных технологий ведет к созданию медиатек и электронных библиотек – средств накопления информационных и методических ресурсов. Повышение качества образования на основе информационных технологий создает условия для ускорения процессов внедрения передовых достижений во все сферы общественной жизни.

РОЛЬ ПАРТНЕРСЬКИХ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ В ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ІТ-ФАХІВЦІВ

Кузніченко С.Д., Коваленко Л.Б. *(Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна)*

На світовому ринку ІТ-праці спостерігається загальна тенденція нестачі висококваліфікованих ІТ-фахівців. Подібна ситуація в першу чергу пов'язана зі стрімким зростанням новітніх інформаційних технологій та сфер їх застосування. За оцінками міжнародних аналітичних ІТ-видань до 2020 року слід очікувати збільшення числа вакансій для ІТ-фахівців приблизно на 30%. Малий і середній бізнес України, який постійно розвивається, також відчуває потребу у ІТ-спеціалістах. До 2015 року очікуваний дефіцит таких фахівців за оцінкою Кабінету Міністрів складе 150 тисяч вакансій.

Мають місце і деякі проблеми якості підготовки ІТ-фахівців: відсутність практичного досвіду та низька його адаптованість до сучасних технологій, відсутність взаємодії з провідними ІТ-компаніями тощо. Висока швидкість оновлення технологій перетворює ІТ-освіту в постійний процес, який не повинен перериватися протягом усієї професійної діяльності кожного фахівця. Подібна динаміка розвитку сфери ІТ вимагає принципово нових підходів до системи вищої професійної ІТ-освіти, оскільки вимоги з боку сфери ІТ до змісту підготовки фахівців істотно змінюються в процесі самої підготовки. Вирішення цих та інших проблем шляхом вивчення ринку праці, вимог роботодавців до майбутніх працівників, оновлення навчальних програм, встановлення зв'язків з провідними світовими ІТ-компаніями є першочерговим завданням при організації навчального процесу.

На наш погляд, підготовка кваліфікованих конкурентоспроможних фахівців, які володіють професійно значущими характеристиками і вміють працювати в умовах інформаційного суспільства, що динамічно розвивається, неможлива без системи партнерства і довірливих відносин освітніх установ з роботодавцями.

В Одеському державному екологічному університеті підготовку ІТ-фахівців здійснює факультет комп'ютерних наук. Велике значення має взаємодія факультету з провідними міжнародними ІТ-компаніями та підприємствами регіону, яка носить наступний характер:

– організація взаємодії з підприємствами з питань навчальних та виробничих практик студентів;

- організація взаємодії з підприємствами з питань працевлаштування випускників факультету комп'ютерних наук;
- організація взаємодії з підприємствами з питань тимчасової зайнятості студентів університету;
- організація профорієнтаційних заходів для студентів із залученням роботодавців і зацікавлених осіб;
- організація та проведення науково-дослідних заходів.

У цей час на факультеті діє декілька напрямків співпраці з провідними міжнародними ІТ-компаніями. Перший напрямок – взаємодія з компаніями, що мають представництва в Одесі, яка не передбачає розробку нових загальних і спеціальних курсів і практикумів. Один-два рази на рік представники компаній проводять презентації, на яких анонсують свої академічні програми і можливості стажування для студентів. Відбір студентів на стажування відбувається за конкурсом – за результатами співбесіди і тестування в умовах самої компанії. Партнерські зв'язки встановлені з такими відомими компаніями як Luxoft, Lohika, DataArt.

Другий напрямок – інтегрування в навчальний процес академічних програм провідних міжнародних ІТ-компаній. Так, факультет має партнерські стосунки з відомою компанією вендером Cisco. На базі факультету створена локальна мережева академія Cisco. Вступ до програми мережевих академій надає можливість інтегрувати в навчальний процес сертифіковані курси компанії, які реалізують електронну модель освіти, що поєднує веб-навчання з класичним навчанням під керівництвом викладача.

Партнерство дозволило здійснити наступні заходи:

- впровадити у навчальний процес новітні інтегровані технології, технічні та інформаційно-комунікативні засоби навчання;
- створити центр колективного користування наукоємним обладнанням;
- організувати співпрацю з навчальними центрами інших університетів;
- використати кращий міжнародний досвід.

Можливість отримання додаткової професійної освіти та кваліфікаційних сертифікатів міжнародного зразка забезпечує конкурентоспроможність випускників ВНЗ на ринку ІТ-праці.

Зазначений підхід дозволяє орієнтувати студентів на конкретну майбутню діяльність, створювати тимчасові творчі колективи за участю науково-педагогічних працівників, науковців, студентів і магістрів факультету комп'ютерних наук університету для виконання актуальних науково-технічних розробок в межах кафедральних, госпдоговірних науково-дослідних робіт.

ПІДХОДИ ДО УПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Левківська К.В. (*Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, Україна*)

Сучасна освітня парадигма визначає потреби загальноосвітніх навчальних закладів у зміні цілей, змісту, форм і методів навчально-виховної діяльності школярів, що, в свою чергу, зумовлює розвиток педагогічних інновацій. Міжнародний досвід свідчить про наявність кореляції між економічним, політичним, духовним і суспільним життям країни та уведенням інновацій у сфери освіти і науки. Актуальність упровадження інновацій у систему загальноосвітніх навчальних закладів є важливим фактором розвитку не тільки системи освіти (позашкільної, професійної, вищої, тощо), але й інших сфер суспільного життя: культури, науки, економіки та інших.

Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» одним з основних стратегічних напрямів інновацій виділяє: розвиток інформаційних і комунікаційних технологій; розвиток інноваційних інфраструктур (у контексті нашого дослідження – інноваційних закладів освіти). Таким чином, при визначенні інновацій, сучасна українська нормативно-правова база спрямована першочергово на отримання економічних вигод для держави. Однак, в основі їх забезпечення законодавство встановлює першочергову роль наукових досліджень як джерела створення, апробації та поширення інноваційних технологій, у т.ч. у сфері освіти. Тому постає проблема наукового обґрунтування теоретичних підходів до визначення сутності, змісту і технологій упровадження педагогічних інновацій у навчально-виховну сферу закладів освіти.

Сутність і зміст інноваційної педагогічної діяльності розкрито у працях Л.М. Дибкової, І.М. Дичківської, М.Б. Євтуха, Е.В. Лузіка, А.Д. Цимбалару та інших. Розуміючи під загальним змістом поняття «інновація» певні оновлення і зміни, педагоги по різному підходять до визначення цієї категорії, залежно від дослідницьких інтересів та завдань. Зокрема, зміст інноваційності виділяється шляхом впровадженні у навчально-виховний процес школи нових ефективних педагогічних технологій або їх елементів. А інноваційне навчання, за І.М. Дичківською, є спрямованим на адаптацію системи освіти до змінних умов середовища, його суспільних і економічних запитів, потреб, інтересів і проблем.

На основі аналізу наукової літератури нами було виділено такі основні підходи до упровадження педагогічних інновацій:

- педагогічний – передбачає спрямованість перетворюючої діяльності на педагогічні явища, процеси та системи;
- соціальний – визначає значення введення інноваційних перетворень для суспільства, навколишнього середовища та певних сфер життя громадян;
- технологічний – як показник програмованості очікуваних результатів перетворюючої діяльності у системі освіти шляхом підвищення їх ефективності;
- психологічний – встановлює відповідність перетворюючої діяльності основним потребам особистості та громади;
- управлінський – визначає провідну роль менеджменту освіти при впровадженні педагогічних інновацій;
- культурологічний – може розглядатися як частина соціального підходу, однак відзначається особливою увагою дослідників до впливу педагогічної діяльності на загальну культуру суспільства;
- системний – коли науковцями підкреслюється необхідність системного характеру педагогічних інновацій.

Отже, при дослідженні педагогічних інновацій науковці послуговуються як галузевими (педагогічним, психологічним, культурологічним, управлінським), так і загальнотеоретичними (системним, технологічним) підходами, що, на нашу думку, дозволяє комплексно оцінити значення та місце освітніх інновацій для розвитку педагогічної науки та практики.

Загалом, діяльність інноваційних загальноосвітніх навчальних закладів детермінується упровадженням педагогічних інновацій на декількох рівнях: на макрорівні це власна інноваційна діяльність з підвищення ефективності навчально-виховної роботи; на мезорівні інноваційна діяльність визначається освітніми цілями комплексу інноваційних загальноосвітніх навчальних закладів, що можуть бути об'єднані за різними критеріями – територіальним, профільним, статусним, тощо; на макрорівні інноваційні загальноосвітні навчальні заклади упроваджують інноваційні педагогічні технології централізовано, для виконання завдань, поставлених перед ними адміністрацією регіону, управлінням освіти.

ЄВРОПЕЙСЬКА СИСТЕМА НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ В БУДІВНИЦТВІ – ШЛЯХ ДО НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Лісенко В.А., Варич Г.С. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

В Україні з 2007-го року почалася гармонізація нормативної документації в області будівельного проектування з вимогами європейської.

Міжнародні стандарти в будівництві Eurocodes розроблені з метою формування єдиного підходу до будівництва і забезпечення взаєморозуміння відносно якості будівництва і способів виконання зобов'язань, визначення єдиних вимог, які б признавалися і виконувалися багатьма країнами і регулювали взаємини учасників міжнародних інвестиційно-будівельних проектів.

Необхідно відповідним чином переорієнтовувати підготовку кадрів в області будівництва на стадії навчання у ВУЗах. З іншого боку, треба паралельно запустити процес перепідготовки і підвищення кваліфікації працюючих фахівців. Це робить надзвичайно актуальним питання про підготовку випускників вищої школи успішно працювати в сучасних умовах господарювання, уміння використовувати в своїй роботі міжнародні стандарти в будівництві надає можливість розширити спектр своєї діяльності і співпрацювати з іноземними партнерами.

Єврокоди зачіпають питання проектування із застосуванням майже всіх основних будівельних матеріалів (бетон EN 1992, залізобетон EN 1994, сталь EN 1993, дерево EN 1995, камінь/цегла EN 1996 і алюміній EN 1999), всі основні області проектування конструкцій (основи проектування конструкцій EN 1990, навантаження EN 1991, пожежі, геотехнічне проектування EN 1997, землетруси EN 1998 і так далі), а також широкий спектр типів конструкцій і продуктів (будівлі, мости, башти, щогли і такі інші).

Система єврокодів в будівництві дуже складна і розгалужена. Вона налічує 58 кодів і більше 2 тисяч коефіцієнтів, положень, поправок, які повністю охоплюють сферу будівельного проектування. Всі вони вже мають ідентичний переклад українською мовою і в кінці 2012 року узаконені. Зараз почата робота над так званими національними додатками до єврокодів, де всі 2 тисячі коефіцієнтів мають бути прописані, обґрунтовані і прийняті з врахуванням українських реалій.

Тому зараз необхідно ознайомлювати студентів з єврокодами для усіх інститутів та факультетів Академії, та розпочати розробку методичних документів по проблемі.

ПРИМЕНЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОЙ НОРМАТИВНОЙ БАЗЫ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ УКРАИНЫ

Лукашенко Л.Э., Дмитриева Н.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса Украина)*

Для успешной организации научных исследований при подготовке специалистов важную роль играет знание требований современной нормативной базы строительной отрасли. Это является обязательным условием для профессионального выполнения любого вида работы.

Последние годы нормативная база строительной отрасли Украины испытывает значительные изменения. На сегодняшний день можно выделить две основные тенденции. Это замена старых документов новыми и гармонизация с европейскими стандартами.

По состоянию на 1.01.2012 года в Украине действуют 3090 нормативных документов по строительству. В том числе, 856 ДСТУ и 433 ДБН, а также около 500 строительных ГОСТов, СНиПов и других союзных документов, действие которых на территории Украины до 1.01.2012 года не отменено.

5 ноября 2009 года был принят Закон Украины N 1704-VI «Про будівельні норми». Данный Закон определяет правовые и организационные принципы разработки, согласования, утверждения, регистрации и применения строительных норм.

Этим законом предусмотрены: законодательное закрепление статуса обязательности строительных норм; основные принципы государственной политики в сфере нормирования; создание центрального и отраслевых фондов (архивов) строительных норм.

Распоряжением Кабинета Министров от 14.07.2010 г. № 1436-р была одобрена «Концепция реализации государственной политики по нормативному обеспечению строительства в Украине на период до 2015 г.».

Целью этой Концепции является определение принципов и механизмов реализации государственной политики по нормативному обеспечению строительства.

В 2007 году Верховный Совет Украины принял решение «Про прийняття за основу проекту Закону України «Нормування у будівництві». Закон будет введен в действие в ближайшее время.

Основная цель проекта Закона - установление правовых и организационных

принципов нормирования в строительстве и создание условий для обеспечения единой государственной политики в этой сфере.

В последнее время в Украине проведена значительная работа по созданию, практически, новой нормативной базы в строительстве. Необходимо, на сегодня, сосредоточиться на развитии составляющей нормативной базы на уровне строительных норм и стандартов.

Так в первом квартале 2012 года вступили в силу большое количество документов:

- ДБН А.3.1-5-2009 «Організація будівельного виробництва»;
- ДБН А.3.2-2-2009 «Охорона праці та промислова безпека у будівництві»;
- ДБН Б.2.2-5: 2011 «Благоустрій територій»;
- ДСТУ Б EN 12845: 2011 «Стаціонарні системи пожежогасіння. Автоматичні спринклерні системи. Проектування, монтування та технічне обслуговування»;
- Изменение № 3 к ДБН В.2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів»;
- ДБН А.2.2-3-2012. «Склад та зміст проектної документації на будівництво»;
- ДБН А.1.1-94:2010 «Проектування будівельних конструкцій за Єврокодами. Основні положення». Вводится в действие впервые с 1 июля 2013 года и многие другие.

Для поиска действующих нормативных документов используется программы с их электронными версиями:

- информационно-справочная система «Зодчий»;
- «Тендер-Контракт. Интеллектуальные Строительные Сметы»;
- интернет-сайт: <http://document.ua/>;
- профессиональная нормативно-правовая библиотека «НОРМАТИВ™ PRO»;
- справочной Системе «БУДСТАНДАРТ» и др.

Анализ вышеизложенного позволяет сделать вывод, что в результате целенаправленной работы в Украине проведена огромная работа по адаптации национальной нормативной базы в строительстве с требованиями Евросоюза.

Знание и умение пользоваться современными нормативными документами необходимы студентам, в том числе, и для успешного проведения научных исследований.

ВНЕДРЕНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ГЕОДЕЗИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Малина И.А., Савина С.Д. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Геодезические технологии и процессы медленно развивались в течение длительного времени. Но за последние полвека мы наблюдали не эволюцию, а революцию в геодезии — с началом измерения расстояний с помощью электронных дальномеров (EDM). Использование технологии на основе света позволило проводить измерения практически мгновенно. Следующее примечательное событие наблюдалось в развитии программных возможностей тахеометров, особенно в появлении встроенных функций по сопоставлению наклонных дальностей и азимутов с координатами, что ускорило процесс ведения полевых работ. Это был электронный сборщик данных или электронный полевой журнал, который стал источником самых значительных изменений. Мгновенная, практически безошибочная регистрация полевых измерений с контролем качества дополнилась функциями координатной геометрии (COGO). Стало возможным делать расчеты в полевых условиях, позволяя геодезистам выполнять работы за одно посещение объекта. Глобальная система позиционирования (GPS) стала следующим революционным этапом. Это стало гигантским рывком в продвижении геодезистов в направлении GPS-технологий кинематических съёмок в реальном времени (RTK). Сегодня RTK становится еще более удобным и экономически эффективным благодаря сети реального времени (RTN). RTN упрощает сбор данных, исключая необходимость в базовой станции и улучшая скорость и точность. Аналогичным образом происходило развитие технологий в сфере тахеометров, которые претерпевали ряд изменений. Наиболее важным стало появление безотражательных дальномеров и роботизированного функционала. Как и в примере с RTK, роботизированные тахеометры позволяют в одиночку выполнять задания, для которых ранее потребовалась бы бригада геодезистов. Данные технологии изменили парадигмы, связанные с проведением полевых работ.

Поэтому, в задачу высшей школы по подготовке современного строителя, входит ознакомление студентов с внедрением в производство описанных новейших геодезических технологий обеспечения строительной отрасли. Эти вопросы рассматриваются в спецкурсе инженерной геодезии.

ГЕОДЕЗИЧЕСКИЕ ПЕРСПЕКТИВЫ ГИС, ВІМ ТЕХНОЛОГИЙ

Малина К.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

ГИС получила значительное развитие с точки зрения технологий и поглощения проектировщиков, ученых, профессионалов строительной области, инженеров, руководителей административно-хозяйственного комплекса и других. Она окажется прекрасной возможностью для геодезиста в будущем при условии, что геодезист сделает первый шаг. Должным образом подготовленный геодезист может быть экспертом в нескольких областях, включая преобразование фоновой информации с ортофотопланов в цифровую топографическую карту (DTMs), сбор данных для занесения и обновления ГИС, контроль качества, управление и анализ данных. Умение планировать с ГИС и использовать ее для понимания происходящих процессов является огромной возможностью для менеджера гео-данных. Извлечение новой информации и знаний из уже существующих баз данных является центральной ролью, которую геодезисты выполняют для тех, кто распоряжается землей и всем, что на ней. Так как пользователи настаивают на более быстром сборе данных и производстве полезной информации, становится просто необходимым уметь работать с инструментами анализа для управления, проверки и объяснения этого огромного объема данных. Основной сложностью для геодезиста, даже с применением высокоразвитых технологий, будет интерпретация информации для пользователей. Геодезисты могут предоставлять информацию с использованием различных средств, включая статическое и динамическое визуальное отображение. В дополнение к трехмерным изображениям представление данных может включать другие параметры, такие как цена, рентабельность, график ведения работ и уровни риска проекта. Информационное моделирование зданий (ВІМ) является постоянно развивающейся областью, вклад геодезистов в которую будет очень важен в будущем. Инженеры, архитекторы, руководители предприятий и строительных организаций быстро осваивают систему ВІМ. Она позволяет более эффективно использовать цикл эксплуатации здания путем планирования технического обслуживания, ремонта и восстановления административно-хозяйственных блоков. Таким образом, управление гео-данными ВІМ является возможностью для геодезистов расширять свою роль в процессе строительства.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОВЕДЕННІ МОНІТОРИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Марцева Л.А. (Вінницький регіональний центр оцінювання якості освіти, м. Вінниця, Україна), **Митинський В.М.** (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)

В Україні удосконалюється система оцінювання навчальних досягнень студентів, розпочато створення національної системи моніторингу. Цей процес розглядається як один із основних засобів забезпечення якості освіти. У Законі України «Про вищу освіту» зазначається, що «якість вищої освіти – це сукупність якостей особи з вищою освітою, що відображає її професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість і зумовлює здатність задовольняти як особисті духовні і матеріальні потреби, так і потреби суспільства» [1, с. 2].

Впровадження моніторингових досліджень, як основного засобу визначення якості освіти, досліджували С. Бабинець, А. Ісаєва, Т. Краснова, М. Поташник, Г. Сігєєва, І. Шимків, С. Шишов та ін.

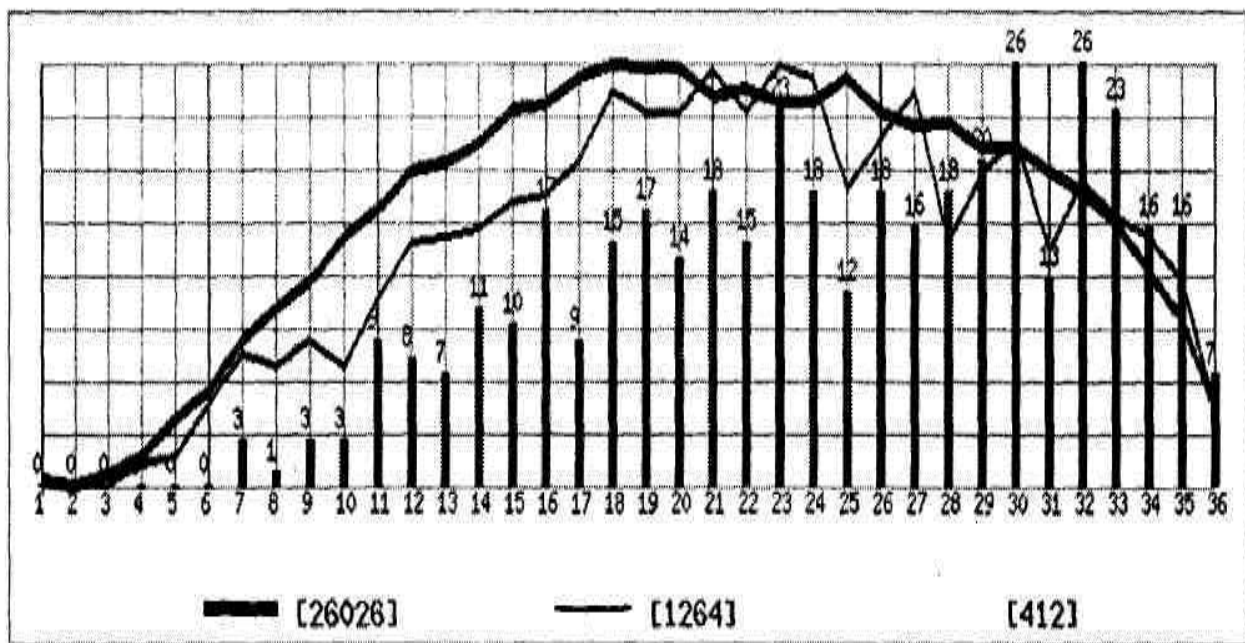
У європейських країнах до індикаторів якості освіти дослідники відносять ступінь відповідності результатів освіти нормативним вимогам, соціальним і особистісними очікуванням. Науковці визначають якість освіти як різні аспекти навчальної діяльності освітньої установи що забезпечують компетенції учнів та студентів: зміст освіти, форми і методи навчання, матеріально-технічну базу, кадровий склад [2, с. 71].

У вищих навчальних закладах моніторинг сприяє конкретизації компетентнісно-орієнтованих цілей підготовки майбутніх фахівців, підвищенню їх навчальних досягнень, покращенню навчально-методичної роботи викладачів. Проведення систематичних моніторингових досліджень допомагає визначити найбільш ефективні форми та методи доведення знань до студентів, підвищити кваліфікацію викладачів, визначити ефективність навчальної діяльності студентів, отримати інформацію щодо формування фахової компетентності і необхідність її подальшої корекції для майбутніх фахівців. Етапами проведення моніторингу є визначення ефективності його проведення, збір інформації, обробка даних, аналіз та порівняння результатів, прогнозування подальших досліджень, корекція педагогічного процесу.

Результативність моніторингу якості освіти підвищується за умови застосування інформаційно-комунікаційних технологій. Дослідники проблеми інноваційної діяльності розглядають різні компоненти нових інформаційних технологій: комп'ютерні навчаючі системи, навчаючі засоби, інструментальні системи. У вищих навчальних закладах зазначені технології застосовуються переважно для розширення освітніх можливостей за рахунок навчальних та тренувальних програм, виходу в Інтернет і доступу до наукових електронних бібліотек, освітніх сайтів, наукових журналів, участі в он-лайн конференціях.

Інформаційні технології допомагають викладачам ефективно відстежувати, діагностувати та досліджувати рівень навчальних досягнень студентів. Автоматизований контроль знань, умінь та навичок студентів у вигляді тестування дозволяє охопити весь контингент слухачів, суттєво знизити матеріальні витрати, скоротити час опитування та аналізу результатів, підвищити інформативність щодо рівня якості професійної підготовки студентів.

Методика використання тестування для визначення рівня навчальних досягнень студентів не є новою, проте проведення он-лайн тестування великої кількості учасників за допомогою програмно-апаратного забезпечення є перспективним механізмом управління якістю професійної освіти. Підтвердженням зазначених можливостей використання інформаційно-комунікаційних технологій для проведення моніторингу якості шкільної освіти, стало діагностичне он-лайн тестування навчальних досягнень учнів 10-х класів загальноосвітніх навчальних закладів України з української мови, математики та історії України, мал.1. За наявності достатньої кількості комп'ютерної техніки та якісного Інтернет-зв'язку, після завершення останнього тестування, організатори побачили розподіл результатів учнів школи порівняно з результатами учасників тестування міста, області та загальною кількістю учасників тестування по Україні.

Мал.1. Розподіл результатів он-лайн тестування по місту (412) порівняно з результатами учасників тестування області (1264) та загальною кількістю учасників тестування (26026)

Наразі в Україні існує необхідність створення національної системи моніторингу якості освіти. Експерти в галузі освіти стверджують, що необхідно сформулювати об'єктивні показники, які дозволяють визначити рівень системи освіти, розібратися і визначити шляхи удосконалення якості освіти. Важливим питанням залишається визначення кола потенційних споживачів інформації для проведення моніторингових досліджень з різних проблем освітньої практики.

Окрім моніторингу загальної середньої освіти, запровадження системи рейтингування ЗНЗ, в країні повинна діяти система моніторингу вищої професійної освіти. Використання інформаційно-комунікаційних технологій, на нашу думку, сприятиме проведенню якісного, своєчасного та об'єктивного моніторингу різних рівнів сучасної освіти.

Використані джерела:

1. Закон України «Про вищу освіту» / ВР України, 17.01.2002 № 2984 – III. – Б.В.Д., 2002. – 52 с.
2. Шишов С.Е., Кальней В.А. Мониторинг качества образования в школе. / С.Е. Шишов, В.А. Кальней – М.: Педагогическое общество России, 1999. - 320 с.

ДИСТАНЦИОННОЕ ОБУЧЕНИЕ КАК НОВШЕСТВО В СФЕРЕ ОБРАЗОВАНИЯ

Машлякевич А.А., Лысенко А.А. *(Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет, г. Харьков, Украина)*

Мир ускоряется, а также понятие «современные технологии» меняется день ото дня. Сфера образования в этом случае - особая, она должна идти в ногу со временем, чтобы выпускники учебных заведений легко находили свою нишу в профессиональной жизни, были востребованы.

Одной из самых прогрессивных технологий является дистанционное обучение - это самостоятельная форма обучения, в которой информационные технологии являются ведущим средством.

Современное дистанционное обучение строится на использовании следующих основных элементов:

- среды передачи информации (почта, телевидение, радио, информационные коммуникационные сети),
- методов, зависящих от технической среды обмена информацией.

Дистанционное обучение позволяет:

- снизить затраты на проведение обучения (не требуется затрат на аренду помещений, поездок к месту учебы, как учащихся, так и преподавателей и т. п.);
- проводить обучение большого количества человек;
- повысить качество обучения за счет применения современных средств, объемных электронных библиотек и т. д.
- создать единую образовательную среду (особенно актуально для корпоративного обучения).
- обучаться детям-инвалидам в полную силу без каких-либо трудностей.

Можно выделить следующие основные формы дистанционного обучения :в режиме on-line и в режиме off-line. Обучение через интернет обладает рядом существенных преимуществ:

- гибкость — студенты могут получать образование в подходящее им время и в удобном месте;
- дальное действие — обучающиеся не ограничены расстоянием и могут учиться в независимости от места проживания;
- экономичность — значительно сокращаются расходы на дальние поездки к месту обучения.

Существуют такие виды занятий в режиме дистанционного обучения: чат-занятия, веб-занятия, телеконференция, телеприсутствие.

Такая система обучения существенно расширила бы возможности пользователей (прежде всего преподавателей) по обмену методиками и учебными материалами, ведь уже имеющиеся электронные ресурсы могут быть использованы повторно либо без ограничений, либо частично.

В Украине в основном такие онлайн-системы факультативны, они редко имеют непосредственное отношение к государственной официальной системе образования. Их назначение — дать дополнительные знания, не входящие в вузовскую программу. Их существование вполне оправданно, ведь человеку, желающему, скажем, научиться фотографировать или овладеть каким-либо иностранным языком, можно делать это без отрыва от работы, основной учебы и прочих дел. Да и ездить никуда не потребуется.

Отдельные шаги в развитии дистанционного обучения в ВУЗах, уже предпринимаются — это большой плюс. Однако пока остается много минусов. Основная нерешенная проблема — отсутствие координации со стороны государства. Хочется заметить, что отсутствуют какие бы то ни было централизованные проекты по разработке методик дистанционного обучения, обеспечению ими учреждений, по обучению педагогов. Пока что все возложено на сами учебные заведения, которые зачастую самостоятельно решают эту проблему. В результате создано множество совершенно разных подходов, которые сложно объединить в единую систему. Поэтому трудно организовать дистанционное обучение в сфере профессионального образования как логическое, методологическое и идеологическое продолжение среднего. В такой ситуации, пожалуй, остается только ждать, когда, наконец, государство всерьез повернется лицом к данной проблеме. Хотя более вероятно, что на нее обратит внимание один из гигантов мирового ИТ-рынка, включившись, например, в какой-то нацпроект в сфере образования. И тогда уже точно рассматривать дистанционное обучение как перспективную замену традиционным формам не придется. В лучшем случае можно будет рассчитывать лишь на качественное и относительно организованное внедрение этих технологий в тех сферах образования, где они действительно необходимы.

Мы также считаем, что итоговый контроль при обучении с помощью ДОТ (дистанционных образовательных технологий) можно было бы проводить как очно, так и дистанционно. Данная система уже эффективно используется в России, а также в странах Европы. Поэтому нашей сфере образования следует обратить особое внимание на систему дистанционного обучения.

АРХИТЕКТУРНОЕ КРАЕВЕДЕНИЕ КАК ПРЕДМЕТ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ МОТИВАЦИИ

Мельник А.Э. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Предметом изучения краеведения является определенная территория, выделенная границами по административному, хозяйственному, политическому принципу. Кроме основного комплекса методов научного познания, совпадающего с методами географии, краеведение синтезирует в себе множество частных методов из таких дисциплин как история, археология, литературоведение и др. Роль архитектурного краеведения для студентов академии строительства и архитектуры носит особый характер не только в силу территориальной принадлежности к городу с особой историей. Историческое наследие края как носитель традиций развития культуры региона предопределяет интерес и прикладной характер краеведения. Особенно ярко и наглядно отражены этапы исторического развития государства в архитектуре зданий и сооружений. Архитектурное наследие Одессы и региона в целом вызывает интерес не только узкого круга.

Образовательная сфера, включая все уровни учебных заведений, является тем культурным полем, где происходит интеграция государственных усилий и общественных интересов. Именно здесь в силу познавательной активности студенты легко осваивают активные формы научно-исследовательской, проектной деятельности. Путешествия и туризм, экспедиции по области и стране, участие в конференциях, семинарах, фестивалях, выставках, учебные практики, в рамках которых проходит графическая фиксация объектов культурного наследия – это те формы деятельности, которые сегодня устойчиво закрепились в учебной и общественной деятельности студентов. Для общения студенты проявляют сегодня достаточную степень самоорганизации, сотрудничества с общественными организациями, используют медиа ресурсы.

С точки зрения формирования профессиональной позиции, самосознания будущих современных специалистов в области архитектуры, градостроительства, экономики, социологии, психологии, педагогики и др. необходима более активная административная поддержка в виде долгосрочных программ. Фотографии, очерки, статьи, этюды, зарисовки, как результат краеведческого исследования становятся предметом различных презентаций. Однако без критического обсуждения, обобщения на должном уровне не находят должного резонанса.

ЦІННІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Молчанова Ю.В. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м. Одеса, України*)

За даними світової мережі дослідницьких університетів "Universitas 21" українська система вищої освіти займає 25 позицію і є єдиною країною Східної Європи, що потрапила до топ-25, випередив Чехію, Польщу, Словенію, РФ, Італію. Практика вищої освіти України, первинно інституціональна, трансформується в сукупність цілої низки комунікативних практик, що відповідають загальній меті - прагненню до підвищення якості освіти. Студент, орієнтуючись на свої професійні завдання і особисті цілі, сам вибудовує свій індивідуальний навчальний процес, використовуючи освітнє середовище навчального закладу. Для ефективного проходження цього шляху необхідна комунікаційна підтримка та інформаційна допомога викладача, яка реалізується не тільки в особистісних, комунікаціях але й при інших її типах.

Інформаційно-комунікаційні технології навчання мають якісні відмінності від традиційних технологій. Цінність різних типів комунікації можна визначити з точки зору наявності визначених характеристик. Спілкування через друковані засоби розповсюдження інформації вимагає значних інтелектуальних зусиль, але цей процес можна перервати й знову звернутися до незасвоєного матеріалу, що надає цьому засобу особливої переваги з точки зору студента. Тести, питання, ігрові елементи, індивідуальні завдання, коректують засвоєння друкованого тексту, зменшуючи нестачу інтерактивності та персоналізації. Дистанційне навчання, що використовує комп'ютерні й телекомунікаційні технології, володіє інтерактивністю, зазвичай візуально. Мультимедійні засоби передачі інформації оптимальні для численної аудиторії людей з різною системою кодування інформації. Портативні електронні засоби поширення інформації, що використовуються як розважально-навчальні програми, можуть створювати високу зацікавленість студента, але тільки у випадку кольорового виконання й звукової підтримки. Найбільш оптимальними в наш час є інтелектуальні комп'ютерні системи навчання, що дозволяють персонально адаптувати навчальні матеріали і здійснювати інтерактивну допомогу.

Необхідність впровадження постійних заходів, що формують високе втягнення студента до навчального процесу, виведе на перший план дії по застосування викладачем сучасних інформаційних технологій та їх ефективне впровадження в навчальному процесі, при активній підтримки з боку фахівців.

ЕЛЕКТРОННИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК З ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ ТА ОСНОВ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Нетребчук Л.М. (*Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна*)

Для сучасного розвитку інформації та інформованості характерним є те, що на одне з перших місць виходить проблема удосконалення інформаційних технологій, комп'ютеризація, створення новітніх баз даних та нових електронних видань, які мають значні переваги перед виданнями паперовими. Нові інформаційні технології активно впроваджуються в освітній процес. Студенти медичного університету сьогодні мають можливість використовувати електронні навчальні ресурси під час самостійної підготовки до занять, зокрема з іноземних та латинської мов в позааудиторний час. Також впроваджується дистанційне навчання для студентів заочного відділення фармацевтичного факультету. Тому перед викладачами кафедри іноземних мов постало завдання підібрати необхідну навчальну інформацію, підготувати контрольні питання і тести та наповнити ними сервер, до якого мають доступ студенти нашого вишу. З погляду на це є актуальним створення електронного посібника з латинської мови та основ медичної термінології.

Електронний підручник у порівнянні з паперовими носіями має такі переваги: можливість оновлення та удосконалення матеріалу; використання елементів гіпермедіа та віртуальної реальності забезпечують високий рівень наочності; ілюстративність і висока інтерактивність надають нові форми структурованого подання великих обсягів інформації. Поряд з традиційними критеріями та загальнодидактичними принципами формування навчального посібника при створенні електронного посібника необхідно враховувати деякі властиві йому специфічні особливості.

1. *Логічна та оптимальна структура.* Текст необхідно структурувати з урахуванням вимог ергономіки для полегшення сприйняття. Ілюстрації (таблиці, схеми тощо) подавати у вигляді окремого посилання.

2. *Самодостатність.* Електронний посібник може використовуватись під час дистанційного навчання або самостійної підготовки студентів до занять з латинської мови. Тому бажано, щоб усі необхідні матеріали були подані у посібнику. У рамках вивчення латинської мови та основ медичної термінології можна виокремити наступні важливі складові цієї дисципліни: граматичний матеріал, лексичний мінімум, тренувальні вправи різного рівня складності, питання для самоконтролю засвоєного матеріалу, тестові завдання, словник

медичних термінів (латинсько-український та українсько-латинський), додаткові матеріали (граматичні таблиці, структурно-логічні схеми, латинські крилаті вирази, спеціальні медичні вирази, клятва Гіппократа – Jusjurandum, студентський гімн – Gaudeamus з необхідними поясненнями).

3. *Оптимальність інтерфейсу.* Важливою є правильна організація елементів управління і доступу до різних розділів. Основні вимоги – простота, гнучкість, послідовність, стандартизація, наявність візуальної ієрархії, інтуїтивність навігації, наявність елементів зворотного зв'язку.

4. *Методичні вказівки* для роботи з електронним посібником.

Основні етапи розробки електронного посібника: 1) відбір матеріалу для підручника; 2) розробка змісту і переліку понять; 3) трансформація текстів у модулі за розділами; 4) реалізація гіпертексту в електронній формі; 5) розробка комп'ютерної підтримки; 6) відбір матеріалу для мультимедійного втілення; 7) реалізація необхідного звукового супроводу; 8) візуалізація матеріалу.

Існує багато програм для створення електронних навчальних ресурсів (Adobe Captivate, Moodle, SunRav BookEditor, NVU, TurboSite, eBook Maestro тощо). Основна їх перевага у тому, що користувачам не потрібно мати навички програмування. Найлегшим є створення електронних посібників у форматі html. Вибір формату веб-сторінок зумовлено наступними причинами: цей формат підтримується більшістю ПК з різними операційним системами; дає можливість працювати з електронним посібником як з веб-сайту університету, так і локально на ПК без доступу до мережі Інтернет; невеликий розмір при збереженні можливості використання відео-, аудіо-, зображень і елементів форматування; формат html разом з JavaScript дозволяє організувати тестування по результатам засвоєння матеріалу електронного посібника.

Електронний посібник під час самостійної роботи студентів полегшив би розуміння навчального матеріалу за рахунок різних способів подачі матеріалу; також він допускає адаптацію відповідно до потреб студента, рівня його підготовки, інтелектуальних здібностей; надає можливості для самоперевірки на всіх етапах роботи; може надавати необмежену кількість роз'яснень, повторень, підказок тощо. Лексичний мінімум варто доповнювати гіперпосиланнями на наочність, це б значно полегшило його засвоєння, особливо іноземними студентами.

Електронні засоби навчання мають значний лінгводидактичний потенціал. Використання інформаційних технологій при вивченні латинської мови та основ медичної термінології дозволяє підняти навчальний процес на якісно новий рівень.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ІНЖЕНЕРНІЙ ГЕОДЕЗІЇ ТА ЇХ МІСЦЕ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ

Новосад В.М., *(Екологічний коледж Львівського національного аграрного університету, м. Львів, Україна)*

Прогресивні технології дозволяють розширити можливості при вирішенні сучасних завдань з інженерної геодезії. А це безпосередньо пов'язано з підготовкою висококваліфікованих фахівців, яка неможлива без вдосконалення навчальних програм та планів.

Геодезична освіта фахівця з дисципліни «інженерна геодезія» повинна бути універсальною і охоплювати знання як з циклу геодезичних дисциплін, так і з математики, інженерних конструкцій, монтажу технологічного устаткування, організації і економіки, інвестиційного аналізу, менеджменту. В інженерній геодезії упродовж декількох десятиліть визначено чотири основні розділи: інженерно-геодезичні вишукування, інженерно-геодезичне проектування, геодезичні розмічувальні роботи та інженерно-динамічна геодезія. Теоретичні основи інженерної геодезії окреслюють широту проблем і місце інженерної геодезії в інженерно-будівельній справі. Сьогодні інженери-геодезисти повинні володіти повним комплексом знань з фотограмметрії та дистанційного зондування, оскільки виконання інженерних вишукувань без використання аерокосмічних методів неможливе. Наявність сучасних приладів, глобальних супутникових спостережень, електронних тахеометрів, лазерних сканерів допомагає значно удосконалити виконання знімальних робіт, автоматизувати процес картографування територій. З іншого боку, різноманітний спектр геодезичних робіт під час зведення і експлуатації сучасних інженерних споруд вимагає від фахівця спеціальних математичних та фізичних знань з теорії інформації та дослідження операцій, фізики Землі та теоретичної геодезії. Тому великого значення набуває введення в навчальні плани курсів із сучасних технологій та монтажу інженерних споруд та технологічного устаткування.

Сьогодні під час вишукувань широко застосовують ГІС, які ґрунтуються на останніх досягненнях науки і техніки у сфері інформатики та баз даних, навігації, дистанційного зондування Землі, Web-технологій. Функціональні блоки сучасних ГІС великою мірою розв'язують задачі картографування територій, прикладних завдань інженерної геодезії. Складність та унікальність сучасних інженерних споруд вимагають глибоких знань фахівців та постановки широких наукових досліджень з організації інженерно-геодезичних робіт, організаційних форм як державної геодезичної служби, так і відомчих геодезичних служб будівельно-монтажного виробництва. Основою організації інженерно-геодезичних робіт мають стати сучасні технології управління виробництвом, менеджменту та інвестицій.

Сучасні технології зведення інженерних споруд вимагають розроблення методів розрахунку точності геодезичних робіт за умов забезпечення точності геометричних параметрів споруд, їх надійності та довговічності. Постає завдання

теоретичного обґрунтування моделей та методик урахування впливу температурних деформацій. Останнім часом поширюється методика створення віртуальних геодезичних мереж завдяки застосуванню сучасних високоточних електронних тахеометрів. Для оброблення та використання таких мереж необхідно використовувати спеціалізоване програмне забезпечення. Переваги таких мереж сповна проявляються у стиснених умовах промислових цехів при забезпеченні високоточного монтажу та контролі точності монтажу елементів устаткування.

Інноваційні технології ґрунтуються на впровадженні в інженерно-геодезичну галузь сучасних геодезичних приладів: електронних теодолітів та тахеометрів, цифрових нівелірів, GPS-приладів, лазерних рулеток, лазерних ротаційних нівелірів. Вимірювання виконують автоматично, а їхні результати обробляють за допомогою комп'ютерної системи. Розроблена автоматизована система моніторингу зведення висотних будинків дає змогу безперервно контролювати динаміку інженерних споруд та територій як в процесі їх зведення, так і під час експлуатації. Підвищення ефективності технологій виконання геодезичних робіт створює застосування наземних лазерних сканувальних систем. Створюються можливості та переваги для інженерів - геодезистів зі створення тривимірних баз даних, сканування інженерних, заводських, культових та історичних споруд, виконання моделювання проектів приміщень, створення TIN – поверхонь моделей об'єктів, виконання топографічних зніманих місцевості, побудови профілів та перерізів приміщень, підземних споруд, створення проектів інженерних споруд, при архітектурних обмірах пам'ятників архітектури, виконанні виконавчих зніманих при зведенні споруд. Лазерні сканери забезпечують високу продуктивність праці й дають змогу виконати широкий спектр топографічних та інженерно-геодезичних робіт. За результатами лазерного сканування швидко отримують високоякісне точне детальне знімання топографічних поверхонь місцевості, поверхонь інженерних споруд та внутрішніх приміщень, розміщення елементів конструкцій і технологічного устаткування.

Використання сучасного програмного забезпечення дає змогу під час роботи із зображеннями і високоточним зніманням об'єднати систему отримання зображень у польових умовах у режимі реального часу з набором просторових даних. Їх використання створює високопродуктивні технології виконання робіт, дає змогу отримувати результати вимірювань в автоматичному режимі. Сполучення тахеометрів з GNSS-приймачем дає змогу виконувати знімання без використання контрольних точок та прокладання ходів, економити час та значно підвищувати продуктивність праці.

Використання прогресивних технологій розширить можливості вирішувати сучасні завдання інженерної геодезії. З іншого боку, стан теорії та методів інженерної геодезії не дають змоги повністю використати потенціал сучасних геодезичних приладів і технологій. Вирішення цієї проблеми безпосередньо пов'язане з підготовкою висококваліфікованих фахівців, що неможливо без вдосконалення навчальних програм та планів.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

Педько І.А., Петрищенко Н.А. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна*)

Базові характеристики вузівської освіти повинні бути пов'язані з розвитком у студентів можливості мислити критично, творчо, аналітично оцінювати ситуацію, с формуванням вміння навчатися та отримати практичні навички.

Багатоваріантість вищих навчальних заходів в сучасних умовах розширює можливості студентів отримати якісну освіту та, в свою чергу, вимагає від кожного окремого вузу підвищення конкурентоспроможності в освіті, впровадження новітніх технологій, технік та методик навчання. Набуває поширення дистанційне навчання, використання інформаційної мережі Internet. Потенціал Internet не підлягає сумнівам: це й можливість конференцій у режимі on-line, де є можливість спілкування на значній відстані, і тестування в режимі реального часу, і мультимедійні навчальні пакети, які дозволяють додати динаміки та наочності в процес навчання.

Недостатньо реалізованими, з погляду авторів, є засоби автоматизованого контролю знань. Створення та реалізація автоматизованих систем комплексного тестування має бути основою рейтингової оцінки знань та дозволить глибоко та всебічно оцінювати роботу студентів та засвоєння матеріалу дисципліни.

Підготовка таких систем потребує розробки повноцінної академічної стратегії впровадження, основною метою якої є досягнення високого рівня не тільки в оцінюванні отриманих знань, але й в викладанні.

Таким чином, подальший розвиток вищої освіти неможливо без широкого розповсюдження нових інформаційних технологій. Від швидкості впровадження цих технологій залежить, наскільки швидко студенти зможуть адаптуватися в суспільному освітньому просторі.

Впровадженням новітніх технологій в освітньої сфері призначено виступати підготовленому викладацькому складу. Однак розвиток сучасних технічних засобів значно випереджує можливості їх використання в процесі навчання. Саме тому підготовка та перепідготовка кадрів має таку актуальність.

Тільки в єдинстві таких факторів, як використання новітніх інформаційних технологій, кваліфікований кадровий склад та оптимальне матеріальне забезпечення закладені можливості масового ефективного використання досягнень в освітньому процесі.

ТЕСТИРОВАНИЕ - ЭФФЕКТИВНЫЙ МЕТОД КОНТРОЛЯ КАЧЕСТВА УСВОЕНИЯ ЗНАНИЙ

Поляков А.Е., Полякова Е.А., Фернандес де Ривес С.Ф., *(Одесский национальный медицинский университет, г. Одесса)*

Подготовка будущего специалиста - медика предполагает применение новых информационных технологий, требуют от студента глубоких знаний и умений для использования мультимедийных информационных применений и данных из интернета в своей профессиональной деятельности. С одной стороны Интернет выступает как источник информации, со второго - как инструмент получения информации.

Тесты как измерительный инструмент используются в большинстве стран мира. Их разработка и использование основано на мощной теории и подтверждено многочисленными исследованиями. Внедрение данной системы в Украине привело к созданию государственной системы тестирования по ряду медико-биологических предметов.

Поскольку качество обучения напрямую зависит от количества, глубины, своевременности и объективности оценки получаемых знаний, то к тесту, как инструменту проверки результатов обучения, предъявляется ряд требований – надежность, валидность и репрезентативность. То есть, необходимо правильно выбрать параметры, адекватно отражающие обученность; обеспечить технологичность (четкость, ясность) проверки и оценки; одинаковость условий каждого тестирования; соответствие содержания теста результатам обучения, которые зафиксированы в программе; полноту охвата заданиями проверяемого учебного материала.

Для проверки степени усвоения знаний разработан пакет тестовых заданий, находящихся в двух основных формах: закрытой и открытой. В заданиях открытой формы отсутствуют варианты ответов, может быть пропущен смысловой элемент, который тестируемый ищет самостоятельно. Задания закрытой формы содержат все компоненты: инструкцию по выполнению, содержательную и ответную компоненты. В нем предлагаются возможные варианты ответов, из которых студент должен выбрать правильный. Задания подобраны с учетом возможности тестирования как глубины и полноты знаний, так и способности студента к анализу и синтезу явлений, установлению логических взаимосвязей и причинно-следственных зависимостей. Это позволяет объективно и надежно оценить уровень усвоения знаний и степень формирования навыков в учебном процессе.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ НОВОЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Савич Д.В. (*Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
м. Харків, Україна*)

Нині у всьому світі набуває поширення дистанційне навчання, яке дає унікальну можливість отримувати нові знання в різних областях людської діяльності і при цьому самостійно планувати місце, час і форму навчання. Можливості індивідуальної освітньої траєкторії припускають, що студент самостійно визначає план і шляхи свого саморозвитку в певних освітніх областях.

Головною вимогою при навчанні будь-якої дисципліни стає задоволення пізнавального інтересу учнів при проектуванні і реалізації індивідуально-освітньої траєкторії. В якості одного з шляхів рішення поставленої задачі, можна розглядати дистанційне навчання - як модель організації взаємодії студента і викладача з інформаційними технологіями. Для цього на сьогоднішній момент існує безліч ресурсів в мережі Інтернет. Об'єднавши усі ці ресурси, ми можемо говорити про освітній Інтернет - простір.

В силу інтерактивного стилю спілкування і оперативного зв'язку в дистанційному навчанні відкривається можливість більше індивідуалізувати процес навчання. Викладач залежно від успіхів студента може застосовувати індивідуальну методику навчання, пропонувати йому додаткові блоки учбових матеріалів, посилення на інформаційні ресурси. Чинник часу стає не обов'язковим, студент може також вибрати свій темп вивчення матеріалу, тобто може працювати за індивідуальною освітньою програмою.

Маючи хоча і невеликий досвід діяльності у рамках дистанційної моделі взаємодії викладача і студента з інформаційними технологіями, але спостерігаючи за результатами учнів на різних рівнях, можна вже зробити висновок, що займають лідируючі позиції ті студенти, які навчалися додатково дистанційно по якому-небудь напрямку. На цьому етапі ми виділяємо для себе проблему в грамотній постановці цілей і вибудовуванні позицій індивідуальних освітніх траєкторій студентів.

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНОГО МЕТОДУ CASE-STUDY, ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ФАХОВОГО МИСЛЕННЯ

Ситнікова В.О. (*Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна*), **Ситніков В.С.** (*Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса, Україна*)

Розвиток сучасного суспільства ставить перед освітою питання, які потребують негайного вирішення. Так останніми роками в освіті спостерігається низка тенденцій, яка обумовлена зміною орієнтирів на ринку праці. Багато роботодавців бажають отримати фахівця з сформованим певним світоглядом та компетенціями, практичними навиками та вміннями. Пошуки шляхів вирішення поставленої задачі змушують звертатися, як до традиційних та випробуваних методів навчання так і до сучасних з залученням інноваційних технологій. Популярні на сьогодні, інтерактивні методи навчання у вузах застосовувались завжди, але використання сучасної техніки надає їм більшої ваги.

Активні методи навчання передбачають діалог між викладачем і студентом, а інтерактивні – дискусію між студентами з обговоренням альтернативних позицій [1, 2], що бажано на останніх етапах вивчення дисципліни. Наприклад, кейс-метод (case від англійського ситуація) це вирішення задачі на основі аналізу конкретної ситуації [3].

У студентів, які вивчають дисципліну з використанням кейс-методу, навчання здійснюється шляхом створення штучної задачі (ситуації) наближеної до життєвих реалій в межах означеної теми. Студенти розділяються на дві групи, одна – формує умови задачі, інша – формулює її вирішення, виходячи з умов, запропонованих попередньою групою студентів. Робота над формулюванням шляхів вирішення задачі формується з урахуванням стандартів та технологій деякої фірми, з якою співробітничає кафедра, або загально відомих стандартів та вимог.

Колективне обговорення, як умов задачі так і її вирішення, здійснюється у вигляді дискусії з обговоренням альтернативних формулювань її вирішення. Викладач, як модератор, допомагає студентам скласти умови задачі відповідними до поставленої цілі за допомогою навідних питань, що дозволяє зробити її коректною, таким самим чином приймає участь у обговоренні шляхів її вирішення. Викладач стежить за дискусією ставлячи запитання, які допомагають студентам зрозуміти допущені помилки і виправити їх безпосередньо при обговоренні.

Дуже важливе застосування компетентного підходу до формування завдань, оскільки він надає можливість постановки та вирішення сучасних задач та ситуацій, з використанням як традиційних технологій пошуку рішень, так і сучасних на основі комп'ютерного модулювання. Такий підхід спонукає студентів до освоєння сучасних технологій використання комп'ютерної техніки, розширення знань з близьких дисциплін. Слід відзначити, що сьогодні фахову компетенцію визначають як можливість співробітника вирішувати задачі у відповідності до заданих стандартів. Фахова компетенція передбачає кваліфікацію та здібності фахівця, його фізичні та інтелектуальні якості, схильність виконувати роботу добре, вміти навчатися, визначати своє місце у складі команди.

Однак, виникає ряд питань для викладачів у формуванні моделі компетенцій майбутнього фахівця. Тут необхідно вирішити – хто є споживачем майбутніх фахівців, з якими типовими завданнями вони будуть стискатися, яку роль вони будуть виконувати на робочому місці.

Післядипломна освіта передбачає використання для навчання більш складних ситуацій та задач з використанням як штучних так і реальних ситуацій. На всіх етапах навчання залучається комп'ютерна техніка з використанням навчаючих, контролюючих та моделюючих програм.

Таким чином, при використанні кейс-методу у студентів і молодих фахівців розвиваються навички командної праці, аналітичного мислення, посилюється мотивація до вивчення предмету. Інакше кажучи, застосування кейс-методу в навчальному процесі сприяє формуванню фахового мислення шляхом використання групової творчої активності, спонукає до самоаналізу, усвідомленню своїх можливостей стосовно вирішення конкретної ситуації, а також виявляє проблемні питання для самопідготовки.

Література

1. Анацкая А.Г. Интерактивные методы обучения / А.Г. Анацкая // Инновационное образование и экономика. – 2011. – № 9. – С. 44–48.
2. Терехова Т.Н. Методы активного обучения в преподавании профессиональных знаний и умений на кафедре стоматологии детского возраста / Т.Н. Терехова, А.В. Бутвиловский, Е.А. Кармалькова // Медицинский журнал. – 2010. – № 2. – С. 153–156.
3. Гуцин Ю.В. Интерактивные методы обучения в высшей школе / Ю.В. Гуцин // Психологический журнал. – 2012. – № 2. – С. 1–18.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ ПО ДИСЦИПЛИНАМ «ГРАЖДАНСКАЯ ЗАЩИТА» И «БЕЗОПАСНОСТЬ ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ»

Сметанин Г. И., Романюк В. П., Чекулаев Д.И.,*(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Современное образование характеризуется сосуществованием двух отражений организации обучения – традиционной и инновационной. В настоящее время стало очевидным, что традиционные формы и методы обучения, ориентированные на передачу знаний, умений и навыков, не успевают за темпами увеличения объемов информации.

Одним из основных направлений повышения эффективности учебных занятий является максимальное использование современных информационных технологий. Формы использования информационных технологий разнообразны:

- электронные методические материалы-конспекты лекций, методические указания, примеры расчётов, нормативные и справочные материалы;
- виртуальные практические и лабораторные работы;
- программы для контроля уровня знаний студентов, тесты;
- создание сетей связи для передачи аудио и видеоинформации от удаленных объектов в учебные классы;
- поиск информации в Интернет - сети и другие.

Изменилась и технология преподавания. Преподаватели для обеспечения подготовки лекций в большинстве случаев используют компьютерную технику: интерактивные доски, принтеры, сканеры, мультимедийные проекторы и экраны, на которые проектируются заранее изготовленные в электронном варианте слайды и видеоролики. При этом используются программы Microsoft Word, Power Point, PhotoShop. Эффективность использования информационных технологий была подтверждена на опыте использования презентаций при изучении учебного материала по дисциплинам БЖД и ЦЗ на кафедре «Организации строительства и охраны труда» Одесской государственной академии строительства и архитектуры.

Однако существенной проблемой остается качественная самостоятельная отработка учебного материала студентами в связи с отсутствием непосредственного доступа к электронным версиям учебного материала. При этом преподавателю часто приходится уделять много времени проведению дополнительных консультаций.

Для решения данной задачи целесообразно использовать компьютерные обучающие программы (системы электронного обучения), позволяющие осуществлять подготовку студентов.

Системы электронного обучения в мире внедряются довольно активно. Широко известны такие примеры удачного внедрения электронного обучения в России, как корпоративные университеты компаний РУСАЛ, Северсталь, Вымпелком и др. Среди образовательных учреждений это: МЭСИ, МГИМО, МИЭМ, и др.

Можно заметить, что пользователями систем электронного обучения наряду с крупными компаниями и вузами все чаще становятся отдельные организации, кафедры и коллективы преподавателей. Электронное обучение, например, используется в учебном центре Одесского морского торгового порта.

Для решения этой задачи преподавателями цикла «Гражданской защиты и безопасности жизнедеятельности» кафедры «Организация строительства и охрана труда» начата работа по созданию компьютерных обучающих программ, которые позволяют осуществлять автономную подготовку студентов. При создании этих программ появляется большое поле для творчества, как преподавателей, так и студентов. Эта работа заинтересовала многих студентов, имеющих определенные навыки в пользовании компьютером и программным обеспечением. И уже есть некоторые успехи в реализации электронного консультирования студентов по вопросам, изучаемым на практических занятиях.

Технология разрабатываемых электронных обучающих курсов должна обеспечивать внедрение любых медиа-объектов: видео-, аудио-ролики, flash-анимацию и т.д. Даже flash-плеер, необходимый для проигрывания курса, должен встраиваться в него.

Использование информационных технологий в учебном процессе на цикле «Гражданская защита и безопасность жизнедеятельности» привлекает и студентов и преподавателей, что значительно повышает эффективность усвоения студентами учебного материала. Преподаватели, как авторы программ и методик, являясь инициаторами разработок, используют их на практических занятиях и консультациях. Все новое интересно изучать, поэтому, получив доступ к мультимедийным материалам на занятиях или консультациях, студенты с удовольствием их изучают самостоятельно.

Обучаемые имеют широкие возможности для получения знаний о человеке, обществе, окружающей среде и опасностях, угрожающих его здоровью и жизни. В процессе обучения студенты приобретают опыт коммуникативной, умственной и эмоциональной деятельности. Это способствует формированию основных профессиональных, интеллектуальных и организационных умений и навыков.

Системы электронного обучения имеют свои преимущества и дают новые возможности, в образовательной сфере.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ У НАВЧАННІ

Соколовська Г.М. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна*)

Національна доктрина розвитку освіти передбачає формування у майбутніх фахівців готовності до роботи в умовах інформатизації суспільства. Інформаційна культура, компетентність стають сьогодні обов'язковою вимогою у підготовці спеціалістів з усіх дисциплін. На сучасному етапі провідним чинником входження України в європейський освітній простір є ефективне використання майбутніми фахівцями світового інформаційного потенціалу.

Як відомо, головною метою сучасної освіти є не тільки дати знання, а й навчити, де знаходити потрібну інформацію. Тому у викладанні кожної дисципліни необхідно використовувати всі можливі джерела знань, у тому числі, Інтернет. Вибуховий розвиток Інтернету стимулює розвиток нових освітніх технологій, і це вже факт безперечний. Робота з ресурсами Інтернет, де більша частина інформації є інтеграцією різних галузей знання, дозволяє студентам, використовуючи активні методи пошуку інформації, формувати цілісну всебічну картину світу. Інтернет-технології реально впливають на формування нового змісту процесу освіти, на організаційні форми і методи навчання. Як приклад — сучасна пошукова система Google, яка дозволяє підвищити ефективність роботи з електронними архівами Інтернет. Це значно змінює засоби обміну знаннями, що склалися протягом століть.

Використання Інтернет-технологій у навчальному процесі у викладанні історико-культурних дисциплін не тільки бажане, а й необхідне. У першу чергу це стосується підготовки мультимедійних презентацій лекцій. Ресурси Інтернет дозволяють мобільно та всебічно оновлювати зміст лекцій на основі останніх наукових досліджень, доповнювати його великою кількістю ілюстративного матеріалу. Підготовка студентів до практичних занять також може передбачати звертання до Інтернет-ресурсів. Доцільно рекомендувати студентам, поряд з друкованими підручниками та додатковою літературою, використовувати віртуальні матеріали, але з обов'язковим посиланням на конкретні сайти.

Одним із засобів підвищення пізнавального інтересу студентів до матеріалу є семінар-вікторина. Питання вікторини, які є достатньо складними та не розглянутими на лекції, надаються студентам заздалегідь, щоб дати можливість добре підготуватися та знайти відповіді в словниках, енциклопедіях та в Інтернеті.

Особливе значення має робота з Інтернетом у самостійній роботі студентів. Останнім часом автором був перероблений список рекомендованих тем рефератів з «Історії світової культури» та «Історії української культури» з метою формулювання їх таким чином, щоб змусити студентів провести глибоку пошукову роботу для розкриття тем.

Використання Інтернет-ресурсів є обов'язковим також у виконанні студентами творчих індивідуальних робіт, таких як: складання культурологічних кросвордів, порівняльних таблиць, атрибутики культурних та архітектурних пам'яток.

Сучасний стан мовної підготовки студентів архітекторів дозволяє навіть направляти їх до іншомовних джерел в Інтернеті. Результатом такої роботи є реферати та доповіді на наукових студентських конференціях англійською, французькою або італійською мовами. На наш погляд, це дуже важливо для формування комунікативних навичок, у тому числі, встановлення контактів із студентами архітектурної спеціальності не тільки вузів України та Росії, а й далекого зарубіжжя.

Інтернет-проекти — це [освітні технології](#), що дозволяють їх учасникам вирішувати свої навчальні завдання за допомогою організації власної діяльності в кооперації з партнерами (у тому числі, з різних країн) і використанням ресурсів Інтернет. Участь в Інтернет-проектах створює умови для забезпечення сучасного рівня освіти, розвитку професійної майстерності та ефективного підвищення кваліфікації як студентів, так і викладачів, розширення меж освітніх просторів, набуття досвіду мультикультурної взаємодії.

Важливе завдання при цьому – сформувати у викладача Інтернет-орієнтований спосіб мислення, навчити використовувати інформацію для самоосвіти, підвищення кваліфікаційного рівня, вирішення реальних навчальних проблем і завдань. Щоб вирішувати такі завдання, необхідно визначити для себе, як можна використовувати Інтернет в освітніх цілях: для організації теоретичного та практичного навчання, для підвищення мотивації студентів до навчання, професійного вдосконалення. Значення освітніх Інтернет-ресурсів – це необмежений доступ до професійної інформації, використання новітніх методик, online курсів, Web-сайтів, співпраця з іншими викладачами вищих навчальних закладів України.

Література:

1. Савелова С.Б. Інтернет - проекти та сучасна [освіта](#) // Питання Інтернет - освіти. 2001, - № 1, с.24-29.

ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА НЕВРОЛОГІВ УКРАЇНИ ЗГІДНО ПРОГРАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ НЕВРОЛОГІЧНИХ ТОВАРИСТВ (EFNS) ТА АСОЦІАЦІЇ ПОРУШЕННЯ РУХІВ (MDS)

Сон А.С., Стоянов О.М., Лебідь О.П. *(Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна)*

18-19 травня 2012 р. кафедра нейрохірургії і неврології ОНМедУ черговий (п'ятий) раз приймала міжнародні курси під егідою Асоціації порушення рухів, яка має європейську акредитацію для проведення такого роду діяльності. Кафедра перша в Україні отримала право проведення в Одесі такого роду форумів.

Протягом 7 років сформована робоча група щодо організації регіонального навчального курсу EFNS.

В проведені міжнародних курсів брали участь провідні спеціалісти європейських країн та України. Це дає можливість поліпшити якість надання неврологічної допомоги хворим з екстрапірамідними розладами, дозволяє стандартизувати діагностичні критерії, застосовувати новітні технології лікування та реабілітації.

Традиційно навчалися більш 200 лікарів неврологів України, спеціалісти неврологи всіх районів Одеської області та міста, лікарі інтерни та курсанти ФПО ОНМедУ.

Попередні науково-практичні форуми у рамках роботи EFNS охоплювали питання діагностики, клініки, класифікації гострої судинної патології, сучасних методів лікування; епілепсії та пароксизмальних станів; травми нервової системи; заходів щодо реабілітації нервових хвороб.

Щороку на завершення наукового форуму зав. кафедрою нейрохірургії і неврології ОНМедУ, професором Сон А.С. проводиться тестування учасників по основних даних напрямках нейронаук.

Таким чином, можна констатувати про довготривалу плідну співпрацю з питань післядипломної освіти між одеськими неврологами та найвидатнішими вченими Європи.

Поза сумнівом, що подібні Форуми потрібні в сучасних умовах і сприяють зміцненню авторитету нашої країни і української науки, збагачують людське спілкування, розширюють науковий і культурний кругозір, сприяють інтеграції в Європейську спільноту народу України. Рівень організації і проведення попередніх шкіл з підвищення кваліфікації неврологів був високо оцінений науковою громадськістю, президією та президентом EFNS, внаслідок чого Одеса отримала можливість проведення Європейських Шкіл і надалі.

25-27.04. 2013 року буде проведено черговий курс в якому будуть розглянути питання нейрореабілітації, когнітивних порушень, нейропатії, застосування токсину ботулізму, практичні заняття та курс лекцій для нейрохірургів. Лікарі отримують сертифікати EFNS щодо участі в цьому форумі.

ВПРОВАДЖЕННЯ ВІРТУАЛЬНОЇ ГАММА-ЛАБОРАТОРІЇ GAMMALAB У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Співак А.Я., Курятников В.В., Кільян А.М.,*(Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна)*

Спектрометричні методи аналізу складу речовини як по радіонуклідному складу, так і за ізотопним вмістом з появою приладів високого розділення знаходять все нові застосування на практиці в таких областях, як екологія і охорона довкілля, сертифікація продукції, митний контроль і так далі. Достовірність і точність таких вимірів визначається як якістю апаратури, так і методичним та програмним забезпеченням.

У рамках навчальних дисциплін екологічного напрямку розглядаються питання методів визначення гамма-спектрів при роботі на гамма-спектрометрах іонізуючого випромінювання.

Віртуальна гамма-спектрометрична лабораторія GammaLab, яку розроблено відомою у своїй галузі компанією ЛСРМ [1-2] та придбано ОДЕКУ, дозволяє моделювати спектри джерел довільного радіонуклідного складу, отриманих за допомогою напівпровідникових і сцинтиляційних детекторів. За допомогою програмного комплексу GammaLab можна імітувати підготовку приладів до вимірів, набір спектрів у режимі реального часу і їх обробку, визначення по них фізичних характеристик джерел іонізуючого випромінювання (активність, ізотопний склад, міра збагачення урану, і т. д.).

У рамках цих дисциплін здійснюється знайомство студентів з GammaLab, віртуальне створення джерела іонізуючого випромінювання довільного ізотопного складу, проведення калібрування спектрометра та визначення за його допомогою гамма-спектра джерела. При цьому тривимірний інтерфейс програмного комплексу GammaLab дозволяє студентам емулювати дії спектрометриста на робочому місці при проведенні вимірів: переміщати детектор і джерела; управляти параметрами спектрометра; працювати із штатною програмою спектрометра.

Окрім спецкурсів, GammaLab використовується під час занять з Радіоекології із студентами екологічних факультетів, при проведенні навчальних практик, написанні курсових та дипломних робіт. Перевагами комплексу є можливість навчання роботі без витрат на придбання дорогого устаткування і організацію робіт з радіаційно небезпечними джерелами іонізуючого випромінювання.

АКТИВІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ДІЛОВИХ ІГОР

Танасюк І.М. *(Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна)*

Сьогодні студент не повинен тільки пасивно сприймати інформацію викладача, він мусить бути активним суб'єктом навчального процесу та спроможним на практиці виконувати навчальні вправи, проводити дослідження, а також вирішувати проблемні завдання. Активізація мислення має місце тоді, коли перед людиною виникають нова мета, нова проблема, нові обставини та умови діяльності. Саме такі умови та обставини виникають у процесі ділової гри.

Головною особливістю організації ділової гри є багатоваріантність різних постанов завдань. У процесі гри студентську групу треба розділити на 8 підприємств, які функціонують і приймають рішення самостійно, але взаємодіють та конкурують на загальному ринку, прагнучи розробити стратегію для отримання максимального прибутку. У результаті практично неможливо передбачити всі можливі варіанти рішень, що створює додаткові труднощі для студента при розробці стратегії.

Ділова гра "Стратег-інвест" складається з трьох частин: навчальної, імітаційної і проблемної. Навчальна передбачає роботу з науковою літературою, вивчення нормативних актів, консультації, індивідуальні заняття та самостійну роботу, протягом якої студент систематизує і поглиблює отримані теоретичні знання та виконує розрахунки, які здійснює економіст підприємства. Імітаційна частина характеризується процесом функціонування 8 підприємств різних форм господарювання, що працюють в умовах ринкової економіки. У грі моделюється 5-річний період роботи цих підприємств. Ефективність функціонування залежить не тільки від ринкової ситуації, але й від рішень, які приймають підприємства-конкуренти.

Проблемна частина характеризується тим, що гравці (представники 8 підприємств різних форм господарювання) виступають: 1) керівниками підприємств, що приймають рішення щодо вироблення стратегії на рік роботи та аналізують результати здійснення цієї стратегії; 2) експертами, що намагаються вирішити проблеми, уточнити стратегію здійснивши необхідні зміни.

Варто зазначити, що в результаті невдалого вирішення проблем студенти отримують і негативний досвід у вигляді погіршення основних показників

діяльності підприємства. Ураховуючи, що всі підприємства починають гру в однакових умовах, негативна динаміка основних показників змушує детально аналізувати прийняті рішення та активізувати пошук шляхів щодо покращення стратегічних дій. Для ділової гри притаманна зміна ситуації на ринку під впливом рішень студентів групи, які стають активними учасниками навчального процесу. Саме внаслідок прийнятих ними рішень задля збільшення прибутку ситуація ускладнюється.

Ділова гра – це контрольована система, оскільки процедуру гри готує та коригує викладач. Якщо гра проходить у планованому режимі, викладач може не втручатися в ігрові відносини, а тільки спостерігати й оцінювати ігрову діяльність студентів, акцентувати увагу студентів на слабких місцях та упущеній вигоді. Але якщо дії гри виходять за межі плану, зривають основну мету заняття, викладач може відкоригувати спрямованість гри та її емоційний настрій за допомогою активізації учасників та «нагнітання ситуації».

Перш як приступити до ділової гри доцільно підготувати аудиторію за допомогою імітаційних вправ. Вони відрізняються меншим обсягом й обмеженістю. Імітаційні вправи ближче до навчальних ігор. Їх мета – надати студенту можливість у творчій обстановці закріпити ті або інші навички, акцентувати увагу на будь-якому важливому понятті або ситуації.

Для проведення ділової гри викладач повинен набути досвіду, який допоможе йому: тонко відчувати проблемність ситуацій, з якими стикаються студенти та вміти ставити перед ними реальні навчальні завдання в зрозумілій формі; виконувати функцію координатора і партнера; у ході дослідження різних аспектів проблеми допомагати окремим студентам та групам, уникаючи директивних прийомів; намагатися захопити студентів проблемою і процесом її глибокого дослідження, стимулювати творче мислення за допомогою вміло поставлених питань; проявляти терпимість до помилок студентів, пропонуючи їм свою допомогу або адресувати їх до необхідних джерел інформації тільки в тих випадках, коли студенти починають відчувати безнадійність свого пошуку.

У реальній дійсності коло необхідних для роботи знань постійно розширюється, необхідно не тільки отримати необхідні знання та систематизувати їх, а й вміти перетворювати ці знання, використовувати їх при вирішенні проблем реальної професійної діяльності. Саме тому ділові ігри, як метод активного навчання, дозволяє моделювати різні виробничі ситуації, проектувати способи дій в умовах запропонованих моделей, отже, допомагає в теоретичному і практичному аспекті підготовці спеціалістів.

ПРОБЛЕМА ГОТОВНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ВНЗ

Фадєєва А.П., Кулібаба М.О. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Проблема впровадження інформаційних технологій (далі ІТ) навчання - багатоаспектна і багатогранна. Одним з важливих їх аспектів є готовність викладачів до використання ІТ навчання у вищому навчальному закладі. Адже зміни в освітньому процесі потребують перебудови не лише технічної сторони і методичної складової викладання матеріалу, але й перебудови самосвідомості сучасного викладача, його бажання змінюватися відповідно до нових вимог соціуму, вміння орієнтуватись в новому інформаційному просторі, постійно самовдосконалюватись і підвищувати рівень своєї професійної майстерності.

Комплексне навчання педагогів основам інформатизації освіти повинно включати: ознайомлення з інтеграційними інформаційними процесами у сучасному просторі; формування уявлення про роль і місце інформатизації освіти в інформаційному суспільстві; ознайомлення з позитивними і негативними аспектами використання ІТ в освіті; формування уявлення про видовий склад і сфери ефективного застосування в галузі освіти ІТ; ознайомлення із загальними методами інформатизації, адекватними потребами навчального процесу, контролю і виміру результатів навчання, позанавчальної, науково-дослідної і організаційно-управлінської діяльності навчальних закладів; формування знань про вимоги, що пред'являються до засобів інформатизації освіти, основні принципи і методи оцінки їх якості; формування у педагогів стійкої мотивації до впровадження ІТ у своїй освітній діяльності; оволодіння вміннями користування ІТ взагалі, а також у роботі зі студентами.

Застосування сучасних ІТ у навчальному процесі вищого навчального закладу потребує змін у методиці викладання всіх дисциплін. Це пов'язано з тим, що викладач перестає бути для студента єдиним джерелом отримання знань, особливо, коли у світі вирують передові технології сучасного рівня розвитку технічних засобів.

Однак, деякі викладачі критично ставляться до потреби перебудови своєї напрацьованої методики навчання і необхідності оволодіння новими засобами і прийомами. Саме цей прошарок педагогів потребує додаткового підвищення фахової кваліфікації з метою якнайефективнішого оволодіння новітніми інформаційними технологіями.

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЯК ЕЛЕМЕНТ СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Халілова-Чуvasва Ю.О. *(Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, м. Донецьк, Україна)*

Ступінь економічних і технологічних досягнень, зростання добробуту суспільства будь-якої країни завжди пропорційний середньому рівню знань, умінь, навичок і кваліфікацій її активного населення. В умовах прискореного розвитку сучасного життя можливість отримувати такі знання на відстані стає нагальним питанням сучасної системи освіти. Одним з різновидів такого навчання є дистанційна освіта. Впровадження її все більш поширюється в різних країнах, в тому числі, в Україні. Згідно аналітичного огляду Інституту ЮНЕСКО «лише незначна частка осіб з освітніми потребами могла б бути задоволеною традиційною системою освіти» з її обмеженими можливостями. Отже, основною вимогою споживачів освітнього процесу до сучасної освіти стає дистанційність, гнучкість, індивідуалізація, відкритість. Досягти цього можна лише при використанні таких засобів освітнього процесу, які започатковані на всебічному використанні інформаційних та комунікативних технологій. Саме до них відноситься система дистанційної освіти.

Дистанційне навчання, базуючись на нових технологіях, використовує той значний досвід, що вже накопичений в сфері заочного навчання. Оскільки цього недостатньо, він доповнюється новими інформаційними та комунікаційними технологіями, серед яких електронна пошта, відеоконференція, лекція - презентація та інші.

Згідно з «Положенням про дистанційне навчання» (Наказ МОН № 40 від 21.01.04р. Додаток) під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес передання і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання у спеціалізованому середовищі, яке створене на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікативних технологій. Серед основних педагогічних технологій, які використовуються при цьому є, насамперед ті, які пов'язані саме з опосередкованим спілкуванням з використанням електронних телекомунікацій, а також ті дидактичні засоби, які враховують обмеженість безпосереднього спілкування з викладачем.

Педагогічні технології дистанційного навчання складаються з технологій навчання, технологій організації самостійної роботи, технологій контролю знань. Навчальний процес при дистанційному навчанні включає в себе всі традиційні форми організації навчального процесу: лекції, семінарські заняття, лабораторний практикум, дослідницьку та самостійну роботу, систему контролю.

Головною особливістю організації контролю в системі дистанційної освіти стало розширення можливостей, засобів та функцій самоконтролю, використання комп'ютерних тестуючих систем для реалізації різних форм тестів, особливо, використання тестування в рамках певної мережі. Значна увага у перевірці знань студентів приділяється підготовці та використанню тестів. Вибір того чи іншого виду тестових завдань залежить від того, що перевіряється: знання, вміння, навички чи компетенції. Так, для оцінки знань, умінь і навичок застосовуються тестові завдання закритої або відкритої форми, на встановлення відповідності, на встановлення послідовності. Для оцінки рівня набутих компетенцій використовуються як традиційні тестові завдання (до 20% від всіх тестових завдань), так і тестові завдання нового покоління - компетентнісно-орієнтовані (до 80%). Тестові завдання більш ефективні, коли вони взаємопов'язані між собою, розташовані в певній послідовності і відповідають встановленим вимогам.

Дистанційна освіта – це технологія, що базується на принципах відкритого навчання. Вона дає можливість широко використовувати комп'ютерні навчальні програми різного призначення та сучасні телекомунікації з метою доставки навчального матеріалу та спілкування безпосередньо за місцем перебування студентів. Переваги дистанційної освіти включають вільний графік навчання, самостійне визначення темпу навчання, незалежність від місця перебування; навчання без відриву від виробництва навіть на період сесії та інше. Дистанційна освіта передбачає активну взаємодію з викладачем – координатором курсу, співпрацю в процесі різного роду пізнавальної і творчої діяльності. Контроль має систематичний характер і будується на оперативному зворотньому зв'язку і автоматичному контролі за допомогою систем тестування.

Таким чином, сучасному суспільству потрібна масова якісна професійна освіта, яка спроможна забезпечити зріслі вимоги до споживача та виробника матеріальних і духовних благ. Виконати соціальне замовлення суспільства через збільшення асигнувань на освіту, збільшення кількості навчальних закладів та іншими традиційними способами не в змозі навіть заможні країни. Тому поява дистанційної освіти не випадкова, це закономірний етап розвитку та адаптації освіти до сучасних умов.

ЭКСПЕРТНЫЕ СИСТЕМЫ В ОЦЕНКЕ КАЧЕСТВА ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТА - МЕДИКА

Хрущ А.В., Хрущ В.И., Полякова Е.А. *(Одесский национальный медицинский университет, г. Одесса, Украина)*

Подготовка современного врача требуют от студента глубоких знаний и умений в использовании мультимедийных информационных применений и данных из интернета в профессиональной деятельности.

Актуальным предметом рассмотрения научно-педагогического сообщества Украины на сегодня остается мониторинг качества образования, ведущей целью которого являются создания условий для достижения европейского уровня качества образования, которое будет отвечать требованиям общества и потребностям времени.

Экспертные системы (ЭС) это одна из развивающихся областей систем искусственного интеллекта и компьютерных методов медицинской диагностики. Отличительной особенностью компьютерных программ, называемых экспертными системами, является их способность накапливать, модифицировать и использовать знания и опыт наиболее квалифицированных специалистов в медицинской предметной области для решения практических задач, например, оценки знаний студентов. Иными словами, экспертная система — это программный продукт, позволяющий имитировать творческую деятельность или усиливать интеллектуальные возможности специалиста-эксперта используя эвристические знания специалистов.

Проверка модульных тестовых заданий занимает много времени и при этом проверяющий в силу «человеческого фактора» не застрахован от ошибок. Для повышения эффективности модульного контроля и расчета объективной оценки предлагается использовать ЭС. Экспертная система, моделируя рассуждения и пожелания преподавателя, самостоятельно выставляет оценку тестируемому студенту. Использовать ЭС можно и в процессе дистанционного обучения с применением Интернета.

Экспертные системы рассматриваются совместно с базами знаний как модели поведения экспертов в определенной области знаний с использованием процедур логического вывода и принятия решений, а базы знаний (БЗ) — как совокупность фактов и правил логического вывода в выбранной предметной области деятельности. ЭС служат для выполнения функций: сбор, хранение и обработка данных и знаний о предметной области; приобретение и выведение новых знаний из совокупности ранее имевшихся.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ КОМПЬЮТЕРНОЙ ОБРАБОТКИ РЕНТГЕНОГРАММ ЗУБОВ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ-СТОМАТОЛОГОВ.

Цевух Л.Б., Коновалов Н.Ф., Новикова Ж.А., *(Одесский национальный медицинский университет, г. Одесса, Украина)*

Ключевым моментом в работе врача-стоматолога является такой метод обследования, как рентгенограмма. Рентгенограммы, как правило, оцениваются врачом визуально, что не исключает погрешность в оценке. Исходя из этого, актуальной задачей является разработка современных методов оценки эффективности лечения, которые можно было бы использовать как в лечебном процессе, так и при обучении студентов. Для этого нами на кафедре стоматологии детского возраста ОНМедУ был предложен способ определения степени сформированности корней путем сканирования серии рентгенограмм зубов. Каждую рентгенограмму сканировали с разрешением 600 dpi, проводили измерения корневой системы зуба, фиксировали полученные величины, проводили анализ и обработку полученных данных. При этом для объективной оценки процесса апексогенеза (продолжение роста и формирования корня при адекватном эндодонтическом лечении) производились измерения: 1) длины стенок корня зуба; 2) ширины корневого канала в апикальной области. В начале лечения на первой рентгенограмме выбиралась точка отсчета «А» – для резцов это центр режущего края коронки зуба (в случае ее сохранности). В случае отсутствия части коронки резцов, а так же для моляров была выбрана другая точка отсчета «С» - центр условной линии «АВ», которая проходит по шейке зуба (рис1). Точку отсчета «А» или «С» соединяли с наивысшими точками стенки корня «N» в двух местах – вершины корня в плоскостном изображении – измеряли линейные величины «LR» (для резцов) или «LM» (для моляров), которые автоматически фиксировались в таблице. Для объективности оценки процесса формирования верхушки корня определялось расстояние между стенками в верхней трети корневого канала несформированного зуба. На последующих рентгенограммах проводились такие же измерения и фиксировались в таблице возле каждой рентгенограммы. По изменению этих величин судили о положительной динамике: при росте корня в длину величины «LR1», «LR2» или «LM1», «LM2», «LM3», «LM4» - должны увеличиваться; при формировании и полноценном закрытии верхушки корня величина W - уменьшаться, что свидетельствует об апексогенезе.

Использовались следующие параметры:

Для моляров (рис. 1,а): точки N_1 , N_2 - вершущка корня; точка C - центр условной линии AB , которая проходит по шейке зуба; W_1 - ширина верхушечного отверстия медиального корня; W_2 - ширина верхушечного отверстия дистального корня; LM_1 - длина дистальной стенки медиального корня; LM_2 - длина медиальной стенки медиального корня; LM_3 - длина медиальной стенки дистального корня; LM_4 - длина дистальной стенки дистального корня. Для однокорневых зубов-резцов (рис.1,б)– точка A – центр режущего края коронки; точки N_1 , N_2 - вершущка корня; W - ширина раструба несформированной верхушки резца; LR_1 - длина медиальной стенки корня; LR_2 - длина дистальной стенки корня.

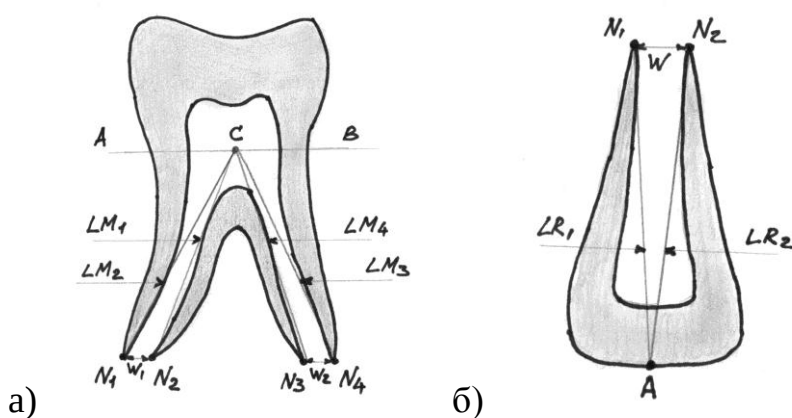

Рис 1. Условные обозначения измеряемых величин корней зубов

а) моляров; б) резцов

Используя компилятор Borland C++ Builder было написано приложение для измерения объектов на рентгеновских снимках. Используя систему графического интерфейса (GDI), с помощью объектов библиотеки визуальных компонентов VCL, была реализована возможность измерения объектов на рентгеновском снимке. Сканируется дентальная рентгенограмма с известным разрешением 600 dpi; вычисляется размер одного пикселя, зная, что в одном дюйме (25,4 мм) уместается 600 пикселей. Выводя на экран компьютера графический файл в формате BMP, оператор с помощью компьютерной “мыши” фиксирует две точки на растровом изображении. Просчитав количество пикселей между этими точками и, зная размер одного пикселя, вычисляем линейный размер между точками. Для фиксации результатов измерений на экран монитора выводят таблицу с наименованиями измеряемых участков зуба, что позволяет врачам и студентам-стоматологам максимально объективно оценить динамику роста корня зуба в процессе лечения и, следовательно, его клиническую эффективность.

ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ З ВИКОРИСТАННЯМ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Цубенко В.Л. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м. Одеса, Україна)*

У сучасному світі зростає необхідність у нових висококваліфікованих кадрах, які можуть з'явитися лише за умови внесення певних змін у процес навчання. У зв'язку із процесом входження української вищої школи до європейської освітньої спільноти виникає необхідність у впровадженні нових інформаційних технологій навчання, які допомагають викладачам готувати фахівців високого рівня. На сьогоднішній день неможливо уявити навчальний процес у вищому навчальному закладі без використання нових інформаційних технологій і засобів навчання.

На початку 90-х років ХХ ст. з'явився термін «нові інформаційні технології навчання». В.М. Монахов дає наступне тлумачення цьому терміну: «Під новими інформаційними технологіями навчання ми будемо розуміти систему сучасних інформаційних методів і засобів цілеспрямованого створення, збирання, зберігання, опрацювання, подання та використання даних і знань в навчанні та систему наукових знань про її функціонування, що спрямована на удосконалення навчального процесу з найменшими затратами».

Великий інтерес до подій минулого України, необхідність виховання у молоді патріотизму зумовлюють значущість викладання курсу «Історія України». Все більше людей усвідомлює, що долучення до історичного минулого України, ознайомлення з традиціями світової цивілізації та культурного розвитку є невід'ємною складовою життя і діяльності кожної інтелігентної людини. Тому треба вчити студентів об'єктивно оцінювати історичний матеріал, усебічно аналізувати його, логічно мислити. Як відомо, людина запам'ятовує 10% з того, що читає, 20% з того, що чує, 30% з того, що бачить, 50% з того, що одночасно бачить і чує. При активному сприйнятті інформації з використанням інформаційно-комунікаційних технологій студенти утримують в пам'яті 80% того, що говорили самі, і 90% того, що робили самі. Тому метод презентацій доцільно використовувати при структуруванні та поданні навчального матеріалу курсу «Історія України». Він дозволяє уникнути багатослівності, властивій багатьом підручникам з цієї дисципліни.

Сучасних студентів вже мало цікавлять традиційні лекції з історії України, молодь надає перевагу інтерактивним (комп'ютерним) технологіям навчання,

які є дуже результативними (підвищується рівень як успішності, так і якості навчання). На нашу думку, найбільш зручним засобом у практичній діяльності викладача історії України є відомий програмний засіб Microsoft Power Point з пакету Microsoft Office – комп'ютерна презентація (файл, що складається з послідовності кадрів або слайдів). Показ слайдів викладачем може бути здійснений на екрані монітору комп'ютера чи на великому екрані за допомогою спеціального пристрою – мультимедійного проектора. Під час показу слайдів студенти бачать чергування зображень: текст, фотографії, портрети історичних діячів, малюнки, діаграми, гістограми, історичні карти, відеофрагменти, що можуть супроводжуватися звуковим оформленням. Варто використовувати фотографії високої якості. Візуальної інформації повинно бути більше, ніж тексту. Як правило, демонстрація презентації Microsoft Power Point супроводжується коментарями викладача. Текст слайду повинен бути чітко структурованим, набраним не менше як 24 кеглем, оформлений у єдиному стилі. Заголовки повинні звертати увагу аудиторії. Бажано горизонтальне розміщення інформації. Якщо на слайді є картинка, надпис повинен розміщуватися під нею. Для того, щоб були максимально задіяні усі можливі засоби представлення інформації, необхідно грамотно опрацювати зміст. Особистий досвід свідчить, що мультимедійна презентація повинна містити три основні частини: 1) заставку або вступну частину; 2) інформативну частину; 3) висновки. Характерними рисами мультимедійної лекції-презентації є лаконічність, доцільність, композиційна цілісність, наочність.

Створюючи мультимедійний лекційний курс з історії України, можна використати також і відеоматеріали, які з'явилися в останні роки, наприклад, проекти «Країна. Історія українських земель», «Історія України», серію історико-документальних фільмів «Невідома Україна», «Великі українці», «Українські Державники», «Становлення нації» тощо.

Отже, завдяки використанню мультимедійних лекцій-презентацій при викладанні курсу «Історія України» підвищується ефективність навчання та опанування змісту історичних подій, відбувається моделювання та ілюстрування історичних процесів, явищ, об'єктів історичної дійсності. Упровадження нових інформаційних технологій у лекційну діяльність сприяє зменшенню сфери застосування традиційних засобів наочності, дає можливість реалізовувати методичні, дидактичні та психологічні принципи навчання.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ИЗУЧЕНИИ СФЕРИЧЕСКОЙ ТРИГОНОМЕТРИИ

Черкас Е.А. (Одесская национальная морская академия, Измаильский факультет, г. Измаил, Украина)

Одним из важных направлений для осознанного восприятия студентами технических вузов математики и формирования у их возможностей применения математического аппарата в будущей профессиональной деятельности, является изучение тем с прикладной направленностью. Одной из таких тем в математике у судоводителей в ОНМА является сферическая тригонометрия. Навыки решения задач сферической тригонометрии являются основными при выполнении практических заданий по морской астрономии и судовождению.

У каждого преподавателя есть свой взгляд на то, как надо представить материал, как его закрепить практикой, какие информационные технологии при этом использовать.

Так, в статье [1] представлена методика решения типовых задач сферической тригонометрии с помощью электронных таблиц Excel. Такой подход позволяет на одном рабочем листе решить определенного типа задачу: проверить условия существования сферического треугольника, если это необходимо; перевести секунды, минуты в градусы; перевести градусную меру углов в радианную; произвести расчеты по формулам сферической тригонометрии для нахождения неизвестных элементов треугольника; использовать обратные тригонометрические функции для получения значения углов в радианах; перевод радианной меры измерения углов в градусную. Несомненным преимуществом такого подхода является доступность для курсантов и студентов электронных таблиц Excel.

В своей практике при решении задач сферической тригонометрии я использую следующие информационные технологии:

1. Перевод из градусной меры в радианную и обратно курсанты выполняют с помощью калькулятора. Такой калькулятор можно найти в Интернете и установить на компьютер, телефон или непосредственно вычислять онлайн.
2. Необходимые расчеты по формулам сферической тригонометрии выполняются в Mathcad. На мой взгляд программа Mathcad является наиболее простой и удобной студентам технических вузов для математических расчетов.

Преимуществом такого подхода в изучении сферической тригонометрии являются: простота вычислений и доступность информационных средств.

Литература:

1. Кравцова Л.В., Каминская Н.Г., Пуляева А.В. Внедрение автоматизированной среды обучения при подготовке специалистов морского флота в Херсонском государственном морском институте. [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://nauka.zinet.info/8/kravtsova.php>

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДОШКИ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Чорненький М.І. *(Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, м. Одеса, Україна)*

Початок ХХІ століття ознаменувався стрімким розвитком сучасних технологій, активним застосування досягнень технічного прогресу у всіх сферах суспільного життя. Не залишилася осторонь і сфера освіти: зараз у багатьох вищих навчальних закладах часто можна побачити і сучасні мультимедійні проектори, і потужні комп'ютери, і навіть інтерактивні дошки. Таким чином, оснащення аудиторій зазвичай відповідає сучасним реаліям. Проте не завжди ці технічні засоби використовуються повною мірою, а іноді не використовуються взагалі. Склалася така ситуація через те, що поза увагою залишилась відповідна підготовка викладачів, які і мають працювати з сучасними технічними засобами навчання.

Для використання інтерактивної дошки на практичному занятті викладач, який буде проводити таке заняття, має вміти користуватися комп'ютером. Крім того, викладач має вміти користуватися інтерактивною дошкою, знати всі функції, які вона може виконувати. Для підготовки матеріалів до заняття та їх оформлення потрібно мати навички користування певними програмами (наприклад Microsoft Word, Microsoft PowerPoint, Adobe Photoshop та ін.). Такий перелік вимог до викладача є цілком адекватним для сучасної сфери освіти, але в той же час не всі викладачі підготовані до таких змін у навчальному процесі. І в кожному навчальному закладі постає питання про підвищення кваліфікації викладачів.

В Одеському регіональному інституті державного управління Національної академії державного управління при Президентові України діє Школа педагогічної майстерності для викладачів інституту. Одним з важливих компонентів програми Школи педагогічної майстерності є питання використання інтерактивної дошки, яке розглядається як з суто технічної сторони (як користуватися дошкою, які функції вона має), так і з методичної (як краще подавати матеріал, які вправи доцільніше використовувати у певних дисциплінах). Таким чином, у процесі поступового розширення застосування нових технологій розширюються і вміння викладача, що дозволяє отримати найбільш ефективний результат.

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАНЯТТЯ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДОШКИ

Чорненький М.І. *(Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, м. Одеса, Україна)*

Сучасні технології дозволяють ефективно вирішити одну з найактуальніших проблем у навчанні – проблему забезпечення наочності у подачі нового матеріалу. Використання дошки і крейди або білої дошки і маркера не могло забезпечити повноцінної наочності. Крім того, відтворення текстів, схем, таблиць займало значну кількість часу, зменшуючи ефективність навчання. Робота з інтерактивною дошкою дозволяє надати більше інформації за той самий час, урізноманітнити способи її подання, тому що використовуючи інтерактивну дошку на практичних заняттях ми можемо застосовувати не лише аудіальний і візуальний канали сприйняття інформації, але і кінестетичний канал, який полягає в передачі інформації через рухи, дотик та емоції, що виникають після цього. За умов використання всіх вищезазначених каналів сприйняття інформації студентами буде на найвищому рівні. Але щоб досягти такого результату, треба відповідно підготувати матеріали до заняття.

Традиційно для роботи з інтерактивною дошкою викладач створює презентацію за допомогою програми Microsoft PowerPoint, в якій розміщує слайди з інформацією. Слід зазначити, що використання саме цієї програми не є обов'язковим, тому що існують також інші програми для створення презентацій (наприклад Adobe Activate). Але вказана програма є найбільш універсальною, тому що встановлюється на значній кількості комп'ютерів, а значить зручно буде використовувати створену презентацію, редагувати її на різних комп'ютерах, інтерактивних дошках.

Готуючи презентацію викладач має проаналізувати те, яким чином застосувати всі канали сприйняття інформації: яку інформацію потрібно прокоментувати (аудіальний канал), що можна відтворити в схемах, таблицях, фотографіях (візуальний канал), в яких вправах можна застосувати переміщення елементів, їх трансформацію (кінестетичний канал).

Як показують дослідження, застосування інтерактивної дошки підвищує ефективність навчання, надає додаткову мотивацію студентам, дозволяє передати більше інформації на занятті. Проте для досягнення такого результату викладач має забезпечити правильне подання інформації.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ГИПЕРТЕКСТА ПРИ КОНСТРУИРОВАНИИ УЧЕБНИКА ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ

Шилофост Н. М. (*Одесский национальный экономический университет,
г. Одесса, Украина*)

Текстотека традиционных учебников по русскому языку как иностранному является совокупностью линейных текстов, в то время как знания нелинейны по своей природе. Следование по разветвленной структуре информационных цепочек гипертекста более полно соответствует мыслительным процессам в мозгу человека. Эффективно осуществить презентацию суммы лингвистических знаний, показать учащимся взаимосвязи и взаимозависимость языковых явлений возможно с помощью учебного гипертекста.

Учебный гипертекст представляет собой нелинейно организованную текстовую информацию в виде ветвящейся структуры. Структура учебного гипертекста характеризуется: 1) нелинейностью; 2) наличием ссылок, обеспечивающих переход от одного смыслового центра к другому; 3) жанровой и стилистической полимодальностью; 4) визуализацией учебной информации. Преимущество организации процесса обучения на основе учебного гипертекста состоит в предоставлении студентам возможности овладевать учебным предметом, следуя собственной логике, уровню фоновых знаний и предыдущему когнитивному опыту.

Грамотно сконструированный учебник по русскому языку как иностранному предлагает учащемуся схему следования в гипертексте учебника, которая может произвольно изменяться самим обучаемым. С помощью такого учебника студент может легко осуществить самоконтроль и самокоррекцию качества обучения.

Презентация учебного материала урока в форме гипертекста позволяет учесть психологические особенности личности учащегося и тем самым реализовать принцип личностно-ориентированного метода обучения, так как учащийся получает знания в процессе собственной когнитивной активности. Изучение нового материала, его закрепление и контроль могут осуществляться с различной полнотой и последовательностью, в индивидуальном темпе.

Опыт работы показывает, что применение гипертекстовой технологии при конструировании учебника по русскому языку как иностранному повышает эффективность обучения в результате возрастания уровня мотивации и как следствие познавательной активности учащихся.

НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ КОНТРОЛЯ ЗНАНИЙ СТУДЕНТОВ ПРИ ИСПОЛЬЗОВАНИИ МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОЙ СИСТЕМЫ

Шипилов Ю.И. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Рейтинговый контроль в обучении предполагает не формальную замену одной оценочной системы другой, а соответствующую перестройку учебного процесса, требующего от преподавателя определенной затраты времени и сил.

Эта система, несмотря на имеющиеся в ней недостатки, позволяет полнее раскрыться студенту, вызывает дух соревнования, повышает интерес к предмету. При отсутствии компьютеров на учебных местах затрачивается много времени на подготовку раздаточного материала с вариантами по количеству учащихся в группе подсчет баллов и перевод их в общепринятую шкалу оценок, для обеспечения равных возможностей для студентов. При этом усиливается эффект обратной взаимосвязи между всеми участниками такого интенсивного применения передовых технологий в обучении. В этом случае и преподаватель попадает под влияние такого эффекта, что требует от него высокой концентрации и соответствующей подготовки. Основным принцип рейтингового контроля – это контроль и оценка качества знаний и умений с учетом систематической работы студентов.

Использование тестовых форм контроля знаний представляет значительный интерес, поскольку результаты тестирования легко подвергаются обработке и, кроме того, именно тестовая форма контроля знаний учащихся является наиболее объективной. Результаты тестирования позволяют выявить индивидуальный индекс успеваемости каждого отдельного студента.

Кроме того, результаты тестирования чрезвычайно полезны для самого преподавателя, так как позволяют выявить пробел знаний и недостаточность усвоения важного материала в определенных разделах модулей, что в свою очередь служит важным моментом в правильном построении лекционного курса.

Несмотря на то, что тесты можно отнести к тестам множественного выбора, они сконструированы таким образом, что не дают возможности студентам найти ответ поверхностным путём, а заставляют его мобилизовать свои знания, память, умение сопоставлять и анализировать факты для нахождения правильного ответа.

Проблемой для высшей школы Украины в контексте Болонского процесса является: разработка методики расчета педагогической нагрузки преподавателей в условиях кредитно-модульной системы организации учебного процесса и учебной нагрузки студента, а также взаимосвязь между ними.

Опыт использования модульно-рейтинговой системы позволяет сделать вывод, что такой контроль знаний дает возможность активизировать студентов на занятиях и после занятий, развивает интерес к предмету, повышается, таким образом, качество знаний по дисциплине.

НОВІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ – ПОТУЖНИЙ ФАКТОР ПОКРАЩЕННЯ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Якименко О.О., Тягай О.Я., Бірюков В.С., *(Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна)*

Інноваційні технології (ІТ) сьогодні – це один із найважливіших напрямків планування розвитку освітнього процесу у всьому світі.

Рівень розвитку ІТ, якщо він достатньо високий, сприяє успішності підготовки молодих спеціалістів, відсутність ІТ робить неможливим його ефективне керування.

В Одеському національному медичному університеті на кафедрі пропедевтики внутрішніх хвороб та терапії, навчаються студенти II, III курсів медичного факультету, II, III, IV курсів стоматологічного факультету, це наші співвітчизники з усіх куточків України, а також студенти – іноземці, громадяни більш ніж 30 іноземних держав. Середню освіту вони отримали дуже якісну, з точки зору науково-технічного забезпечення, тому колектив кафедри використовує, відповідно до вимог часу, комп'ютерні мережі, відеоконференції, передачу голосу через цифрові мережі з лабораторій, палат, завдяки переносним та кишеньковим комп'ютерам для поліпшення учбового процесу.

Розуміння того, як керувати ІТ проектом, працювати в багатодисциплінарній команді зробило успішним втілення в процес навчання ІТ; тобто:

- кожного року приймати участь у інтернет-конференціях студентам нарівні з викладачами і лікарями;
- представляти науковий матеріал у вигляді презентацій у телекомунікаційних мережах ;
- створювати електронні книги;
- відтворювати стендові доповіді і демонструвати їх на постерних сесіях , а також під час інтернет-конференцій в університетах Одеси, України і за кордоном;
- створити постійно оновлений інтернет–ресурс круглого столу «Особливості проявів метаболічного синдрому у молоді» з дистанційним переглядом та обговоренням висновків.

Впровадження ІТ у вищу освіту сприяє посиленню загальної студентської мотивації, покращенню якості навчального досвіду та перехід від пасивного до активного навчання.

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ В ОБУЧЕНИИ АРХИТЕКТУРНОМУ ПРОЕКТИРОВАНИЮ

Яровая В.П. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Внедрение новых информационных технологий, возникших за последние годы, открыло для преподавания архитектурного проектирования совершенно новые возможности. Арсенал средств формообразования в архитектуре стремительно изменяется под воздействием социального и научно-технического прогресса, новых потребностей и возможностей человека. Современный подход к архитектурному проектированию, основан на аналитической систематизации факторов и оптимальном использовании все возрастающих возможностей современных цифровых технологий, что позволяет подойти к достаточно гибким и сложным приемам образования архитектурных форм.

Комплексный анализ месторасположения объекта и отдельно взятых элементов, изучение структуры проектируемого пространства, позволяет составить его информационную модель. С помощью схематического моделирования градостроительных решений выявляется потенциал и возможные перспективы развития проектируемой территории, функциональные особенности среды и ландшафта, экономические, природно-экологические факторы, сохранение исторического наследия. Необходимо исследовать область эмоционально-визуального восприятия – взаимодействия проектируемых объектов со средой, архитектурно-композиционную преемственность и стилистические особенности. В результате использования подобного метода, появляются возможные вариации композиционных структур – в этом заложена программа дальнейшего грамотного и ответственного моделирования архитектурной формы.

С помощью новых информационных технологий студенты могут вычислить и проанализировать результат исследуемых концепций и определить наиболее рациональный вариант для дальнейшего изучения и внедрения в контекст. В создании концептуального решения объекта, к поиску и созданию архитектурной формы необходимо подходить системно - объединив предпроектный и проектный анализ в единую концепцию. Вычислительная техника дает возможность расширить круг инвариантов, сократить временной фактор и с минимальными просчетами получить более точный результат

проектного решения.

Информатизация отразилась на архитектурном проектировании в виде новых методов проектирования, ориентированных на создание виртуальности, интерактивности, адаптации пространства. Сервис резервного копирования и синхронизации данных Dropbox является прекрасным тому примером. Отличительной его особенностью является возможность группового использования – виртуальная проектная мастерская. Эта функция незаменима при удаленной работе над одним проектом группы студентов, причем все файлы в такой виртуальной аудитории будут одновременно синхронизированы и доступны для всех. Скорость проектирования возрастает в 2-4 раза, следовательно, и производительность проектировщика увеличивается, пропорционально скорости. Можно находясь в любой точке мира обмениваться информацией, совместно обсуждать проект, общаться, передавать чертежи, изменять их в режиме он-лайн – вести активный творческий процесс проектирования и обучения. Подобный подход к обучению студентов в полной мере соответствует духу Болонского процесса, базирующегося на принципах создания Зоны общеевропейского образовательного пространства, главной задачей которого является сохранение и повышение качества образовательных услуг. Преподаватели и студенты должны постоянно углублять свои знания, внимательно изучать весь комплекс мировых достижений в области архитектуры и стремиться к их развитию и пополнению.

Благодаря цифровому моделированию, обучение архитектурному проектированию выходит на совершенно новый уровень, где будущий архитектор путем систематизации и генерирования параметров и факторов контекста (среда, история, мобильность населения, социальные группы и т.д.) создает инфомодель применяемую в проектной деятельности. Итогом подобного действия является не только создание модели ультрасовременной архитектуры, но и что наиболее важно – формируется осознанный, ответственный подход к проектированию, закладываются основы профессиональной этики и гражданской позиции будущего архитектора.

Общемировые тенденции развития образования, ситуация, складывающаяся в украинской системе высшей школы, настоятельно требуют глубокого и всестороннего обновления структуры и содержания высшего образования, последовательного и незамедлительного внедрения инновационных технологий обучения и воспитания.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ СРЕДСТВ ПРИ ПОДГОТОВКЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНЫХ СПЕЦИАЛИСТОВ

Яценко Л.Ф. (*Крымский инженерно-педагогический университет,
г.Симферополь, Украина*)

В настоящее время практически все виды человеческой деятельности связаны с умением получать и обрабатывать информацию. Все возрастающая интенсивность информационных процессов обуславливает активное использование компьютерной техники на различных стадиях обучения и подготовки специалистов, а также порождает и активизирует поиск новых форм обучения.

На протяжении последних лет преподаватели различных дисциплин стремятся использовать в учебном процессе различные технологии мультимедиа. Применение мультимедиа-средств в обучении позволяет решить многие проблемы – сэкономить время преподавателя на организацию учебного процесса, использовать разнообразный набор интерактивных средств обучения: графику, анимацию, звуковые и видео-элементы.

Мультимедийная информационная среда создает предпосылки для активизации различных видов деятельности человека, в том числе усвоения нового материала и актуализации полученных знаний.

Мультимедийные средства обучения способствует развитию профессиональной заинтересованности студентов в получении знаний по своей специальности.

Мотивационный аспект повышения активности студентов четко просматривается при использовании мультимедийных средств для решения различных проблемных ситуаций [1].

Для того, чтобы украинские вузы выпускали конкурентоспособных на рынке труда специалистов, необходимо формировать обучающие программы, в которых бы сочетались аспекты изучения нового материала и приобретения навыков с исследовательской работой и стремлением решить реальную, встречающуюся на практике, задачу, волнующую будущих работодателей. «Пока же сложилась ситуация замкнутого круга: разработчики учебных планов не привлекают работодателей, а работодатели не признают таких учебных планов» [2].

Концептуальные основы подготовки студентов по специальности «Социальная информатика» [3] предполагают, что выпускники могут быть

заняты в различных сферах человеческой деятельности, и, следовательно, должны владеть методами моделирования и анализа различных ситуаций. При этом важно научить студентов находить полезные результаты при любом варианте развития ситуации. Поэтому в процессе обучения эффективной оказывается технология «Деловые игры» с постановкой конкретных экологических, экономических или социальных задач, использование информационных ресурсов для поиска статистической информации, ее обработки и анализа.

Предварительная внеаудиторная работа над решением поставленной проблемы может сопровождаться защитой своих проектов. В этом случае вырабатываются навыки анализа ситуации, публичного представления своего решения с использованием всех доступных мультимедийных средств.

Более того, даже в процессе выполнения лабораторных работ целесообразно предоставлять студентам возможность творческого подхода к выполнению поставленного задания, например, разрабатывая небольшой модуль для автоматизации решения.

Автор данной работы в течение нескольких последних лет в учебном процессе активно используются различные мультимедийные средства обучения, среди которых можно выделить следующие:

- создание программных продуктов для решения тех или иных учебных задач;
- компьютерные деловые игры на лабораторных и практических занятиях.

Таким образом, стремление использовать современные мультимедийные средства для решения социально-значимых задач мотивирует студентов глубже изучать область своей профессиональной деятельности и активизирует их в стремлении овладеть соответствующим современным инструментарием решения тех или иных проблем.

Литература

1. Дополнительные аспекты обучения с применением мультимедиа. - <http://www.ido.rudn.ru/Open/multimedia/> .
2. Байденко В.И. Болонский процесс: Курс лекций. М.: Логос. 20004.–208 с.
3. Билялова Л.Р., Яценко Л.Ф. Концептуальные основы специальности «Социальная информатика» // Професійна освіта: проблеми і перспективи. – Київ-Сімферополь: КРП «Кримнавчпеддержвидав», 2010. – С. 7 – 10.

**МІСЦЕ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ**

ВЫСШЕЕ ОБРАЗОВАНИЕ И НАУЧНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ: НА ПУТИ К НОВОЙ ПАРАДИГМЕ

Бабайлов В.К., Большенко С.Ф. *(Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет, г. Харьков, Украина)*

Одной из актуальных проблем высшей школы на современном этапе ее развития является необходимость совершенствования системы подготовки специалистов. Данную проблему необходимо рассматривать не как очередную модную популистскую кампанию, а именно в контексте объективно назревшего и начавшего свой путь процесса формирования новой парадигмы «Наука – Производство». Решение этого вопроса и стало целью научного исследования.

Термин «парадигма» относительно редко встречается в научных работах посвященных решению проблем в сфере высшего образования. В настоящее время наблюдается вспышка интереса к разработке парадигм, которую связывают с кризисом наук, производства и самих парадигм.

Характерная черта новой парадигмы – смещение акцента с материального производства на индустрию научного исследования и внедрения новшеств. Фактически речь идёт о переоценке роли, места и цели трёх основных видов производств: традиционного (материального), производства новшеств (научных исследований) и внедрения новшеств. То есть, речь идёт о совершенно новой последовательности стратегических действий: если до сих пор материальное производство задавало тон внедрению и исследованию, то теперь следует ожидать обратный процесс: исследование должно определять условия внедрению, а внедрение – производству. Это вытекает из уже реально осязаемой тенденции насыщения материального производства, достижения его пика из-за истощения природных ресурсов, смещения акцента на возрастание роли научных исследований и внедрений. Соответственно, должна измениться и парадигма Высшего образования, что предусматривает смещение акцента в направлении подготовки исследователей, способных внедрять результаты исследований. Это заменит эпизодическое, рутинное, любительское внедрение на профессиональное по качеству и предпринимательское по своей сути.

Высшему образованию необходимо делать ставку не столько на добросовестных исполнителей, сколько на творческих, исследовательских личностей, поисковиков, новаторов и готовить преимущественно учёных,

предпринимателей, способных профессионально отвечать на любые непредсказуемые вызовы и решать беспрецедентные задачи.

Известное кредо японского менеджмента: «Хороший исполнитель – плохой исполнитель» должно стать правилом не только в производственной деятельности, но и, отчасти, в образовательном процессе. Это требует изменения и характера взаимодействия в модели поведения системы «Учитель (преподаватель) – учащийся (студент)», то есть необходимо заменить парадигму «Начальник – подчинённый» на парадигму «Преподаватель и студент – исследователи и генераторы новшеств для внедрения в производство». «Исследование, внедрение, производство» – вот та система координат, то трёхмерное пространство, в котором должна сосредоточиться и современная эффективная образовательная деятельность. Высшее образование из кастового должно превратиться в разновидность производства, стать составной органичной частью исследования, внедрения и материального производства, своевременно и оперативно реагировать на любые изменения в указанной системе координат. Это влечет за собой и изменение во взглядах на роль Высшей школы в системе общественных отношений.

Государству отводится роль мудрого посредника между высшей школой и бизнесом, помощника в налаживании эффективного и взаимовыгодного сотрудничества между ними. Однако при этом его вмешательство в их оперативную деятельность должно быть минимальным.

В данном контексте актуальным становится и вопрос роли, места и цели научных конференций. В настоящее время они являются местом обмена научными идеями внутри самих научных сообществ. В контексте неразрывности научных исследований и предпринимательского внедрения их результатов в производство научные конференции из неких салонов, клубов интеллектуалов должны трансформироваться в ярмарки новых идей, на которых кроме научных работников должны обязательно присутствовать те, для кого собственно предназначены новые идеи – предприниматели. Научные конференции должны превратиться в научно-предпринимательские ярмарки новых идей. Это будет показателем начала действительной реализации цепочки трёх производств: исследовательского (производства новых знаний), внедренческого (производства новых прикладных методик и технологий) и материального (производства продуктов и услуг).

ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Браженко В.Є., Турпурова Т.М. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)*

Модель поліморфного принципу організації навчального процесу в ОНАХТ передбачає застосування системи навчально-наукової діяльності викладачів та студентів. Сучасна система навчально-наукової діяльності спрямована на виховання наукової культури, індивідуалізацію студентів, формування професійної етики. Саме система науково – дослідної роботи студентів є складовою частиною професійної підготовки, що дозволяє формувати особисті творчі здібності майбутніх фахівців. Науково-дослідна робота студентів організована за трьома напрямками: науково-дослідна робота у навчальному процесі; науково-дослідна робота у позанавчальний час; участь студентів у конференціях, конкурсах, олімпіадах, оформленні статей у співавторстві з викладачами.

Науково – дослідна робота у навчальному процесі, як самостійна робота студентів сприяє оволодінню методологією та методами наукового підходу до розв'язування завдань за актуальними проблемами галузі, формуванню наукового світогляду. Передбачено підготовка рефератів, наукових доповідей, тематика яких сформульована відповідно до актуальних проблем галузей, що дає практичні навички оформлення наукових матеріалів відповідно до вимог стандартів. Ефективність самостійної роботи характеризується систематизацією знань, засвоєнням результатів наукового пізнання, процесом отримання цих результатів, розвитком творчої здібності та формуванням пізнавальної діяльності студентів. Під час навчання відбувається єдність науки і практики, виховання патріотичного відношення до досягнень наукових шкіл ОНАХТ, України. Вивчення дисципліни «Науково-дослідна робота студентів» дає практичні навички організації наукових досліджень в умовах творчих колективів за спільною творчою діяльністю. Результати роботи сумісно оформлюють у звітах та доповідях на наукових студентських конференціях. Науково – дослідна робота студентів в позанавчальний час дозволяє здійснити наукову роботу у наукових гуртках, напрями досліджень яких є складовими частинами наукової роботи ОНАХТ. Науковий досвід застосовується при виконанні дипломних, магістерських робіт з розробкою технологічних, проектних рішень. Такі напрями організації науково-дослідної роботи підвищують науково-кваліфікаційний рівень підготовки майбутніх фахівців.

РЕЗУЛЬТАТИ АНКЕТУВАННЯ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ З ПИТАНЬ КОНКУРЕНЦІЇ ТА КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ

Васильєва І.Г. (*Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна*)

Актуальність. Система освіти у зв'язку з соціально-демократичними змінами, які відбуваються у нашому суспільстві, теж зазнає певних змін саме у напрямку професійної підготовки фахівців, яка націлена на виховання та розвиток їх особистісних якостей. Визначається тенденція зростання потреби у конкурентоздатних фахівців в різних галузях народного господарства та поява можливостей застосування психологічних заходів до рішення цієї проблеми. **Мета дослідження** полягає у аналізі характеристик та уявлень майбутніх економістів про конкуренцію та конкурентоздатність в сучасних умовах розвитку ринкової економіки. **Методика та організація дослідження.** Дослідження проводилось в 2012 році в Національного технічного університету «ХПІ»(м. Харкові) серед 96 студентів різних курсів економічного профілю навчання (спеціальності «Економіка підприємництва», «Фінанси», «Менеджмент організацій». Дослідження проводилось методами допиту та анкетування. Була використана авторська анкета Філь–Васильєва (2011р.). **Результати дослідження.** На думку майбутніх економістів, конкурентоздатний фахівець в галузі економіки, це не тільки той, хто володіє професійними знаннями, волею, інтуїцією та прагне постійно вчитися й бути компетентному в своїй професійній галузі; має готовність до постійного професійного самовдосконалення, але насамперед, той, хто має такі особистісні риси як впевненість в собі, цілеспрямованість та рішучість, надійність та відповідальність, який повинен мати аналітичне мислення, здатність управляти собою та іншими, потребу в досягненнях та подальшому розвитку та т.п. Дослідження показало, що 75% студентів-економістів оцінюють власну конкурентоздатність як високу (70 балів та більше із 100), 25,0% - як середній та вище середнього рівня (більше 50 балів). Також студенти відчувають потребу у подальшому розвитку конкурентоздатності: 25,92% студентів на 100 балів (із 100); 22,22% – на 90 балів; 22,22% - на 80 б.; 48,16 на 70 балів; 7,4% - на 50 б. та менш ніж 40 балів.

Висновки. Проведені дослідження уявлень та оцінок конкурентоздатності студентів – економістів висвітлили наявність деяких протиріч між визначеними ними пріоритетами, їх спрямованістю, змістом підготовки та традиційним підходом до навчання у вузі. Було зазначено звернути увагу на те, що державний стандарт фахівця економічного профілю потребує доповнення: визначення моделі фахівця як особистості, що має певні властивості та якості.

Узагальнюючи висловлювання та міркування студентів, можна висловити їх бажання, щоб вища школа була націлена не тільки на засвоєння майбутніми фахівцями певної суми знань, але і на розвиток їхньої особистості, її пізнавальних і творчих здібностей.

РОЛЬ ПІДСУМКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ В ФОРМУВАННІ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГУМАНІСТИЧНОГО СВІТОГЛЯДУ

Вдовиченко А.М. *(Одеська національна академія зв'язку ім. О.С. Попова, м. Одеса, Україна),*

Нагайник В.А. *(Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна)*

Майбутнє України значною мірою залежить від виховання молоді, формування її самосвідомості, наукового світогляду. І в розв'язанні даної проблеми особливе місце займають вищі навчальні заклади (ВНЗ). Основоположні принципи виховання реалізуються в навчальному процесі при проведенні лекцій, семінарських занять, колоквіумів, диспутів, теоретичних і практичних модулів тощо. Однак ще більшу роль при цьому мають відігравати підсумкові студентські наукові конференції ВНЗ. Адже підготовка і проведення їх дає змогу студентам не тільки краще засвоїти матеріали вивчених нормативних соціально-гуманітарних дисциплін, а й розширити свій політичний, науковий кругозір, ерудицію, відточити логіку глибокого самостійного мислення, набути уміння працювати з літературою, виділяючи головне, аналізувати висловлювання інших, дискутувати, відстоювати свої думки, погляди в полеміці, оцінювати складні явища суспільно-політичного життя. Дуже важливим кроком при підготовці до студентських наукових конференцій ВНЗ є вибір їх актуальних тематик і винесення на обговорення логічно між собою пов'язаних доповідей з найпекучіших проблем.

Підкреслимо, що однією із глобальних проблем сучасності є запобігання катастрофічного забруднення навколишнього природного середовища, без невідкладного розв'язання якої здобутки у соціально-економічній сфері взагалі втрачають свій сенс. Тому глобальної екологічної проблеми торкаються різні громадські і політичні форуми на рівні ООН. Свідками її важливості є поява у ВНЗ таких дисциплін, як екологічна економіка, еколого-економічна філософія, соціальна екологія та ін.

Чим же викликаний великий інтерес до цієї проблеми і чи є привід у світової спільноти для непокоєння? Відповідь повинна дати підсумкова студентська наукова конференція «Глобалізація як якісно новий етап в розвитку світової спільноти», в рамках якої доцільно виділити такі наукові доповіді: «Глобалізація та її еколого-економічні і соціальні наслідки»; «Філософія

світогосподарського розвитку і філософія буття»; «Формування нової парадигми розвитку людства і перехід до неї – невідкладна проблема сучасності».

Перший доповідач, зосереджує увагу на еколого-економічних і соціальних наслідках глобалізації, використовуючи статистичні дані. Відповідь на питання, яка ж причина загрозово-катастрофічного становища, дається у другій доповіді – «Філософія світогосподарського розвитку і філософія буття». Доповідач підкреслює, що глобальні проблеми сучасності, в т.ч. й екологічні, слід розглядати крізь призму розвитку не тільки продуктивних сил, а й суспільних відносин і насамперед їх центральної ланки – способу господарювання. В центрі ж існуючої філософії світогосподарського розвитку лежать такі принципи, коли над усіма процесами домінує економічна складова, спрямована на «споживання заради споживання», сама природа розглядається як ресурсна база для подальшого нарощування виробництва, а весь глобальний світ перетворюється в поле битви за ресурси, загострюючи одночасно соціально-економічні суперечності й суперечності між людиною і природою. Це не філософія прогресу, а філософія розрухи, котра породжує особливий тип людини – «економічної людини», її моральні цінності зводяться до спільного знаменника – грошей, культу наживи.

Отже, така філософія господарювання, з одного боку, об'єктивно призводить до деградації і виснаження продуктивних сил, катастрофічно погіршуючи навколишнє середовище, з другого, – до кризи суспільних відносин. Після заслуховування перших двох доповідей студенти, і це дуже важливо, самостійно приходять до висновку, що без зміни застарілої моделі розвитку, без нової філософії буття, яка виходить за рамки постмодерну з його культом наживи і гедонізму, вирішити глобальні проблеми сучасності неможливо в принципі.

Яка ж повинна бути модель розвитку суспільства? Відповідь на це питання дається в третій доповіді – «Формування нової парадигми розвитку людства і перехід до неї – невідкладна проблема сучасності». На думку доповідача, зразком такої моделі має бути вчення В.І.Вернадського про ноосферу (сферу розуму), де відновлення й збереження природного середовища і людини ставиться вище будь-якого суто економічного ефекту, а кінцевим станом, до якого повинне прагнути суспільство – реалізація ідеї гуманізму. Проведена конференція займе достойне місце у вихованні гуманістичного світогляду молоді, її загальної культури, без чого майбутнього у світової спільноти немає.

КЛАСТЕРНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ ПРОИЗВОДСТВА В ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ – АРХИТЕКТОРОВ

Вершинин В. И. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Особенностью архитектурного образования является его высокая динамичность, связанная с необходимостью постоянного внедрения в учебный процесс новых передовых решений, отражающих достижения во всех сферах архитектуры и градостроительства. Важным аспектом современного этапа развития промышленной архитектуры, характеризующегося широким распространением малых и средних предприятий, является их объединение в кластеры, сетевую форму пространственной организации производства, обеспечивающую максимальные преимущества для малого бизнеса. Кластеры - промышленные группы географически соседствующих компаний тесно связанных отраслей, взаимно способствующих росту конкурентоспособности друг друга.

Кластеры - новая как для нашей, так и для мировой экономики в целом, форма пространственной организация производства, соответствует условиям рыночной конкуренции и существенно образом различается от таких характерных для плановой экономики промышленных комплексов, как агломерации, промышленные районы и узлы, территориально - производственные комплексы и др., традиционно являвшиеся объектом изучения в учебном заведении. Производственные кластеры обладают одновременно территориальными и отраслевыми признаками. При рассмотрении в учебном процессе функционально - планировочных и архитектурно - пространственных особенностей кластерных образований необходимо акцентировать внимание на таких их параметрах, как географический охват (локальный, региональный, государственный, наднациональный, глобальный), специализация кластера (высокотехнологичные производства, обрабатывающие низкотехнологичные, творческие, аграрные и ремесленные), функциональная структура (производственное «ядро», сопутствующие производства, обслуживающие объекты, вспомогательные объекты), технологическая глубина и ширина, и др.

Ознакомление с основными принципами кластерного формирования производства в рамках теоретического курса «Типология промышленных предприятий» позволяет получить студенту правильное представление об основных направлениях развития предприятий в современных условиях и верно использовать полученные знания в курсовом и дипломном проектировании.

ПРО ПІДГОТОВКУ ІНЖЕНЕРІВ-ТЕХНОЛОГІВ ІННОВАЦІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ

Вировой В.М., Гергега О.М. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, Одеса, Україна)*

Останні десятиліття привнесли в технологію будівельних матеріалів результати досліджень природничих наук: практично усі сучасні матеріали являють собою композити, технологія виготовлення котрих базується на досягненнях фундаментальних наук. Ступінь розвитку сьогоденного матеріалознавства не міг не вплинути на підходи до вивчення властивостей будівельних матеріалів, на методах їхнього проектування та виробництва. Так при опису складноорганізованої структури матеріалу і його властивостей помітну роль зараз відіграють ідеї і методи теорії самоорганізації, які дозволяють вивчати комплексні процеси генезису та функціонування матеріалу, а також досягнення теорії динамічних систем і кластерний підхід до опису структури, котрі дають можливість вивчати структуру та еволюцію розвитку матеріалу як системи.

Широка тематика цих досліджень охоплює традиційні та сучасні напрями будівельної науки: це і подальший розвиток поліструктурної теорії композиційних будівельних матеріалів, вивчення особливостей структуроутворення та формування властивостей полімерних композитів, дослідження питань модифікування бетонів поліфункціональними добавками, підвищення тривкості і довговічності спеціальних бетонів, розробка методів комп'ютерного моделювання у матеріалознавстві та інші.

Але нажалі ці розділи науки не увіходять до базових навчальних програм з матеріалознавства та технології будівельних матеріалів, бетонів включно. Між тим аналіз тенденцій розвитку ринку праці у будівельній індустрії показує, що існує дефіцит спеціалістів, які можуть сприяти вдосконаленню якості будівельних матеріалів та виробів на базі сучасного стану розвитку науки. Такі фахівці – інженери-технологи інноваційної спрямованості – будуть мати можливість впроваджувати у виробництво наукоємні технології створення спеціалізованих модифікацій бетону та його складових, перспективу використання у будівельному матеріалознавстві досвіду природничих наук, і між іншим надасть перспективу щодо питання привнесення у стандарти будівельної галузі теоретично обґрунтованих норм, відхід від панування емпіричних залежностей.

Зазначене зумовило актуальність відкриття в Одеській державній академії будівництва та архітектури підготовку бакалаврів за напрямом «Інженерне матеріалознавство».

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Воєцька О.Є., Лапінська А.П., Бордун Т.В., Макаринська А.В., *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса)*

Загальносвітові тенденції вищої освіти - розвиток в спеціалісті наукового мислення і творчого підходу до проблем науки і виробництва, а також виховання в ньому потреби і вироблення здатності добувати і удосконалювати знання самостійно. Науково-дослідна робота студентів (НДРС) у вищому навчальному закладі є одним із основних чинників підготовки висококваліфікованих кадрів відповідного профілю.

НДРС забезпечує вирішення таких основних завдань: формування наукового світогляду, оволодіння методологією і методами наукового дослідження; надання допомоги студентам у прискореному оволодінні спеціальністю, досягненні високого професіоналізму; розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей студентів у вирішенні практичних завдань; прищеплення студентам навичок самостійної науково-дослідницької діяльності; розвиток ініціативи, здатності застосувати теоретичні знання у своїй практичній роботі, залучення найздібніших студентів до розв'язання наукових проблем, що мають суттєве значення для науки і практики; розширення теоретичного кругозору і наукової ерудиції майбутнього фахівця.

Студенти починають свою наукову діяльність у наукових гуртках, які є основною формою науково-дослідної роботи, яку студенти виконують в позанавчальний час. На наш погляд наукові гуртки є однією із ефективних форм науково-дослідної роботи зі студентами перших курсів. На кафедрі технології комбікормів і біопалива діють 5 наукових гуртків за такими напрямками: розробка рецептур та технологій виробництва престартових комбікормів для сільськогосподарських тварин, птиці, риб; отримання кормових добавок на основі зерна сої та продуктів його переробки; дослідження продуктивної дії сучасної комбікормової продукції; виробництво вологих комбікормів для домашніх тварин; науково-практичні основи виробництва біопалива з побічних продуктів переробки сільськогосподарської сировини.

Кожен з них являє собою невеликий (3-5 осіб) творчий колектив студентської молоді, який працює над однією проблемою або темою. Кожним науковим гуртком керує професор або доцент кафедри. Мета гурткової роботи полягає в

тому, щоб запалити в студента вогник творчості, залучити до дослідницького підходу в усіх сферах його діяльності. Безпосередні задачі гурткової роботи на 1 курсі: поглиблення знань з дисциплін фундаментальної підготовки за спеціальністю; розширення ерудиції студента як майбутньої особистості; визначення схильності студента до досліджень в тому чи іншому напрямку. Враховуючи вищевказане, доцільно запропонувати міжкафедральні наукові гуртки, оскільки це дозволить студентам першого курсу отримати практичну спрямованість досліджень, мотивацію для набуття професійних компетенцій, навичок вирішення науково-практичних проблем. Ефективність роботи таких гуртків підвищиться, оскільки вирішення проблеми буде супроводжуватись більш глибоким різнобічним обґрунтуванням.

Діяльність студентів у гуртках сприяє їх активності, стимулює їх до наукового дослідження, самостійної роботи над вивченням певної проблеми шляхом індивідуалізації. Це, у свою чергу, сприяє оволодінню певного фаху, розширює загальні і поглиблює спеціальні знання. На 4,5-му курсах навчальним планом передбачається НДРС, на якій студенти продовжують наукові дослідження розпочаті в гуртках, займаються новими напрямками досліджень.

Особливість більшості науково-практичних рішень, запропонованих у технології виробництва комбікормів – оцінка їх ефективності неможлива без біологічних досліджень, оскільки прогнозований розрахунковий ефект залежить від багатьох факторів. Саме тому в НДРС на кафедрі використовується проведення модельних експериментів у віварії Інституту стоматології Академії медичних наук України, що покращує якість наукових робіт та обґрунтованість рішень.

Узагальнюючи вищевказане, можна зробити висновок про ефективність інноваційних підходів щодо організації НДРС на кафедрі. Функціонування наукових гуртків при кафедрах є невід'ємною складовою НДРС, яке дозволяє виявити найздібніших студентів – майбутніх викладачів, науковців, дослідників.

Напрямами удосконалення наукової роботи є: розширення наукових зв'язків з провідними зарубіжними навчальними закладами, проведення спільних досліджень, участь у конференціях; поєднання зусиль науковців та практиків, залучення до наукової роботи провідних галузевих підприємств; міждисциплінарний характер досліджень.

ВНЕДРЕНИЕ НАУЧНЫХ ПАРАДИГМ: ВЗАИМОСВЯЗЬ С ОБРАЗОВАНИЕМ

Выровой В.Н., Дорофеев В., Гергега А.Н., *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, Одесса, Украина)*

Научные парадигмы, как исходные концептуальные схемы, модели постановки проблем и их решения, методы исследования, господствующие в течение некоторого временного интервала, проходят определенный путь становления – от разработки классических теоретических основ в научных публикациях до их изложения в учебниках. Учебники разъясняют суть принятых теоретических положений, показывают пути их использования и являются основными источниками знаний для всех последующих поколений исследователей, которые закрепляют и развивают традиции принятых парадигм. Анализ истории формирования научных парадигм показывает определенную периодичность смены моделей познания от тщательного анализа (методы редукционизма) до Аристотелевского «сумма больше слагаемых» (методы холизма).

Более двухсот лет базовой моделью окружающих предметов принята непрерывная среда, которая оценивается средними характеристиками. Практически все теоретические зависимости основываются на феноменологических подходах, что позволяет решать сложные прикладные задачи. Многие поколения успешных исследователей усваивали и развивали научные и прикладные задачи в рамках принятой парадигмы, благодаря прекрасно подготовленным учебникам и пособиям. За это время образовался словарь необходимых терминов, при помощи которых специалисты могут выразить и воспринять суть возникающих задач.

Во второй половине двадцатого века и начале нынешнего сформировались основы системного подхода. Благодаря работе специалистов в различных областях науки возникли мультидисциплинарные методы анализа и описания объектов различной природы, возникли и развиваются новые научные направления, связанные с процессами самоорганизации, неравновесности, самоподобия и т. п. Интенсивно создаются новые коммуникативные характеристики, новые понятия и термины, вносится новый смысл в существующую терминологию. Наблюдается объективный процесс становления новых научных парадигм. Поэтому стоит важная и актуальная задача – подготовка научно-методических пособий, направленных на разъяснение сущностей современных теоретических разработок и их применения, написанных языком, содержащим термины, эффективно описывающие новые научные направления. Это позволит ориентировать студентов на понимание и использование достижений становящейся новой научной парадигмы, что приведет к формированию профессионального и успешного специалиста.

ЗНАЧЕННЯ ТЕОРЕТИКО-ЙМОВІРНОСНИХ МЕТОДІВ У СИСТЕМІ ЗНАНЬ СУЧАСНИХ ІНЖЕНЕРІВ-БУДІВЕЛЬНИКІВ

Гавдзинський В.Н., Васильєва Н.С., Тупко Н.П. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Перед сучасними спеціалістами у зв'язку з постійним ускладненням технологій та вимогами до якості виробництва виникають задачі, які потребують глибоких знань не тільки предмету досліджень, а і методів вирішення актуальних проблем.

Добре відомо, як багато треба витратити зусиль і коштів на проведення будь-якого роду випробувань та експериментів, як для дослідницької роботи, так і для перевірки якості виготовленої продукції. На цьому шляху можуть суттєво допомогти такі ймовірнісні методи як байєсовський підхід до прийняття рішень та факторний аналіз.

У робочому процесі інженер-будівельник часто зіштовхується з проблемами адаптування теоретично розроблених проектів до потреб реальної практики. Щоб пристосувати теорію до практики часто потрібно проводити численні додаткові виміри та розрахунки. Сучасний розвиток вимірювальної техніки дозволяє швидко та порівняно просто зробити десятки і сотні вимірів, які продукують потік даних. Оперативно та ефективно застосувати їх до вирішення проблеми допомагає математична статистика.

У тому ж світі треба розглядати експлуатаційні розрахунки будівництва. Зважаючи на те, що швидко змінюється не тільки інженерна наука, але й навколишнє середовище у напрямку екстремальних подій, сучасний інженер-будівельник повинен кваліфіковано оцінювати ймовірні ризики природних катаклізмів та їх вплив на інженерні споруди.

Тому у математичній освіті інженера-будівельника теоретико-ймовірнісна підготовка повинна бути досить широкою і водночас спеціалізованою, враховуючи потреби сучасної практики. Необхідно розглядати не стільки теоретичні, скільки реальні інженерні проблеми, пов'язані з майбутньою спеціальністю та їх вирішення через застосування методів теорії ймовірності, математичної статистики. Дуже корисними стають методи статистичного моделювання: метод можливих сценаріїв розвитку подій, аналіз чутливості параметрів моделі, аналіз дерев рішень та імітаційне моделювання. Таким прикладами майбутній інженер-будівельник мотивується до сумлінного оволодіння теорією ймовірності та математичною статистикою.

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Герасим Г.С., Нікітчина Т.І., Манолі Т.А., Зінченко В.І. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)*

Принципово нові економічні умови життя, інтенсивний соціальний розвиток суспільства значним чином змінили зміст уяви про конкурентоспроможного фахівця, його професійних і особистісних якостей. Сучасне українське суспільство гостро потребує фахівців, що мають якісну науково-дослідницьку підготовку, володіють технологією наукової творчості, дослідницькими вміннями, основами і методологією наукового пізнання.

У вітчизняній освіті в даний час пріоритет віддається конкретно-практичним професійним знанням, розвитку конкретних умінь і навичок, прикладним дослідженням, конкретним компетенціям. Однією з найважливіших умов підготовки фахівців є інтеграція в процесі навчання у навчальному закладі двох видів діяльності - наукової та освітньої. Однак сучасні дослідження показують, що студенти досить слабо орієнтовані на наукову діяльність у процесі професійного навчання. На сучасних підприємствах переробної промисловості України особлива увага приділяється розвитку креативних технологічних відділів по розробці нових видів продукції та вдосконалення традиційних технологій. Для виконання завдань з інновацій у виробництві випускник вузу повинен бути готовий до науково-дослідного праці у виробничій діяльності.

Вищевикладене підтверджує пріоритетне значення формування готовності студентів ВНЗ до науково-дослідницької діяльності в процесі їх професійного навчання. До основних завдань науково-дослідної роботи студентів можна віднести: формування інтересу до наукової творчості, навчання методикам і способам самостійного вирішення науково-технічних завдань і навичкам роботи в наукових колективах; розвиток творчого мислення та самостійності, поглиблення і закріплення отриманих при навчанні знань; виявлення найбільш обдарованих і талановитих студентів, використання їх творчого та інтелектуального потенціалу для вирішення актуальних завдань вітчизняної науки; підготовку з числа найбільш здібних і успішних студентів резерву науково-педагогічних і наукових кадрів.

Активне прилучення студентів ВНЗ до наукової детальності дозволить, з одного боку, посилити ефективність засвоєння спеціальних знань і навичок студентами, з іншого - стимулювати їх позитивне ставлення до досліджуваної професії, розвивати прагнення реалізовувати діяльність за обраною професією в наступні роки після закінчення вузу, тобто підвищить їх конкурентоспроможність на ринку праці.

Для формування досвіду і здатності користуватися цим досвідом у професійній діяльності необхідним етапом науково-дослідної діяльності є участь студентів у наукових семінарах, внутрішньовузівських, всеукраїнських конференціях, олімпіадах і конкурсах-виставках наукових робіт.

Таким чином, участь студента в повному циклі науково-дослідної роботи, який передбачає роботу з науковою літературою, включаючи патентний пошук, проведення експериментальної частини досліджень, обробку отриманих даних, формулювання висновків, складання доповіді та наукової публікації, а також захист своєї інтелектуальної власності, сприяє формуванню основних особистісних компонентів конкурентоспроможного випускника. Виступ з доповіддю та публікація матеріалу дозволяє придбати суспільне визнання в середовищі професіоналів і, що також дуже важливо, авторські права на результати наукової творчості.

Такий підхід сприяє формуванню системної готовності до всебічної виробничої діяльності, включаючи мотивації і систему знань до успішного виконання поставлених завдань, а також комплекс професійних умінь, що сприяють розвитку його творчого потенціалу.

Формування готовності студентів до наукової діяльності допомагає майбутньому фахівцю здійснювати цілеспрямовану діяльність, пов'язану з подоланням комунікативних бар'єрів і вдосконаленням наукових умінь і навичок, оволодінню дуже важливим мистецтвом аргументованої полеміки.

Таким чином, науково-дослідна робота студентів сприяє реалізації сучасних вимог, що пред'являються до професійної підготовки майбутнього фахівця. Цю роботу слід розглядати в якості засобу досягнення інтегрованого результату навчання, що забезпечує збереження і розвиток творчого потенціалу фахівців, їх здатності не тільки адаптуватися до динамічно мінливих умов соціуму, але і вносити свій внесок у створення нового, готовності до безперервного професійного вдосконалення та саморозвитку.

СОВРЕМЕННЫЕ ПАРАДИГМЫ: ОКСЮМОРОН ТЕРМИНОВ

Гергега А. Н., Тарасевич Д. В. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

1. «Личностное знание», «детерминированный хаос», «дробные размерности» – малая толика определенных с разной степенью строгости терминов современного естествознания и философии. Невозможные ещё полвека тому, они – результат содержательных теорий, отражение современного уровня понимания и новых возможностей описания явлений и их механизмов.

2. «Чувство успешности продвижения к цели, объясняется не только запасом сведений, квалификацией и мастерством: такая уверенность – результат личностного знания, которое проявляется в логической недетализуемости действия». Личностное знание неопишимо в виде текстов или графиков, но выражает суть работы исследователя. Оно присутствует в науке как стиль ученого, и наиболее отчетливо проявляется в актах открытий и их оценках научным сообществом.

3. Рациональная интерпретация хаоса – понимание его как сверхсложный порядок. Причиной возникновения в динамических системах детерминированного хаоса является их чувствительность к точности задания начальных условий. Поскольку она высока, а начальные условия и в физических экспериментах, и при компьютерном моделировании можно задать лишь с конечной точностью, большинство классически определенных систем с причинно-следственными связями демонстрирует хаотическое поведение. «Современная физика под давлением новых эмпирических открытий была вынуждена оставить детерминизм вместе с другими освященными временем теориями пространства, времени и материи».

4. «В мире ... нет абсолютно прямых линий, совсем круглых кругов, совершенно плоских плоскостей. Природе свойственны противоречия, шероховатость, извилистость». Эта смесь порядка и хаоса типична для природных процессов. Понимание этого поможет развивать и совершенствовать технологии, от которых зависит наше выживание.

Включение современного научного знания в программу обучения – противоречивый процесс. Здоровый консерватизм учебных программ следует приветствовать, но новые парадигмы входят в научный обиход, если вырастает поколение, знакомое с ними. И если, хотя бы, не ориентировать студентов на достижения современной науки, значит оградить их от зарождающихся научных парадигм, закрыть путь в актуальную науку, результативные технологии, как следствие, в успешную деятельность.

НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ ПРИ ПОДГОТОВКЕ СПЕЦИАЛИСТОВ ЭКОНОМИЧЕСКИХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ

Гольдфарб А.Г. *(Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет, г. Харьков, Украина)*

При подготовке студентов экономических специальностей совершенно справедливо большое внимание уделяется практическим навыкам. Однако необходимо помнить, что высшее учебное заведение дает базовую подготовку. Основной багаж знаний хороший специалист приобретает самостоятельно, обучаясь в процессе практической деятельности и занимаясь самообучением. На сегодняшний день самообучение является одним из самых эффективных методов повышения образовательного уровня среди специалистов. Однако привить способность к самообучению, привить понимание необходимости самообучения следует еще при учебе в высших учебных заведениях. Именно привлечение студентов к научным исследованиям дает возможность научить их самостоятельно работать с большим количеством материала, выработать навыки работы с литературой, привить способность повышать свой профессиональный уровень, обращаясь к специализированной современной литературе, специализированным интернет ресурсам, периодическим изданиям. Умение проводить научные исследования развивает аналитические способности, позволяет логично выстраивать алгоритм любой работы, что является необходимыми качествами для экономиста.

Оформление результатов научных исследований в виде докладов и дальнейшее представление их на конференциях, при защите научных или дипломных работ позволяет научить студентов грамотно выражать свои мысли, отстаивать свою точку зрения, эффективно вести споры и общаться с коллегами. Приобретение такого опыта позволит будущим специалистам в дальнейшей работе быть услышанными, завоевать авторитет у коллег и начальства, что способствует продвижению по карьерной лестнице.

Таким образом, научные исследования в учебном процессе помогут будущим специалистам выработать навыки и привить понимание в необходимости самообучения, развить аналитические способности, повысить ораторское мастерство, то есть заложить фундамент для развития успешной карьеры.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Горова К.О., Горовий Д.А. *(Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна)*

При організації навчального процесу необхідно велику увагу приділяти якості всебічної підготовки фахівців в сфері економіки, враховуючи як теоретичну підготовку в процесі аудиторних занять та самостійної роботи, практичну підготовку на підприємствах - базах практики, так і наукову підготовку студентів. Саме участь студентів у науковій діяльності університету дозволяє їм навчитися аналізувати отриманні знання й розробляти нові підходи до вирішення поставлених завдань, та, як наслідок, краще визначитися з майбутніми пріоритетами своєї практичної діяльності після закінчення університету.

Організація наукової роботи студентів факультету управління та бізнесу базується на таких заходах:

- організація науково-дослідної роботи студентів починається з третього курсу, коли вони вже мають достатню теоретичну базу зі своєї спеціальності. За кожним студентом закріплюється науковий керівник, що допомагає студенту в ході його досліджень. За результатами кожного навчального семестру студент готує звіт зі своєї наукової роботи та захищає його керівникові та завідувачу кафедри;

- для залучення широкого кола фахівців до наукової підготовки студентів на факультеті працюють наукові гуртки з економіки підприємства, менеджменту, обліку та аудиту, міжнародної економіки та економічної теорії, що діють при кожній кафедрі факультету. На факультеті також створено клуб бухгалтерів, де студенти можуть спілкуватися та консультуватися з бухгалтерами та аудиторами, що здійснюють практичну діяльність;

- для розвитку наукової роботи студентів на факультеті щорічно проводяться три Міжнародні науково-практичні конференції: «Проблеми і перспективи розвитку підприємства», «Проблеми економіки підприємства: погляд молоді», «Сучасні тенденції розвитку світової економіки», загальна кількість учасників яких сягає близько 500 чоловік на рік. Майбутні фахівці в ході проведення конференцій мають можливість представити на обговорення колег з інших навчальних закладів свої рекомендації і нововведення, оцінити їх практичну значимість і внести корективи в свої дипломні та наукові роботи, оцінити свій

рівень як економіста. Крім того студенти залучаються до участі в конференціях і в якості організаторів;

- результати досліджень публікуються студентами у фахових журналах та збірниках наукових праць. На факультеті управління та бізнесу видається Збірник студентських наукових праць «Економічні перспективи», в якому щорічно публікує статті близько 200 студентів як з Харківського національного автомобільно-дорожнього університету, так і з інших ВНЗ України. Обмін науковими досягненнями студентів з різних областей України допомагає пізнати переваги та проблеми кожного з регіонів нашої країни й стати фахівцем загальнодержавного рівня. В 2012 році студентами факультету було опубліковано 370 наукових статей, з них 297 - самостійно;

- студенти приймають активну участь у різноманітних конкурсах студентських наукових робіт. За підсумками Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт минулого року 26 студентів факультету стали переможцями у таких напрямках: «Економіка транспорту та зв'язку», «Економіка підприємства і управління виробництвом», «Менеджмент», «Маркетинг», «Управління персоналом і економіка праці», «Економіка природокористування і охорони навколишнього середовища» тощо. Також студенти приймають участь у регіональних та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт;

- свої наукові здобутки протягом навчання студенти реалізують при дипломному проектуванні. Висока якість дипломних робіт студентів факультету було відмічено на Всеукраїнському конкурсі дипломних робіт зі спеціальності «Економіка підприємства», на якому дипломні роботи Харківського національного автомобільно-дорожнього університету посіли друге місце за рівнем «Спеціаліст» та третє місце за рівнем «Магістр»

Таким чином, наприкінці навчання більшість студентів факультету мають наукові публікації, звання переможців конкурсів і олімпіад, досвід участі в конференціях і семінарах. Їх досягнення відмічаються на регіональному і державному рівні. Щорічно найвидатніші студенти отримують іменні стипендії президента України, стипендії міського голови, стипендію «Обдарованості» і багато інших.

Наукова підготовка лежить в основі формування професіонала в галузі економіки і є невід'ємною частиною навчання, дозволяє розширити кругозір студента. Участь студентів у науковій діяльності факультету сприяє підвищенню якості освіти й вносить творчий характер у навчальний процес.

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИЗУЧЕНИЯ ДВОЙСТВЕННОГО ХАРАКТЕРА СТРУКТУРНОЙ ПОЛИТИКИ

Григорьева С.В. *(Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины, г. Одесса, Украина)*

Для изучения основ экономической теории студентам всех специальностей будет полезно понять сущность двойственного характера структурной политики и хозяйственные формы его проявления на примере экономики США.

Методологической основой научного анализа структурной политики является последовательное разграничение двух ее сторон — отраслевой (технологической) и институциональной. Этот двойственный характер структурной политики не получил еще достаточного отражения в экономической литературе. При этом недооценивается двойственный характер самого понятия «структура национальной экономики». С одной стороны, это понятие включает отраслевую структуру национальной экономики, то есть состав образующих ее отраслей и пропорции между ними, а, с другой стороны — институциональную структуру, которую характеризует, прежде всего, концентрация, интеграция и монополизация производства.

В целом экономическая наука существенно продвинулась в методологии исследования структурных проблем, но при этом исследования отраслевых и институциональных аспектов проводились в основном порознь. Разрыв между отраслевыми и институциональными аспектами характерен не только для экономической науки, но и для проводимой государством структурной политики, не способной комплексно охватить эти две стороны структуры национальной экономики. Не избежали этого опасного разрыва и США.

В США государство традиционно уделяло больше внимания регулированию институциональной структуры экономики, связанной с концентрацией и монополизацией. В то же время регулирование отраслевой структуры экономики фактически отодвигалось на задний план.

Такая односторонняя структурная политика исходит из неоклассического представления о том, что экономика функционирует тем эффективнее, чем ближе она к модели совершенной конкуренции. Данный подход характерен для неоклассического «главного течения» («мэйн стрима») современной экономической мысли, которое официально господствует в США.

Как известно, основным принципом классической школы экономической науки являлся экономический либерализм, выражающийся в стремлении свести к минимуму государственное вмешательство в экономику. Неоклассика, возникшая в конце XIX в., обосновывает этот принцип экономического

либерализма посредством нового, в техническом отношении более совершенного инструментария, связанного с использованием таких предельных величин, как предельные издержки, предельный доход, предельный продукт, предельная производительность, предельная норма замещения и т. д. На основе использования этой техники анализа неоклассическая микроэкономика стремится доказать, что наиболее эффективной является рыночная экономика совершенной конкуренции. Именно при условии совершенной конкуренции в экономике достигается максимальный объем производства, и цены являются минимальными. Но приближению национальной экономики к модели совершенной конкуренции мешают элементы монополизма, порожденные ее институциональной структурой. Поэтому государство должно сосредоточить внимание на институциональной структуре с тем, чтобы свести эти элементы монополизма к минимуму. Тогда освобожденная от пут монополизма рыночная экономика через механизм ценовой конкуренции сама автоматически определит оптимальную отраслевую структуру.

Такой либеральный подход к структурной политике в современных условиях оказался совершенно неадекватным. Недостаток внимания к отраслевой структуре экономики привел к тому, что ее формирование фактически было пущено на самотек. Результатом стала быстрая деиндустриализация американской экономики, являющаяся одним из важнейших источников современной экономической нестабильности.

Все это важно учитывать не только для понимания структурных истоков глобальной экономической нестабильности, но и для формирования структурной политики в Украине. Главный методологический вывод состоит в том, что для обеспечения устойчивого развития структурная политика государства должна исходить из диалектического единства институциональной и отраслевой сторон экономической структуры. Перекос в одну из этих сторон ведет к опасным для экономики последствиям. Деиндустриализация США выступает как негативное подтверждение важнейшего методологического принципа единства двух сторон структурной политики государства.

Другой, не менее важный вывод связан с той опасностью, которую представляет для экономической и, в частности, структурной политики государства опора на неоклассику и неолиберализм. США во многом обязаны неоклассической теории тем, что у них практически отсутствует цельная структурная политика, способная охватить все аспекты структуры национальной экономики. Перекос в сторону институциональных аспектов сопровождался стратегической недооценкой значения отраслевых аспектов структурной политики.

РОЛЬ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ РАБОТЫ ПРИ ПОДГОТОВКЕ СПЕЦИАЛИСТОВ В СООТВЕТСТВИИ С ТРЕБОВАНИЯМИ БОЛОНСКОГО ПРОЦЕССА

Гришин А.В., *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Модернизация высшего образования в Украине в соответствии с требованиями Болонского процесса предполагает обязательное привлечение будущих специалистов к научно-исследовательской работе, которая приобретает все большую актуальность и превращается в один из основных компонентов профессиональной подготовки будущих специалистов. Научно-исследовательская деятельность студентов позволяет в полной мере реализовать полученные знания, проявить индивидуальность, и творческие способности, готовность к самореализации личности.

Традиционно украинская высшая школа использовала научно-исследовательскую работу студентов (НИРС) для повышения уровня профессиональной подготовки выпускников: студенческий творческий потенциал сравнительно широко применялся при решении актуальных проблем науки и производства. Эта тенденция во многом обуславливала возможность не только развития отечественных научных школ на основе преемственности поколений, но и выявления наиболее одаренных и подготовленных студентов, демонстрирующих способности к научно-исследовательской деятельности.

Возникновение в образовательной парадигме новых ценностей продиктовано необходимостью выживания вузов в новой конкурентной среде, когда требуется постоянное совершенствование работы по повышению качества оказываемых вузом образовательных услуг. Одним из направлений подобного развития является НИРС.

Проблема активизации НИРС связана с правильностью выбора формы научно-исследовательской деятельности; преподавателю необходимо грамотно сопоставлять возможности и интересы студентов с требованиями учебного плана или целями НИР. Поставленная задача будет решена правильно, если студенты проявят желание, заинтересованность и активность, а результат будет выражен в виде статьи, доклада на конференцию или реферата.

Таким образом, обучение с систематическим целенаправленным участием студентов в научной и научно-исследовательской деятельности создает условия для становления образовательной системы, реализующей принципы научного подхода к подготовке высококвалифицированного специалиста.

ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА - МЕТА, ЗАВДАННЯ, РЕЗУЛЬТАТИ

Єресько О.Г., Логінова Л.О., *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Під час навчання випускники спеціальності «Промислове та цивільне будівництво» отримують теоретичні знання і практичні навички щодо проектування, будівництва та експлуатації промислових і цивільних будівель і споруд. Переддипломна практика є складовою частиною та завершальним етапом навчального процесу перед початком дипломного проектування.

Практика проводиться у будівельних, проектних і науково-дослідних організаціях та інших підрозділах будівельного профілю.

Під час проходження практики студенти повинні закріпити знання, отримані під час навчання, та навчитися застосовувати їх для вирішення практичних завдань. Крім того, студенти мають ознайомитися зі структурою організації, де проходить практика, з сучасними методами будівництва і використанням нових будівельних матеріалів і конструкцій, з порядком підготовки проектної документації, навчитись використовувати існуючі нормативні документи (ДБН, СНіП та ін.), системи автоматизованого проектування. Тому студенти можуть користуватися спеціалізованими бібліотеками, відвідувати будівельні майданчики.

Студенти повинні пройти інструктаж з техніки безпеки, перевірку знання цих правил і суворо їх дотримуватись.

Основна мета практики - підбір матеріалів і затвердження теми дипломного проекту, яка повинна бути актуальною і відповідати сучасним потребам. Об'єктами дипломного проекту можуть бути одно- і багатоповерхові цивільні та промислові будівлі, інженерні споруди. При цьому можуть розглядатися як нові, так і вже існуючі будівлі з елементами реконструкції та підсилення. Тема дипломного проекту розглядається та затверджується кафедрою. Бажано розробляти дипломний проект з урахуванням кліматичних і інженерно-геологічних умов місцевості.

Термін переддипломної практики складає 4 тижні. Закінчується практика складанням звіту, в якому описують основні етапи та результати підбору матеріалів для дипломного проекту. Письмовий звіт разом із щоденником подається на рецензію керівнику практики від навчального закладу.

РОЛЬ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ РАБОТЫ ПРИ ПОДГОТОВКЕ СПЕЦИАЛИСТОВ

Игнатенко М.И. *(Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет, г. Харьков, Украина)*

Основной целью гармонизации современной системы высшего образования Украины, в соответствии с европейскими стандартами является использование педагогических технологий, направленных на поощрение приобретения самостоятельных знаний и научных исследований студентов.

Научно-исследовательская работа студентов в ХНАДУ, являясь продолжением и углублением учебного процесса, включается в процесс подготовки будущих специалистов. Она развивает творческие и профессиональные способности, способствует углублённому усвоению учебного материала, формированию профессиональных навыков.

Научно-исследовательская работа студентов выполняется под руководством преподавателя, но без его непосредственного участия. При этом создаются условия для развития самостоятельности студентов, поиска нестандартных решений, повышения самооценки и познания собственных возможностей.

Выполнение исследовательской работы состоит из следующих этапов: постановка цели и задач исследования, анализ и систематизация различных источников литературы по заданной теме, выбор экспериментальных методов исследования, непосредственное выполнение экспериментальной части работы, проведение необходимых расчётов и анализ полученных результатов. Выполнение научных исследований способствует приобретению навыков критического отбора и анализа необходимой информации, практических умений и навыков по использованию современных методов исследования, грамотного интерпретирования и анализа результатов исследования.

Исследовательские умения и навыки, как базовые компоненты личности будущего специалиста, отражают значимые характеристики процесса его профессионального становления, инициируют способности к творческой самореализации, определяют эффективность познавательной деятельности, способствуют перенесению знаний, умений и навыков исследовательской деятельности в любую область познавательной, практической и профессиональной деятельности. Всё это в конечном результате повышает эффективность процесса подготовки высококвалифицированного специалиста.

ПРОБЛЕМА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ІЗ ПИТАНЬ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Капустін І.В. (КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», м. Харків, Україна)

Одним із основних завдань Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки визначено забезпечення підвищення якості освіти, інструментом управління якою є моніторинг. Він призначений не лише відстежувати результати діяльності освітньої системи, але й активно впливати на якість її функціонування.

Питання теорії та практики моніторингу в освіті висвітлені в наукових працях В. Аванесова, О. Байназарової, Г. Єльнікової, В. Кальней, Т. Лукіної, В. Луначека, О. Ляшенко, А. Майорова, Д. Матроса, С. Подмазіна, З. Рябової, А. Субетто, С. Шишова та ін.

Ми погоджуємося з Т. Лукіною, яка на основі аналізу визначень моніторингу, робить висновок про те, що всі вони містять кілька основних компонентів: систематизований збір спеціальної інформації про функціонування освітньої галузі з наступним аналізом одержаної інформації та використанням її в педагогічній та управлінській діяльності [1].

Отже, моніторинг надає можливість створити інформаційну базу для прийняття управлінських рішень керівником навчального закладу. Тому актуальним є підвищення рівня управлінської компетентності керівника з питань організації та проведення моніторингових досліджень.

Однак анкетування керівників навчальних закладів виявило протиріччя між високим рівнем їх мотивації до впровадження моніторингових процедур та низьким рівнем обізнаності в питаннях застосування моніторингу в управлінській діяльності.

Так, 97% директорів загальноосвітніх навчальних закладів висловило своє позитивне ставлення до моніторингу. Переважна більшість із них (89%) пов'язують моніторинг із виявленням реальних проблем, 62% – вважають його важливим напрямом своєї діяльності.

Водночас для більшості з них моніторинг асоціюється з відстеженням результатів освітньої діяльності. Так, серед показників, що досліджуються, більшість директорів шкіл зазначили рівень навчальних досягнень учнів (94%), залишивши поза увагою показники якості освітніх процесів та умов діяльності: лише 24% опитаних визнали, що відстежують якість навчально-виховного

процесу, 36% – рівень кадрового складу педагогічних працівників, а 16% – рівень навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення.

Дослідження щодо рівня обізнаності керівників загальноосвітніх навчальних закладів у питаннях моніторингу якості освіти показали, що лише 38% із них розрізняють поняття «моніторинг» і «контроль», 31 % із них уміють правильно визначати інструментарій для проведення відповідних досліджень, 21% – метод аналізу для розв’язування певного педагогічного завдання.

Серед питань моніторингу, із яких вони потребують допомоги, директори навчальних закладів назвали розробку інструментарію для проведення моніторингу (56%), створення системи моніторингових досліджень якості освіти (53%) та використання методів математичної статистики при розв’язуванні певних педагогічних завдань (44%).

Таким чином, за результатами досліджень можна зробити такі висновки:

- керівники загальноосвітніх навчальних закладів умотивовані в упровадженні моніторингових процедур в управлінську діяльність;
- більшість керівників загальноосвітніх навчальних закладів пов’язують моніторинг з відстеженням результатів освітніх процесів, тоді як недостатньо уваги приділяють показникам якості умов діяльності та освітніх процесів;
- директори загальноосвітніх навчальних закладів потребують допомоги в питаннях створення системи моніторингу якості освіти, розробки якісного інструментарію, використання методів аналізу для розв’язування певних педагогічних завдань.

Усе вищезазначене зумовлює необхідність розробки серії спецкурсів для керівних кадрів загальноосвітніх навчальних закладів в системі післядипломної педагогічної освіти за напрямками:

- технологія створення системи моніторингових досліджень;
- технологія розробки інструментарію для проведення моніторингових досліджень;
- аналіз та інтерпретація результатів моніторингових досліджень;
- розв’язування прикладних педагогічних завдань із використанням ІКТ.

Підготовка керівників навчальних закладів за вищезазначеними напрямками дозволить підвищити їх компетентність у питаннях практичного застосування моніторингу в їх управлінській діяльності.

Список використаних джерел

1. Лукіна Т.О. Якість українських підручників для середніх загальноосвітніх шкіл: проблеми оцінювання і результати моніторингу. Методичний посібник. / Т.О. Лукіна – К.: ВЦ «Академія», 2004. – 200 с.

НАУЧНЫЙ ДОКЛАД СТУДЕНТА, КАК ФАКТОР УСПЕШНОСТИ В ДОСТИЖЕНИИ ЦЕЛИ

Кравчук О.Е., Антипова Н.Н., Тбилели В.В., *(Одесский национальный медицинский университет, г. Одесса, Украина)*

Актуальность проблемы развития профессиональной направленности будущего врача обусловлена необходимостью активно управлять процессом его профессионального становления, помочь ему войти в систему профессиональных ценностей, создать дополнительный резерв знаний, развить свой творческий потенциал.

Научная работа студентов является той уникальной возможностью, которая восполняет ресурсы знаний, способностей, умений, что в конечном итоге способствует формированию компетентного специалиста.

Научное студенческое общество кафедры пропедевтики внутренних болезней и терапии, привлекая в свои ряды студентов с первых лет обучения в ВУЗе, помогает им осознать личностные цели, создаёт мотивационную систему, которая, благодаря настойчивости в познании, способствует выполнению фрагмента научной работы и её изложению в виде доклада на конференции. Следующая за этим ситуация успеха способствует становлению личности будущего врача.

Дважды в году (иногда и более) студенты выступают с докладами на конференциях в стенах ОНМедУ, других ВУЗов Одессы, Украины, а также за рубежом.

Важно отметить, что стендовые доклады, презентации необходимы для приобщения студентов к новым технологиям подачи научного материала.

Многие студенты после окончания периода обучения на кафедре продолжают оставаться членами НСО вплоть до окончания университета, завоёвывая призовые места на конференциях и съездах, что является мощной мотивацией продолжения научной работы.

Клинические обходы, разборы, использование интернет-ресурсов при подготовке к докладу способствуют позитивно-конструктивной направленности всего процесса научной студенческой деятельности и наделяют будущего врача высочайшей энергией раскрытия его творческого потенциала, механизмами раскрытия выступают – потребности, способности, умения, стремления, желания каждого студента, молодого учёного к самореализации, к личностно-профессиональной свободе.

ВИМОГИ НАУКИ ДО СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Краснянська Н.Д., Михальчук К.В. *(Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна)*

Зміни, що відбулися в Україні після проголошення незалежності, реформування політичної та економічної системи суспільства зумовили багато нових явищ, у тому числі в науці, які можуть впливати як на зміну напрямку конкретних досліджень, так і на формування теоретичних концепцій науки. Важливою при цьому є проблема формування сучасного вченого. Від її успішного розв'язання залежить підвищення соціальної ефективності науки взагалі. Які вимоги ставить сфера наукової діяльності до особистісних якостей людини, що зайнята в ній? Яку людину формує наука сьогодні і яку формуватиме завтра? Поширеним є образ дивака-вченого, який глухий до всього, що не стосується його вузької спеціалізації. Х. Ортега-і-Гассет яскраво зобразив портрет «ученого-дикуна», який є неучом у галузі того, що не є предметом його пізнання. На цьому ґрунті і народжується вчений, у якого немає інтересу ні до чого, крім професійних тонкощів. Зворотною стороною вузької професіоналізації є дилетантизм енциклопедичної освіченості. Висунутий ще давніми греками принцип «знати все про дещо і дещо про все», який вважається правилом наукової творчості, є лише врівноваженою «золотою серединою» між дилетантизмом і вузькою професіоналізацією. Стосовно сучасної і майбутньої наукової творчості цей принцип слід перефразувати так: «знати про сутність усього, щоб пізнавати нову сутність». Універсалізм сьогодні - це об'єктивна необхідність, яка диктується самим розвитком науки. Сучасний рівень науки вимагає, щоб дослідник мав не лише знання і вміння класифікувати факти, а й евристичну здібність знаходити нове їх висвітлення, що не збігається з традиційними уявленнями. Хоча вчений починає діяти у дедалі вужчій галузі, від нього вимагається застосування універсальних знань до спеціальної проблеми. Відповідно до логіки розвитку науки, їй потрібні не вузькі професіонали, а люди з широким світоглядом, які при вивченні певної проблеми спираються на знання закономірностей і методів суміжних наук, уміють мислити широко й використовувати це для розв'язання наукових питань.

Однією із сучасних проблем науки є аналіз її вимог до системи вищої освіти. Діюча система освіти склалася в Європі близько 300 років тому під впливом ідей епохи Відродження, зокрема, великих реформаторських ідей Яна Амоса

Коменського. Відтоді наука пережила не одну революцію, а система освіти лише повільно еволюціонувала, зберігаючи по суті незмінними принципи, чому і як навчати. Якщо навколо проблеми «як учити» відбуваються жваві дискусії, то проблема «чому вчити» часто ігнорується. Вважається, що чим більше студенти знатимуть, тим краще. Процес навчання у зв'язку з такою установкою є процесом передачі інформації, має механічний, нетворчий характер. Починаючи з 1991 р. в Україні зроблено певні кроки в напрямі демократизації і гуманізації системи освіти, проте й досі вона не дає змоги повною мірою розвивати здібності студента, не вчить творчого мислення, як такого, не розробила оптимальних форм навчальної роботи та ін. Недоліки традиційного викладання особливо нестерпні у вищих навчальних закладах, тому що вища школа – це «трамплін» до науки. На лекції часто студент лише пасивно сприймає знання, є об'єктом, а не суб'єктом навчання. Навіть найпривабливіші лекції не можуть бути основною формою вузівської підготовки. Такою формою має стати самостійна дослідна робота студента, яка має наукове значення. Шлях студента в процесі дослідження можна уявити таким. Разом з викладачем він визначає наукову проблему для самостійного дослідження і починає шукати шляхи її розв'язання. Творчо працюючи над своєю темою, студент неминуче ознайомиться із загальними проблемами науки, відчує необхідність застосування методів і методики сучасного наукового дослідження. Отримані ним при цьому знання будуть не пасивними, а максимально активними. Вишукуючи найкращі засоби проведення свого дослідження, студент неминуче починає самостійно (консультуючись з викладачем) вивчати ті розділи науки, які вважає для себе потрібними.

У галузі вищої освіти необхідні зрушення, які б ліквідували розрив між вимогами науково-технічного прогресу і традиційними методами навчання. Досі система освіти поставляла виконавців певних функцій у промисловості і сільському господарстві, у сфері обслуговування, державному апараті та приватному секторі. Нині від вищої освіти очікують, щоб вона формувала творців, людей сміливої новаторської думки, тобто була «фабрикою» талантів.

Отже, характерною ознакою нинішнього часу є посилення ролі науки, перетворення її на провідну сферу соціальної діяльності, сферу виробництва наукових знань і методів раціональної зміни світу, посилення взаємозв'язку науки і суспільства, науки та різних підсистем суспільства.

ПОДГОТОВКА ОФИЦЕРОВ ЗАПАСА В ВОЕННОЙ АКАДЕМИИ

Мазуренко М.Г., Бугаев С.В. *(Военная академия, г. Одесса, Украина)*

Подготовка офицеров запаса в Военной академии (бывшем Одесском институте сухопутных войск) - одно из основных направлений педагогической деятельности ВВУЗа. На имеющейся материально-технической базе академии проводится подготовка студентов гражданских ВУЗов города Одессы.

Подготовка длится два с половиной года. За это время обучаемые получают знания об основах организации, структуры и функционирования Вооруженных Сил Украины. С ними проводятся теоретические и практические занятия с привлечением необходимой военной техники и соответствующего оборудования. Студенты участвуют в полевых выходах, где на практике самостоятельно применяют полученные ранее знания.

К сожалению, прошедшие в последние десятилетия реорганизация и оптимизация системы военного образования Украины серьезно задела и наш ВВУЗ. Перемещение ряда специальностей во Львов, а затем обратно в Одессу привело к потере большей части педагогического, методического и научного потенциала академии.

Значительная часть опытных преподавателей и ученых нашего ВВУЗа вынуждены были перейти на работу в другие военные организации или уволиться из армии и продолжить работу в учебных заведениях Одессы.

Несмотря на сложившееся сложное положение в академии, «кадровый голод», ВВУЗ находится на подъеме. Командование академии делает всё возможное для улучшения качества образования. Привлекаются «старые кадры», в ближайшее время начнет функционировать, после значительного перерыва, адъюнктура, готовится к выпуску 1 номер научного журнала академии.

Ряд офицеров академии подготовили диссертационные работы и в ближайшее время планируют защитить их. Улучшается техническое и методическое обеспечение учебного процесса. Развиваются научные связи с другими организациями. Появился ряд интересных совместных научных проектов. Все это вселяет оптимизм и позволяет надеяться на то, что наша академия в скором времени займет достойное место среди ВУЗов Одессы. Это непременно положительным образом скажется на качестве подготовки студентов по программе офицеров запаса.

ОРГАНИЗАЦИЯ НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ ПРИ ПОДГОТОВКЕ СПЕЦИАЛИСТОВ

Мельник И.В. (*Одесская национальная академия пищевых технологий,
г. Одесса, Украина*)

Научно-исследовательская работа студентов (НИРС) является одним из важнейших средств повышения качества подготовки и воспитания специалистов высшей школы, способных творчески применять в практической деятельности последние достижения научно-технического прогресса. Привлечение к НИР студентов позволяет использовать их творческий и трудовой потенциал для решения актуальных задач народного хозяйства и культуры страны.

Основными задачами НИРС являются:

- обучение методике и средствам самостоятельного решения научных и технических задач и навыкам работы в научных коллективах;
- ознакомление с методами организации их работы, содействие успешному решению актуальных научных и технических задач народного хозяйства и культуры страны.

НИРС является продолжением учебного процесса и организуется непосредственно на кафедрах, в научно-исследовательских отделах ВУЗов (НИИ, проблемных и отраслевых лабораториях, вычислительных центрах и т.д.), а также в студенческих научных обществах и технологических бюро.

Руководство НИРС осуществляют профессора, доценты и преподаватели ВУЗа. Могут привлекаться к руководству НИРС также сотрудники научно-исследовательских отделов ВУЗа и аспиранты.

НИРС подразделяется на научно-исследовательскую работу, включаемую в учебный процесс, и выполняемую во внеучебное время.

НИРС, включаемая в учебный процесс, предусматривает:

- выполнение заданий, лабораторных работ, курсовых и дипломных проектов (работ), содержащих элементы научных исследований;
- выполнение конкретных нетиповых заданий научно-исследовательского характера в период производственной или учебной практики;
- изучение теоретических основ методики, постановки, организации и выполнения научных исследований, планирования и организации научного эксперимента, обработки научных данных и т.д. по курсу «Основы научных исследований».

НИРС, выполняемая во внеучебное время, организуется в форме:

- работы в студенческих научных кружках;

– участия студентов группами или в индивидуальном порядке в выполнении госбюджетной или хоздоговорной тематики, в работах по творческому содружеству и индивидуальным планам преподавателей, выполняемых на кафедрах и в научных подразделениях вуза;

– работы в студенческом научном обществе, технологических и научно-информационных бюро, в творческих студиях;

– работы по профориентационной работе в школах в виде выступлений перед учениками, содержащими элементы научных разработок в той или иной отрасли производства.

Студенческие научные кружки организуются при общенаучных и выпускающих кафедрах, научных подразделениях ВУЗа. В них студенты составляют аннотации и рефераты по отечественной и иностранной специальной литературе, овладевают навыками проведения эксперимента и обработки полученных результатов, проектируют и изготавливают наглядные пособия, лабораторные установки и технические средства обучения, готовят сообщения, с которыми выступают на заседаниях кружков, научных семинарах кафедры и студенческих научных конференциях ВУЗа.

Студенты, как правило, включаются в число исполнителей научно-исследовательских работ, проводимых кафедрами и научными подразделениями ВУЗа. Поручения студентам, привлеченным к выполнению указанных работ, должны предусматривать творческие элементы.

Студенческое научное общество ВУЗа организуется при аспирантуре под руководством ведущего молодого ученого.

Участвующими в НИР считаются студенты, выполняющие элементы самостоятельной научной работы в области общественных, гуманитарных, естественных и технических наук. НИР студентов завершается обязательным представлением отчета, сообщением на заседании кружка или на студенческом научном семинаре кафедры.

Научно-исследовательские работы, успешно выполненные студентами во внеучебное время и отвечающие требованиям учебных программ, могут быть зачтены в качестве соответствующих лабораторных, курсовых, дипломных работ и других учебных заданий.

Научные публикации в материалах научно-практических студенческих конференциях, подготовка к докладам выступлений под руководством научного руководителя способствуют раскрытию творческого потенциала обучаемого. По результатам научных работ, участию в конкурсах НИР во время учебы в бакалаврате выпускающей кафедрой и деканатом выносятся решения по рекомендации к поступлению в магистратуру активного студента.

ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ШЛЯХ ДО ПРАВОВОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Огороднійчук І.А. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м. Одеса, Україна)*

Правова держава вимагає від суспільства рішення цілого комплексу проблем. Одним з важливих аспектів, що затримує суспільний поступ у цьому напрямку і на який варто звернути пильну увагу, є невисокий рівень правової свідомості значної частини населення України, зокрема, студентської молоді.

Молодь є найбільш активною рушійною силою соціальних перетворень, що проходять у нашій країні. Саме молодь буде втілювати в життя правові реформи, що розпочинаються зараз. Від участі молоді залежить майбутнє нашої держави. Тому вивчення правосвідомості цієї категорії населення заслуговує на особливу увагу.

Під правосвідомістю розуміють особливу форму суспільної свідомості, що являє собою сукупність поглядів про чинні та бажані правові норми, про законне і незаконне, про права і обов'язки, про правомірність чи неправомірність тієї чи іншої поведінки.

Одним із методів формування правосвідомості на сучасному етапі є правове виховання молоді у вищих учбових закладах. Відомо, що правове виховання – це соціально-правова та педагогічна допомога особі, передусім молодій, у формуванні правової свідомості та правової культури, вихованні почуття людської гідності, розуміння соціальної цінності права; найгуманніший спосіб профілактики правопорушень, подолання явищ і наслідків правового нігілізму. Правове виховання являє собою процес правової соціалізації особи, сприйняття нею вимог права, його результативного значення.

Тому слід звернути увагу й на те, що формування світосприйняття майбутнього спеціаліста досягається тільки за умови поєднання воедино процесу навчання із процесом виховання. Ця єдність передбачає виховну спрямованість усього процесу навчання, виховного впливу викладання як суспільних, так і загальноосвітніх й спеціальних дисциплін, а також учбових та не учбових форм роботи. Таким чином, засвоєння знань з технічних наук має бути врівноважено засвоєнням знань із суспільних наук, тільки так можна гармонійно поєднати процеси навчання та виховання. Тільки знання з загальноосвітніх та суспільних дисциплін, засвоєння та усвідомлення гуманітарного знання, має нагоду сприяти виробленню гуманних переконань та легітимної поведінки.

ДО ПРОБЛЕМИ АПРОБАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Онісіфорова В.Ю., Болотова Т.М. *(Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна)*

Обов'язковим елементом сучасної підготовки фахівця високого рівня є ведення науково-дослідної роботи. Саме така робота надає студентові можливість проявити творчість та акумулювати наявні теоретичні знання в напрямку вирішення певної професійної проблеми не лише з точки зору сталих поглядів та традиційних методів, але й з елементами творчого наукового пошуку на основі особистого бачення проблеми.

Під час наукової діяльності перед студентом, як і перед будь-яким науковцем, постає проблема оприлюднення результатів досліджень, публічного їх обговорення, бо саме такий діалог є рушійною силою для подальшої роботи, який дозволяє не зосереджуватися лише на особистому баченні проблем. Отже, найкращім методом такого оприлюднення, особливо на початку ведення наукових досліджень, є участь студента у науково-практичних конференціях. Саме це дозволяє студенту навчитися проголошувати свою думку в голос, відстоювати її в дискусії, крім того сам процес підготовки до виступу надає можливість навчитися угруповувати свої знання та результати досліджень, розставляти пріоритети, висловлюватися послідовно та обґрунтовано.

Наступними за логікою етапами наукової діяльності студента є оприлюднення вагомих результатів досліджень у вигляді наукових статей і обов'язкова участь у конкурсах наукових робіт студентів. Перший з наведених етапів є поширеним і навіть обов'язковим в процесі підготовки студентів-магістрів, участь же в наукових конкурсах приймає незначна частина студентів. Така ситуація призводить до того, що студент часто не веде послідовної лінії в опублікуванні наукових статей та не отримує в результаті кількарічної роботи цілісної картини вирішення наукової проблеми і не бачить суттєвості його наукових здобутків у порівнянні з колегами, як в напрямку завищення їх значущості, так і в зворотному напрямку.

Отже, оприлюднення результатів наукової діяльності за всіма означеними рівнями є обов'язковим елементом дослідницької діяльності студента та його наукового діалогу з іншими фахівцями, результатом якого є стимулювання подальшого наукового інтересу та творчого пошуку.

РОЛЬ НАУКОВОЇ СПРЯМОВАННОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ОФТАЛЬМОЛОГІВ

Пасечнікова Н.В., Венгер Л.В., Іваніцька О.В. *(Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна)*

Сьогодення підвищує вимоги до підготовки фахівців різного профілю, в тому числі й до лікарів. Медицина сьогодні характеризується поглибленням наших знань про закономірності розвитку патологічних процесів, появою нових високотехнологічних методів діагностики та засобів лікування, можливістю отримання інформації про роботи закордонних колег, прискоренням темпів втілення наочних розробок в практичну роботу, широкою комп'ютеризацією лікувального процесу, значним підвищенням рівня інформованості населення, тощо. Все це потрібно враховувати педагогічним колективам кафедр вищих навчальних закладів у комплексному підході до професійної підготовки майбутніх лікарів.

Одним з напрямків роботи кафедри офтальмології на етапі післядипломної освіти є розвиток науково-пізнавальної та науково-дослідної діяльності інтернів. Клінічною базою кафедри з післядипломної підготовки є Науково-дослідний інститут очних хвороб та тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України. Можливість роботи у спеціалізованих відділеннях Інституту, де концентруються хворі з найбільш складним перебігом та ускладненнями офтальмологічних захворювань, брати участь у складних операціях, спілкуватися з відомими спеціалістами, науковцями, бути присутніми під час обговорення результатів перспективних наукових розробок на засіданнях вченої ради Інституту, дискусій під час наукових та науково-практичних конференцій, наукових дискусій під час захисту кандидатських та докторських дисертацій саме по обраній спеціальності, безпосередньо спостерігати, як результати наукових розробок можуть бути втілені у практичну офтальмологію дає міцний поштовх для розвитку особистості та широкі можливості для професійного становлення молоді. Участь у проведенні досліджень, аналізі отриманих результатів, самостійне оформлення наукового звіту, обґрунтування висновків, підготовка матеріалів до публікації, виступи з доповідями під час внутрішньо кафедральних, університетських конференцій, перший самостійний досвід ведення наукових дискусій є дуже важливим для майбутнього фахівця, якому завтра вирішувати питання професійної компетентності, спираючись на отримані знання, свій світогляд користуючись професійними навичками та вміннями.

КОММУНИКАТИВНЫЕ ОСНОВАНИЯ СОЦИАЛЬНОСТИ СТУДЕНТОВ В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ

Реутова О.В. (*Одесский государственный экологический университет,
г.Одесса, Украина*)

Коммуникация одна из важнейших характеристик человеческого общества, без которого общество не может существовать. Многообразны виды и формы коммуникативных связей, имеющих психологический, семиотический, этический, социологический, философский аспекты. Понятие коммуникация чаще всего рассматривается как равнозначное понятие общение.

В общении образуется и утверждается общность между сторонами коммуникативного процесса, преподавателем и студентом. Это происходит путем приобщения участников коммуникации к единой общности – к малой социальной группе, к большому коллективу, к нации, к социуму. Наиболее адекватным выражением общности становится формирование определенного социального пространства, в котором живут и действуют студенты, постоянно поддерживающие и развивающие коммуникативные связи. В сфере коммуникации формируются нормы, принципы, выражающие объективную потребность именно способа коммуникативного поведения. Нормы не могут принимать чётко выраженных форм. Они заложены в содержании поступков, во всей системе поведения, оценок, мировосприятия и входят в содержание менталитета. Коммуникативные связи, образующие ткань социума, определяют все множество социокультурных явлений, разнообразие которых предстает в форме мира культуры. Коммуникативные связи, будучи снятыми в характеристиках индивида, определяют его как социальное существо.

Коммуникативные связи индивида с другими индивидами возможны лишь на основе постоянных компромиссов, отступлений от индивидуальных симпатий и антипатий, чтобы иметь возможность вписаться в определенные человеческие коллективы, объединения, сообщества. Межиндивидуальные коммуникативные связи обретают статус объективно существующих и в законах своего функционирования уже не зависят от воли и желания людей – субъектов коммуникации.

И студент, включаясь в мир социального бытия, оказывается подчиненным миру. Люди совершают поступки, ведут себя так или иначе, потому что так принято, таков социальный заказ, таков обычай.

ПРОГРАММНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ДЛЯ ОБРАБОТКИ ЭКСПЕРИМЕНТА СИСТЕМ ВЕНТИЛЯЦИИ МУСОРОСОРТИРОВОЧНОГО ЗАВОДА

Розов К.А., Афтаниук В.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Процессы создания в производственных помещениях мусоросортировочных предприятий параметров воздушной среды, удовлетворяющих требованиям санитарных или технических норм, зависят от многочисленных факторов, среди которых – параметры технологического процесса, отопительно-вентиляционных систем, климатические, строительно-планировочные характеристики здания и др.

Строго детерминированное описание таких процессов не представляется возможным, поэтому для получения их математических моделей рационально применять экспериментально-статистические методы. Полученные математические модели могут быть использованы для выявления оптимальных режимов работы приточно-вытяжной вентиляции, и на их основе могут быть разработаны схемы оптимального управления микроклиматом.

Значительное повышение эффективности экспериментальных исследований и инженерных разработок достигается при использовании математических методов планирования эксперимента, которые способствуют экономии времени и средств, увеличению надежности и достоверности результатов и компактности их представления.

Процесс обработки результатов активного эксперимента трудоемкий процесс, который связан со значительным количеством вычислений, что повышает вероятность ошибок, вызванных «человеческим фактором».

Для повышения надежности обработки результатов исследований рационально использовать ЭВМ, например программу Excel, которая позволяет не только автоматизировать процесс вычислений, но и визуализировать результаты в виде диаграмм.

Применительно, к исследованиям приточно-вытяжной вентиляции на мусоросортировочном предприятии нами разработано программное обеспечение для автоматизации обработки результатов экспериментальных исследований с использованием Excel. Разработанная программа позволяет обрабатывать результаты полного факторного эксперимента типа 2^2 , 2^3 и 3^2 .

Разработанная программа используется также в учебном процессе при подготовке магистров специальности ТВ.

НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В РЕАЛИЯХ ВЫСШЕЙ ТЕХНИЧЕСКОЙ ШКОЛЫ

Рябова Е.А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

В настоящее время большую часть научных изысканий проводят студенты и, безусловно, сотрудники ВУЗов и исследовательских институтов. И если последние ищут пути разрешения интересующих их задач, то студенты крайне неохотно пишут статьи и участвуют в конференциях.

В первую очередь это связано с тем, что предмет «Основы научных исследований» вводится только на пятом курсе и только для магистров. То есть, дисциплина, дающая фундаментальное понятие о том, как «творить» науку дается не всем и тогда, когда студент разрывается между поиском работы и написанием дипломного проекта.

С другой стороны, трудоемкость такого процесса. И дело не только в обеспечении преподавателей современным оборудованием, основной сложностью является наличие времени. Ведь сотрудники помимо исследований занимаются преподаванием, не говоря уже о методической работе.

Не стоит также забывать и об использовании новейшего программного обеспечения при решении научных задач. И хотя такие фирмы как Данфосс, Герц, Канн и др. проводят специальные семинары ориентированные на изучение и правильную установку их арматуры, они скорее ориентированы на эффективное проектирование, хотя сами по себе проводят огромную исследовательскую программу по улучшению отечественных норм и правил. Другие же программы, применяемые при моделировании, такие как FlowVision и SolidWorks применяются недостаточно широко. Это связано с тем, что обучение им стоит достаточно дорого, поэтому желающий ее использовать, осваивает программу сам, методом проб и ошибок.

В качестве заключения хочется отметить, что потенциал развития науки в высших технических учебных заведениях Украины достаточно высок: у нас имеются инициативные преподаватели желающие передавать свой опыт и студенты, желающие привносить в науку новое. Дело за малым – обеспечить условия для проведения научных исследований. В первую очередь, поощрять учащихся младших курсов писать обзоры на различные темы и почаще высказывать свое собственное мнение к тем или иным изысканиям, а преподавателям выделить больше часов именно на научную деятельность и освоение новых технологий. Такой подход в должной степени обеспечит процветание науки в ВУЗах.

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Рязанцев В. М. (*Експерт-консультант, ООО «Ибис — Киев», г. Одесса, Україна*)

Для розуміння глибини зв'язків ринкової трансформації української промисловості студентам необхідно з'ясувати сутність технологічного розвитку промислового виробництва.

На підставі аналізу світового досвіду розкривається подвійний характер технологічного розвитку промислового виробництва. З одного боку, у процесі технологічної еволюції змінюється саме джерело промислового розвитку. Ці трансформації виявляються в послідовній зміні способів технологічного розвитку промисловості, що характеризують взаємодію між промисловим виробництвом і наукою. Зміна способів технологічного розвитку відображає найбільш глибинний, детермінантний рівень технологічних відносин у промисловості.

З іншого боку, на поверхні явищ господарського життя техніко-економічна еволюція промисловості постає як ланцюг технологічних укладів, що послідовно замінюють один одного. Аналіз технологічного розвитку світового промислового виробництва дозволяє виділити три способи здійснення цього процесу, що історично переходять один в інший. Історично перший і тому найбільш примітивний спосіб полягає в тому, що машини та обладнання ще створюються в основному емпірично, без участі або при епізодичній участі науки. Перехід до другого способу відбувається упродовж того, як наука починає чинити потужніший, хоча ще переважно побічний вплив на промислове виробництво, побічний, — оскільки він опосередковується машинною технікою. Головним втіленням науки як продуктивної сили стають активні елементи основного капіталу — машини та обладнання.

З розгортанням у середині ХХ століття науково-технічної революції починається поступовий перехід від другого до третього способу

технологічного розвитку промисловості, що характеризується безпосереднім з'єднанням науки з виробництвом. Якщо для другого способу характерне упредметнювання продуктивної сили науки в елементах основного капіталу, то при переході до третього способу технологічного розвитку постійне оновлення машин та обладнання доповнюється зростаючою роллю нових споживчих товарів, у тому числі тривалого використання. Швидке та стале оновлення продукції, різкі зрушення в структурі промислової продукції стають головним зовнішнім виявом безпосереднього з'єднання науки з виробництвом у сучасній промисловості.

Аналіз другої сторони технологічного розвитку промисловості призводить до розмежування п'яти технологічних укладів. Порівнюючи між собою дві сторони технологічного розвитку промисловості, можна зробити висновок, що зміна технологічних укладів не завжди збігається зі зміною способів технологічного розвитку промисловості. Але саме тоді, коли вони накладаються один на одного, відбувається стрибок у розвитку продуктивних сил промисловості, порівнянний за своїми масштабами із сучасною науково-технічною революцією.

Розкриття подвійного характеру технологічного розвитку промисловості дозволяє показати подвійність сучасної технологічної трансформації, що містить перехід, з одного боку, до нового способу технологічного розвитку промисловості, а з іншого — до нового технологічного укладу. Потреба промисловості у подвійній технологічній трансформації стала найважливішим фактором, що визначає об'єктивну необхідність реформування всієї економічної системи, і була зовні сприйнята як необхідність переходу до ринкових відносин. Складність проблеми, яка стояла перед країною, визначалася саме збігом у часі й накладанням одна на одну задач переходу до нового способу технологічного розвитку та до нового технологічного укладу.

ЗЕМЛЕВПОРЯДНА ОСВІТА СЬОГОДНІ: СВІТОВИЙ ДОСВІД

Савюк О.Ю. (Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна)

Земельні відносини в Україні є важливою передумовою економічного процвітання та підвищення якості життя суспільства. Сучасний землепорядник є фахівцем з багатьох напрямків, в першу чергу галузі суспільної географії, економіки, екології, сільського господарства, територіальної організації суспільства, інформатики, управління територіями тощо. Розглянемо деякі особливості визначення землеустрою з міжнародного досвіду та ті вимоги, які ставить перед собою цей процес.

Термін «землеустрій» у виданні Оксфордського університету визначається як *«процес раціонального використання і розвитку земельних ресурсів на сталій основі»*. Окремо відзначається, що земельні ресурси використовуються для різних цілей, які взаємодіють і можуть конкурувати між собою, тому бажано планувати і регулювати всі види використання на основі комплексного підходу. Землеустрій тісно пов'язується із управлінням навколишнім середовищем, збереженням довкілля, плануванням забудови тощо.

Згідно видання Міжнародного банку реконструкції та розвитку у 2006 році, *сталий землеустрій визначається як заснована на знаннях процедура, яка дозволяє інтегрувати земельні, водні ресурси, біорізноманіття та раціональне природокористування для задоволення зростаючих потреб у продовольстві і деревини*.

Бюро землеустрою Міністерства внутрішніх справ США вбачає землепорядну роботу у збереженні належного стану, різноманіття та продуктивності державних земель для використання їх нинішнім і майбутніми поколіннями.

Послуги землепорядників у Великобританії є забезпечення знаннями про нерухомість, будівництво, а також екологічні проблеми.

На думку окремих авторів, сьогодні забезпечення фаховості професійної підготовки з питань раціонального використання та охорони земель, формування та організації території об'єктів землеустрою, збереження і підвищення родючості ґрунтів слід пов'язувати із удосконаленням переліку напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра.

НАУКОВА РОБОТА СТУДЕНТІВ – ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Славова О.М. *(Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна)*

Наукова робота студентів є невід'ємною складовою частиною підготовки кваліфікованих фахівців, здатних індивідуально й колективно творчо вирішувати завдання, що поставлені в процесі професійної підготовки. Навчально-дослідна та науково-дослідна роботи дають можливість студентам залучатися до наукових досліджень та дозволяють сформувати всі необхідні здібності сучасного фахівця-дослідника. Разом з тим у студентів розвиваються висока вимогливість до себе та толерантне ставлення до опонента.

Навчально - дослідна робота студентів є обов'язковою і визначається навчальними планами спеціальності. Головним завданням студентів у навчально-дослідній діяльності є: оволодіння методами, методиками самостійного розв'язання завдань; формування дослідницьких умінь і навичок глибокого аналізу ситуації; синтез, узагальнення, інтерпретація отриманих результатів; планування і прогнозування результатів своєї діяльності; поглиблене вивчення навчального матеріалу.

Науково-дослідна діяльність характеризується тісним системним міжпредметним взаємозв'язком, передбачає оволодіння студентами методологією дослідницької роботи, сприяє не лише поглибленню і розширенню знань, а й збагачує світогляд студентської молоді, стимулює розвиток самостійності, творчого потенціалу, інтелектуальних здібностей кожної особистості.

Готовність до виконання науково-дослідної роботи мають складати такі елементи, як знання, уміння, творчість, бажання.

До навчально-дослідних робіт у ВНЗ України відносять:

- реферати (доповідь на певну тему, що включає огляд наукових та інших джерел з обраної теми або виклад змісту наукової роботи; важливо зазначити, що у рефераті необхідно не лише висвітлити відповідну наукову інформацію, а й показати своє ставлення до неї)

- курсові роботи (під час виконання курсових робіт студент робить перші кроки до самостійної наукової творчості; він вчиться працювати з науковою літературою, набуває навичок критичного добору й аналізу необхідної інформації)

- дипломні роботи (завершальний етап навчання у вищому навчальному закладі, спрямований на розширення і закріплення теоретичних знань і поглиблене вивчення обраної теми)

- магістерські проекти (завершенні самостійні дослідження, у яких висунуті для публічного захисту наукові положення, є свідченням достатнього науково-теоретичного і науково-практичного рівня, уміння творчо використовувати сучасні методи досліджень)

Науково-дослідна робота студентів є одним з найважливіших засобів формування висококваліфікованого спеціаліста. Вона передбачає участь у роботі предметних наукових гуртків; проблемних груп, секцій, лабораторій; проведення досліджень у межах творчої співпраці кафедр, факультетів; роботу в студентських інформаційно-аналітичних і культурологічних центрах; рекламну, лекторську діяльність; написання статей, тез, доповідей, інших публікацій.

Організація навчально-дослідної роботи студентів є важливим чинником підвищення ефективної професійної підготовки майбутнього фахівця у вищому навчальному закладі передусім тому, що передбачає індивідуалізацію навчання, дає змогу реалізовувати особистісно орієнтоване навчання, розширює обсяг знань, умінь та навичок студентів, сприяє формуванню активності, ініціативи, допитливості, розвиває творче мислення, спонукає до самостійних пошуків.

Наукова робота студентів стає невід'ємною складовою частиною учасників навчально-виховного процесу у ВНЗ України. Її результати сприяють вдосконаленню навчального процесу, створюють сприятливі умови для ефективної підготовки конкурентноспроможних, висококваліфікованих фахівців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Семеног О.М. Організація науково-дослідної роботи студентів філологічних факультетів педагогічних університетів. К.-Глухів: РВВ ГДПУ, 2002. -96с

2. Микитюк О.М. Теорія і практика організації науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах освіти України в ХІХ ст.: Автореф. дис. доктора пед. наук /Інститут педагогіки АПН України,К., 2004.-42с.

3. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. \ С.У. Гончаренко, П.М Олійник, В.К Федорченко [та ін.]; за ред.. С.У, Гончаренка, П.М, Олійника. – К.:Вища шк., 2003. – 323с.

НАУКОВА РОБОТА ЯК МЕТОД РОЗВИТКУ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ ІНТЕРНІВ-ПУЛЬМОНОЛОГІВ-ФТИЗІАТРІВ

Смоквін В.Д. (*Одеський національний медичний університет, кафедра фтизіопульмонології, м. Одеса, Україна*)

Кваліфікація лікаря-інтерна-пульмонолога-фтизіатра складається із знань, вмінь та досвіду. Серед заходів, направлених на підвищення спеціальних знань інтернів-пульмонологів-фтизіатрів та її професійної підготовки, суттєве місце повинна займати науково-дослідницька робота, яка дає можливість інтернам отримати навички самостійної роботи з науковою літературою, формує здатність до аналізу матеріалу і розвитку клінічного мислення. На кафедрі фтизіопульмонології Одеського національного медичного університету науково-дослідна робота охоплює всіх лікарів інтернів-пульмонологів-фтизіатрів. При виборі теми науково-дослідної роботи ми врахували творчі можливості лікаря-інтерна і наявність хворих за темою наукової роботи. Для науково-дослідних робіт ми використовували різноманітні дані: звіти та науково-практичний аналіз діяльності базових клінічних відділень; аналіз епідеміологічних показників міста та області за останні 3-5 років; ефективність різних методів діагностики туберкульозу; порівняльний аналіз показників діяльності лікувальних відділень; методи невідкладної допомоги при легеневій кровотечі і спонтанному пневмотораксі та інші. Основним розділом кожної роботи було обміркування лікарем-інтерном отриманих даних і співставлення з даними літератури. Найчастіше ми виконували публічний захист науково-дослідних робіт. Кращі роботи відбирались для університетських наукових конференцій молодих вчених. При аналізі цієї роботи треба відмітити, що інтерни-пульмонологи-фтизіатри при виконанні науково-дослідної роботи навчаються вільному викладанню своїх думок і критичному осмисленню літературного і клінічного матеріалу за даною темою, що сприяє підвищенню їх професійної підготовки.

ИЗУЧЕНИЕ СВОЙСТВ ЦЕМЕНТОБЕТОНА МЕТОДОМ АКТИВНОГО ЭКСПЕРИМЕНТА

Солоненко И.П., Полятова А.В., Пехтерева А.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

При подготовке специалистов дорожников в нашей академии необходимо уделять внимание внедрению методов научных исследований в учебный процесс студентов.

При обучении могут быть использованы методы как активного, так и пассивного эксперимента. При пассивном эксперименте ведется наблюдение за состоянием объекта (например, автомобильной дороги), и оценивается изменение его состояния.

К сожалению, процесс изменения состояния объектов дорожной инфраструктуры довольно длительный и за время отведено на изучение соответствующей дисциплины существенно не изменяется. Поэтому в учебном процессе наиболее целесообразно использовать метод активного эксперимента. Этот метод может с успехом использоваться при проведении лабораторных работ.

Выполнение лабораторных работ с использованием метода активного эксперимента по дисциплинам связанных с эксплуатацией автомобильных дорог, строиться следующим образом:

1) Изучаются эксплуатационные факторы, влияющие на техническое состояние покрытия автомобильной дороги (истираемость, морозостойкость, прочность на сжатие и на изгиб).

2) Определяются состав покрытия и влияние на его физико - механические характеристики введение в его состав добавок и наполнителей.

3) Проведение планированного многофакторного эксперимента (как правило, в учебных опытах целесообразно применяется от 3 до 5 значимых факторов).

4) Каждому студенту в группе выдается задание на изготовление одного или нескольких (в зависимости от времени занятия) образцов материала.

5) На следующем занятии студенты определяют характеристики материалов образцов и под руководством преподавателя с использованием программы «Statistic 6» вычисляют математическую модель функции отклика и оформляют отчет.

Таким образом, применение в учебном процессе активного эксперимента позволяет студентам получить опыт в самостоятельном проведении научных исследований обработки результатов и выработки рекомендации.

СИСТЕМНЫЙ ПОДХОД ПРИ ОБУЧЕНИИ СИТУАЦИОННЫМИ МЕТОДАМИ

Титлов А.С., Поляков А.Е., Редунов Г.М., *(Одесская национальная академия пищевых технологий, г. Одесса)*

Познавательная деятельность при обучении медицинским и теплохладотехническим дисциплинам имеет свои специфические особенности, заключающиеся в наиболее приближенном к действительности, максимально нацеленном на конкретный результат, изучении реальных медицинских и энергетических процессов, происходящих на практике, в тщательном изучении разнообразия форм проявления этих процессов и реализации полученных результатов в виде принятия определенного решения. Именно таким целям должны соответствовать и методы обучения студентов, среди которых мы выделяем прежде всего ситуационные методы обучения.

Ситуационные методы обучения нашли широкое распространение в практике преподавания экономических дисциплин среди многих отечественных и западных вузов. Часто подобные методы обучения именуют кейс-методами, которые представляют собой рассмотрение практической ситуации либо реальной управленческой проблеме, возникшей в производственном процессе у руководителя какого-либо структурного подразделения и которая предполагает принятия соответствующего управленческого решения. Поэтому ситуационные методы обучения строятся на достаточно подробном изложении производственной ситуации, а форма изложения предполагает детальное описание условий возникновения производственной ситуации, форм ее проявления, протекания во времени и, безусловно, ее значимости для дальнейшей производственной деятельности.

В подобной ситуации студент как бы переносится за пределы аудитории, понимает всю сущность и важность вопросов, направленных на цель.

Важным обстоятельством при использовании ситуационных методов, является творческое начало в процессе обучения. Студенты не имея правильного, заранее запрограммированного ответа в решении поставленных задач, вынуждены самостоятельно, проявляя инициативу и настойчивость, искать правильное решение, тем самым учатся логически мыслить, приобретают навыки самостоятельной работы, начинают понимать и подвергаются строгой критике за принятое ими решение. Именно неоднозначность принимаемых решений заставляет глубоко задумываться над сущностью изучаемых процессов, всестороннему их рассмотрению, поиску положительных и отрицательных сторон принятого решения, а главное, студенты учатся работать в коллективе, а коллективная работа в творческих ситуационных группах стимулирует к обмену мыслями, обсуждениям и игровому взаимодействию при обмене идеями.

ПРИМЕНЕНИЕ ТОПОЛОГИЧЕСКОГО МОДЕЛИРОВАНИЯ В НАУЧНОЙ РАБОТЕ СТУДЕНТОВ

Трофимова Л.Е. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Последняя треть XX в. и начало XXI в. были насыщены природными и техногенными катастрофами с большими человеческими жертвами и заражением окружающей среды. Техногенные катастрофы в атомной энергетике, химической, газо- и нефтеперерабатывающей промышленности, а также многие другие являются следствием появления суперсложных систем в результате научно-технической революции. Ученым и конструкторам не удалось справиться с проблемами проектирования, создания и эксплуатации ответственных и высокоопасных сложных систем, несмотря на бурное развитие теорий надежности, безопасности и живучести. Следует отметить, что поведение сложных человеко-машинных систем, а точнее, нарушение устойчивости их функционирования, пока трудно поддается математическому описанию и, следовательно, управлению. И именно на фоне техногенных и природных катастроф математики начали развивать направление, связанное с анализом устойчивости динамических систем, выросшее в теорию катастроф.

Центральным понятием теории катастроф является термин «катастрофа». Под «катастрофой» следует понимать скачкообразное изменение, возникающее в виде внезапного ответа системы любой природы на плавное изменение внешних условий. При этом все разнообразие реальных скачкообразных изменений состояния таких систем (их качественных перестроек), вызываемых плавно изменяющимися внешними воздействиями, описывается при помощи небольшого конечного числа стандартизированных топологических моделей – катастроф. Поскольку теория катастроф дает метод моделирования некоторых нарушений непрерывности эволюции систем различного вида, ее целесообразно привлекать для изучения достаточно широкого спектра аномальных эффектов, характерных как для научных исследований, так и реальных технологических процессов и эксплуатационной практики.

К настоящему времени в вузах практически отсутствует информация по данному направлению, хотя ознакомление с новыми представлениями вооружает студента-исследователя мощным, хорошо развитым и строго обоснованным аппаратом анализа различных явлений в наиболее интересных, «пороговых» ситуациях.

НАУКОВА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ АНАТОМІЇ

Холодкова О.Л., Нескоромна Н.В. *(Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна)*

Анатомія людини органічно вписується в комплексну теоретичну підготовку лікаря, являючись вагомою частиною морфологічної освіти лікарів. Реалізація принципів і завдань Болонського процесу передбачає оволодіння новітніми знаннями в галузі наукових досліджень, тому дослідницька робота майбутніх лікарів повинна бути однією із важливих складових навчання. Науковий підхід висуває підвищені вимоги щодо фундаментальних знань студентів, сприяє розвитку їхнього творчого потенціалу та індивідуальних здібностей; вмінню знаходити найбільш раціональні рішення.

З метою наближення рівня підготовки студентів-медиків до світових стандартів на кафедрі створене сучасне науково-методичне підґрунтя для впровадження наукових досліджень студентів у навчальний процес.

Однією із задач вивчення анатомії є ознайомлення студентів із основними поняттями в галузі наукових досліджень, а також організації учбово-дослідницької роботи студентів та науково-дослідницької роботи студентів.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання продемонстрували свою ефективність через збільшення студентів, які займаються в науково-дослідному гуртку кафедри, стають членами СНТ, прагнуть продовжувати своє навчання в магістратурі та аспірантурі на кафедрах університету. В результаті навчання студенти повинні ознайомитись із методичним підходом до наукових досліджень, придбати навички у роботі із бібліотечним матеріалом та науковою літературою. Студенти ознайомлюються із головними напрямками наукових досліджень у сучасній морфологічній науці, намагаються з'ясувати та вибрати тему досліджень, прийняти участь у проведенні наукових експериментів, обґрунтувати вибір методів цих досліджень.

Задачами викладачів кафедри під час НДР стають ознайомлення студентів із термінологією та визначеннями, які використовуються у сфері наукових досліджень; структурою та порядком наукових досліджень сучасної морфології; оволодінням інформацією стосовно найважливіших напрямків наукових досліджень; отриманням знання щодо вибору теми, об'єкту та методів досліджень; організацією й виконанням експерименту; навичками роботи з науковими джерелами; особливостями збору інформації, вмінню її аналізувати та вірно розташовувати акценти. Враховуючи потреби світового рівня, створення на кафедрі наукової атмосфери дозволить наблизити навчання фахівців-медиків до рівня сучасних вимог.

ОБ УЧАСТИИ КАФЕДРЫ ГСХ В ПОДГОТОВКЕ КАДРОВ ДЛЯ ГОРОДСКОГО ХОЗЯЙСТВА

Чабаненко П.Н. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

После принятия общегосударственной программы реформирования и развития жилищно-коммунального хозяйства на 2009 – 2014 годы расширилось сотрудничество кафедры ГСХ со специалистами городских служб и коммунальных предприятий города, что позволило расширить подходы к решению перспективных задач отрасли.

За последние годы с участием преподавателей кафедры выполнено 12 работ госбюджетной и хоздоговорной тематик на сумму 260000 грн., получено 12 патентов на изобретения.

В научно – исследовательской работе ежегодно принимают участие около 30 студентов, из которых только в прошлом году – 11 стали победителями Всеукраинских конкурсов и олимпиад.

В течение последних 5 лет на ежегодно проводимых на базе кафедры ГСХ научно-практических конференциях с участие коллег из родственных кафедр ВУЗов Украины а также России, Молдовы, Польши обсуждаются и публикуются в специальных научных сборниках материалы о развитии жилищно–коммунального комплекса городов Украины, расширении применения энергоэффективных технологий в городском строительстве и хозяйстве.

Исследования показывают, что неудовлетворение граждан состоянием содержания городской застройки объясняется объективными и субъективными факторами. К объективным причинам относится длительное неудовлетворительное финансово – экономическое состояние в Украине.

Субъективные причины обусловлены отсутствием системы в подготовке кадров способных не только реформировать отрасль но и организовывать широкую разъяснительную работу среди населения о конечных целях реформ.

Так, проведена в 2011 году, в соответствии с распоряжением городского головы Одессы, на базе кафедры городского строительства и хозяйства академии аттестация руководящего состава и инженерно – технических работников коммунальных предприятий «Жилищно – коммунальный сервис» дала ответ на важнейшие вопросы, нерешение которых в первую очередь тормозит реформы.

Анализ низкого уровня теоретических и технических знаний большинства работников отрасли показал, что главной причиной установленного состояния является отсутствие в райадминистрациях и департаменте городского хозяйства системной работы по обеспечению всех участков городского хозяйства квалифицированными специалистами.

Так из 320 лиц, работавших на руководящих и инженерно – технических должностях, которые в соответствии с законодательством должны иметь высшее специальное образование, обнаружилось что только 51 работник (15,9%) имеют высшее и средне – техническое образование.

Тревожное состояние с обеспечением предприятий городского хозяйства квалифицированными работниками на протяжении многих лет исполнительными органами местного самоуправления не исправлялось.

После обсуждения этих материалов на заседании аттестационной комиссии департамента городского хозяйства, в состав которой входит заведующий кафедрой городского строительства и хозяйства академии, д. т. н., профессор Барабаш И. В. были намечены действенные меры по улучшению работы с кадрами от которых в первую очередь зависит результативность проведения реформ.

По инициативе депутата Одесского горсовета, ректора академии Дорофеева В.С. была предложена программа переподготовки инженерно – технических и руководящих работников в академии.

В 2012 году по специально подготовленной учебной программе на курсах прошли обучение свыше 40 и сейчас учатся 20 специалистов ЖКС, 15 работников поступили в академию на заочную форму обучения.

В настоящее время в областной государственной администрации рассматривается вопрос расширения взаимодействия исполнительных органов местного самоуправления с академией по подготовке будущих специалистов городского строительства и хозяйства для городов и районных центров области.

Выпускающая кафедра городского строительства и хозяйства располагающая хорошим профессорско - преподавательским составом, с привлечением преподавателей родственных кафедр академии имеет реальную возможность расширить масштабы подготовки специалистов для жилищно – коммунальной сферы, включая подготовку специалистов для растущего количества создаваемых объединений совладельцев многоквартирных домов.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТРЕНИНГОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ОБУЧЕНИЯ В УСЛОВИЯХ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Черненко Н.Н. (*Южноукраинский национальный педагогический университет имени К.Д. Ушинского, г. Одесса, Украина*)

Современный уровень управления предполагает развитие и активное функционирование широкого спектра менеджерских умений руководителей. В настоящее время критическим фактором для руководителя становятся не столько профессиональные знания, сколько некоторые личностные характеристики, которые связаны с эффективными коммуникациями, умением определять приоритеты и адаптироваться к инновациям. Изменения происходят постоянно, а значит, менеджерам систематически нужно учиться и переучиваться самим, обучать своих подчиненных.

В качестве базовых и главных в «пирамиде» умений, обеспечивающих успешную деятельность руководителя, К. Вилсон выделяет административные, лидерские, менеджерские, социальные, специально менеджерские.

Смена приоритетов и социальных ценностей влияет на изменение характера и функций профессионального образования. В системе последипломного образования наиболее популярной формой активного обучения является тренинг. В нем используются интерактивные технологии и методы, реализующие принципы обучения взрослых, учитывающие требования андрагогической модели обучения, где доминирующую роль занимает студент.

Так, существуют разные определения понятия тренинг. Ю. Емельянов рассматривает как метод развития способностей к обучению или овладению любым сложным видом деятельности, в частности, общением; С. Макшанов – многофункциональный метод преднамеренных изменений психологических феноменов человека, группы и организации с целью гармонизации профессионального и личностного бытия человека; А. Прутченков – тренировка; Т. Зайцева – своеобразное культурное оружие.

Тренинг (англ. training от train - обучать, воспитывать) в системе последипломного образования рассматриваем как метод активного обучения, направленный на развитие знаний, умений/навыков и социальных установок. В широком смысле под тренингом ученые понимают подготовку, а в более узком - тренировку. Понятие тренинг имеет общее собирательное значение. В тренингах обычно широко используются различные методы и техники активного обучения: деловые, ролевые и имитационные игры, разбор конкретных ситуаций (Fallstudie) и групповые дискуссии.

При подготовке к профессиональной деятельности менеджеров в условиях последиplomного образования целесообразным считаем использование тренинга навыков (близок к академической системе образования, получает определенный объем знаний и умений, которые в дальнейшем использует в профессиональной деятельности) и тренинг состояний или личностного роста (направлен на развитие определенных человеческих качеств, которые вырабатывают не умения для конкретной работы, а состояния, необходимые для достижения собственных целей и определенных результатов).

Таким образом, в результате использования тренинговых технологий обучения менеджеры не только анализируют сам процесс управленческой деятельности, но и усваивают знания и алгоритмы решения управленческих задач и работают над развитием своего лидерского потенциала. Тренинг как технология обучения способен выявлять потребности, формулировать цели и находить действенные способы их достижения.

Учитывая андрагогические принципы обучения взрослых, следует отметить, что особую популярность приобрела циклическая четырех-ступенчатая эмпирическая модель процесса обучения и усвоения человеком новой информации, предложенная Дэвидом А. Колбом и его коллегами. Многие практики и теоретики используют цикл Колба в качестве основы при разработке моделей обучения. Следует отметить, что необходимо при подготовке к профессиональной деятельности менеджеров в условиях последиplomного образования использовать разные варианты цикла (различающихся целями, которые ставятся перед участниками тренинга), каждый из которых состоит из этапов: во-первых, личный опыт, осмысление опыта, теоретические концепции, применение на практике, рефлексивный анализ. Во-вторых, практика, рефлексивный анализ, теоретические концепции, экспериментирование, осмысление.

Следует отметить, что тренинг при подготовке к профессиональной деятельности менеджеров в условиях последиplomного образования обучении ориентирован на приобретение практических умений и навыков, предполагает активную позицию обучаемых, строится с учетом их предшествующего опыта. Эта форма обучения позволяет учитывать право взрослых людей на самостоятельный выбор и принятие решений, право принимать или не принимать новые методы работы, их потребность в обосновании необходимости изучения новой информации и в интеграции новых знаний с имеющимся жизненным опытом, требование практической направленности обучения.

РОЛЬ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ КАФЕДРИ СОЦІАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ І МЕДИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ОНМЕДУ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ

Шальнова–Козаченко О.В. *(Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна)*

Основні напрямки наукової діяльності кафедри соціальної медицини і медичного менеджменту ОНМедУ характеризуються спрямованістю вектора на вирішення головних проблем системи охорони здоров'я, з одного боку, і традиційному продовженні наукових тем одеської соціально-гігієнічної школи, закладеної в 1923 році засновником й першим завідувачем академіком Л.В. Громашевським — видатним епідеміологом і соціальним гігієністом:

- вивчення здоров'я населення регіону і визначення його сучасних тенденцій;
- за виконаною НДР «Тотальне управління якістю в системі охорони здоров'я України» (2007–2011); № державної реєстрації 0106v010825; науковий керівник — к. мед. н., доцент В.С. Бірюков: удосконалення механізмів фінансування та управління в системі охорони здоров'я; моделі, стратегія, технології сучасного менеджменту; науково-методичне обґрунтування ефективного функціонування системи управління якістю медичної допомоги; стандартизація в системі охорони здоров'я України (включаючи «ISO – 9000»); розробка структури індикаторів якості медичної допомоги;

- за запланованою НДР «Розробка регіональної концепції біомедичного кластеру, як нової форми взаємовідносин в системі охорони здоров'я» (2013–2017); № держреєстрації 0112u008313; науковий керівник — к. мед. н., доцент В. О. Полясний: проведення аудиту закладів охорони здоров'я Одеської області зі складанням паспортів модернізації; визначення напрямків реформування, реструктуризації лікувально-профілактичних закладів вторинної і третинної медичної допомоги та обґрунтування концепції розвитку медичної допомоги даного рівня з урахуванням мережі закладів охорони здоров'я різних форм власності та підпорядкування (Одеська область); обґрунтування структурно-функціональної і медико-економічної моделі біомедичного кластеру на базі ОНМедУ та лікувально-профілактичних закладів м. Одеси;

- поліпшення догляду за людьми похилого віку на рівні громад у кожному містечку — «Селищі довгожителів»;

- правові аспекти удосконалення системи фінансово-економічних відносин охорони здоров'я України і засад її реформування; правове регулювання медичної діяльності;
- історія медичної науки та медичної справи в Одесі: XIX – XX ст.;
- досвід та проблеми впровадження кредитно-модульної системи навчання у вищих медичних навчальних закладах України; удосконалення методології і методів викладання дисциплін на кафедрі: «Історія медицини», «Основи економіки охорони здоров'я», «Біостатистика», «Економіка охорони здоров'я», «Соціальна медицина та організація охорони здоров'я»; подальша розробка й впровадження концепції індикаторів якості педагогічного процесу.

Впровадження результатів наукових досліджень, у т. ч. дисертаційних, в практику охорони здоров'я, в навчальний процес приносить життя в аудиторії, забезпечує на основі принципів науковості та іноваційності інтерес у студентів, який, в свою чергу, є базою для творчості, створення цікавих дидактичних матеріалів з креативними завданнями. Окрім того, викладач-вчений може викликати напружену активізацію процесу навчання, активний стан у роботі студентів і підтримувати його. Ця поведінка викладача позитивно заразливо впливає на студентів, створює емоційно-інтелектуальне підґрунтя інтенсивності викладання й вчення, які складають процес навчання.

Важливою частиною наукової роботи кафедри є керування студентським науковим товариством за багатьма секціями. За умов КМСОНП значно підвищилась активність студентів в проведенні ними навчально- та науково-дослідницької роботи, участь в конференціях, конкурсах, олімпіадах. Зросли їх амбіції щодо бажання отримати перемогу, дістати вищі місця, а також зросли можливості щодо реалізації задуманого. Досвід дослідницької роботи бажаний для майбутніх лікарів різного фаху в умовах необхідності вирішення нестандартних ситуаційних задач у професії, яких сучасне життя ставить все більше; забезпечує звичку до пошуку, що такий необхідний при діяльності в практичній системі охорони здоров'я в умовах доказової медицини з залученням комп'ютерних технологій.

Таким чином, в сучасний період має місце прояв системності галузі охорони здоров'я: такі її підсистеми як медична наука та медична освіта й кадри характеризуються взаємодією та єдиним науково-освітнім простором, в якому ця дія проявляється.

КУРС ЭНЕРГОСБЕРЕЖЕНИЕ, КАК СОСТАВНАЯ ЧАСТЬ ПОДГОТОВКИ БАКАЛАВРОВ СТРОИТЕЛЬСТВА

Шевченко Л.Ф., Полунин М.М., Макаров В.О. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

В условиях энергетического кризиса в стране, правительством Украины уделяется большое внимание проблеме энергосбережения, введён Закон об энергосбережении, изданы новые нормативные документы. Особенно остро проблема стоит в строительной отрасли. По оценке ряда авторов сектор жилых зданий потребляет до 40 % всей, производимой в стране энергии. Причин этому множество, начиная с недостаточной теплоизоляции стен, избыточной площади остекления, не эффективной работе инженерных систем микроклимата и т.д. Очевидно, что изменить эту ситуацию могут только квалифицированные кадры, владеющие знаниями специальных дисциплин и экономики. В реализацию правительственной программы активного энергосбережения должны быть вовлечены все будущие специалисты в области строительства, эксплуатации зданий и их инженерных систем. В связи с этим, студенты строительных вузов должны быть ознакомлены с практически применимыми и экономически целесообразными технологическими решениями и схемами по сбережению тепловой энергии в зданиях, при обязательном условии соблюдения нормативных требований к микроклимату в рабочих помещениях.

В институте инженерно-экологических систем создана достаточная база для подготовки таких специалистов:

— созданы учебные лаборатории с современным энергосберегающим оборудованием передовых европейских фирм Danfoss, Herz, Vissman. Проводятся ежегодные семинары с преподавателями и конкурсы студенческих работ;

— разработаны учебные курсы по энергосбережению в зданиях и энергосбережению в системах отопления и вентиляции, курс по использованию тепловых насосов и гелиосистем, курс по энергоаудиту при подготовке магистров;

— ведутся научно-исследовательские работы по энергосбережению в строительной отрасли и готовятся аспиранты.

Результаты подготовки специалистов, вооружённых современными знаниями по энергосбережению, отражены в курсовых и дипломных проектах, в работах аспирантов, а также на студенческих конкурсах и выставках.

РОЗВИТОК АРХІТЕКТУРИ НАУКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕНЕДЖМЕНТ»

Ширяєва Н.Ю. (Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м. Одеса, Україна)

Згідно ГСВО ОКХ підготовка магістрів з менеджменту і адміністрування потребує « ... спеціалізованих концептуальних **знань**, що здобуті у процесі навчання та професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема, у контексті дослідницької роботи; **умінь** щодо розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/ недостатньої інформації та суперечливих вимог, провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності; в **комунікаціях** - зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків ... ». Архітектура наукових дисциплін (маркетингу, економіки, інженерної справи тощо) та зокрема профільної для менеджерів наукової дисципліни - менеджменту у всіх його різновидах - менеджмент якості, менеджмент персоналу, менеджмент організації, адміністративний менеджмент, виробничий менеджмент, управління змінами, інформаційний менеджмент; менеджмент: стратегічний, екологічний, міжнародний, соціальний тощо. Як бачимо, сучасна архітектура наукової дисципліни «Менеджмент» є досить масивною та інтегрованою в інші наукові напрямки - економічні, філософські, технічні, державні, історичні, педагогічні тощо. Викладачі і магістри (як *потенційні науковці*) - повинні бути обізнаними щодо архітектури менеджменту, його місця в системі наук; у просторово-часовій структурі масиву вміти розмежувати актуальне знання дисципліни (*те, що знаходиться на даний час в науковій обробці*) від дисциплінарного архіву та працювати з відносно невеликим фрагментом знань, при цьому свій внесок оформляти як за рахунок розвинутої рубрикації дисциплінарних видань, так і за рахунок системи посилань, що визначають просторові «координати» кожного фрагменту знань у простір більш широкого дисциплінарного оточення, тобто інтегруватися в інші науки. При цьому необхідно, щоб зміст наукової дисципліни «Менеджмент», що постійно поповнюється, був сформульований у виді такого компендіуму, який по своєму смислому навантаженню був би зрозумілим для будь-якої наукової дисципліни. Іншими словами, викладачам і магістрам треба дотримуватися етики науки, головними принципами якої є відсутність плагіату, практична (*реальна*) значимість наукових висновків та достовірність даних, що публікуються.

ИССЛЕДОВАНИЕ ГЕОМЕТРИЧЕСКИХ ПОВЕРХНОСТЕЙ СТУДЕНТАМИ НАПРАВЛЕНИЯ «АРХИТЕКТУРА»

Яворская Н.М., Думанская В.В., Яворский П.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

На занятиях по начертательной геометрии студентам первого курса направления «Архитектура» с целью лучшего изучения предмета по теме «Поверхности» было предложено провести научно-исследовательскую работу.

Научно-исследовательская работа заключается в изучении и исследовании архитектурных сооружений с различными геометрическими формами. Студенты находят фотографии архитектурных сооружений, расположенных в различных городах мира, либо фотографируют объекты самостоятельно. Форма архитектурных сооружений должна соответствовать тем геометрическим формам, которые изучаются на занятиях в первом семестре на курсе начертательной геометрии.

Студенты проводят анализ формы, использованной в том или ином сооружении. Так, например, один из студентов исследовал геометрическую форму – фрагмент сферической поверхности различного радиуса, который использовался как модуль в проектировании Храма Лотоса, построенного в Дели в 1986 г.

Наиболее используемым архитекторами геометрическим образом из поверхностей второго порядка является гиперболический параболоид. Так, например, студентами были исследованы гиперболические конструкции такие, как первая конструкция гиперболической формы – башня В.Г. Шухова, построенная в Нижнем Новгороде в 1896 г. (это была первая в мире стальная башня в форме гиперболоида), гиперболоидный собор в Бразилиа, Сиднейская телебашня и др.

Преподаватели акцентируют внимание студентов на то, что поверхности второго порядка являются достаточно прочными, несмотря на невысокую материалоемкость. Такие архитектурные формы легко проектировать при помощи компьютерных графических программ, например, T-Flex.

Студенты направления подготовки «Архитектура» пишут сообщения и рефераты по теме «Поверхности», выступают с докладами на занятиях по начертательной геометрии, чем повышают свой профессиональный уровень.

ЗМІСТ

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ І ЗАВДАНЬ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

Аксинорская О.И., Козонова Ю.А., Титлова О.А.

Кредитно-модульная система в институте заочного и дистанционного
обучения ОНАПТ 4

Берестецька Т.А., Старовойтова І.І.

Формування світогляду сучасної української молоді як система
ціннісних орієнтацій та культурна потреба 5

Беляк О.М.

Особливості організації навчального процесу у вищих навчальних
закладах у сучасних умовах 7

Билялова Л.Р.

Некоторые аспекты управления качеством подготовки специалистов
путем формирования индивидуальной траектории обучения 8

Вербицька В.І., Бредіхін В.М.

Деякі аспекти модернізації системи вищої освіти України в процесі
реалізації принципів і завдань Болонського процесу 10

Влялько В.А., Слободянюк О.Р.

Організація самостійної роботи студентів 12

Воронцов А.В., Голотова Е.А., Карауш Д.В., Шевчук А.Н.

Интенсификация учебного процесса в правовом ВУЗе на основе
модульной системы обучения 14

Гнилицька А.І.

Проблеми кредитно-модульної системи (КМС) не вирішені 15

Говаленкова О.Л.

Впровадження принципів Болонського процесу при підготовці
студентів медиків 16

Головань В.Г., Дроздов М.О., Маслій О.М.

Шляхи підвищення якості підготовки майбутніх офіцерів військово–
логістичної діяльності 18

Головань М.С.

19

Забезпечення якості освіти у вищих навчальних закладах у вимірі Болонського процесу	
Гончарук В.В., Волкова Т.В.	
Оптимізація самостійної фізкультурно-оздоровчої діяльності студентів	21
Даценко В.В.	
Проведение самостоятельной работы студентов в высших учебных заведениях в контексте требований Болонского процесса	22
Доброжанская В.В.	
Психологические проблемы свободы выбора в современном отечественном образовании	23
Долголаптев В.М., Козачишена О.С.	
Законодавчі питання в контексті реформи вищої освіти у відповідності до принципів Болонського процесу	24
Живило І.В.	
Реалізація принципів і завдань Болонського процесу в Україні	26
Івлєва Л.М.	
Якість вищої освіти в контексті Болонського процесу	28
Калинин А.А., Калинина Т.А., Никитенко О.А., Исмаилова Н.П.	
Болонский процесс – проблемы внедрения	30
Каранфилова Е.В.	
Развитие креативности в контексте инновационных технологий современного образования	32
Кирчата І.М.	
Підвищення якості освіти як основна задача Болонського процесу	34
Клочко В.В., Якименко Д.О, Чернышова Е.С.	
Особенности обучения в медицинском ВУЗе в плане реализации принципов Болонского процесса	36
Козонова Ю.А., Титлова О.А., Терновский В.Б.	
Организация контроля качества подготовки специалистов	37
Корнило І.М., Курган П.Г.	
Мотивація праці викладача вищої школи як управлінська проблема	38
Краснянська Н.Д.	40

Досвід викладання суспільно-гуманітарних дисциплін у вищій освіті Європи та США

Крутий Ю.С., Кулікова Л.В., Жусь О.М.

Перспективи розвитку факультету ЕкУБ 41

Лаврова Ю.В.

Болонський процес: недоліки впровадження 43

Малашенкова В.А.

Состояние системы высшего образования для людей с ограниченными возможностями в Украине 45

Нарійчук Ф.Д., Нарійчук М.Ф.

Деякі аспекти впровадження Болонської системи навчання 46

Небеснова Т.В., Константинов А.И.

Некоторые вопросы методики подготовки проблемной лекции по специальным дисциплинам 48

Непокупна Т.А., Шевченко Б.О.

Дисципліни за вибором студента: проблеми і перспективи 50

Поварова Н.М., Савінок О.М.

Шляхи підвищення якості підготовки магістрів у контексті Болонського процесу 51

Рибка Н.М., Гусак Д.В.

Креативне просторово-предметне середовище як фактор конкурентоспроможності вищих навчальних закладів 53

Семенов С.В., Витюков В.В., Олексова Е.А.

Подготовка кадров высшей квалификации в институте инженерно-экологических систем 55

Сизова З.А.

Реалии введения двухуровневой системы «бакалаврат– магистратура» 57

Сіренко О.М.

Гуманітарний аспект підготовки фахівців з технічних спеціальностей 58

Старовойтова І.І.

Вплив на світоглядні орієнтації сучасної людини релігійної свідомості 59

Стручаева Г.И., Ложичевская Т.В., Осейчук О.В.

61

Пути усовершенствования кредитно-модульной системы на кафедре фармацевтической химии ОНМедУ	
Терновский В.Б., Шевчук А.Н., Чернецкая Е.Н.	
Вопросы совершенствования учебного процесса в правовом ВУЗе	62
Тітомир Л.А.	
Особливості викладання дисципліни «Інфраструктура готельно-ресторанного господарства» при реалізації завдань Болонського процесу	63
Троян А.О.	
Кредитно-модульна система та процес вивчення термінології за фахом	64
Файзулина О.А., Барышева Л.К.	
Об изменениях в системе высшего образования	66
Файзулина О.А., Беспалова А.В.	
Международные стандарты качества и их применение в строительстве	67
Хоботова Е.Б.	
Образовательный процесс по дисциплине «Химия» в ВУЗе и средней школе	68
Хропот С.Г.	
Практичний досвід як запорука покращання якості навчання у ВНЗ	69
Шальнова–Козаченко О.В.	
Підходи до визначення змісту вищої медичної освіти в Україні	71
Шевченко Т.В.	
Поточний модульний контроль якості знань студентів	72
Шершенюк О.М.	
Деякі проблеми вищої освіти України в контексті адаптації останньої до вимог Болонського процесу	75
Ярошенко В.Н., Капочкин Б.Б., Учитель И.Л.	
О целесообразности реорганизации преподавания цикла дисциплин по сейсмостойкости зданий и сооружений	77

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Ажаман І.А. Використання сучасних інформаційних технологій у викладанні дисциплін економічного напрямку	80
Ананьева Е.И. Информационная среда в изучении природных дисциплин	81
Арсирый В.А., Вишневская О.В. Интерактивные методы курсового проектирования	82
Бачинський В.В., Антонюк Н.Р. Деякі напрямки підвищення викладання дисципліни «Технічна механіка рідини та газу» на кафедрі ПАТБМ	83
Бойко Т.В., Сушицкая Т.А. Новые информационные технологии в системе образования	84
Бочевар А.Г. Впровадження нових інформаційних технологій навчання на заняттях з іноземної мови в немовних вищих навчальних закладах	86
Бредньов А.М., Бредньова В.П. Про принципи модульного підходу у сучасній освіті	88
Бубнов І.В. Проблеми розвитку та впровадження комп'ютерних технологій у науково-освітній сфері сучасної України	89
Бутник М.А., Дяченко В.І. Часткова методика викладання навчальної дисципліни: проблеми та підходи до їх вирішення	91
Гара А.А., Кровяков С.А., Гара Ан.А. Дистанционные методы образования студентов заочной формы обучения	92
Глушкова Н.М. Підготовка майбутніх фахівців в умовах сучасного інформаційного суспільства	95
Горобец Д.А. Внедрение зарубежного программного обеспечения в учебный процесс на кафедре ТГС	96

Грачёв И.А. Сравнительная характеристика технологий использования жидкокристаллических телевизоров и мультимедийных проекторов в учебном процессе	97
Грубник В.В., Кошель Ю.Н., Ткаченко А.И. Использование элементов телемедицины в повышении качества преподавания хирургии студентам 6 курса	99
Данилова О.І., Решта С.П. Об’єкти інтелектуальної власності при викладанні дисципліни «Органічна хімія»	101
Денисенко В.Ю., Окара Д.В., Чумаченко Є.О. Щодо інформаційно-комунікативних технологій при викладанні курсу «Економетрія»	102
Дибров А.С. Внедрение новых информационных технологий в развитие современного ресурсно-экологического образовательного процесса	103
Дмитриева Н.В., Лукашенко Л.Э. Об организации самостоятельной работы студентов на кафедре «Технология строительного производства»	104
Доброжанская В.В., Киршо С.М. Технология креативного взаимодействия при подготовке современных менеджеров	105
Добролюбська Г.І., Скрыбинська Т.Ф., Ветрогон О.В. Оптимальне співвідношення інноваційних та традиційних технологій навчання в процесі викладання економіки	108
Доктор Герхард Глінцерер, Витюков В.В., Семенов С.В., Олексова Е.А. Использование лаборатории «Энергоэффективных систем обеспечения микроклимата зданий» компании герц в учебном процессе ИИЭС	111
Дубініна Н.В. Створення емоційної привабливості навчальної діяльності із застосуванням засобів мультимедіа, активних та інтерактивних методів навчання в інженерно-будівельному ВНЗ	113

Егорова Л.М. Повышение эффективности самостоятельной работы студентов путем внедрения новых информационных технологий	115
Егупов К.В. Информационные технологии расчета и проектирования при подготовке инженеров-гидротехников	116
Євдокімова О.М. Інновації в освітньому процесі підготовки фахівців	118
Касатонova І.А. Застосування технології дистанційних курсів в навчанні студентів – викладачів	120
Колесников А.В., Семёнова С.В., Кириленко Г.А. Научно-исследовательская работа со студентами с использованием современных методов и терминов	122
Кузнецова Н.А. Внедрение новых информационных технологий обучения	124
Кузнiченко С.Д., Коваленко Л.Б. Роль партнерських освітніх програм в підвищенні рівня підготовки ІТ-фахівців	126
Левківська К.В. Підходи до упровадження педагогічних інновацій у навчально-виховну діяльність	128
Лісенко В.А., Варич Г.С. Європейська система нормативних документів в будівництві – шлях до нових інформаційних технологій	130
Лукашенко Л.Э., Дмитриева Н.В. Применение национальной нормативной базы в строительстве Украины	131
Малина И.А., Савина С.Д. Внедрение современных технологий в геодезическое образование	133
Малина К.А. Геодезические перспективы ГИС, BIM технологий	134

Марцева Л.А., Митинський В.М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у проведенні моніторингових досліджень	135
Машлякевич А.А., Лысенко А.А. Дистанционное обучение как новшество в сфере образования	138
Мельник А.Э. Архитектурное краеведение как предмет профессиональной мотивации	140
Молчанова Ю.В. Цінність використання нових інформаційних технологій для вдосконалення навчального процесу	141
Нетребчук Л.М. Електронний навчальний посібник з латинської мови та основ медичної термінології	142
Новосад В.М. Інноваційні технології в інженерній геодезії та їх місце у підготовці фахівців	143
Педько І.А., Петрищенко Н.А. Інноваційні технології в освіті	146
Поляков А.Е., Полякова Е.А., Фернандес де Ривес С.Ф. Тестирование - эффективный метод контроля качества усвоения знаний	147
Савич Д.В. Дистанційне навчання як засіб нової освітньої програми	148
Ситнікова В.О., Ситніков В.С. Застосування інтерактивного методу CASE-STUDY, як засобу формування у студентів фахового мислення	149
Сметанин Г.И., Романюк В.П., Чекулаев Д.И. Использование современных информационных технологий в учебном процессе для повышения эффективности обучения студентов по дисциплинам «Гражданская защита» и «Безопасность жизнедеятельности»	151
Соколовська Г.М. Використання інтернет-ресурсів у навчанні	153

Сон А.С., Стоянов О.М., Лебідь О.П. Післядипломна освіта неврологів України згідно програми європейської федерації неврологічних товариств (EFNS) та асоціації порушення рухів (MDS)	155
Співак А.Я., Курятников В.В., Кільян А.М. Впровадження віртуальної гамма-лабораторії GAMMALAB у навчальному процесі підготовки фахівців	156
Танасюк І.М. Активізація процесу навчання за допомогою ділових ігор	157
Фадєєва А.П., Кулібаба М.О. Проблема готовності викладачів до використання інформаційних технологій навчання у ВНЗ	159
Халілова-Чуваєва Ю.О. Дистанційна освіта як елемент сучасної освітньої політики в Україні	160
Хрущ А.В., Хрущ В.И., Полякова Е.А. Экспертные системы в оценке качества подготовки специалиста – медика	162
Цевух Л.Б., Коновалов Н.Ф., Новикова Ж.А. Использование компьютерной обработки рентгенограмм зубов в процессе обучения студентов-стоматологов	163
Цубенко В.Л. Викладання історії України з використанням нових інформаційних технологій навчання	164
Черкас Е.А. Использование информационных компьютерных технологий при изучении сферической тригонометрии	167
Чорненький М.І. Застосування інтерактивної дошки у навчальному процесі	168
Чорненький М.І. Особливості підготовки до заняття із застосуванням інтерактивної дошки	169

Шилофост Н.М. Использование гипертекста при конструировании учебника по русскому языку как иностранному	170
Шипилов Ю.И. Некоторые особенности контроля знаний студентов при использовании модульно - рейтинговой системы	171
Якименко О.О., Тягай О.Я., Бірюков В.С. Нові інформаційні технології навчання – потужний фактор покращення медичної освіти	172
Яровая В.П. Современные тенденции в обучении архитектурному проектированию	173
Яценко Л.Ф. Использование мультимедийных средств при подготовке конкурентоспособных специалистов	175

МІСЦЕ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ

Бабайлов В.К., Большенко С.Ф. Высшее образование и научное исследование: на пути к новой парадигме	178
Браженко В.Є., Турпунова Т.М. Вдосконалення організації науково-дослідної роботи студентів	180
Васильєва І.Г. Результати анкетування майбутніх економістів з питань конкуренції та конкурентоздатності	181
Вдовиченко А.М., Нагайник В.А. Роль підсумкових студентських наукових конференцій в формуванні у майбутніх фахівців гуманістичного світогляду	182
Вершинин В.И. Кластерная организация производства в подготовке студентов – архитекторов	184
Вировой В.М., Гергеа О.М. Про підготовку інженерів-технологів інноваційної спрямованості	185

Воєцька О.Є., Лапінська А.П., Бордун Т.В., Макаринська А.В. Інноваційні підходи до організації науково-дослідної роботи студентів	186
Выровой В.Н., Дорофеев В.С., Герега А.Н. Внедрение научных парадигм: взаимосвязь с образованием	188
Гавдзинський В.Н., Васильєва Н.С., Тупко Н.П. Значення теоретико-ймовірносних методів у системі знань сучасних інженерів-будівельників	189
Герасим А.С., Никитчина Т.И., Маноли Т.А., Зинченко В.И. Научно-исследовательская работа как составная часть формирования профессиональной компетентности будущего специалиста	190
Герега А.Н., Тарасевич Д.В. Современные парадигмы: оксюморон терминов	192
Гольдфарб А.Г. Научные исследования в учебном процессе при подготовке специалистов экономических специальностей	193
Горова К.О., Горовий Д.А. Організація наукової роботи студентів як запорука ефективної підготовки фахівців	194
Григорьева С.В. Методологические основы изучения двойственного характера структурной политики	196
Гришин А.В. Роль научно-исследовательской работы при подготовке специалистов в соответствии с требованиями Болонского процесса	198
Єресько О.Г., Логінова Л.О. Переддипломна практика - мета, завдання, результати	199
Игнатенко М.И. Роль научно-исследовательской работы при подготовке специалистов	200
Капустін І.В. Проблема підвищення рівня компетентності керівників загальноосвітніх навчальних закладів із питань моніторингу якості освіти	201

Кравчук О.Е., Антипова Н.Н., Тбилели В.В.	
Научный доклад студента, как фактор успешности в достижении цели	203
Краснянська Н.Д., Михальчук К.В.	
Вимоги науки до системи вищої освіти	204
Мазуренко М.Г., Бугаев С.В.	
Подготовка офицеров запаса в военной академии	206
Мельник И.В.	
Организация научных исследований в высшей школе при подготовке специалистов	207
Огороднійчук І.А.	
Правове виховання шлях до правової свідомості студентської молоді	209
Онісіфорова В.Ю., Болотова Т.М.	
До проблеми апробації результатів науково-дослідної діяльності студентів вищих навчальних закладів	210
Пасечнікова Н.В., Венгер Л.В., Іваніцька О.В.	
Роль наукової спрямованості навчального процесу у підготовці майбутніх офтальмологів	211
Реутова О.В.	
Коммуникативные основания социальности студентов в высшей школе	212
Розов К.А., Афтанюк В.В.	
Программное обеспечение для обработки эксперимента систем вентиляции мусоросортировочного завода	213
Рябова Е.А.	
Научные исследования в реалиях высшей технической школы	214
Рязанцев В.М.	
Методологічні аспекти аналізу економічних відносин	215
Савюк О.Ю.	
Землепорядна освіта сьогодні: світовий досвід	217
Славова О.М.	
Наукова робота студентів – важливий чинник ефективності професійної підготовки	218

Смоквін В.Д. Наукова робота як метод розвитку клінічного мислення інтернів- пульмонологів-фтизіатрів	220
Солоненко И.П., Полятова А.В., Пехтерева А.А. Изучение свойств цементобетона методом активного эксперимента	221
Титлов А.С., Поляков А.Е., Редунов Г.М. Системный подход при обучении ситуационными методами	222
Трофимова Л.Е. Применение топологического моделирования в научной работе студентов	223
Холодкова О.Л., Нескоромна Н.В. Наукова підготовка студентів на кафедрі анатомії	224
Чабаненко П.Н. Об участии кафедры ГСХ в подготовке кадров для городского хозяйства	225
Черненко Н.Н. Использование тренинговых технологий обучения в условиях последипломного образования	227
Шальнова–Козаченко О.В. Роль наукових досліджень кафедри соціальної медицини і медичного менеджменту ОНМЕДУ при підготовці лікарів	229
Шевченко Л.Ф., Полунин М.М., Макаров В.О. Курс энергосбережение, как составная часть подготовки бакалавров строительства	231
Ширяєва Н.Ю. Розвиток архітектури наукової дисципліни «Менеджмент»	232
Яворская Н.М., Думанская В.В., Яворский П.В. Исследование геометрических поверхностей студентами направления «Архитектура»	233